This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

HD WIDENER
HW DWKZ H

498
.25
(1910)

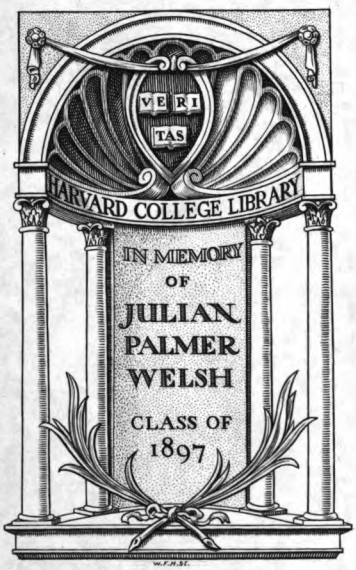

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

William Shakspeare's

Dramatiske Værker,

oversatte

af

P. Foersom og Edv. Lembcke.

Syttende Del.

Kjøbenhavn.
Forlagt af F. H. Schubothes Boghandel.
Trykt i Græbes Bogtrykkeri.
1872.

Digitized by Google

William Shakspeare's

Dramatiske Værker,

oversatte

af

Edv. Lembcke.

Tolvte Del.

Kjøbenhavn.
Forlagt af J. H. Schubothes Boghandel.
Trykt i Græbes Bogtrykkeri.
1872.

Digitized by Google

Digitized by Google

Den arrige Kvinde, der blev tam.

Digitized by Google

Personer.

En Greve.
Christopher Snu, en Kjedelflikker,
Krokonen,
En Page,
Skuespillere,
Jægere,
Tjenere,
} Personer i Forspillet.

Baptista, en rig Adelsmand i Padua.
Vincentio, en gammel Adelsmand fra Pisa.
Lucentio, hans Søn.
Petruchio, en Adelsmand fra Verona.
Gremio, **Hortensio**, } Biancas Beilere.
Tranio, **Biondello**, } Lucentios Tjenere.
Grumio, **Curtio**, } Petruchios Tjenere.
En Pedant.
En Skræder.
En Modehandler.
Katharina, **Bianca**, } Baptistas Døtre.
En Enke.
Tjenere.

Handlingen foregaaer dels i Padua, dels paa Petruchios Landgods.

Digitized by Google

Forſpil.

Første Scene.

Udenfor en Kro paa en Hede.

(Krokonen og Snu kommer ind.)

Snu.

Jeg ſkal kaniſle dig, ſkal jeg.

Krokonen.

I Blokken ſkal du, din Landſtryger!

Snu.

Du er en Canaille! Snuerne er ingen Landſtrygere; ſe efter i Krønikerne; vi kom ind med Richard Erobreren; derfor **paucas pallabris**! lad Verden løbe rundt! **Sessa**!

Krokonen.

Saa du vil ikke betale mig for de Glas, du har ſlaaet iſtykker?

Snu.

Nei, ikke en Hvid. Gaa din Vei, Sankt Jeronimi! gaa til din kolde Seng og varm dig.

Krokonen.

Ja, det veed jeg Raad for; jeg maa hente Birkedommeren. (gaaer.)

Snu.

Enten det er Birkedommeren eller Barkedommeren, jeg ſkal ſvare ham efter Loven. Jeg viger ikke en Tomme, min Gut! lad ham komme, og det ſtink!

(lægger ſig ned paa Jorden og falder i Søvn.)

Digitized by Google

(En Greve kommer ind med Jægere og Tjenere.)

Greven.

Jæger, sørg vel for Hundene; bad Lystig,
den stakkels Køter er forfangen; Tyrk
skal kobles med den Hund, der gjøer saa dybt,
Saae du, min Gut, hvor Sølvhaar klared sig;
ved Hækkens Hjørne, hvor ham Sporet svigted?
jeg vil ei miste ham for tyve Pund.

Første Jæger.

Ja, Herre, Klinger er saa god som han;
han halsed, dengang Sporet rent var borte
og snused Færten op igjen to Gange;
tro mig, han er den bedste af de to.

Greven.

Du er en Nar; hvis Ekko var saa hurtig,
saa var hun værd et helt Dusin som han.
Men giv dem dygtig Foer, og plei dem alle;
imorgen agter jeg igjen at jage.

Første Jæger.

Det skal jeg, Eders Naade.

Greven.

Hvem er her?
død eller drukken? se dog, aander han?

Anden Jæger.

Han aander; var han ikke varm af Øl,
var Sengen hjølig til saa tryg en Søvn.

Greven.

Det Dyr! der ligger han ret som et Svin. —
Du grimme Død, hvor stygt dit Billed er! —
Hør, jeg vil gjøre Løier med den Drukne.
Hvad synes Jer, om han blev bragt til Sengs,
i fine Lagner, Ringe paa hans Fingre,

Digitized by Google

et lækkert Maaltid ſtillet foran Sengen
og flinke Tjenere, ſaaſnart han vaagner;
mon Stodderen ei glemte rent ſig ſelv?

Første Jæger.

Det er umuligt andet, Eders Naade.

Anden Jæger.

Sært maatte det ham tykkes, naar han vaagned.

Greven.

Som Drømmens Leflen, ſom et Gjøgleſyn. —
Tag ham nu op, og driv mig Spøgen ſnildt.
Bær ham forſigtigt til mit bedſte Kammer;
hæng kjælne Billeder trindt om og bad
med varmt, duftkrydret Vand hans ſtygge Hoved;
brænd Røgelſe, ſaa Stuen lifligt dufter,
og hold Muſik tilrede, naar han vaagner,
at Tonerne kan klinge ſødt og himmelſk;
og hvis han taler, ſaa vær flux tilrede
og, med en dyb og underdanig Bøining,
ſig: „Hvad befaler Eders Herlighed?"
Lad En ſtaae rede med et Sølverbækken
med Blomſter ſtrøet og fyldt med Roſenvand;
en Anden bære Kanden, En Haandklædet
og ſig: „Behager Eders Herlighed
at ſvale Eders Hænder?" En ſkal ſtaae
tilrede med en koſtbar Dragt og ſpørge,
hvad Klædning han vil bære; lad en Anden
fortælle om hans Heſte og hans Hunde,
og at hans Frue ſørger ved hans Sygdom,
og bild ham ind, at han har været gal,
og ſiger han, at han er Den og Den,
ſaa ſig ham, at han drømmer, at han aldrig
har været Andet end en mægtig Herre.

Digitized by Google

Gjør det, og gjør det klogtigt, mine Gutter;
den Spøg kan blive ganske ypperlig,
naar kun den føres snildt og sindigt ud.

Første Jæger.

Vor Rolle skal vi spille, Eders Naade,
saa han skal troe, ved vor Tjenstivrighed,
at han er netop den, vi gjør ham til.

Greven.

Tag ham forsigtigt op; bring ham tilsengs,
og hver saa til sin Gjerning, naar han vaagner. —

(Nogle Tjenere bære Snu ud, Trompetklang udenfor.)

Gaa, se, hvad den Trompet har at betyde.

(en Tjener gaaer.)

Maaskee en Adelsmand, der er paa Reise,
har faaet Lyst til her at holde Rast. —

(Tjeneren kommer tilbage.)

Hvem var det saa?

Tjeneren.

En Skuespillertrop,
der byder Eders Naade sin Opvartning.

Greven.

Vel, lad dem komme nærmere.

(Nogle Skuespillere komme ind.)

Godt Folk,
Velkommen hid!

Første Skuespiller.

Vi takke Eders Naade!

Greven.

Er I tilsinds at gjæste mig i Aften?

Første Skuespiller.

Hvis kun vor Tjeneste er til Behag, —

Digitized by Google

Greven.

Af Hjertens Grund. — Den Knøs erindrer jeg;
han ſpillede jo Bondens ældſte Søn,
dengang I beilede ſaa godt til Frøknen.
Jeg har forglemt Jert Navn; men denne Rolle
var godt tilpaſſet og naturligt ſpillet.

Første Skuespiller.

Det var viſt Soto, Eders Naade mener.

Greven.

Ja, ganſke ſandt; — I ſpilled ypperligt.
Naa, det var i en heldig Stund, I kom,
da jeg har netop ſat en Skjemt i Gang,
ſom Eders Vid kan hjælpe meget til.
Her er en fornem Herre, ſom vil høre
Jert Skuespil iaften; men jeg tvivler,
om I kan ſtyre Jer og, naar I ſeer
hans løierlige Fagter, — thi hans Naade
har endnu aldrig ſeet et Skuespil, —
I da maaſkee vil bryde ud i Latter
og ſtøde ham; thi jeg kan ſige Jer,
at hvis I ſmiler, vil han blive vred.

Første Skuespiller.

Frygt ikke, Herre; vi kan ſtyre os,
om end han var den ſtørſte Nar i Verden.

Greven. (til en Tjener.)

Gaa du og før dem ind i Stegerſet
og giv dem Alle der en venlig Velkomſt;
lad Intet ſavnes, hvad mit Hus formaaer.

(Tjeneren og Skuespillerne gaae.)

(til en anden Tjener.)

Gaa til Bartolemeo, til min Page,
og lad ham klæde ganſke ſom en Dame;

Digitized by Google

derpaa før ham til Drukkenboltens Kammer,
buk for ham dybt og kald ham Naadigfrue.
Sig ham fra mig, — saafandt min Gunst han ønsker —
han skal betee sig sømmeligt og ærbart;
som han har seet, at ædelige Fruer
opføre sig mod deres Mænd og Herrer,
saaledes skal han ære Drukkenbolten
med fin og sagte Røst og høvisk Reien
og sige: „Hvad befaler Eders Naade,
hvori Jer Frue og hengivne Hustru
kan vise Jer sin Lydighed og Ømhed?“ —
Derpaa med ømme Favntag, søde Kys,
skal han med Hovedet mod Barmen sænket
udgyde Taarer som af Glæde over
sin ædle Husbonds attervundne Helbred,
der nu i fjorten Aar har bildt sig ind
at være kun en stakkels hæslig Tigger.
Og hvis ei Drengen har den Kvindegave
at lade Taarer strømme paa Befaling,
saa er et Løg jo godt til saadant Brug;
naar vel indsvøbt det bæres i et Klæde,
skal det vel bringe Vandet frem af Øiet.
Se til, at dette bliver gjort ihast;
om lidt skal Du faae nærmere Besked.

(Tjeneren gaaer.)

Jeg veed, den Dreng vil godt paatage sig
en Dames Anstand, Stemme, Gang og Lader.
Jeg glæder mig til, jeg skal høre ham
at kalde Drukkenbolten Ægtemage.
Mon mine Folk kan tvinge deres Latter,
naar de skal bukke for den Bondeknold?
Jeg vil gaae ind og holde dem i Orden;

Digitized by Google

jeg tænker vel, at min Nærværelſe
kan ſtyre deres overgivne Lune,
ſom ellers kunde gaae for yderligt.

(de gaae.)

Anden Scene.

Et Sovekammer i Grevens Hus.

(Snu ligger i en prægtig Natdragt, med Tjenere omkring ſig, nogle med Klæder, andre med Vandſkaal, Kande o. ſ. v. Greven kommer ind forklædt ſom Tjener.)

Snu.

For Guds Skyld, en Pot Tyndtøl!

Førſte Tjener.

Behager Eders Naade et Glas Sæk?

Anden Tjener.

Vil Eders Naade ſmage Syltetøiet?

Tredie Tjener.

Hvad Dragt befaler Eders Herlighed?

Snu.

Jeg er Chriſtoffer Snu, kald mig ikke Naade og Herlighed; jeg har aldrig brukket Sæk i mit Liv, og vil I give mig noget Sylte, ſaa lad det være Griſeſylte. Spørg mig ikke, hvad for Klæder jeg vil have paa; jeg har ikke flere Trøier end Rygge, ikke flere Strømper end Ben og ikke flere Sko end Fødder; ja ſommetider flere Fødder end Sko eller ſaadanne Sko, at mine Tæer kiger ud igjennem Overlæderet.

Greven.

Gud fri Jer dog fra diſſe tomme Drømme!
O, at en mægtig Mand af ſaadan Byrd
og ſaadan Rigdom og ſaa ſtort et Ry
ſkal være af ſaa ful en Aand beſat!

Digitized by Google

Snu.

Hvad? vil I gjøre mig gal? Er jeg ikke Christoffer Snu, Søn af gamle Snu fra Burtonhede; født til Bissekræmmer, opdraget til Kartemager, ved Forandring i min Stilling Bjørnetrækker og efter min nærværende Haandtering Kjedelflikker? Spørg Mariane Hacket, den tykke Krokone fra Wincot, om hun ikke kjender mig. Hvis hun siger, at jeg ikke staaer skreven for fjorten Styver til Godtøl, saa maa I skrive mig op som den løgnagtigste Skjelm i Christenheden. Hvad? jeg er ikke besat. Her er —

Første Tjener.

O, derfor er det, Eders Frue sørger!

Anden Tjener.

O, dette smerter Eders Tjenere!

Greven.

O, derfor skræmmes Eders Slægt fra Huset,
som jagne bort af Eders sære Vanvid.
Ak, ædle Herre, kom Jer Byrd ihu;
kald Eders landsforviste Tanker hjem,
og landsforvis de lave Ringhedsdrømme.
Se, her staaer Eders Tjenere omkring Jer,
hver i sit Kald, beredt paa Eders Vink.
Befaler I Musik? — Apollo spiller,

(Musik.)

og tyve fangne Nattergale synge;
sig, vil I sove? — vi vil rede Leiet
meer blødt og sødt end den Vellystens Seng,
der for Semiramis blev redt med Flid;
vil I spadsere? — vi vil sidstrøe Jorden;
hvad eller vil I ride? Eders Heste
skal sadles op, og Seletøiet prydes
med Guld og Perler; — eller lyster Jer

Digitized by Google

at lade Falken flyve? — I har Falke,
der stige høiere end Morgenlærken; —
hvis I vil jage, — Hundene vil halse,
til Himmelhvalvet svarer dem, og hente
den klingre Gjenlyd frem fra Jordens Huler.

Første Tjener.

Hvis I vil jage Harer, — Eders Mynder
er hurtige som den vindlette Hjort,
ja, mere flygtige end Raaen.

Anden Tjener.

Elsker
I Malerier? — vi vil hente strax
Adonis malet ved en Bæk der risler,
og Venus helt i Skjul blandt Siv, der synes
at røres, kjælende med hendes Aande,
som naar i Leg med Vinden Sivet bølger.

Greven.

Og Jo skal I see, som hun var Pige,
og hvordan hun blev fangen og bedaaret,
saa livfuldt malet som om Daaden skete.

Tredie Tjener.

Og Daphnes Flugt igjennem Tjørnekrattet
med saaret Læg, — man sværger paa, hun bløder; —
bedrøvet ved det Syn Apollo græder; —
saa mesterligt er Blod og Taarer malte.

Greven.

I er en mægtig Herre, intet Andet;
I har en Frue, meget skjønnere
end nogen Kvinde i vor visne Tid.

Første Tjener.

Og før de Taarer, hun har fældt for Jer,
brat overstrømmed som en fjendtlig Flod

Digitized by Google

det favre Aasyn, var hun i Alverden
den Deiligste; end viger hun for Ingen.

Snu.

Er jeg da Greve? har jeg slig en Frue?
mon jeg nu drømmer? har jeg hidtil drømt?
Jeg sover ei; jeg seer, jeg hører, taler,
jeg lugter Vellugt, føler bløde Puder —
saasandt jeg lever, ja, jeg er en Greve!
ei Kjedelflikker, ei Christoffer Snu! —
Godt! bring vor Frue hid for vore Øine,
og end engang, bring mig en Kande Tyndtøl.

Anden Tjener.

Vil Eders Naade vadske Eders Hænder?

(Tjenere træde frem med Vandfad, Kande og Haandklæde.)

O, hvor det glæder os at see Jer atter
ved Eders fulde Vid! o, at I dog
engang igjen kan mindes, hvem I er!
I femten Aar har I jo stadig drømt;
og var I vaagen, var det, som I sov.

Snu.

I femten Aar! Min Tro, en dygtig Luur;
men har jeg aldrig talt i al den Tid?

Første Tjener.

Jo, Naadigherre, men kun vilde Ord;
endskjøndt I laa i dette smukke Kammer,
saa sagde I, at I var smidt paa Døren,
og skjældte paa Værtinden, trued med
at stævne hende ind for Birketretten,
fordi hun kom med Ølket i et Leerkrus
og ikke havde stemplet Pottemaal;
I kaldte af og til paa Sidsel Hacket.

Digitized by Google

Snu.

Ja, Kjælderpigen der i Huſet!

Tredie Tjener.

Af, Eders Naade kjender intet Hus
ſom det, ei heller nogen ſaadan Pige,
og ingen Mand ſom dem, I regned op,
ſom Steffen Snu og gamle Johan Raps
og Peter Tørv og Henrik Finkeljochum,
og tyve Navne til paa den Slags Folk,
ſom ei er til, og ſom ſlet Ingen kjender.

Snu.

Naa, Gud ſkee Lov da for min Bedring.

Alle.

Amen!

Snu.

Tak! det ſkal ikke blive Jer til Skade.

(Pagen kommer ind klædt ſom Dame med Følge.)

Pagen.

Hvorledes har I det, min ædle Herre?

Snu.

Helt godt, min Tro! her er fuldtop af Godt.
Hvor er min Kone?

Pagen.

Her, min ædle Herre;
hvad ønſker Eders Naade!

Snu.

Hvad? er du
min Kone og vil ikke kalde mig
for Mand? lad Tjenere kun ſige „Naade";
jeg er din Mand.

Pagen.

Min Herre og min Mand,

Digitized by Google

min Mand og Herre; jeg er Eders Hustru
i ydmyg Lydighed.

Snu.

Jeg veed det nok. —
(til en Tjener.)
Hvad skal jeg kalde hende?

Greven.

Naadig Frue.

Snu.

Fru Naadig Else eller Naadig Ane?

Greven.

Kun Naadig Frue, ikke meer; saaledes
tiltale vore Herrer deres Fruer.

Snu.

Naadig Fru Kone, de fortæller mig,
at jeg i henved femten Aar og mere
har drømt og sovet.

Pagen.

Ja, og Tiden var
som tredive for mig, der al den Tid
fra Eders Seng var banlyst.

Snu.

Det var meget. —
Hei, lad os være ene! — Naadig Frue,
klæd dig nu af, og lad os gaae tilsengs.

Pagen.

Høiædle Herre, lad mig bede Jer,
hav mig endnu kun et Par Nætter undskyldt,
om ikke længer, saa til Sol gaaer ned;
thi Eders Læger har paalagt mig strængt, —
med Trusel om, at Eders gamle Sygdom
vil bryde frem paany, — at holde mig

Digitized by Google

endnu en Stund fra Eders Seng; jeg haaber,
I finder denne Grund tilſtrækkelig.

Snu.

Ja, jeg finder, det er haardt at vente ſaalænge; men jeg vilde nødig falde tilbage i mine Drømme igjen; ſaa vil jeg da vente tiltrods for Kjød og Blod.

(En Tjener kommer ind.)

Tjeneren.

Her kommer Eders Skuefpillere,
ſom hørte, Eders Naade var i Bedring,
for at opføre Jer et lyſtigt Spil;
thi Eders Læger holde det for gavnligt,
da Tungſind jo har ſtivnet Eders Blod,
og Vanvid næres ved Melankoli,
at I ſkal ſee et Skuefpil, der ſtemmer
Jert Sind til Skjemt og Lyſtighed; det frier
fra mange Sorger og forlænger Livet.

Snu.

Ih, for Pokker, det vil jeg nok; lad dem ſpille en Komerie, er det ikke det ſamme ſom en Julebuk eller en Luftſpringerforeſtilling?

Pagen.

Nei, det er meget ſolidere Varer.

Snu.

Hvad hjemmegjorte Varer!

Pagen.

Det er en Slags Hiſtorie.

Snu.

Naa, lad os ſee det. Naadig Fru Kone, ſæt dig ved Siden af mig og lad rulle, vi bliver aldrig yngre.

(De ſætte ſig.)

Digitized by Google

Første Act.

Første Scene.

Padua. Udenfor Baptistas Hus.

(Lucentio og Tranio komme ind.)

Lucentio.

Tranio, mens al min Hu stod til at see
det skjønne Padua, Videnskabens Amme,
har jeg nu naaet det rige Lombardi,
det herlige Italiens skjønne Have,
og ved min Faders Godhed er jeg rustet
med hans Samtykke og dit gode Selskab
min sikkert prøvede, trofaste Tjener.
Her lad os drage Aande og begynde
paa lærde Studier og ædel Forskning.
Pisa, berømt af værdigt Borgerskab,
gav mig mit Liv og allerførst min Fader,
Vincentio, af Bentivolios Slægt,
en Kjøbmand, der har Handel paa Alverden.
Vincentios Søn, i Florents fostret op,
bør nu opfylde alt sin Faders Haab
og smykke med et dydigt Liv hans Rigdom.
Og derfor, Tranio, vil jeg anvende
min Læretid paa at studere Dyden
og den Filosofi, der handler om,
hvordan Lykkalighed ved Dyden vindes.
Sig mig din Mening; jeg forlod jo Pisa
og kom til Padua, som den der flyer

Digitized by Google

den lave Dam og styrter sig i Dybet
for der tilfulde at faae Tørsten slukket.

Tranio.

Tilgiv mig, kjære Herre; jeg er sindet
i alle Ting som I; det glæder mig,
at I er bleven fast ved Eders Forsæt
at søge al den søde Visdoms Sødme.
Men, bedste Herre, medens vi beundre
den Dyd og Sædelære, lad os dog
ei blive Stoikere og Stokfiske
og give Aristoteles' Morallov,
saa ganske Magten, at Ovidius
er helt forstødt og fredløs. Tal Logik
med Eders lærde Venner og Bekjendte,
og anvend Rhetorik i daglig Tale;
forfrist Jer med Musik og Poesi!
Mathematiken og Metafysiken,
øv dem, naar Eders Sind er stemt dertil;
hvor Glæden fattes, der er ingen Fremgang;
kort sagt, studer det, som I mest har Lyst til.

Lucentio.

Jeg takker, Tranio, dit Raad er godt.
Hvis nu Biondello blot var kommen med,
saa kunde vi nu strax faae Alt istand,
og leie Herberg, hvor vi kan modtage
de Venner, jeg med Tiden faaer i Padua.
Men bi, hvad er dog dette for et Selskab?

Tranio.

Et Optog for at byde os velkommen.

(Baptista, Katharina, Bianca, Gremio og Hortensio komme ind; Lucentio og Tranio gaae tilside.)

Digitized by Google

Baptiſta.

I Herrer, overhæng mig ikke længer
I veed jo nu, hvad jeg har faſt beſluttet
jeg giver ikke bort min yngſte Datter,
før jeg har faaet Husbond til den ældſte;
hvis En af Jer vil beile til Kathrine,
ſaa kjender jeg Jer jo og agter Jer,
og I maa frit forſøge Eders Lykke.

Gremio.

Sig vor Ulykke; hun er mig for ſtrap.
Hortenſio, ſe, behager du en Huſtru?

Katharina. (til Baptiſta.)

Jeg beder, Herre, er det Eders Villie,
at jeg ſkal ſtaae til Spot for disſe Mænd?

Hortenſio.

Mænd, Jomfru? ingen Mænd for Jer, medmindre
I var af mere blødt og kjærligt Stof.

Katharina.

O, frygt kun ikke; — det har ingen Fare.
End er ei halvvejs hendes Hjerte naaet,
og om det var, tro mig, hun vilde kjæmme
med en trebenet Stol hvert Haar, I har,
og male Eders Anſigt ſom en Nar.

Gremio.

Fra ſlige Djævle fri mig, Herre Gud!

Hortenſio.

Ja, kjære Herre Gud, mig ligervis!

Tranio. (affides.)

Tys, Herre, her er Løier! Er den Pige
ei gal, ſaa er hun arrig uden Lige.

Lucentio. (ligeledes.)

Men i den Andens Tavshed tykkes mig

Digitized by Google

et stille Pigesind forkynder sig.
Tys Tranio!

Tranio. (ligeledes.)

Ja rigtigt, Herre; Amen!
brug Eders Dine kun af Hjertenslyst.

Baptista.

I Herrer, for at sætte strax i Værk
hvad jeg har sagt, Bianca, gaa du nu ind,
og vær kun ei bedrøvet, gode Bianca,
du bliver mig ei mindre kjær, min Pige.

Katharina.

Det Dukkebarn! — Nu var det bedst at fælde
en Taare, — naar hun vidste blot, hvorfor.

Bianca.

Glæd dig ved min Bedrøvelse, min Søster. —
Min Fader, Eders Bud jeg følger lydigt;
min Strængeleg og mine Bøger være
det Selskab, jeg i Stilhed seer og omgaaes.

Lucentio. (affides.)

Hør, Tranio! hør, Minerva taler selv.

Hortensio.

Men det er dog en Særhed, Herr Baptista;
det gjør mig meget ondt, vor gode Billie
skal volde Bianca Sorg.

Gremio.

Hvad, Herr Baptista,
vil I da spærre hende inde for
den lede Djævels Skyld og gjøre hende
til Offer for den Andens onde Tunge?

Baptista.

Giv Jer tilfreds, I Herrer; min Beslutning
staaer fast. — Bianca gaa ind. (Bianca gaaer.)

Digitized by Google

Og da jeg veed,
hun finder megen Glæde ved Muſik,
ved Inſtrumenter og ved Poeſi.
Saa vil jeg holde Lærere i Huſet
for ret at underviſe hendes Ungdom.
Hvis I, Hortenſio, — eller I, Herr Gremio
veed nogen ſaadan Mand, ſaa vis ham hid;
thi flinke Folk vil jeg behandle godt;
jeg ſparer ei paa mine Børns Oplæring.
Farvel da! — Katharina, du kan blive;
thi jeg har meer at tale om med Bianca.

(gaaer.)

Katharina.

Hvad? jeg kan dog vel ogſaa gaae? monstro
man nu vil binde mig til Klokkeſtrængen,
ſom om jeg ikke vidſte ſelv maaſkee,
hvad jeg ſkal vælge eller vrage? Ha!

(gaaer.)

Gremio.

Du kan gaae til Fandens Oldemoder! du har ſaa gode Egenſkaber, at Ingen vil holde paa dig her. Eders Elſkov er jo ikke ſtørre, end at vi kan blæſe paa Reglene ſammen og holde Faſte ſaalænge. Vor Kage er ikke bagt endnu paa nogen af Siderne. Farvel. — Men for den Kjærligheds Skyld, jeg har til min ſøde Bianca, vil jeg dog, ſee, om jeg paa nogen Maade kan træffe paa en flink Mand, der kan lære hende det, hun finder Fornøielſe i, og anbefale ham til hendes Fader.

Hortenſio.

Det vil jeg ogſaa gjøre, Herr Gremio. Men et Ord endnu, hvis I tillader. Skjønt vor Tviſt er af den Natur, at den endnu aldrig har tilladt Underhandling, ſaa vil jeg dog

Digitized by Google

ſige Jer efter modent Overlæg, det er af Vigtighed for os begge, — for at vi igjen kan faae Adgang til vor ſtjønne Herſkerinde og blive lykkelige Medbeilere til Biancas Kjærlighed, — at arbeide og virke for een Ting iſærdeleshed.

Gremio.

Og hvad er det, om jeg tør ſpørge?

Hortenſio.

Naturligvis, at vi ſkaffer en Mand til hendes Søſter.

Gremio.

En Mand! en Djævel!

Hortenſio.

Jeg ſiger en Mand.

Gremio.

Jeg ſiger en Djævel. Troer I, Hortenſio, om hendes Fader er nok ſaa rig, at nogen Mand er ſaa ſtor en Nar, at han vil gifte ſig med Helvede.

Hortenſio.

Bah, Gremio, ſtjønt det gaaer over Eders og min Taalmodighed at udholde hendes ſtingrende Skjælden, tro mig, der gives ſkikkelige Fyre i Verden, — hvis man kunde træffe paa ſaadan en — der vilde tage hende med alle Feil og Penge nok.

Gremio.

Det veed jeg ikke; jeg vilde ligeſaa gjerne tage hendes Medgift med det Vilkaar at blive kagſtrøget hver Morgen.

Hortenſio.

Sandt nok, ſom I ſiger; det er ſvært at vælge mellem raadne Æbler. Men hør nu: ſiden denne Streg i Regningen har gjort os til Venner, ſaa lad os blive ved dermed i al Venſkabelighed, indtil vi har ſkaffet Baptiſtas ældſte Datter en Mand og derved givet den yngſte Frihed til at faae en Mand, — ſaa begynder vi forfra. — Søde Bianca! —

Digitized by Google

Hver Mand sit Held! den der løber rasteſt, tager Ringen. — Hvad siger I, Herr Gremio?

Gremio.

Det samtykker jeg i, og den, der for Alvor vilde beile og føre hende til Alteret og tilsengs, og derved befrie Huset fra hende, ham vilde jeg gjerne give den bedste Hest i Padua til at gjøre sin Frierreise paa. Kom nu.

(de gaae.)

(Tranio og Lucentio komme frem.)

Tranio.

Jeg beder, Herre, sig mig, er det muligt,
at Elskov kan saa brat betage Jer?

Lucentio.

Ak, før jeg mærked, det var Sandhed, mente
jeg, det var hverken muligt eller troligt.
Men se! mens jeg stod ledig og saae til,
fornam jeg Elskovs Magt i Lediggang,
og nu betroer jeg ligefrem til dig, —
der er mig saa fortrolig og saa kjær,
som Anna var Karthagos Dronning, — Tranio,
jeg brænder, Tranio, jeg forsmægter, døer,
hvis ei jeg vinder denne kydske Mø.
O, raad mig, Tranio; jeg veed, du kan;
o, hjælp mig, Tranio; jeg veed, du vil.

Tranio.

Ja, Herre, nu er det ei Tid at skjænde;
thi Elskov skjændes ikke bort af Hjertet;
har Elskov grebet Jer, kan En kun hjælpe:
„Redime te captum, quam queas minimo".

Lucentio.

Tak, Ven! bliv ved; dit Ord er mig en Trøst.
Resten vil glæde; thi dit Raad er godt.

Digitized by Google

Tranio.

I saae saa længselsfuldt paa Pigen, Herre,
at knap maaskee I saae paa Sagens Kjerne.

Lucentio.

Jo, hendes Aasyns søde Skjønhed saae jeg,
saa lifligt som Agenors Datters Aasyn,
hvis Haand den store Jupiter betvang,
da med sit Knæ han kysted Kretas Vang.

Tranio.

Saae I ei mere? mærked I da ikke,
hvor hendes Søster gav sig til at skjælde
og reiste sligt et Uveir, at dets Brag
var meer end noget Øre kunde taale.

Lucentio.

Jeg saae, hun rørte Læbernes Koraller,
og Luften dufted sødt af hendes Aande;
helligt og sødt var Alt, jeg saae hos hende.

Tranio.

Naa, det er Tid at vække ham af Drømmen. —
Saa vaagn dog, Herre! Hvis I elsker Pigen,
vend Hu og Klogt da til at vinde hende.
Det er jo Sagen: hendes ældre Søster
er saa besat og arrig, at saalænge
til hendes Fader slipper af med hende,
maa Eders Elskede forblive Jomfru;
og derfor har han spærret hende inde,
for at hun ei af Bejlere skal plages.

Lucentio.

Ak, Tranio, hvor grum den Fader er!
men gav du ikke Agt paa, at han ønsked
at skaffe hende flinke Læremestre?

Digitized by Google

Tranio.

Vist gjorde jeg, og nu er Planen lagt.

Lucentio.

Jeg har det.

Tranio.

Herre, jeg tør vædde paa,
at vore Paafund løbe ud paa eet.

Lucentio.

Sig først din Tanke.

Tranio.

I vil være Lærer
og overtage Pigens Undervisning;
det er Jert Paafund.

Lucentio.

Ja. Men det kan lykkes?

Tranio.

Umuligt. Hvem skal spille Eders Rolle
og forestille her i Padua
Vincentios Søn, studere, føre Hus,
besøge Landsmænd og modtage Venner
og gjøre Gjæstebud?

Lucentio.

Basta! vær rolig;
jeg har det Hele; man har ikke seet os
endnu i noget Hus; og paa vort Ansigt
kan Ingen kjende Tjeneren fra Herren.
Saa hør da, Tranio, du skal være Herre
paa mine Vegne, holde Hus og Stads
og Tjenerskab, alt som det var mig selv;
jeg tager mig en anden Rolle paa,
en Florentiner, — Neapolitaner, —
en ringe Mand fra Pisa. — Det er færdigt!

Digitized by Google

saa skal det være! — Tranio, klæd dig om;
tag her min gallonerte Hat og Kappe.
Biondello blir din Tjener, naar han kommer;
men jeg vil binde Munden paa ham først.

(de bytte Klæder.)

Tranio.

Det kan behøves. Kort og godt, min Herre,
da det er Eders Villie, og da jeg
er bunden til at lyde Jer, — thi det
var Eders Faders Bud, dengang vi skiltes:
„Vær lydig", sagde han, „imod min Søn",
skjønt det var sagtens anderledes ment, —
saa er jeg gjerne Herr Lucentio,
fordi jeg elsker Herr Lucentio.

Lucentio.

Tranio, vær det, fordi Lucentio elsker,
og jeg vil være Slave for at vinde
den Pige, ved hvis pludselige Syn
mit Øie saaret blev og bragt i Trældom.

(Biondello kommer ind.)

Der er Landstrygeren. — Hvor har du været?

Biondello.

Hvor jeg har været? Ja, men hvor er I?
Har Tranio stjaalet Eders Klæder, Herre?
hvad? eller har I stjaalet Tranios?
har begge stjaalet? hvad er der paafærde?

Lucentio.

Kom hid; nu er der ikke Tid til Skjemt;
derfor skik dig i Tiden. — For at frelse
mit Liv har Tranio, din Kammerat,
paataget sig min Klædning og mit Ydre,
og for at slippe bort har jeg igjen

Digitized by Google

paataget hans. Thi, siden her jeg landed,
har i en Tvist jeg dræbt en Mand og frygter,
man er paa Sporet efter mig. Tjen ham,
som det sig sømmer, — det er min Befaling, —
imens jeg rømmer for at redde Livet.
Forstaaer du mig?

Biondello.

Jeg, Herre? intet Ord.

Lucentio.

Og mæl om Tranio ikke mindste Tøddel;
Tranio skal nu gaae i Lucentios Sted.

Biondello.

Desto bedre for ham; gid jeg skulde det med!

Tranio.

Det ønsker jeg med, og saa ønsker jeg atter:
Gid Lucentio maa vinde Baptistas yngste Datter. —
Men hør, ei for min, for din Herres Skyld, lad see,
at du i alskens Selskab dig sømmeligt kan tee;
naar vi to er alene, saa er jeg Tranio;
men alle andre Steder er jeg Lucentio.

Lucentio.

Kom, Tranio, lad os gaae; der mangler endnu
en Ting, som du maa sørge for, og det er den, at du
staaer frem som en af Beilerne, og spørger du om Grunde,
saa være det nok: de Grunde jeg har, er baade stærke og sunde.

(de gaae.)

(Personerne fra Forspillet begynde igjen.)

Første Tjener.

I nikker, naadige Herre; I synes ikke videre om Stykket?

Snu.

Jo, ved Sankte Anna, gjør jeg saa; det er virkelig en god Historie; kommer der meer endnu af det?

Digitized by Google

Pagen.

Det er først begyndt, Eders Naade.

Snu.

Det er et ypperligt Stykke Arbeide, naadige Fru Eders Naade; gid det var ude!

Anden Scene.

Padua. Udenfor Hortensios Hus.

(Petruchio og Grumio komme ind.)

Petruchio.

Nu har jeg for en Stund forladt Verona
for at besøge mine Venner her,
og først og fremmest da den kjæreste,
mest prøvede blandt dem, Hortensio.
Her, troer jeg, er hans Hus. — Hei, Grumio, bank!

Grumio.

Banke, Herre? hvem skal jeg banke? er der Nogen, der har fornærmet Eders Velbaarenhed?

Petruchio.

Hør, Slyngel, bank mig dygtigt her paa Huset.

Grumio.

Banke Jer her, Herre? hvem er jeg, at jeg skulde banke Jer her?

Petruchio.

Hør, Slyngel, jeg siger dig, flux bank mig her paa Døren, og det med Klem; hvis ikke, skal jeg baske dine syndige Øren.

Grumio.

Nu søger Herren Klammeri; først skulde jeg Jer banke, og siden efter, ja saa vced jeg nok, hvad der vil vanke.

Digitized by Google

Petruchio.

Naa! — banker du ei strax, skal jeg for dine Øren ringe,
saa du skal høre tydeligt den hele Skala klinge.

(rusker ham i Øret.)

Grumio.

Hjælp, Godtfolk, hjælp! min Herre bliver gal.

Petruchio.

Naa, banker du, naar jeg befaler, Slyngel?

(Hortensio kommer ud.)

Hortensio.

Hvad nu? hvad er der paafærde? — Min gamle Ven Grumio, og min kjære Ven Petruchio! Hvordan har I det i Verona.

Petruchio.

Hortensio! kommer du og stiller Trætten?
„con tutto il core ben trovato!“ siger jeg.

Hortensio.

„Alla nostra casa bene venuto
molto honorato signor mio Petruchio“.
Op, Grumio, op; den Tvist skal vi nok jævne.

Grumio.

Ja, det gjør Ingenting til Sagen, hvad han snakker der paa Latin, hvis ikke dette er en lovlig Grund for mig til at forlade hans Tjeneste. — Seer I, Herre, — han sagde, jeg skulde banke ham og det dygtigt, — naa, var det nu for en Tjener at behandle sin Herre paa den Maade, — som maaskee, — saavidt jeg troer, — er de to og tredive — lige kræben ud af Ægget!
Gid jeg først havde banket ham dygtigt, som han vilde;
saa var det ikke nu gaaet Grumio saa ilde.

Petruchio.

Den Skjelm er gal! — Min Ven, Hortensio,

Digitized by Google

jeg bød den Slyngel banke paa Jer Dør,
men kunde ikke drive ham dertil.

Grumio.

Banke paa Døren? — Himmel! — sagde I
ei tydeligt de Ord: „Hei, bank mig her,
slaa til og bank mig godt og bank mig dygtigt?“ —
Nu kommer I med Eders: „Bank paa Døren“.

Petruchio.

Nu pak dig eller ti! det raader jeg.

Hortensio.

Rolig, Petruchio, jeg er Grumios Talsmand;
det er jo tungt, du tvistes skal med ham,
din gamle, tro, morsomme Tjener Grumio.
Naa, kjære Ven, sig hvilken heldig Vind
har blæst dig hid til Padua fra Verona.

Petruchio.

Den Vind, som driver unge Mænd vidt om
for at forsøge Lykken fjernt fra Hjemmet,
hvor liden Livserfaring groer. Kort sagt,
saaledes staaer det til med mig, Hortensio:
Antonio, min Fader, døde nyligt,
og jeg er nu paa Farten for at finde
en Ægtemage, dertil gode Dage;
i Pungen har jeg Kroner, hjemme Gods,
og agter nu at se mig om i Verden.

Hortensio.

Petruchio, skal jeg komme uden Omsvøb
og ønske dig en ond og arrig Hustru?
Du vilde neppe takke for mit Raad;
dog tør jeg love for at hun er rig,
ja meget rig; dog du er mig for kjær,
og hende vil jeg ikke ønske dig.

Digitized by Google

Petruchio.

Hortenſio, mellem Venner ſom os To
behøves ikke mange Ord. Veed du
En, ſom er rig nok til Petruchios Huſtru, —
thi Rigdom er min Beilerviſes Omkvæd, —
var hun ſaa ſtyg ſom hiin Florentios Brud,
ſaa gammel ſom Sibylle, og ſaa arrig
ſom Socrates' Xantippe, eller værre,
det gjør mig Intet, eller gjør dog ikke
min Elſkovs Magt til Intet, var hun biſter
ſom Adria naar høit dets Bølger ſvulme —
rigt Giftermaal har jeg jo ſøgt i Padua,
og er hun rig, fandt jeg mit Held i Padua.

Grumio.

Ja, ſeer I, Herre, han ſiger Jer rent ud, hvorledes han er tilſinds. Giv ham bare Guld nok, og gift ham ſaa med en Dukke eller en Lilleput, eller en gammel Hegle, der ikke har en Tand i ſin Mund, om hun ſaa har ligeſaamange Sygdomme ſom to og halvtredſindstyve Heſte; — det gjør ſlet Ingenting, naar der følger Penge med.

Hortenſio.

Petruchio, ſiden vi nu kom ſaavidt,
vedbliver jeg, hvad jeg i Spøg begyndte;
jeg kan Petruchio, ſkaffe dig en Huſtru
med Rigdom nok og dertil ung og ſmuk,
oplært, ſom det en Adelsdame ſømmer;
hun har en Feil, — og det er Feil fuldtop,
det er, at hun er umanerlig arrig,
ſaa bidſk og ſtridig uden Maal og Maade,
at var jeg værre faren end jeg er,
ei for en hel Guldmine tog jeg hende.

Digitized by Google

Petruchio.

Tys, Ven! du kjender ikke Guldets Magt
Nævn hendes Faders Navn; det er mig nok,
jeg entrer, om hun skjælder end saa høit
som naar i Høsten Tordenskyen brager.

Hortensio.

Baptista Minola er hendes Fader
en venlig, høflig Herre. Hendes Navn
er Katharina Minola, bekjendt
i hele Padua for sin onde Tunge.

Petruchio.

Jeg kjender Faderen, skjønt ikke hende,
og han har kjendt min salig Fader godt;
jeg vil ei sove, før jeg træffer hende,
og derfor tager jeg mig nu den Frihed
at stilles fra dig ved vort første Møde,
medmindre du vil følge mig derhen.

Grumio.

O, Herre, lad ham endelig gaae, mens han er i det Lune. Tro mig, hvis hun kjendte ham saa godt som jeg, vilde hun ikke bilde sig ind, at Skjældsord kunde hjælpe paa ham, hun kan maaskee kalde ham en Slyngel en halv Snes Gange eller saa omtrent; naar han engang begynder, saa skjælder han hende ud i sit Kjæltringesprog. Jeg skal sige Jer Noget, Herre; hvis hun siger ham det mindste imod, saa kaster han hende saadan en Ladning i Næsen, at hun taber baade Næse og Mund og ikke har Øine at see med mere end en Kat. I kjender ham ikke, Herre.

Hortensio.

Tov lidt, Petruchio, jeg maa gaae med dig,
Baptista har min Skat jo i sit Værge;
han holder i sit Gjem mit Livs Juvel,

Digitized by Google

hans yngste Barn, den skjønne Bianca. Hende
har han for mig og andre Friere,
min Kjærligheds Medbeilere stængt inde,
fordi han troer, at det er helt umuligt, —
paa Grund af disse før omtalte Feil, —
at Nogen skulde beile til Katharina,
og derfor har Baptista nu besluttet,
at Ingen beile maa til Bianca, før
den arrige Katharina faaer en Mand.

Grumio.

Den arrige Katharine! det maa man sige
at værre Navn kan ikke gives en Pige.

Hortensio.

Nu skal min Ven Petruchio staae mig bi
og bringe mig forklædt i ærbar Dragt
til Herr Baptista som en Læremester
for Bianca, vel erfaren i Musik;
ved dette Paafund kan jeg idetmindste
faae Frihed til at beile uden Hindring
og ubemærket komme hende nær.

(Gremio og Lucentio komme ind; den sidste forklædt med Bøger under Armen.)

Grumio.

Det er slet ingen Skjelmstykke; se, hvor de unge Folk stikke Hovederne sammen for at narre gamle Folk! Herre, Herre! se Jer om! hvem kommer der? ha!

Hortensio.

Tys Grumio, det er jo min Rival.
Petruchio, lad os gaae lidt tilside.

Grumio.

Den Fyr er meget net, en rigtig Elsker!

(de gaae tilside.)

Digitized by Google

Gremio.

O, herligt! jeg har gjennemgaaet Listen;
men hør nu, de skal smukt indbindes alle,
blot Elskovsbøger; sørg for det; I skal
slet intet Andet forelæse hende.
I har forstaaet mig. — Foruden det,
som Herr Baptista gavmildt giver Jer,
tilføier jeg en rigelig Belønning.
Tag Eders Hefter; lad dem parfumere
omhyggeligt; thi hun, de bringes til,
er mere sød end Vellugt selv. Hvad vil
I forelæse hende?

Lucentio.

Hvadsomhelst
jeg læser, vil jeg tale Eders Sag,
som en Beskytters, — stol I kun paa det, —
saa troligt som om selv I var tilstede,
ja bedre føie mine Ord maaskee,
end I, medmindre I var lærd, min Herre.

Gremio.

Den Lærdom! hvilken herlig Ting den er!

Grumio. (afsides.)

Den Fjante! hvilket Aasen han dog er!

Petruchio.

Hold Mund!

Hortensio.

Tys, Grumio! — Gud bevare Jer,
Herr Gremio.

Gremio.

Herr Hortensio! vel mødt!
Veed I, hvor jeg skal hen? — til Herr Baptista.
Jeg loved jo med Flid at søge efter

Digitized by Google

en Læremester til den skjønne Bianca,
og heldigvis har jeg nu truffet her
den unge Mand, i Lærdom og i Sæder
hel tjenlig, vel belæst i Poesi
og andre Bøger, — gode, kan I troe:

Hortensio.

Godt! jeg har ogsaa truffet paa en Herre,
der lover mig at skaffe mig en Mester
til Lærer i Musiken for vor Skjønne.
Saaledes viger jeg ei mindste Tøddel
i Troskab mod min Elskede, skjøn Bianca.

Gremio.

Min Elskede; det skal min Gjerning vise.

Grumio. (affides.)

Det skal hans Pung bevise.

Hortensio.

Gremio,
det er ei Tid at prale med vor Elskov.
Hør mig, og hvis I taler ærligt med mig,
saa skal I høre Nyt, godt for os begge.
Her er en Herre, jeg tilfældigt traf;
som da vor Fordel stemmer med hans Ønske,
vil beile til den arrige Kathrine,
ja ægte hende, dersom hendes Medgift
er ham tilpas.

Gremio.

Det er et Ord! — Hortensio,
har I fortalt ham alle hendes Lyder?

Petruchio.

Jeg veed, hun er en arrig Skjændegjæst;
hvis det er alt, saa seer jeg ingen Fare.

Digitized by Google

Gremio.

Det siger I? hvor er I fra, min Herre?

Petruchio.

Jeg er Antonios Søn, født i Verona;
min Fader død; min Lykke for mig staaer,
og mange, gode Dage jeg mig spaaer.

Gremio.

Men tænk, et saadant Liv, med saadan Viv!
Dog, dersom I har Lyst, — i Himlens Navn!
jeg skal i Alting være Jer til Bistand.
Men, — vil I ægte denne vilde Kat?

Petruchio.

Saavist, som jeg vil leve.

Grumio. (afsides.)

Om han vil?
ja, vil han ikke, vil jeg kvæle hende.

Petruchio.

Hvad andet er jeg kommen for? tror I,
en Smule Skrald kan skræmme mine Øren?
har jeg da ikke før hørt Løver brøle
og Havet, svulmet op af Storme rase
en vred Vildorne lig, der blodig skummer?
har jeg ei hørt Kartovers Drøn i Krigen,
og Himlens svære Skyds i Skyen tordne?
og har jeg ikke midt i Slagets Trængsel
hørt Hærraab, Hingsters Brinsten og Trompetskrald?
og I vil tale om en Kvindes Tunge,
der ikke halvt saa stærkt slaaer imod Øret,
som en Kastanies Knald i Bondens Ild?
Ti, ti! Børn kyser man med Busemænd.

Grumio. (afsides.)

De kyser ikke ham.

Digitized by Google

Gremio.

Hortenſio, hør,
den Herre kommer i en heldig Stund,
ſig ſelv og os til Held; det aner mig.

Hortenſio.

Jeg loved, at vi vilde yde Bidrag
og bære al Bekoſtning ved hans Beilen.

Gremio.

Det vil vi, hvis hans Beilen lykkes godt.

Grumio.

Var mig min Middagsmad ſaa ſikker blot!

(Tranio kommer ind i Kavalerdragt med Biondello.)

Tranio.

Guds Fred, I Herrer! tør jeg bede Jer
at ſige mig, ad hvilken Vei jeg nærmeſt
kan gaa til Herr Baptiſta Minola?

Gremio. (affides til Tranio.)

Til ham, ſom har de tvende ſmukke Døttre!
vil I til ham?

Tranio.

Ham er det juſt. — Biondello!

Gremio.

Men, hør, I mener dog vel ikke hende —

Tranio.

Maaſkee, min Herre, baade ham og hende;
hvad har I derimod?

Petruchio.

Dog ikke hende
der ſtjælder, ſkulde jeg dog haabe, Herre?

Tranio.

Jeg ynder ikke Skjændegjæſter, Herre. —
Biondello, lad os gaae.

Digitized by Google

Lucentio. (afsides.)
Godt Tranio,
Begyndelsen er god.
Hortensio.
Et Ord endnu,
min Herre, før I gaaer; staaer Eders Hu
maaskee til denne Jomfrus Haand at naae?
Ja eller Nei?
Tranio.
Og hvis det nu var saa,
kan det fornærme Jer, min Herre?
Gremio.
Nei,
hvis uden flere Ord I gaaer Jer Vei.
Tranio.
Hvad? er ei Gaden fri og aaben Grund
for mig saavelsom Jer?
Gremio.
Men ikke hun.
Tranio.
Af hvilken Aarsag, om jeg maatte bede?
Gremio.
Aarsagen, Herre, har jeg strax tilrede:
fordi hun er Herr Gremios Udkaarne.
Hortensio.
Fordi hun er Hortensios Udkaarne.
Tranio.
Saa sagte, Herrer! er I Adelsmænd,
saa vær retfærdige og hør mig roligt.
Baptista er en Adelsmand, for hvem
min Fader ei er ubekjendt, og var
hans Datters Skjønhed større end den er,

Digitized by Google

saa kunde flere Beilere jo komme
og jeg blandt dem. Skjøn Ledas Datter havde
jo tusind Beilere; saa kan skjøn Bianca
vel have een derover og det skal hun.
Lucentio vil med, om Paris kom
og haabed, at han ene var derom.

Gremio.

Den Herre slaaer os alle med sin Snak.

Lucentio.

Giv ham kun Tøilen; han er snart forpustet.

Petruchio.

Hortensio, hvortil skal al den Snak?

Hortensio.

Tillad mig blot at spørge Jer, min Herre,
har nogentid I seet Baptistas Datter?

Tranio.

Nei, Herre; men jeg hører, han har to;
den ene vel bekjendt som Skjændegjæst,
den anden for blufærdig Jomfruynde.

Petruchio.

Den første tager jeg; lad hende fare.

Gremio.

Ja overlad det Værk til Hercules,
det gjælder mere end de andre tolv.

Petruchio.

Lad mig forklare Jer det rigtigt, Herre.
Den yngste Datter, som I lurer paa,
har Faderen fra alle Beilere
afspærret og vil ikke love hende
til Nogen, før den ældste bliver gift;
da er den yngste fri, men ikke før.

Digitized by Google

Tranio.

Hvis det er saa, hvis I er Manden, Herre,
der staaer os alle bi, mig deriblandt,
og øver I det Værk og bryder Isen, —
kan I den Ældste vinde, skaffe os
fri Adgang til den Yngste, saa vil den,
hvem Lykken skjænked hende, ikke være
saa utaknemlig, at han glemmer Jer.

Hortensio.

Vel talt, min Herre; det er vel betænkt,
og da I nu erklærer Jer for Beiler,
maa I, som vi, belønne denne Herre;
hvem vi er Allesammen høist forbundne.

Tranio.

Det skal ei mangle; til Bevis derpaa
lad os tilbringe denne Aften sammen
og tømme Bægret paa vor Dames Sundhed,
som Advokaterne, der kives vældigt,
men holde Venskab dog ved Fad og Bæger.

Grumio og Biondello.

Et prægtigt Forslag! lad os være Venner!

Hortensio.

Det Forslag huer mig; saa være det;
Petruchio, jeg er din ben venuto.

(de gaae.)

Digitized by Google

Anden Act.

Første Scene.

Padua. Et Værelse i Baptistas Hus.

(Katharina og Bianca komme ind.)

Bianca.

Min Søster, gjør ei mig og dig den Tort
at gjøre mig til en trælbunden Slave;
det krænker mig; men denne Pynt vil selv
jeg lægge bort, — slip mine Hænder blot, —
ja, alle mine Klæder til mit Skjørt;
Alt, hvad du byder mig, det vil jeg gjøre;
jeg kjender vel min Pligt imod den Ældre.

Katharina.

Flux sig mig, hvem af dine Beilere
du elsker mest; og vogt dig for at lyve.

Bianca.

Tro mig, min Søster, aldrig saae jeg end
iblandt Alverdens Mænd et enkelt Ansigt,
jeg kunde elske fremfor Andre.

Katharina.

Taske!
du lyver; er det ei Hortensio?

Bianca.

Nei, staaer din Hu til ham, saa sværger jeg,
selv vil jeg beile for dig; du skal faae ham.

Katharina.

O, saa maaskee du ynder mere Rigdom;
du haaber Pynt og Stads af Gremio?

Digitized by Google

Bianca.

Er det for hans Skyld, du er mig saa gram?
o, saa er det din Spøg, og nu forstaaer jeg,
at du har skjemtet med mig hele Tiden;
slip mine Hænder, kjæreste Kathrine.

Katharina. (slaaer hende.)

Hvis det er Skjemt, var alt det Andet ogsaa.

(Baptista kommer ind.)

Baptista.

Hvad, Jomfru? hvad betyder denne Frækhed? —
Bianca, gaa lidt tilside; — stakkels Pige,
hun græder! — gaa du til din Synaal, Barn;
befat dig ei med hende. — Skam dig dog,
du Skarn, du Djævel! hvorfor gjør du hende
Fortræd, som aldrig gjorde dig Fortræd?
naar ærgred hun dig med et bittert Ord?

Katharina.

Just hendes Tavshed tirrer mig, og jeg
vil hævne mig. (gaaer løs paa Bianca.)

Baptista.

Hvad? her for mine Øine? —
Bianca, gaa ind. (Bianca gaaer ind.)

Katharina.

I vil forbyde mig, —
nu seer jeg nok, at hun er Eders Skat;
hun skal jo giftes; jeg maa sagtens bandse
med bare Ben paa hendes Bryllupsdag;
hun er det kjære Barn, derfor kan jeg
nu føre Aber ned til Helved. Ti!
jeg vil gaae hen og sætte mig og græde,
indtil jeg finder Leilighed til Hævn.

(gaaer.)

Digitized by Google

Baptiſta.

Mon nogen Mand har havt en ſaadan Plage? —
Men ſe, hvem kommer der?

(Gremio med Lucentio, der er klædt i ſimpel Dragt, Petruchio med Hortenſio, forklædt ſom Muſikant, og Tranio med Biondello, der bærer en Luth og Bøger, komme ind.)

Gremio.

Godmorgen, Nabo!

Baptiſta.

Godmorgen, Nabo Gremio. — I Herrer,
Guds Fred.

Petruchio.

I lige Maade, bedſte Herre.
Tillad et Spørgsmaal: har I ei en Datter,
hvis Navn er Katharina, ſkjøn og dydig?

Baptiſta.

Jeg har en Datter, kaldet Katharina.

Gremio.

I er for djærv; gaa mere ſindigt frem.

Petruchio.

Herr Gremio, I fornærmer mig; lad mig. —
Jeg er en Adelsmand født i Verona;
da jeg har hørt om hendes Vid og Skjønhed,
og Høflighed og blyt, beſtedne Væſen,
om hendes overordentlige Dyder
og milde Sindelag, er jeg ſaa driſtig
at vise mig ſom en ſelvbuden Gjæſt
i Eders Hus, for at mit Øie kan
bevidne Rygtet, jeg ſaa tidt har hørt;
og ſom Begyndelſe til vort Bekjendtſkab
tilbyder jeg Jer en af mine Folk
ſlink i Muſik og i Mathematik,

Digitized by Google

ſom vel kan lære hende disſe Fag,
hvori jeg veed, hun ikke er ukyndig;
modtag ham, hvis I ei vil krænke mig;
hans Navn er Licio, født i Mantua.

Baptiſta.

Velkommen, Herre; denne Mand er ogſaa
for Eders Skyld velkommen; men, — det veed jeg, —
min Datter Katharina paſſer ikke
for Jer; det gjør mig meget ondt.

Petruchio.

Jeg ſeer,
I ønſter ei at ſtille Jer ved hende,
eller I tykkes ikke om mit Selſkab.

Baptiſta.

I misforſtaaer; jeg ſiger, hvad jeg mener.
Hvor er I fra? og hvad er Eders Navn?

Petruchio.

Petruchio er mit Navn, Antonios Søn,
hans Navn er i Italien velbekjendt.

Baptiſta.

Jeg kjender ham; velkommen her for hans Skyld.

Gremio.

Undſkyld dog, Herr Petruchio, jeg beder,
lad ogſaa os et ſtakkels Ord faae indført;
for Pokker, I gaaer banſat raſk tilværk!

Petruchio.

Undſkyld, Herr Gremio, jeg vil ei gjerne Tiden ſpilde.

Gremio.

Det troer jeg, Herre; men det gaaer viſt Eders Beilen ilde. —
Nabo, det er uden Tvivl en meget ſmuk Gave; for ligeledes at udtrykke mine venlige Følelſer vil jeg, ſom har været Jer mere forbunden for Eders Godhed end Nogen,

Digitized by Google

tage mig den Frihed at tilbyde Jer denne unge Lærde; (han foreſtiller Lucentio.) han har ſtuderet længe i Rheims og er ligeſaa kyndig i Græſk, Latin og flere Sprog ſom den Anden i Muſik og Mathematik; hans Navn er Cambio; hav den Godhed at modtage hans Tjeneſte.

Baptiſta.

Tuſind Tak, Herr Gremio! — Velkommen, min gode Cambio. — (til Tranio.) Men, min kjære Herre, mig ſynes, I ſtaaer her ſom en Fremmed; maa jeg være ſaa driſtig at ſpørge om Anledningen til Eders Komme?

Tranio.

Tilgiv mig, bedſte Herre, Driſtigheden
er min, at jeg, ſom Fremmed her i Staden,
fremſtiller mig ſom Beiler til den ſkjønne,
den dyderige Bianca, Eders Datter.
Jeg veed helt vel, at I har faſt beſluttet,
at Eders ældſte Datter ſtal gaae forud;
men min Begjæring gaaer kun ud paa dette,
at jeg, naar jeg har godtgjort Jer min Byrd,
maa blandt de andre Beilere faae Adgang
og nyde ſamme Ret og Gunſt ſom de.
Til Eders Datters Underviisning har jeg
bragt med mig dette ſimple Inſtrument
ſamt et Par græſke og latinſke Bøger;
hvis I modtager dem, faaer de Værdi.

Baptiſta.

Lucentio hedder I? og tør jeg ſpørge,
hvor er I fra?

Tranio.

Vincentios Søn fra Piſa.

Baptiſta.

En mægtig Mand i Piſa, ſom af Rygte

Digitized by Google

jeg kjender godt; I er velkommen, Herre.
(til Hortensio.)
Tag Luthen I,
(til Lucentio.)
Bogpakken I; nu skal
I komme strax til Eders Lærlinger —
Hei, hør! kom hid!
(En Tjener kommer ind.)
før disse Herrer ind
til mine Døttre og fortæl dem begge,
at det er deres Lærere, og bed dem
at tage vel imod dem.
(Tjeneren gaaer med Hortensio, Lucentio og Biondello.)
Vi vil gaae
omkring i Haven lidt og faa tilbords.
I er mig høist velkommen, og jeg beder,
at I vil Alle være vis derpaa.

Petruchio.

Mit Ærind, Herr Baptista, kræver Hastværk,
og jeg kan ikke gaae hver Dag og beile;
min Fader kjender I, og mig ved ham;
hans Land og Gods har jeg alene arvet
og snarere forøget end forødt.
Sig, hvis jeg vinder Eders Datters Elskov,
hvor stor en Medgift faaer jeg med min Hustru?

Baptista.

Naar jeg er død, Halvdelen af mit Gods;
i Udbetaling tyvetusind Kroner.

Petruchio.

For denne Medgift faaer hun Sikkerhed
som Enke, hvis hun overlever mig,
i alt mit Land og Gods, hvad nævnes kan.

Digitized by Google

Lad os da sætte hver Artikel op
til Overholdelse fra begge Sider.

Baptista.

Ja, naar først Hovedsagen vel er naaet,
det, Alting kommer an paa, — hendes Elskov.

Petruchio.

O, det er Intet; I maa vide, Fader,
jeg er saa stiv i Sind, som hun er stolt,
og naar en voldsom Ild en anden møder,
fortære de, hvad deres Rasen nærer;
ved liden Vind forøges liden Ild;
men Stormens Pust udblæser Vinden helt;
saaledes jeg og hun; hun giver efter;
thi jeg er barsk; ei som et Barn jeg beiler.

Baptista.

Saa beil da kun, og Held og Lykke til!
men vær dog rustet imod onde Ord.

Petruchio.

Ja, fast som Fjeldene mod Stormens Magt,
de rokkes ei, om end den evigt blæser.

(Hortensio kommer tilbage med blodigt Hoved.)

Hvad nu, min Ven? hvorfor er du saa bleg?

Hortensio.

Hvis jeg er bleg, tro mig, det er af Skræk.

Baptista.

Naa, duer saa min Datter til Musiken?

Hortensio.

Til Krigsmand, troer jeg vist, hun duer bedre;
Jern kan mod hende staae sig, ingen Luth.

Baptista.

Kan hun ei lære ret at slaae sin Luth?

Digitized by Google

Hortenſio.

Nei, tvertimod, med Luthen ſlog hun mig.
Jeg ſagde blot, at hun tog feil ad Grebet;
og vilde ſætte Fingrene tilrette;
da ſagde hun, i bjævelſk Arrighed:
„Greb kaldes det? ja jeg ſkal gribe Jer!"
og med det ſamme ſlog hun mig for Panden,
ſaa Hovedet gik midt igjennem Luthen,
mens der jeg ſtod forbloffet, ſom i Halsjern,
en Stund og ligeb ud igjennem Luthen,
ſaa kaldte hun mig Muſikanter Slyngel
og Kvinkelhans og andre ſtygge Navne,
ſom om hun havde indſtuderet Skjældsord.

Petruchio.

Ha, paa min Tro, det er en lyſtig Tøs!
jeg elſker hende tifold meer end før;
en Snak med hende længes ret jeg efter.

Baptiſta. (til Hortenſio.)

Naa, følg med mig; vær ikke ſaa forſagt;
ſpil med min yngſte Datter, hun er letnem
og er taknemlig for en god Anvisning. —
Vil I gaa med Petruchio, eller ſkal
jeg ſende Katharina ud til Jer?

Petruchio.

O, ja; gjør det; her vil jeg vente hende,

(Baptiſta, Gremio, Tranio og Hortenſio gaae.)

og driſtigt vil jeg beile, naar hun kommer.
Ifald hun ſkjælder, ſiger jeg rentud,
hun ſynger liſtigt ſom en Nattergal,
og ſeer hun ſurt, ſaa ſiger jeg, hun ſtraaler
ſom Morgenroſen friſk med Dug beſprængt;
hvis hun er ſtum og mæler ei et Ord,
ſaa vil jeg priſe hendes lette Tunge

Digitized by Google

og hjertegribende Veltalenhed;
men byder hun mig gaae, saa takker jeg
som om hun bad mig blive hele Ugen,
og giver hun mig Kurven, spørger jeg,
hvad Dag hun ønsker Lysning og vil vies. —
Men se, der er hun, nu, Petruchio, tal!

(Katharina kommer ind.)

Godmorgen; Thrine hører jeg, du hedder?

Katharina.

I har hørt ret, men I er noget tunghør;
man kalder mig dog ellers Katharina.

Petruchio.

Nu lyver du; du hedder slet hen Thrine,
og kjønne Thrine, stundom Arrig-Thrine,
men Thrine, Verdens nydeligste Thrine
Thrine af Thrineborg, min søde Thrine,
der gives intet Mundgodt sødt som Thrine;
lad mig da sige dig, min Trøst, min Thrine;
jeg hørte vidt om Land din Mildhed prise,
din Skjønhed udraabt, dine Dyder omtalt, —
skjønt ei saa fuldeligt, som du fortjente;
og det har rørt mig til at beile til dig.

Katharina.

Rørt! meget godt! som I har rørt Jer hid,
saa rør Jer for at komme bort igjen;
jeg saae jo strax, at I var rørligt Gods.

Petruchio.

Hvad mener du med rørligt Gods?

Katharina.

En Stol.

Petruchio.

Der traf du det; kom sæt dig paa mit Skjød.

Digitized by Google

Katharina.

Asner maa bære, derfor ogsaa I;

Petruchio.

Kvinder maa bære, derfor ogsaa du.

Katharina.

Ei sligt et Øg som Jer, hvis mig I mener.

Petruchio.

O, Thrine, jeg skal ikke tynge dig;
jeg veed jo nok, at du er ung og let —

Katharina.

For let til af en saadan Karl at fanges,
og dog saa tung, som det er mig tilpas.

Petruchio.

Tilpas! Vis Vas!

Katharina.

I snapper Ord ret flink.

Petruchio.

Skal Høgen snappe dig min Turteldue.

Katharina.

Hvad om det var en Høg I tog for Due.

Petruchio.

Men, naa, du Hvepse, du er altfor hvas.

Katharina.

Er jeg en Hvepse, vogt Jer for min Braad.

Petruchio.

Jeg kjender Raad; jeg rykker Braaden ud.

Katharina.

Ja, hvis en Tosse vidste, hvor den sad.

Petruchio.

Hvem veed ei, hvor en Hvepse har sin Braad?
i Halen.

Digitized by Google

Katharina.

Nei i Tungen.

Petruchio.

Naa, hvis Tunge?

Katharina.

Lad Eders Tunge blive der. Farvel!

Petruchio.

Hvordan? min Tunge der? nei, lille Thrine,
jeg er en Adelsmand.

Katharina.

Det vil jeg prøve.

(slaaer ham.)

Petruchio.

Nei, hvis du slaaer igjen, saa faaer du Dask.

Katharina.

Saa mister I jo Eders Vaabenmærke;
slaaer I mig, er I ingen Adelsmand,
og uden Adel gives ingen Vaaben.

Petruchio.

Heraldisk lærd? sæt mig i dine Bøger.

Katharina.

Hvad Hjelmtegn fører I? en Hanekam?

Petruchio.

En Hane uden Kam, naar du er Hønen.

Katharina.

Min Hane? nei! I galer altfor flovt.

Petruchio.

Naa, Thrine, see nu ikke meer saa surt.

Katharina.

Det er min Vane, naar jeg seer Agurker.

Petruchio.

Her er jo ingen, se da ikke surt.

Digitized by Google

Katharina.

Vist er her.

Petruchio.

Vis mig dem.

Katharina.

Skaf mig et Speil.

Petruchio.

Hvorledes, Thrine? mener du mit Ansigt?

Katharina.

Ret klogtigt truffet af saa ung en Fyr.

Petruchio.

Ved Sankt Georg! ung meer end nok til dig.

Katharina.

I er dog visen.

Petruchio.

Det er af Bekymring.

Katharina.

Ja, det bekymrer jeg mig ikke om.

Petruchio.

Nei, Thrine, du skal ikke slippe saa.

Katharina.

Jeg ærgrer Jer jo blot; saa lad mig gaae.

Petruchio.

Nei, tvertimod; du er saa grumme vakker;
de sagde, du var bister, tvær og muggen;
nu seer jeg, Rygtet var en Erkelogner;
du er jo munter, skjemtsom, yderst artig,
i Talen sen, men sød som Vaarens Blomster;
du kan ei rynke Panden, skule, bide
din Læbe, som en arrig Kvinde pleier;
du lystes ei ved bidsk og arrig Tale;
du møder dine Beilere med Blidhed,

Digitized by Google

med venlig Omgang, mildt og høfligt Væsen.
Hvor kan dog Folk fortælle, Thrine halter?
o, falske Verden! som en Hasselgren
er Thrine rank og slank, og som en Rød
brunladen og saa sød som Rødekjærne.
O, lad mig see dig gaae; du halter ikke.

Katharina.

Gaa, Nar, byd over dem, der tjene Jer.

Petruchio.

O, naar har dog Diana prydet Lunden
som Thrine med sin kongelige Gang
er dette Kammers Pryd! — Vær du Diana;
lad hende være Thrine, og lad Thrine
saa være kydsk, Diana overgiven.

Katharina.

Hvor har I faaet lært den skjønne Tale?

Petruchio.

Ex tempore, min Moders Vid jeg arved.

Katharina.

En vittig Moder; ellers havde Sønnen
nok været dum.

Petruchio.

Er jeg da ikke klog?

Katharina.

Saa, saa; I kan tilnød Jer holde varm.

Petruchio.

Det vil jeg, min Kathrine, i din Seng.
Saa lad os derfor uden al den Snak
nu tale ligefrem; din Fader har
samtykket i, at jeg faaer dig til Hustru; —
Medgiften har vi aftalt, og du bliver
min Hustru, om du vil det eller ei.

Digitized by Google

Naa, Thrine, jeg er juſt en Mand for dig;
ved dette Lys, hvormed jeg ſeer din Skjønhed, —
din Skjønhed, ſom har vakt min Elſkov til dig, —
til mig og ingen Anden ſkal du vies;
thi jeg er juſt ſkabt til at tæmme dig
og faae den vilde Kat til en Kathrine
omgjængelig ſom andre Huskathriner.
Der er din Fader; nu kun ingen Vægring!
jeg vil og maa trolove Katharina.

(Baptiſta, Gremio og Tranio komme ind.)

Baptiſta.

Naa, Herr Petruchio, hvorledes gaaer det
med Eders Beilen?

Petruchio.

Meget vel, min Herre;
hvad andet? det er jo umuligt andet,
end at det maatte gaae mig godt.

Baptiſta.

Naa da,
min Datter Katharina, helt forbavſet?

Katharina.

Jer Datter? jeg maa ſige, at I viſer
mig kjærlig Faderomhu, at I ønſter
mig gift med ſligt et Daarekiſtelem;
en halvgal Grobrian, en Skvalderhans,
der troer at han kan bande Sagen klar.

Petruchio.

Der ſeer I, Fader; — I og hele Verden
har talt om hende hen i Veiret kun;
hvis hun er arrig, er det kun af Liſt;
hun er ei ſtridig; hun er blø ſom Duen,
ei hidſig, men ſom Morgnen kjølig, mild;

Digitized by Google

i Taalmod er hun jo en ny Griſeldis;
i Kydſhed er hun Roms Lucretia;
kort ſagt, vi er ſaa ganſke enige,
at næſte Søndag er vor Bryllupsdag.

Katharina.

Først vil jeg ſee dig hængt paa Søndag!

Gremio.

Hør!
hun ſiger, at hun først vil ſee Jer hængt.

Tranio.

Er det Jert Held? ja, ſaa Godnat, vor Del!

Petruchio.

Vær I kun rolige; jeg valgte hende
jo for mig ſelv; er hun og jeg tilfredſe,
hvad kommer det ſaa Jer ved? det er aftalt
imellem os, da vi var ene ſammen,
at hun endnu ſkal være bidſk i Selſkab;
jeg ſiger Jer, at det er rent utroligt,
hvor høit hun elſker mig. — Den ſøde Thrine,
hun hang omkring min Hals, og Kys paa Kys
hun overbød ſig ſelv med Ed paa Ed!
ſaa varmt, at i et Nu hun vandt min Elſkov.
O, hvad veed I! det er et reent Vidunder,
hvor tam, naar Mand og Kvinde er alene,
en Stymper ſelv kan faae den værſte Trold. —
Din Haand, min Thrine! jeg vil til Venedig
og kjøbe Pynt til dig til Bryllupsdagen;
lav I til Gilde, Fader, indbyd Gjæſter;
jeg veed, min Katharina bliver deilig.

Baptiſta.

Hvad ſkal jeg ſige? giv mig Eders Hænder;
Gud ſigne Jer, Petruchio! det er afgjort.

Digitized by Google

Gremio og Tranio.

Vi siger Amen; vi vil være Vidner.

Petruchio.

Farvel min Hustru, Fader og I Herrer.
Nu til Benedig! Søndag kommer snart. —
Stads, Ringe, smukke Klæder skal du faae; —
kys mig! paa Søndag skal vort Bryllup staae!

(Petruchio og Katharina gaae, hver til sin Side.)

Gremio.

Naar blev et Par saa hastigt klappet sammen?

Baptista.

I Herrer, jeg maa spille Kjøbmand nu
og vove rask paa en dumdristig Handel.

Gremio.

Den Vare stimled kun for Jer; den bringer
Jer Vinding, eller den gaaer tabt paa Søen.

Baptista.

Fred, haaber jeg, ved Handelen er vundet.

Gremio.

Jeg lover for, at han har Freden fundet.
Men nu, Baptista, Eders yngste Datter;
nu kom den Tid jo, som vi ventet paa;
jeg er Jer Nabo, og jeg beiled først.

Tranio.

Og jeg er En, der elsker Bianca mere,
end Ord kan sige eller Tanken fatte.

Gremio.

Hvad veed af Elskov slige unge Gutter?

Tranio.

Graaskjæg, Jer Elskov fryser.

Digitized by Google

Gremio.

Eders sprutter.
Gaa, Springfyr, det er Alderen, som nærer?

Tranio.

Men Ungdom er det Pigerne begjærer.

Baptista.

Hold Fred, I Herrer; lad mig stille Trætten;
ved Gjerning vindes Prisen, den, der kan
sikre min Datter mest i Morgengave,
skal eie Biancas Kjærlighed. — Herr Gremio,
hvad kan I sikre hende?

Gremio.

Først mit Huus
i Staden, som I veed, er rigt forsynet
med Guld og Sølvtøi, Bækkener og Kander,
hvor hun kan vadske sine smukke Hænder.
Tapeterne er alle tyrisk Væv,
i Skriin af Elfenbeen er mine Kroner,
i Cederkister Arras-Sengetæpper,
kostbare Klæder, Omhæng, Sengeforhæng,
fint Linned, perlestukne Tyrkepuder,
Gardiner fra Venedig, guldbroderte,
Tintøi og Kobbertøi, Alt, hvad som hører
til Huset og til husligt Brug; desuden
er paa min Avlsgaard hundred Malkekøer,
sex Sneese fede Stude paa min Stald
og Alt i Forhold svarende til dette.
Selv er jeg lidt tilaars, det tilstaaer jeg;
dør jeg imorgen, faaer hun Alt, hvis hun
vil være, mens jeg lever, min alene.

Tranio.

Godt anbragt det „alene". — Hør nu mig;

Digitized by Google

jeg er min Faders ene Søn og Arving.
Hvis jeg faaer Eders Datter til min Hustru,
jeg sikkrer hende i det rige Pisa
tre, fire Huse, hvert saa godt som det,
gamle Herr Gremio har i Padua,
dertil to tusinde Dukater aarligt
af Jordegodser, — Alt i Morgengave. —
Naa, har jeg slukket Jer, Herr Gremio?

Gremio.

To tusinde Dukaters aarlig Indtægt
af Jordegods? Indtægten af mit Gods
naar ei saa høit ialt, saa skal hun faae
foruden det en Gallion, som ligger
nu paa Marseilles Rhed. — Hvad nu, mon ikke
min Gallion har stoppet Eders Mund?

Tranio.

Herr Gremio, Hvermand vedd, min Fader eier
tre store Gallioner, to Galeier,
dertil tolv gode Skuder; alle disse
skal være hendes; dertil byder jeg
det Dobbelte af, hvad I byder meer.

Gremio.

Nei, jeg har budet Alt; jeg har ei mere;
Alt, hvad jeg har, meer kan hun ikke faae.
Hvis mig I vælger, faaer hun mig og mit.

Tranio.

Godt; saa er Pigen min og ingen Andens;
jeg har Jert Ord; Gremio er overbudt.

Baptista.

Jeg tilstaaer, I har gjort det bedste Bud;
hvis Eders Fader sikkrer hende dette,

Digitized by Google

saa er hun Eders; ellers, hav mig undskyldt,
dser I før ham, hvor er da Morgengaven?

Tranio.

Spidsfindighed! jeg er jo ung, han gammel.

Gremio.

Kan unge Mænd ei dse saavelsom gamle?

Baptista.

Godt, mine Herrer; det er min Beslutning:
paa Søndag skal min Datter Katharina
jo holde Bryllup, som I veed, og Bianca
skal Søndagen derpaa staae Brud med Jer,
ifald I giver hende den Forsikring;
hvis ikke, med Herr Gremio. Dermed
jeg siger Jer Farvel og takker begge.

Gremio.

Farvel da, Nabo! — Jeg er ikke bange
for Jer, I unge Spillefugl. En Nar
var Eders Fader, hvis han gav Jer Alt
og satte Foden under Eders Bord
paa sine gamle Dage. Pyt! tro mig,
en gammel Ræv veed nok at hytte sig. (gaaer.)

Tranio.

Pokker i Vold, din trædske, visne Bælg!
Jeg tog dog Stikket med en lille Trumf.
Jeg har en Plan til Bedste for min Herre.
Hvorfor kan ei en falsk Lucentio
til Fader faae en falsk Vincentio? —
det er et Underværk; til Hverdagsbrug
faaer Fædre Børn; i dette Frierspil
faaer Sønnen Fader, hvis min List staaer til. (gaaer.)

Digitized by Google

Tredie Act.

Første Scene.

Padua. Et Værelse i Baptistas Hus.

(Lucentio, Hortensio og Bianca komme ind.)

Lucentio.

Hold op nu, Spillemand; I er for nœsvis,
har I saa hurtigt alt forglemt den Velkomst,
I fik hos hendes Søster, Katharina?

Hortensio.

Kivagtige Pedant, men denne Dame
er jo den himmelske Musik bevaagen,
og derfor overlad mig første Plads;
naar vi har brugt en Time til Musiken,
skal I faae samme Tid til Eders Læsning.

Lucentio.

I Klodrian, der ei har læst saa meget,
at I forstaaer, hvortil Musik er skabt;
mon ikke til at vederkvœge Sindet,
af Granskning og af daglig Møie trættet?
Lad mig nu drive først Filosofien,
og naar jeg standser, kom med Harmonien.

Hortensio.

Jeg taaler ei den Hovmod.

Bianca.

I fornœrmer
mig begge, mine Herrer, naar I kives
om det, som kun beroer paa mig. Jeg staaer
ei under Riset som en Skoletøs;

Digitized by Google

jeg vil ei bindes til bestemte Timer,
men lære, som jeg lyster. For at ende
al denne Kiv, — kom, lad os sidde ned; —
tag Eders Instrument og spil imens; —
hans Læsning er forbi, før I faaer stemt.

Hortensio. (til Bianca.)

Og vil I holde op med Eders Læsning,
naar jeg har faaet Tonen rigtig fat?

(gaaer tilside.)

Lucentio.

Det bliver aldrig; — lad kun Eders Luth
faae Tonen.

Bianca.

Hvor var det, vi slap?

Lucentio.

Her, Frøken:

Hic ibat Simois, hic est Sigeia tellus;
hic steterat Priami regia celsa senis.

Bianca.

Oversæt det.

Lucentio.

Hic ibat, som jeg sagde Jer før, — **Simois**, jeg er Lucentio, — **hic est**, Søn af Vincentio i Pisa, — **Sigeia tellus**, saaledes forklædt for at vinde Eders Kjærlighed. — **Hic steterat**, den Lucentio, der kommer som Beiler, — **Priami**, er min Tjener Tranio, — **regia**, der paatager sig min Skikkelse, — **celsa senis**, for at skuffe den gamle Pantalon.

Hortensio. (kommer frem igjen.)

Frøken, mit Instrument er stemt.

Digitized by Google

Bianca.

Lad os da høre. — (Hortensio spiller.) Fy, Kvinten er falsk.

Lucentio.

Spyt i Hullet, min Ven, og stem saa igjen.

Bianca.

Lad mig nu see, om jeg kan oversætte det. **Hic ibat Simois**, jeg kjender Jer ikke; — **hic est Sigeia tellus**, jeg troer Jer ikke; — **hic steterat Priami**, tag Jer iagt, at han ikke hører os; — **regia**, vær ikke indbildsk; — **celsa senis**, tab ikke Modet.

Hortensio.

Frøken, nu stemmer den.

Lucentio.

Godt nok; men Basen er falsk.

Hortensio.

Nei, Ingenting er falsk undtagen
den falske Slyngel, der forstyrrer Takten. —
(affides.)
Hvor den Pedant er bleven rask og kjæphøi!
jeg troer saasandt, han lesler for min Skjønne.
Pedascule! jeg skal vel passe paa dig.

Bianca. (til Lucentio.)

Maaskee jeg troer engang; nu tvivler jeg.

Lucentio.

Tvivl ei om det; thi seer I, Aeacides
er Ajax, — efter sin Farfaders Navn.

Bianca.

Min Lærer maa jeg troe; thi ellers vilde
jeg blive ved at holde paa min Tvivl.
Men nok om det; nu, Licio, til Jer. —

Digitized by Google

Tag ikke ilde op, I gode Herrer,
at jeg har ſkjemtet med Jer begge to.

Hortenſio. (til Lucentio.)

Spadſer nu I kun, og lad mig faae Ro;
min Underviisning paaſer ei for Tre.

Lucentio.

Saa nøieſeende? Godt, jeg maa vente
(aſſides.)
og paaſe paa; thi, ſeer jeg ikke feil,
er nok vor ſmukke Spillemand forelſket.

Hortenſio.

Min Frøken, før I rører Inſtrumentet,
og før jeg lærer Jer min Fingerſætning,
maa jeg begynde med de første Grunde
og lære Jer en Skala meer kortfattet,
meer lærerig, fornøielig og nyttig,
end Nogen anden Muſiker har gjort;
her er den, ſtrevet tydelig og net.

Bianca.

Min Skala har jeg lært forlængeſtden.

Hortenſio.

Men læs alligevel Hortenſios Skala.

Bianca. (læſer.)

C. Jeg er Harmoniens første Tone,
D. ſom Hortenſios Elſkov kan udtrykke;
E. o, bønhør ham, Bianca, bliv hans Kone,
F. dig han elſker, du kun er hans Lykke!
G. Paa den næſte Streng to Toner ſtaaer.
A. H. Forbarm dig, eller jeg forgaaer.
Er det en Skala? mig den huer ikke;
jeg ynder meſt den gamle Slik; jeg byttet
ei gode Regler om for ſære Paafund.

Digitized by Google

(En Tjener kommer ind.)

Min Frøken, Eders Fader beder Jer
at slippe Bøgerne og hjælpe til
at pynte Eders Søsters Brudekammer;
I veed, at hendes Bryllup staaer imorgen.

Bianca.

Farvel da, mine Herrer, jeg maa gaae!

(gaaer med Tjeneren.)

Lucentio.

Saa finder jeg ifandhed ingen Grund til
at blive længer her.

(gaaer.)

Hortensio.

Men jeg har Grund til
at passe paa den Skolefux. Jeg synes,
at han seer ud, som om han var forelsket.
Men hvis du, Bianca, har saa lavt et Sind
at kaste paa Enhversomhelst dit Blik,
lad hvem der lyster faae dig; hvis jeg finder
dig flygtig, — godt, saa er der flere Kvinder.

(gaaer.)

Anden Scene.

Udenfor Baptistas Hus.

(Baptista, Gremio, Tranio, Katharina, Bianca og Lucentio komme ind med Følge.)

Baptista. (til Tranio.)

Nu er jo Dagen kommen, Herr Lucentio,
til Katharinas og Petruchios Bryllup;
men fra min Svigerson jeg hører Intet.
Hvad vil man sige? hvilken Spot og Skam,
om nu vor Brudgom udeblev, mens Præsten

Digitized by Google

staaer færdig til at signe Ægteskabet!
Hvad siger I til denne Skam, Lucentio?

Katharina.

Mig træffer Skammen kun; jeg tvinges til
at give mod mit Hjertes Drift min Haand
til slig en halvgal Tølper fuld af Luner,
der beiler i en Fart, men hafter ikke
med Bryllup. Jeg har sagt Jer det, det har jeg:
han er et Daarekistelem, der skjuler
sin ondskabsfulde Skjemt bag plumpe Lader,
og for at vinde Ry som vittigt Hoved
frier han til Tusinde, berammer Bryllup,
indbyder Gjæster, lader lyse for sig,
men bliver aldrig viet, hvor han har friet.
Nu peger alle Folk paa Katharina:
„Der gaaer den skjændede Petruchios Hustru,
hvis han faaer Lyst engang at holde Bryllup."

Tranio.

Vær I kun rolig, gode Katharina,
og I, Baptista. Paa mit Ord, Petruchio
har ment det ærligt, hvilket Uheld end
ham hindrer i at holde Ord; jeg veed,
skjønt han er djærv, er han dog helt forstandig;
skjønt han er skjemtsom, er han ærlig dog.

Katharina.

Gid Katharina aldrig havde seet ham!

(gaaer grædende ud, fulgt af Bianca og flere.)

Baptista.

Gaa, Barn, jeg kan ei dadle, at du græder;
en Helgen kunde slig en Tort vel tirre,
end meer en Pige med dit ikke Sind.

(Biondello kommer ind.)

Digitized by Google

Biondello.

Herre, Herre! Nyheder, gamle Nyheder! Nyheder, som I aldrig før har hørt Mage til!

Baptiſta.

Er det nyt og gammelt paa een Gang? Hvorledes er det muligt?

Biondello.

Jh, er det ikke en Nyhed, at høre om Petruchios Ankomſt?

Baptiſta.

Er han kommen?

Biondello.

Nei, viſt ikke, Herre.

Baptiſta.

Hvad da?

Biondello.

Han er paa Veien.

Baptiſta.

Naar vil han være her?

Biondello.

Naar han ſtaaer, hvor jeg er, og ſeer Jer der.

Tranio.

Men hvad er det da? Kom med dine gamle Nyheder.

Biondello.

Ja, Petruchio er paa Veien, i en ny Hat, en gammel Jakke, et Par gamle Buxer, tregange vendte, et Par Støvler, der har været brugte til at gjemme Lys i, den ene med Spændeſpore, den anden med Kniplingskant, ſom to Spidſer ere revne af, en gammel, ruſten Kaarde, der er laant fra Byens Tøihus, Fæſtet itu, og uden Dupſko; hans Heſt er rygbrudt af en gammel ſtimlet Sadel, Stigbøilerne ikke i Familie med hinanden; dertil er den beſængt med Kværke, ſtiv i Rygraden,

Digitized by Google

belabt med Mundspyge, fuld af Flodgalde, smittet af Skab, belemret med Spat, befængt med Gulsot, uhelbredelig for Fibel, ødelagt af Kuller, fortæret af Indvoldsorme, sveirygget og bovlam, fransk i Forbenene, Bidselet halvt knækket, Hovedtøiet af Faareskind, som tidt er sprunget, naar det blev strammet for at holde den fra at snuble, og nu gjort istand med Knuder, en Sadelgjord lappet paa sex Steder, og en Fløiels Svandsrem af en Damesadel med to Bogstaver af hendes Navn, pynteligt sat med Knapper, og hist og her syet sammen med Seilgarn.

Baptista.

Hvem er med ham?

Biondello.

O, Herre, hans Lakai, og han er, saasandt jeg lever, udstafferet ligesom Hesten, med en Bomuldsstrømpe paa det ene Ben og en Vadmels Støvlestrømpe paa det andet, med en rød og en blaa Klædelist til Strømpebaand, en gammel Hat, og „Fyrretyve muntre Elskovsviser" stukket deri som en Fjer, en Fugleskræmsel, en ren Fugleskræmsel i Paaklædning, og ikke som en christelig Tjener eller en Kavalers Lakai.

Tranio.

Det er igjen et af hans sære Luner;
dog gaaer han stundom i hel ringe Dragt.

Baptista.

Jeg er glad ved, at han kommer, hvordan han saa kommer.

Biondello.

Ja, men, Herre, han kommer ikke.

Baptista.

Sagde du ikke, at han kommer?

Biondello.

Hvem? at Petruchio kommer?

Digitized by Google

Baptiſta.

Ja, at Petruchio kommer.

Biondello.

Nei, Herre; jeg ſiger, at hans Heſt kommer med ham paa Ryggen.

Baptiſta.

Naa ja, det kommer jo ud paa Eet.

Biondello.

Nei, ved Sankt Jakob, Herre, den Sag er ſikker nok,
en Mand og en Heſt er meer end een, ſkjønt ei det er en Flok.

(Petruchio og Grumio komme ind.)

Petruchio.

Hvor er de Fyre? er her Nogen hjemme?

Baptiſta.

I er velkommen, Herre.

Petruchio.

Og dog kommer
jeg ikke vel.

Baptiſta.

I halter jo dog ikke.

Tranio.

I er juſt ei ſaa velklædt, ſom jeg ønſted.

Petruchio.

Om jeg var bedre klædt, jeg foer dog hid
paa ſamme Vis ſom nu. — Men, hvor er Thrine?
hvor er min ſøde Brud? — hvor gaaer det, Fader? —
mig tykkes, Eders Miner er ſaa mørke,
og hvorfor ſtirrer dette ædle Selſkab,
ſom om de ſaae en ſær Mærkværdighed,
en ny Komet, et uſædvanligt Jertegn.

Baptiſta.

I veed jo, det er Eders Bryllupsdag;

Digitized by Google

først vakte det vort Mismod, at vi frygted,
I vilde ikke komme, nu endmere,
at see Jer komme saa uforberedt.
Fy, kast den Dragt, der skjæmmer Eders Stand
og saarer Øiet paa vor Høitidsdag.

Tranio.

Og sig os, hvilken vigtig Hændelse
har holdt saalænge Jer fra Eders Brud
og ført Jer hid, saa lidet lig Jer selv.

Petruchio.

Besværligt var det at fortælle, kjedsomt
at høre; nok, jeg kommer for at holde
mit Ord, om end jeg nødes til at vige
derfra i visse Maader; dette skal jeg
ved Leilighed dog give Grunde for,
som vel vil stille Jer tilfreds. — Men hvor
er Thrine? jeg har været skilt fra hende
for længe. Morgenstunden gaaer; det var
paa Tiden nu, vi skulde gaae til Kirke.

Tranio.

Besøg ei Eders Brud saa uskikkelig klædt;
gaa hjem til mig, tag Klæder paa af mine.

Petruchio.

Nei, saadan vil jeg just besøge hende.

Baptista.

Men saadan vil I dog vel ikke vies?

Petruchio.

Jo, netop saadan; derfor ingen Snak!
mig ægter hun og ikke mine Klæder.
Hvis blot jeg kunde bøde hos mig selv
saa let, hvad hun i mig vil faae at bære,
som jeg kan skifte denne ringe Dragt,

Digitized by Google

det var et Held for Thrine, meer for mig. —
Men jeg er dum, at her med Jer jeg ſladrer,
imens jeg ſkulde hilſe paa min Brud
og med et hjærligt Kys beſegle Ravnet.

(gaaer tilligemed Grumio og Biondello.)

Tranio.

Han har en Henſigt med ſit gale Optog;
lad os om muligt faae ham til at tage
en bedre Klædning, før han gaaer til Kirke.

Baptiſta.

Jeg vil gaae med og ſee, hvad Enden bliver.

(gaaer.)

Tranio.

Men, Herre, vi maa jo nødvendigt føie
til hendes Elſkov hendes Faders Bifald,
og for at ſkaffe det tilveie vil jeg,
ſom jeg har ſagt, ſee til at faae en Mand, —
hvem det ſaa er, gjør ikke ſtort til Sagen;
vi ſkal udruſte ham for vort Behov, —
og han ſkal være Herr Vincentio
og give her i Padua Forſikkring
for ſtørre Summer, end jeg lovede. I
ſkal da i Ro faae Eders Ønſker opfyldt
og vies til Fjøn Bianca uden Hindring.

Lucentio.

Hvis ei min Kammerat, den anden Lærer,
ſaa nøie vogtede paa Biancas Skridt,
var det vel bedſt at vies hemmeligt;
om ſaa Alverden ſagde Nei bagefter,
holdt jeg trods hele Verden faſt paa mit.

Tranio.

Det vil vi efterhaanden tænke paa

Digitized by Google

og vogte paa vort Tarv i denne Sag;
saa narre vi den Graaskjæg Gremio,
den snilde Speider Fader Minola,
Luthspilleren, den kjælne Licio,
Alt for at tjene Herr Lucentio.

(Gremio kommer ind.)

Herr Gremio! kommer I fra Kirken?

Gremio.

Ja,
saa villig, som jeg fordum kom fra Skolen.

Tranio.

Er Brud og Brudgom nu paa Veien hjem?

Gremio.

Brudgom? ja, Brud gjør han paa Bryllupsgammen,
og Bryderi vil han nok volde Bruden.

Tranio.

Hvad? mere bidsk end hun? det er umuligt.

Gremio.

Han er en Djævel, en stinbarlig Satan.

Tranio.

Hun er en Djævel, Satans Oldemoder.

Gremio.

Jo vist! mod ham er hun et Lam, en Due,
en lille Nar. Hør bare, Herr Lucentio:
da Præsten spurgte, om han vilde tage
Kathrina til sin Hustru, sagde han:
„Ja, saa min Salighed!" og svor saa høit,
at Præsten helt forbløffet tabte Bogen,
og da han bukkede sig efter den,
saa gav den gale Brudgom ham et Puf,
saa der laa Præst og Bog og Bog og Præst.
„Nu tag dem op, skreg han, hvem der har Lyst."

Digitized by Google

Tranio.

Hvad sagde hun, da han kom op igjen.

Gremio.

Hun skjalv og bæved; thi han svor og stamped,
som om Kaplanen vilde narre ham.
Men da nu Bryllupsskikkene var endte,
saa raabte han paa Vin: — „Skaal!" sagde han,
som om han var ombord og holdt en Svir
med sine Kammerater efter Stormen; —
saa drak han Mustatælleren til Bunden
og kastede Kagerne i Degnens Ansigt
af ingen anden Grund, end at hans Skjæg
var tyndt og magert voxet og saae ud,
som om det bad om Kager, mens han drak.
Da det var gjort, tog han sin Brud om Halsen
og kysted hende med saa høit et Smask,
at da de skiltes, gjenlød hele Kirken;
ved dette Syn gik jeg min Vei af Blusel,
og hele Sværmen kommer nu bagefter;
saa galt et Bryllup har man aldrig seet; —
Hør, hør! nu hører jeg Musiken spille.

(Musik.)

(Petruchio, Katharina, Baptista, Bianca, Hortensio, Grumio og Følge komme ind.)

Petruchio.

I kjære Herrer, Tak for Eders Umag.
Jeg veed, I venter her at spise med mig
og finde Bryllupsbordet vel besat;
men se, mit Hastværk kalder mig herfra,
og derfor vil jeg tage Afsked her.

Baptista.

Er det da muligt, I vil bort iaften?

Digitized by Google

Petruchio.

Jeg maa afsted idag, før Aften kommer.
Forundres ikke; kjendte I mit Ærind,
bad I mig heller om at gaae end blive.
Jeg takker hele dette ædle Selskab,
som her har seet paa, at jeg gav min Tro
til denne blide, søde, fromme Hustru.
Spis hos min Fader; drik saa paa min Sundhed;
thi jeg maa bort og siger Jer Farvel.

Tranio.

Jeg beder Jer; bliv dog til efter Bordet.

Petruchio.

Det kan ei skee.

Gremio.

Lad mig bønfalde Jer.

Petruchio.

Det kan ei skee.

Katharina.

Lad mig bønfalde Jer.

Petruchio.

Det er mig kjært.

Katharina.

Er det Jer kjært at blive?

Petruchio.

Det er mig kjært, du beder mig derom;
jeg bliver ei, hvormeget end du beder.

Katharina.

Nu, hvis du elsker mig, saa bliv.

Petruchio.

Hei, Grumio,

sadl mine Heste!

Digitized by Google

Grumio.

De er færdige, Herre; Havren har fortæret Hestene.

Katharina.

Vel! gjør du, hvad du kan; jeg reiser ikke
idag imorgen ikke heller, ikke,
før selv jeg lyster; der, min Herre, Døren
er aaben; der er Eders Vei; traft af,
mens Smørelsen er friſt paa Eders Støvler.
Jeg reiſer ikke, før jeg ſelv faaer Lyſt. —
Du bliver viſt en artig Tølper, du,
der tager ſtrax ſaa drabelig paa Vei.

Petruchio.

Vær rolig, Thrine! bliv blot ikke vred.

Katharina.

Jeg vil juſt være vred; hvad vil J vel?
vær J kun rolig, Fader; han ſkal vente,
til det er mig beleiligt.

Gremio.

Ja, min Tro,
ſe, Herre, nu begynder det at virke.

Katharina.

J Herrer, gaa nu ind til Bryllupsgildet! —
jeg ſeer, en Kvinde bliver gjort til Taabe,
hvis ikke hun har Mod til at ſtaae faſt.

Petruchio.

De ſkal gaae ind, ſom du befaler, Thrine! —
Lyd Bruden, J, ſom er i hendes Følge!
gaa ind til Gildet, drik og jubiler;
tom Bægeret for hendes Jomfrudom;
ſvir lyſtigt eller gaa ad Helved til.
Min ſøde Thrine, hun ſkal gaae med mig. —
Nei, ingen Skulen, Stampen, Stirren, Fnyſen!

Digitized by Google

hvad mit er, vil jeg være Herre over;
hun er min Eiendom, mit Gods, Løsøre,
mit Hus, mit Husgeraad, min Mark, min Lade,
min Hest, min Oxe, Aasen, ja, mit Alt. —
Her staaer hun, her; rør hende, hvem der tør!
jeg byder Trods den Stolteste, der spærrer
mig Veien her i Padua. — Grumio,
drag ud dit Sværd! vi er blandt Røvere;
staa nu din Frue bi, er du en Mand!
frygt ei, min Glut; de skal ei røre dig;
jeg er dit Skjold imod en Million!

(fører Katharina bort med sig; Grumio følger dem.)

Baptista.

Naa, lad dem gaae, det blide, stille Par!

Gremio.

Var de ei gaaet, var jeg død af Latter.

Tranio.

Saa galt et Bryllup saae vel Ingen før.

Lucentio.

Frøken, hvad mener I om Eders Søster?

Bianca.

Selv er hun gal og viet til en Galning.

Gremio.

Jeg lover for, at han er vel kathrinet.

Baptista.

Naboer, om end Brud og Brudgom mangle
til at besætte Pladserne ved Bordet,
saa veed I dog, Mad mangler ei ved Gildet. —
Lucentio, tag I Brudgommens Plads,
lad Bianca træde i sin Søsters Sted.

Tranio.

Skal Bianca øves i at være Brud?

Digitized by Google

Baptiſta.

Ja viſt, Lucentio; kom ind, I Herrer.

(de gaae.)

Fjerde Act.

Første Scene.

En Sal i Petruchios Landſted.

(Grumio kommer ind.)

Grumio.

Pokker tage alle udaſede Dg og alle gale Herrer og alle daarlige Veie! Har noget Menneſke faaet ſaamange Prygl? har noget Menneſke været ſaa fuld af Strimer? har noget Menneſke været ſaa træt? Jeg er ſendt i Forveien for at ſtaffe Ild, og de komme bagefter for at varme ſig. Ja, hvis jeg ikke var „en lille Gryde, der ſnart koger", ſaa kunde gjerne mine Læber fryſe faſt til mine Tænder, og min Tunge til min Gane, og mit Hjerte i min Mave, førend jeg fik en Ild at tøe mig op ved. — Men jeg vil varme mig ved at blæſe til Ilden, for, naar jeg betænker, hvad det er for et Veir, ſaa vilde en ſværere Karl end jeg blive forkjølet. — Hei, Holla! Curtis!

(Curtis kommer ind.)

Curtis.

Hvem er det, der raaber ſaa gyſeligt?

Grumio.

Et Stykke Is, hvis du ikke troer det, kan du gjerne glide fra mine Skuldre til mine Hæle ligeſaa ſnart ſom fra mit Hoved til min Hals. Ild, kjære Curtis!

Digitized by Google

Curtis.

Er min Herre og hans Huſtru paa Veien, Grumio?

Grumio.

O, ja, Curtis, ja; og derfor „Ild, Ild, og ſlaa ikke Vand paa."

Curtis.

Er hun ſaadan en arrig Brand, ſom hun har Ord for?

Grumio.

Det var hun, gode Curtis, førend Froſten kom; men Vinteren tæmmer, baade Mand og Kvinde og Dyr, veed du nok, og den har tæmmet min gamle Herre og min nye Frue og mig ſelv, Broder Curtis.

Curtis.

Gaa din Vei, du tre Tommers Nar; jeg er ikke et Dyr.

Grumio.

Er jeg kun tre Tommer? da er dit Horn jo dog en Fod langt, og ſaa lang er jeg i det mindſte. Men vil du gjøre Ild paa? eller ſkal jeg klage over dig til vor Frue? ſaa faaer du nok hendes Haand at føle, — for nu er hun ſtrax ved Haanden, — og det til liden Glæde for dig, for din Lunkenhed i din varme Tjeneſte.

Curtis.

Hør nu, gode Grumio, fortæl mig, hvorledes det ſtaaer til ude i Verden.

Grumio.

En kold Verden, Curtis, i alle Beſtillinger undtagen i din! og derfor tænd Ild; gjør din Skyldighed, og faa, hvad der ſkyldes dig; for min Herre og Frue er næſten frosne ihjel.

Curtis.

Ilden er færdig, og derfor, bedſte Grumio, fortæl mig, hvad Nyt?

Digitized by Google

Grumio.

Naada! — (synger) „Hans, min Gut! Hans, min Gut!“ — ligesaameget Nyt, som du vil.

Curtis.

Naa, du er saa fuld af Skjelmsstykker.

Grumio.

Ja, derfor skaf mig Ild; for jeg fryser som en Skjelm. Hvor er Kokken? er Aftensmaden færdig, Huset pyntet op, Gulvet strøet med Siv, Spindevævene feiede ned, Opvarterne i deres nye Jakker og hvide Strømper og hver Tjener i sin Bryllupsstads? er Krusene nætte indvendig og Pigerne nætte udvendig, Tepperne lagte paa og Alting i Orden?

Curtis.

Alting er færdigt, og derfor sig mig dog, hvad Nyt?

Grumio.

For det første skal du vide, at min Hest er træt, og min Herre og Frue er nedkomne, —

Curtis.

Hvad for Noget?

Grumio.

De ere komne ned af deres Sadler i Snavset, og dertil hører der en Fortælling.

Curtis.

Lad os høre, kjære Grumio.

Grumio.

Laan mig dit Øre.

Curtis.

Her.

Grumio (slaaer ham paa Øret.)

Der.

Curtis.

Det er at føle en Historie, ikke at høre en Historie.

Digitized by Google

Grumio.

Og derfor kalder man det en Hiſtorie, ſom man kan tage og føle paa, og det Daſt betød kun, at jeg bankede paa dit Øre for at anmode dig om at høre til. Nu begynder jeg: Imprimis, vi kom ned ad en afſtyglig Bakke, og min Herre red bagved min Frue, —

Curtis.

Begge paa een Heſt?

Grumio.

Kan det ikke være dig det ſamme?

Curtis.

Jo, men ikke Heſten.

Grumio.

Ja, ſaa kan du ſelv fortælle Hiſtorien. — Men havde du ikke afbrudt mig, ſaa ſkulde du faaet at høre, hvorledes hendes Heſt faldt, og hun under ſin Heſt; du ſkulde have faaet at høre, hvor ſnavſet Stedet var, hvor hun blev tilſølet, hvorledes han lod hende ligge med Heſten over ſig, hvorledes han bankede mig, fordi hendes Heſt ſnublede, hvorledes hun vadede gjennem Sølet for at trække ham fra mig, hvorledes han bandede, og hun bad, hun, ſom aldrig havde bedet før, hvorledes jeg ſtreg, hvorledes Heſtene løb deres Vei, hvorledes hendes Trænſe ſprang, hvorledes jeg miſtede min Svandsrem, — ſamt mange andre mindeværdige Ting, ſom nu ſkal døe i Glemſel, og du ſkal vende tilbage til din Grav uden Erfaring.

Curtis.

Derefter lader det til, at han er mere arrig end hun.

Grumio.

Ja, og det ſkal du og den ſtolteſte af Jer Alle faae at føle, naar han kommer. — Men hvad ſtaaer jeg her og ſnakker? Kald paa Nathaniel, Joſeph, Nicolai, Philip, Walter, Sukkerkringle og alle de Andre. Sørg for, at deres Hoveder

Digitized by Google

er glat kjæmmede, deres blaa Kjoler børstede og deres Strømpebaand bundne i forskjellige Sløifer; lad dem strabe ud med det venstre Ben, og lad dem ikke understaae sig at røre et Haar i Halen paa min Herres Hest, uden at de kysse deres Hænder først. Er de Alle færdige?

Curtis.

Ja, de er.

Grumio.

Saa kald paa dem.

Curtis.

Heida! hører I? I skal møde Herren for at give Fruen Ære.

Grumio.

Har hun da ingen Ære selv?

Curtis.

Hvem siger det?

Grumio.

Det synes mig, du gjør; du kalder Folk sammen for at give hende Ære.

Curtis.

Jeg kalder dem sammen, fordi det giver større Anseelse og Kredit.

Grumio.

Kredit! hun kommer ikke for at laane Noget af dem.

(Flere Tjenere komme ind.)

Nathaniel.

Velkommen hjem, Grumio!

Philip.

Hvor staaer det til, Grumio?

Joseph.

Naa, Grumio?

Digitized by Google

Nicolai.

Broder Grumio!

Nathaniel.

Hvor gaaer det, gamle Dreng?

Grumio.

Velkommen, du! — Hvor staaer det til, du! — Naa, du? — Broder, du! — Men det maa være nok med Hilsener. — Naa, mine pyntelige Kammerater, er Alting færdigt og Alting net?

Nathaniel.

Alting er færdigt; hvor nær er Herren?

Grumio.

Lige herved; nylig stegen af; og derfor vær ikke — Hilledød og Pine! stille! — jeg hører Herren.

(Petruchio og Katharina komme ind.)

Petruchio.

Hvor er de Slyngler? Ingen staaer ved Porten,
og holder min Stigbøile, tager mod
min Hest! — hvor er Nathaniel, Gregorius,
Philip?

Alle Tjenerne.

Her, Herre, her, her Herre, her!

Petruchio.

Her, Herre, her! her, Herre, her! I Lømler!
I ubehøvlede Kjødhoveder!
hvad? ingen Festlighed og Stads og Hylding? —
Hvor er den dumme Knægt, jeg sendte forud?

Grumio.

Her, Herre, og saa dum, som jeg var før.

Petruchio.

Du Bondeknold! fordømte Møllesvend!

Digitized by Google

bød jeg dig ikke møde mig i Parken
og bringe med dig dette Slyngelpak?

Grumio.

Nathaniels Kjole var ei ganske færdig,
og Gabriels Sko var uden Jern paa Hælen,
og Kjønrøg manglede til Peters Hat,
og Walters Daggertskede var hos Smeden;
kun Adam, Ralph og Gregers var i Stads,
de Andre i forslidte Stodderpjalter;
men, som de er, staaer de til Tjeneste.

Petruchio.

Gaa, Slyngler, gaa; bring Aftensmaden ind.

(Nogle af Tjenerne gaae.)

(synger) „Hvor er det Liv, jeg leved før? —
Hvor er de" — Sæt dig, Thrine, vær velkommen!
Saa, saa, saa, saa!

(Nogle Tjenere komme ind med Aftensmad.)

Naa, bliver det til Noget? — Vær nu glad
min søde, kjære Thrine! — Hei, I Slyngler!
træk mine Støvler af, I Æsler; skynd Jer!

(synger)

„Det var en Munk i sin Kutte graa;
alt som han mon ad Veien gaae, —"

Du Skurk! du vrider jo min Fod af Led! —

(slaaer ham.)

Der har du det! — tag bedre paa den anden. —
Naa, munter, Thrine! — Heida, Vand! naa raskt! —
hvor er min Pudel, Troilus? — Gaa, Knægt,
og kald min Fætter, Ferdinand, herind.

(en Tjener gaaer.)

Det er en Ven, som du maa kysse, Thrine,
og blive godt bekjendt med. — Mine Tøfler! —
Naa, faaer jeg Vand? —

(En Tjener rækker ham en Vandskaal.)

Digitized by Google

Kom hid og vadſk dig, Thrine,
Vær hjertelig velkommen!

(En Tjener taber Vandkanden.)

Du Hallunk!
du Æſel! ſkal du tabe den?

(ſlaaer ham.)

Katharina.

Jeg beder,
giv Jer tilfreds; det var imod hans Villie.

Petruchio.

Den Lømmel! Klodrian! det dvaſſe Drog! —
Kom, ſæt dig, Thrine; du er ſulten, veed jeg;
vil du, min Thrine, holde Bordbøn, eller
ſkal jeg? — Naa, hvad er dette? Lammekjød?

En Tjener.

Ja.

Petruchio.

Hvem har bragt det?

Tjeneren.

Jeg.

Petruchio.

Det er jo brændt!
alt Kjødet brændt! — hvad er det dog for Hunde!
hvor er den Skurk af Kok? — hvor tør du vove
at bringe ſligt fra Kjøkkenet, du Slyngel,
og byde mig, hvad jeg kan ikke lide?

(kaſter Stegen og hele Anretningen paa Gulvet.)

Der, tag det, Fade, Bægre og det Hele! —
I tankeløſe Lømler, dumme Klodſer! —
Hvad? knurrer I? Nu ſkal jeg være hos Jer!

Katharina.

Men, bedſte Mand, vær ikke ſtrax ſaa hidſig;
Maden var god, hvis kun I tog tiltakke.

Digitized by Google

Petruchio.

Nei, Thrine, den var brændt og helt fortørret,
og sligt er det mig strængt forbudt at røre;
fordi det avler Galde, føder Vrede,
og bedre var det, om vi begge fasted, —
da vi jo af os selv har Galde nok, —
end at vi nyde Kjødmad saa forstegt.
Giv dig tilfreds; imorgen blier det bedre;
iaften vil vi faste sammen; kom,
saa fører jeg dig til dit Brudekammer.

(gaaer med Katharina og Curtis.)

(Nathaniel og Peter komme frem.)

Nathaniel.

Peter, har du nogentid seet Mage?

Peter.

Han tager Livet af hende med hendes egne gale Luner.

(Curtis kommer tilbage.)

Grumio.

Hvor er han nu?

Curtis.

Han er i hendes Kammer;
der præker han Afholdenhed for hende,
og sjælder, bander, støier, saa den Stakkel
veed ei, hvor hun skal gaae og see og tale;
og sidder som knap vaagnet af en Drøm.
Afsted, afsted! nu kommer han herhen.

(de løbe ud.)

(Petruchio kommer ind.)

Petruchio.

Saa har jeg snildt begyndt mit Herredømme,
og haaber, det skal faae et heldigt Udfald;
min Falk er sulten nu og dygtig tom

Digitized by Google

og skal ei saae sit Øver, før den er tæmmet;
thi ellers seer den ei til Lokkefuglen.
Jeg veed et andet Middel til at tæmme
min vilde Falk, og saae den til at komme
og høre paa sin Vogters Kald. Det er —
med Vaagen, som man holder Falken vaagen,
der flagrer vildt og slaaer med Vingerne
og vil ei lystre. Hun har Intet spist
idag og skal ei heller spise. Sovet
har hun ei sidste Nat og skal ei heller
saae Søvn inat. Som før jeg lasted Maden,
vil jeg nu finde Sengen ilde redt
og kaste Puden hist og Dynen her,
tilvenstre Teppet, Lagenet tilhøire, —
og midt i al den Tummel vil jeg paastaae,
det sker af om Opmærksomhed for hende; —
kort sagt, hun saaer ei Søvn den hele Nat;
hvis blot hun nikker, skjælder jeg og kjævles
og holder hende vaagen med mit Raab.
Saaledes kan man tage Livet af
en Hustru blot med Ømhed, og saaledes
skal hun og hendes stive Sind nu tæmmes.
Veed Nogen bedre Raad mod Arrighed,
lad ham for Guds Skyld komme frem dermed.

(gaaer.)

Anden Scene.

Padua. Udenfor Baptistas Hus.

(Tranio og Hortensio komme ind.)

Tranio.

Er det da muligt, Licio, at Bianca
har Elskov til en Anden end Lucentio?
saa holder hun mig nok saa net for Nar.

Digitized by Google

Hortenſio.

For at faae Visheb om, hvad jeg har ſagt;
kom hid og ſee, hvordan han underviſer.

(Bianca og Lucentio komme ind.)

Lucentio.

Naa, Frøken, gaaer I frem i Eders Læsning?

Bianca.

Hvad læſer I? forklar mig dette først?

Lucentio.

Jeg læſer, hvad jeg lærer „Elſkovskunſten".

Bianca.

Gid da i Kunſten Meſterbrev I vinde.

Lucentio.

Du Søde, vær mit Hjertes Meſterinde.

(de gaae tilſide.)

(Hortenſio og Tranio komme frem.)

Hortenſio.

Den Fremgang var jo raſk. — Hvad ſiger I,
der turde ſværge paa, at Frøken Bianca
ei elſked Nogen ſom Lucentio?

Tranio.

Forhadte Elſkov! falſke Kvindekjøn! —
Jeg ſiger dig, det er et Under, Licio!

Hortenſio.

Nei kjend mig rigtigt; jeg er ikke Licio,
jeg er ei Spillelærer, ſom jeg ſynes,
men jeg forſmaaer at leve i Forklædning
for En, der paa en Adelsmand ſlaaer Brag
og vil forgude ſlig en ringe Tølper.
Min Herre vid, Hortenſio er mit Navn.

Tranio.

Jeg har alt ofte, Herr Hortenſio, hørt

Digitized by Google

om Eders store Kjærlighed til Bianca,
og da nu mine Øine selv er Vidne
til hendes Letsind, vil jeg nu med Jer, —
hvis I samtykker, — her afsværge Bianca
og hendes Kjærlighed for evigt.

Hortensio.

Se,
hvor ømt de kysses! — Herr Lucentio,
her er min Haand, og her jeg lover dyrt,
at jeg vil aldrig beile meer til hende,
men vil forsværge hende, som uværdig
den Ømhed, jeg tilforn saa taabeligt
har smigret hende med.

Tranio.

Og her gjør jeg
det samme Løfte uden Skrømt; at aldrig,
selv om hun bad mig, vil jeg ægte hende.
Skam faa hun! se, hvor frækt hun kjæler for ham.

Hortensio.

Gid hele Verden nu forsværge hende
undtagen han! — Jeg vil for ganske sikkert
at holde Løftet, inden trende Dage
hjemføre som min Brud den rige Enke,
der har saa længe elsket mig, som jeg
har elsket denne stolte, spodske Hex. —
Og dermed, Herr Lucentio, Farvel!
Ei Kvinders Skjønhed skal min Elskov vinde,
men deres Ømhed kun. — Nu vil jeg gaae
med den Beslutning, som jeg før besvor.

(Hortensio gaaer. — Lucentio og Bianca komme frem.)

Tranio.

Min Frøken, gid I al den Lykke nyde,

Digitized by Google

ſom Elſkovs lykkelige Vei bør pryde.
Ja, jeg har overliſtet Jer, Skjønjomfru,
og har forſvoret Jer med Herr Hortenſio.

Bianca.

I ſkjemter; — har I begge mig forſvoret?

Tranio.

Ja, Frøken.

Lucentio.

Saa blev vi jo fri for Licio.

Tranio.

Ja viſt, nu tager han en lyſtig Enke
og beiler og har Bryllup ſamme Dag.

Bianca.

Held være med ham!

Tranio.

Og han har iſinde
at tæmme hende.

Bianca.

Ja, det ſiger han.

Tranio.

Ja, han er gaaet ind i Tæmmeſkolen.

Bianca.

Hvad? Tæmmeſkolen? gives der en ſaadan?

Tranio.

Ja, Frøken, og Petruchio er Lærer;
Han giver elleve Sneſe Raad, ſom bedſt
kan ſtoppe Munden paa en Skjændegjæſt.

(Biondello kommer løbende.)

Biondello.

O, Herre, Herre, jeg har ſtaaet Vagt,
ſaa jeg er hundetræt; men endelig

Digitized by Google

fik jeg dog Die paa en gammel Engel,
der kom ad Bakken; han kan være tjenlig.

Tranio.

Hvad er det for en Mand, Biondello?

Biondello.

Herre,
en Kræmmer sagtens eller en Pedant,
jeg veed ei, hvilket; men pertentlig klædt,
i Gang og Holdning just som en Papa.

Lucentio.

Hvad skal vi bruge ham til, Tranio?

Tranio.

Er han troskyldig, og vil troe mit Ord,
saa skal han være glad ved at udgives
for Herr Vincentio og underskrive
Forsikkring til Baptista Minola,
som om han var den rigtige Vincentio.
Gaa ind med Frøknen; lad mig være ene.

(Lucentio og Bianca gaaer.)

(En Pedant kommer ind.)

Pedanten.

Guds Fred, min Herre.

Tranio.

Ligesaa, min Herre;
Velkommen! er I paa en langveis Reise,
eller er Maalet her?

Pedanten.

For et Par Uger
er Maalet her; saa skal jeg længer bort;
til Rom, derfra, hvis Gud mig under Livet,
til Tripolis.

Digitized by Google

Tranio.

Fra hvilken By er I?

Pedanten.

Fra Mantua.

Tranio.

Fra Mantua? Gud forbyde!
I kommer hid til Padua og agter
Jert Liv for Intet?

Pedanten.

Hvad? mit Liv? min Herre!
hvorledes det? det klinger frygteligt.

Tranio.

Det gjælder Livet for Enhver, der kommer
fra Mantua til Padua! — kjender I
ei Grunden? i Venedig er der lagt
Beslag paa Eders Skibe. Hertugen,
som har en Tvistighed med Eders Hertug
har offentligt forkyndt og kundgjort det.
Det undrer mig; — men I er nylig kommen;
I maatte ellers hørt det raabe ud.

Pedanten.

Ak, Herre, det er dobbelt tungt for mig;
thi jeg har Vexelbreve med fra Florens,
som jeg skal aflevere her i Byen.

Tranio.

Godt, Herre, for at tjene Jer i dette,
saa vil jeg give Jer et Raad, — men først,
sig, har I aldrig opholdt Jer i Pisa?

Pedanten.

I Pisa har jeg ofte været, Herre, —
Pisa, berømt for ædelt Borgerskab.

Digitized by Google

Tranio.

Og kjender I maaskee Vincentio?

Pedanten.

Jeg kjender ham ei selv; men jeg har hørt
hans Navn; en Kjøbmand af uhyre Rigdom.

Tranio.

Han er min Fader just, og, sandt at sige,
i Ansigtstræk har I en Lighed med ham.

Biondello. (affides.)

Ja ganske! som et Æble med — en Østers.

Tranio.

Jeg redder Eders Liv i denne Nød,
for hans Skyld gjør jeg Jer den Tjeneste;
tro mig, det er ei Eders mindste Held,
at I har Lighed med Vincentio;
hans Navn og hans Kredit skal I benytte,
og i mit Hus skal I faae gjæstfrit Herberg.
Se til, I teer Jer, som det er fornødent, —
I veed jo nok, — saaledes kan I blive,
til I har afgjort Eders Ærind her;
er dette Tilbud godt, saa tag imod det.

Pedanten.

Det gjør jeg, Herre, og vil altid agte
Jer som mit Livs og Friheds Redningsmand.

Tranio.

Følg med da for at faae den Sag i Orden;
det vil jeg med det samme sige Jer:
min Fader ventes dagligdags hertil,
for at bekræfte Ægteskabskontrakten
imellem mig og Herr Baptistas Datter;
om dette skal jeg sige Jer Besked;
kom nu og klæd Jer paa, som det behøves. (de gaae.)

Digitized by Google

Tredie Scene.

Et Værelse i Petruchios Hus.

(Katharina og Grumio kommer ind.)

Grumio.

O, nei! det tør jeg ikke for mit Liv.

Katharina.

Jo meer jeg trænkes, desto meer han haaner!
Hvad? ægted han mig for at sulte mig?
Kom der en Tigger til min Faders Dør,
saa fik han jo en Gave, naar han bad,
hvis ikke, blev der vist ham anden Godhed; —
men jeg, som aldrig før forstod at bede,
og heller aldrig trængte til at bede,
jeg er forsulten, ør af Søvnløshed;
med Eder bliver jeg holdt vaagen, næret
med Skjælden, og — hvad mere tirrer mig
end alt mit Savn, — han gjør det under Navn
af Hjertenskjærlighed, som om han mente,
at fik jeg Føde eller Søvn, saa maatte
jeg blive dødsyg eller døe paa Stedet. —
Jeg beder dig, gaa, skaf mig noget Mad,
det være hvad det vil, naar det er sundt.

Grumio.

Hvad synes Jer om Kalvefødder?

Katharina.

Ja,
fortræffeligt! jeg beder, lad mig faae det.

Grumio.

Jeg frygter dog, den Mad er for koleriſt; —
hvad mener I om Kallun, tækkert braset?

Katharina.

Ja, herligt; kjære Grumio, skaf mig det.

Digitized by Google

Grumio.

Jeg veed dog ikke; det er vist koleriſt. —
Maaſtee et Stykke Oxeſteg med Sennop?

Katharina.

Ja, det er juſt en Mad, jeg gjerne ſpiſer.

Grumio.

Ja, men den Sennop er dog lidt for hidſig.

Katharina.

Saa giv mig Oxeſtegen uden Sennop.

Grumio.

Det gjør jeg ikke; Sennop ſkal der til;
hvis ikke, faaer I ingen Steg af Grumio.

Katharina.

Det ene eller begge; hvad du vil.

Grumio.

Velan da! Sennop uden Oxeſteg!

Katharina. (ſlaaer ham.)

Gaa, pak dig, falſke Træl, der haaner mig!
du føder mig med Navne blot paa Mad;
forbandet være du og hele Slænget,
der jubler ſaadan ved min bittre Nød!
Gaa, pak dig, ſiger jeg!

(Petruchio med en Ret Mad og Hortenſio kommer ind.)

Petruchio.

Hvor ſtaaer det til,
min Thrine? hvad, min Glut, hel melankoliſt?

Hortenſio.

Hvordan befinder I Jer, Frue?

Katharina.

Slet,
ſaa ſlet ſom muligt.

Digitized by Google

Petruchio.

Vær nu glad og lystig;
se mildt og muntert til mig; her, min Søde,
der seer du, hvor omhyggelig jeg er;
jeg laver selv din Mad og bringer dig.

(sætter Maden paa Bordet.)

Den Omhed, søde Thrine, er dog Tak værd; —
hvad? intet Ord? — du holder ikke af det?
og al min Umag har jeg havt for Intet! —
Tag Maden bort.

Katharina.

Jeg beder, lad den staae!

Petruchio.

Den mindste Godhed lønnes dog med Tak,
og det skal min, førend du rører Maden.

Katharina.

Jeg takker.

Hortensio.

Herr Petruchio, skam Jer dog.
Fru Katharina, kom; jeg gjør Jer Selskab.

Petruchio. (afsides til Hortensio.)

Spis Alting op, saasandt du er min Ven.

(høit.)

Gid det maa vel bekomme dig, mit Hjerte!
spis, Thrine, spis. — Og nu, min Hjertenskjær,
vil vi tilbage til din Faders Hus;
der skal vi vise os i Prunk og Pragt
med Silkekjoler, Huer, Guldbraceletter,
Fiskebensstjørter, Kraver og Manschetter,
med Skjærfer, Vifter, Alting paa det rigeste,
med Ambra-Halsbaand, Perler og desligeste. —
Naa, har du spist? naar det er dig beleiligt,

Digitized by Google

vil Skræderen dig pynte nok saa deiligt.

(En Skræder kommer ind.)

Kom, Skræder, lad os se paa denne Stads;
tag Kjolen frem.

(En Modehandler kommer ind.)

Hvad har du der, min Ven?

Modehandleren.

Den Hue, Eders Naade har bestilt.

Petruchio.

Den er jo formet som en Suppeskaal,
en Fløilstallerken! fy! hvor plump og styg!
det er et Sneglehus, en Valnødskal,
et Legetøi, et Pjank, en Dukkehue!
afsted med den og lad mig faae en større.

Katharina.

Nei, ingen større; den er just paa Moden,
og Damer comme il faut har slige Huer.

Petruchio.

Naar du er comme il faut, skal du faae Magen,
men ikke før.

Hortensio. (afsides.)

Saa vil det vare længe.

Katharina.

Jeg troer dog vel, at jeg har Lov at tale,
og tale vil jeg; jeg er intet Barn,
ei nogen Dukke; jeg har sagt min Mening
til bedre Folk end Jer, og de har taalt det;
kan I ei det, saa stop I Eders Øren;
min Tunge vil udtale Hjertets Harme;
skal Hjertet dølge den, saa maa det briste,
og førend det skal skee, vil frit jeg tale,
ja, til det Yderste, just som jeg lyster.

Digitized by Google

Petruchio.

Ja, du har Ret! det er en lurvet Hue,
et Postei-Laag, en Pjalt, en Silkebudding;
jeg liber godt, du ei kan lide dem.

Katharina.

Om I kan lide det, hvad eller ikke,
saa kan jeg lide Huen; det er denne,
som jeg vil have eller ingen.

Petruchio.

Hvad?
din Kjole? ja; — kom, Skræder, lad os see den. —
O, Himmel, hvad er det for Mummestads?
et Ærme, det? det ligner en Kanon;
hvad? op og ned, skabt som en Æbleterte?
med Snip og Flip og Snit og Klip og Klap;
ret som et Fyrfad i Barberens Bod.
Hvad Djævlen, Skræder, skal det forestille?

Hortensio. (aftides.)

Hun faaer nok hverken Hue eller Kjole.

Skræderen.

I bød mig sye den ordentlig og godt,
som Moden er og Stik og Brug for Tiden.

Petruchio.

Det gjorde jeg; men om I husker, bød jeg
Jer ikke at skamfere den paa Moden.
Gaa hjem, hop over hver en Rendesteen,
min Sogning skal du ikke hoppe med.
Væk med det der, gjør med det, hvad du vil.

Katharina.

Jeg har ei seet en Kjole saa moderne,
saa udsøgt, smagfuld, og saa klædelig.
Vil I da gjøre mig til et Skabillen?

Digitized by Google

Petruchio.

Ja vist, han gjør dig jo til et Skabilken.

Skræderen.

Hun siger, at Eders Naade vil gjøre hende til et Skabilken.

Petruchio.

Ha, magesløse Uforskammethed!
du lyver jo, du Traad, du Fingerbøl!
du Alen, du Trekvart, Halvalen, Kvart!
du Loppe, Gnidder, du, du Faarekylling!
Hvad? skal jeg trodses af et Nøgle Garn
her i mit eget Hus? Pak dig, du Lap,
du Stump, du Rest; hvis ikke skal jeg maale
dig med din egen Alen, saa du husker
din Skadder alle dine Levedage.
Jeg siger dig, du har skamferet Kjolen!

Skræderen.

Men Eders Naade tager feil; den Kjole
er syet, just som min Mester fik Besked.
Grumio gav Ordre til at sye den saadan.

Grumio.

Jeg gav ham ingen Ordre; jeg gav ham Tøiet.

Skræderen.

Men hvorledes sagde I, at jeg skulde sye den?

Grumio.

Jh, for Pokker, med Naal og Traad.

Skræderen.

Ja, men bad I mig ikke at skjære den til?

Grumio.

Du har nok pudset mange Folk op, hvad?

Skræderen.

Ja, det har jeg.

Digitized by Google

Grumio.

Men mig skal du ikke pudse. Du har sat mangen en Knap i; men mig skal du ikke dreie en Knap; det taaler jeg ikke af dig; det kan jeg sige dig. Jeg bad din Mester skjære Kjolen til; men jeg bad ham ikke at skjære den istykker; ergo, du lyver.

Skræderen.

Her har jeg Opskriften paa, hvordan Kjolen skulde være; den kan være Vidne.

Petruchio.

Lad os høre.

Grumio.

Opskriften lyver i sin Hals, hvis den siger, at jeg har sagt det!

Skræderen.

„Imprimis: En Kjole med løst Liv."

Grumio.

Herre, hvis jeg har talt om et løsagtigt Liv, saa maa I sye mig ind i Sømmen og slaae mig ihjel med en Dukke Traad; jeg sagde en Kjole.

Skræderen.

„Med en lille rund Hætte."

Grumio.

Hætten bekjender jeg.

Skræderen.

„Med Pusermer."

Grumio.

Jeg bekjender to Ermer.

Skræderen.

„Ermerne pynteligt opslaarne."

Petruchio.

Ja, der har vi Gavtyvestregerne.

Digitized by Google

Grumio.

En Feil i Regningen, Herre! en Feil i Regningen! jeg sagde til ham, at Ærmerne skulde være opskaarne og syede sammen igjen, og det vil jeg bevise paa dig, om ogsaa din lille Finger er rustet med et Fingerbøl.

Skræderen.

Det er sandt, hvad jeg siger, og havde jeg dig, hvor jeg vilde, skulde du faae det at vide.

Grumio.

Jeg er Karl for dig strax; tag du Regningen og giv mig din Alen, og gjør saa dit Bedste.

Hortensio.

Bevares, Grumio! saa kom han tilkort.

Petruchio.

Kort sagt, den Kjole er ei mig tilpas.

Grumio.

Det har I Ret i, Herre; det var Fruen, den skulde passe.

Petruchio.

Tag den op til din Mesters egen Fornøielse.

Grumio.

Skurk! hvis du understaaer dig! — tage min Frues Kjole op til din Mesters Fornøielse!

Petruchio.

Naa, Knægt, hvad er nu Meningen af det?

Grumio.

O, Herre, der er en dybere Mening i, end I tænker paa; at tage Fruens Kjole op til hans Mesters Fornøielse! O, fy, fy, fy!

Petruchio. (afsides til Hortensio.)

Hortensio, sig, du vil betale ham. —

(høit.)

Gaa, tag det med dig, pak dig og ti stille!

Digitized by Google

Hortensio. (afsides til Skræderen.)
Jeg skal betale dig imorgen, Skræder;
bryd du dig ikke om, hvad han har sagt
i Hidsighed; gaa nu og hils din Mester.

(Skræderen og Modehandleren gaae.)

Petruchio.
Naa, kom, min Thrine; vi vil til din Fader
i denne skikkelige simple Dragt,
vor Pung skal være rig, vor Klædning fattig;
som Solen bryder gjennem sorten Sky,
saa skinner Æren ud af ringe Klæder.
Er da Skovskaden mere værd end Lærken,
fordi dens Fjer er smukkere? skal Snogen
da foretrækkes Aalen, blot fordi
dens farverige Ham forlyster Øiet?
Nei, Thrine, du er ikke mindre værd,
i denne ringe Dragt og simple Klædning;
og tykkes det dig Skam, læg den paa mig;
og derfor lystig! vi vil strax afsted
til Lystighed og Gilde hos din Fader; —
Gaa, kald paa mine Folk; vi reise strax;
bring Hestene til Enden af Alleen;
der gaae vi hen tilfods og stige op. —
Lad see; nu kan vel Klokken være syv,
og vi kan være der ved Middagstid.

Katharina.
Jeg kan forsikre, den er næsten to;
det bliver Nadvertid, før vi kan naae det.

Petruchio.
Syv skal den være, før jeg er tilhest. —
Se, hvad jeg siger, gjør og har isinde,
altid er du imod. — Lad det saa være;

Digitized by Google

jeg reiser ei idag, og før jeg reiser,
skal Klokken være netop, hvad jeg siger.

Hortensio. (afsides.)

Ja saa! den Fyr vil kommandere Solen!

(de gaae.)

(Personerne i Forspillet begynde.)

Greven.

Kom hid! han sover; bær ham varligt ud,
giv ham igjen hans egne Klæder paa;
men sagte, vogt Jer for at vække ham.

En Tjener.

Det skal vi, Eders Naade. — Kom og hjælp mig.

(Christoffer Snu bæres ud.)

Fjerde Scene.

Padua. Udenfor Baptistas Hus.

(Tranio kommer ind med Pedanten, der er klædt som Vincentio.)

Tranio.

Se, her er Huset; skal jeg banke paa?

Pedanten.

Hvad andet? hvis jeg ikke tager feil,
kan Herr Baptista mindes mig fra Genua;
vel en Snes Aar kan det nu være, siden
vi boede sammen der i Pegasus.

Tranio.

Godt; hold for Alting fast ved Eders Rolle
med al den Alvor, som en Fader sømmer.

(Biondello kommer ind.)

Pedanten.

Stol kun paa det; men der er Eders Tjener;
det var vel godt, om han blev underviist.

Tranio.

Ham kan I være rolig for. — Biondello,

Digitized by Google

jeg raader dig, gjør dine Sager godt;
tænk dig, det er den rigtige Vincentio.

Biondello.

O, vær kun rolig.

Tranio.

Men har du besørget
dit Ærind til Baptista?

Biondello.

Jeg har sagt ham,
at Eders Fader var nu i Venedig,
og at I ventet ham idag til Padua.

Tranio.

Du er en dygtig Karl; — der, drik min Sundhed.
Der er Baptista; — spil nu Eders Rolle. —

(Baptista og Lucentio komme ind.)

Se, Herr Baptista, — hvilket heldigt Møde! —
(til Pedanten.)
Det er den Herre, som jeg talte om;
jeg beder, kjære Fader, hjælp mig nu
og giv mig Bianca for min Fædrearv.

Pedanten.

Saa sagte, Søn. — Min Herre, med Forlov,
som jeg kom hid til Padua for at drive
en Pengefordring ind, betroede her
min Søn Lucentio mig en vigtig Sag
om Elskov mellem ham og Eders Datter;
og, — for det gode Rygtes Skyld, I nyder,
samt for den Elskovs Skyld, han har til hende
og hun til ham, saa giver jeg mit Minde, —
for ei at holde ham for længe hen, —
som kjærlig Fader til hans Ægteskab;
og, — dersom denne Sag har Eders Bifald

Digitized by Google

saavelsom mit, — saa skal I finde mig,
beredt og villig til ved Overeenskomst
at sikkre hende den Forsørgelse;
thi jeg kan ikke regne nøie med
en Mand af Eders Rygte, Herr Baptista

Baptista.

Undskyld, min Herre, hvad jeg har at sige —
jeg lider Eders Aabenhed og Korthed; —
sandt er det, Eders Søn, Lucentio, elsker
min Datter, og hun elsker ham, hvis ikke
de begge listigt hykle Kjærlighed.
Og derfor, hvis I kun har det at sige,
at I vil handle faderligt mod ham
og give hende fuldgod Morgengave,
saa er Partiet sluttet, Alt i Orden;
Jer Søn skal faae min Datter med mit Minde.

Tranio.

Jeg takker Jer. Hvor finder I for godt,
at vi troloves, og Kontrakt opsættes,
saadan som begge Parter enes om?

Baptista.

Kun ikke i mit Hus, Lucentio;
I ved jo, „Gryderne har ogsaa Øren,"
og jeg har mange Tjenere; desuden
er gamle Gremio endnu paa Lur;
det kunde hænde, man forstyrred os.

Tranio.

Saa i mit Herberg da, hvis I behager;
der boer min Fader, og vi kan iaften
i Fred og Stilhed der faae Sagen afgjort.
Send Eders Tjener hen til Eders Datter,
min Knøs skal hente Skriveren paa Stand.

Digitized by Google

Værſt er, at med ſaa kort et Varſel bliver
Beværtningen kun tarvelig og mager.

Baptiſta.

Det er jeg vel tilfreds med. — Cambio, ſkynd Jer,
bed Bianca gjøre ſig ſom ſnareſt færdig,
og hvis I vil, fortæl, hvad der er ſkeet:
Lucentios Fader er i Padua,
og at hun bliver nok Lucentios Huſtru.

Lucentio.

Det give Guderne, hun maatte blive!

Tranio.

Lad Guderne kun være! — ſkynd Jer bort. —
Naa, Herr Baptiſta, maa jeg vise Vei?
Velkommen; naa I faaer kun een Ret Mad;
i Piſa kan vi bedre det.

Baptiſta.

Jeg kommer.

(Tranio, Pedanten og Baptiſta gaae.)

Biondello.

Cambio!

Lucentio.

Hvad ſiger du, Biondello?

Biondello.

Saae I ikke, at Herren blinkede og ſmilede ad Jer?

Lucentio.

Hvad ſkulde det betyde, Biondello?

Biondello.

Aa, ſket Ingenting; min Herre har ladet mig blive tilbage her for at forklare og udlægge hans Vink og Tegn.

Lucentio.

Saa kom da med din Udlægning.

Digitized by Google

Biondello.

Saa hør da. Baptista er vi sikre för; han snakker med den falske Fader om en falsk Søn.

Lucentio.

Og hvad saa om ham?

Biondello.

I skal hente hans Datter til Aftensmaaltidet.

Lucentio.

Og saa?

Biondello.

Den gamle Præst ved Sankt Lukas Kirke er til Eders Tjeneste til enhver Time.

Lucentio.

Og hvad vil saa Alt dette sige?

Biondello.

Ja, jeg kan ikke sige Andet end dette. De har travlt med en falsk Forsikkring; tag I nu Brev og Segl paa hende **cum privilegio ad imprimendum solum**; — til Kirken! — tag Præst, Degn og et Par agtbare, gyldige Vidner med. Er det ei, hvad I ventet paa, saa holder jeg min Mund; sig Bianca Farvel for evigt og endda en lille Stund.

(vil gaae.)

Lucentio.

Hør, Biondello!

Biondello.

Jeg har ikke Tid; jeg har kjendt et Pigebarn, som blev gift en Eftermiddag, da hun kom ned i Haven for at plukke Persille til at fylde en stegt Kanin med; og det kan I ogsaa, Herre, og dermed Farvel, Herre. Min Herre har befalet mig at gaae til Sankt Lukas Kirke og bede Præsten være

Digitized by Google

færdig til at møde ved den Tid, I kommer med Eders Appendix.

(gaaer.)

Lucentio.

Jeg kan og vil, hvis hun samtykker; hun
vil sige Ja; hvorfor skal jeg da tvivle?
Ske, hvad der vil; jeg bringer det til Ende;
det skal gaae haardt, om Cambio slipper hende.

(gaaer.)

Femte Scene.

En Landevei.

(Petruchio, Katharina og Hortensio kommer ind.)

Petruchio.

Afsted i Himlens Navn; endnu engang
paa Veien til din Fader. Herre Gud,
hvor Maanen skinner klart og deiligt.

Katharina.

Maanen?
nei, Solen; det er ikke Maanskin nu.

Petruchio.

Jeg siger, Maanen skinner nu saa klart.

Katharina.

Jeg veed, at Solen skinner nu saa klart.

Petruchio.

Ha, ved min Moders Søn, og det er mig;
nu skal det være Maane eller Stjerne,
alt hvad jeg vil, før jeg begiver mig
paa Reisen. — Gaa, bring Hestene tilbage. —
Igjen imod, og altid kun imod!

Hortensio. (aflides til Katharina.)

Sig blot som han; vi kommer ei af Pletten.

Digitized by Google

Katharina.

Afsted da, siden vi nu kom saavidt!
og lad det være Maanen eller Solen,
hvad I behager, om I saa behager
at kalde det et Tællelys, — herefter
jeg lover, det skal være det for mig.

Petruchio.

Jeg siger, det er Maanen.

Katharina.

Det er vist.

Petruchio.

Nu lyver du! det er vor Herres Sol.

Katharina.

I Herrens Navn, det er vor Herres Sol;
men ikke Sol, ifald du ikke vil,
og Maanen skifter, som du skifter Sind.
hvad du vil kalde det, det er det netop
og det skal være saa for Katharina.

Hortensio. (affides til Petruchio.)

Ja, nu Petruchio, har du vundet Seiren.

Petruchio.

Godt! nu afsted! saadan skal Kuglen rulle
og ikke tvertimod sin Banes Heldning. —
Men stille! hvem er det, der kommer der?

(Vincentio kommer ind i Reisedragt.)

Godmorgen, Frøken; hvorhen gjælder Reisen?
sig, søde Thrine, sig oprigtigt, har
du seet en Jomfru mere frisk og fager?
hvor Hvidt og Rødt paa hendes Kinder stride!
og hvilken Stjerne funkler dog paa Himlen
med saadan Skjønhed, som de tvende Øine,
der pryde det guddommelige Aasyn? —

Deiligste Jomfru, end engang god Dag! —
kys hende, Thrine, for hun er saa smuk.

Hortensio. (afsides.)

Nu gjør han Manden gal, naar han vil gjøre
ham til en Kvinde.

Katharina.

Unge Jomfruknop,
saa slim og frist og sød! hvor gjælder Reisen?
eller hvor er dit Hjem? Held de Forældre,
der fik saa stjønt et Barn! men mere Held
den Mand, hvis Lykkestjerner skjænked ham
saa elskelig en Ægtevid som dig!

Petruchio.

Men, Thrine, du er dog vel ikke gal?
det er en Gubbe, runken, vissen, falmet,
og ingen Jomfru som du kalder ham.

Katharina.

Tilgiv mit Øies Feilgreb, gamle Fader;
det var af Solens Glands saa straaleblændet,
at Alt, hvad nu jeg seer paa, synes grønt.
Nu seer jeg, du er en ærværdig Fader;
tilgiv, at jeg saa taabeligt tog Feil.

Petruchio.

Ja, gjør det, gamle Bedstefader; — sig os,
hvorhen gaaer Eders Vei? er det den samme
som vor, vil Eders Selskab glæde os.

Vincentio.

Min vakkre Herre, — J, min muntre Frøken,
hvis sære Hilsen helt forvirred mig, —
Vincentio er mit Navn; mit Hjem er Pisa;
jeg gaaer til Padua for at besøge
en Søn, som jeg i lang Tid ei har seet.

Digitized by Google

Petruchio.

Hvad er hans Navn?

Vincentio.

Lucentio, min Herre.

Petruchio.

Et heldigt Møde! meſt for Eders Søn!
nu kan jeg kalde Jer, ei blot for Alders
men og for Slægtſkabs Skyld, min kjære Fader;
thi Eders Søn er nylig bleven gift med
en Søſter til min Huſtru, — denne Dame. —
Forundres ikke, og bliv ikke vred;
hun har et pletfrit Rygte; hendes Medgift
er rig, og hendes Byrd er god; dertil
har hun de Fortrin, nogen Adelsmand
kan fordre hos ſin Brud. Fader Vincentio,
lad mig omfavne Jer, og lad os reiſe
for at beſøge Eders gjæve Søn,
hvem Eders Komme hjerteligt vil glæde.

Vincentio.

Men er det ſandt? og ikke blot et Indfald,
ſom overgivne Reiſende kan faae,
at gjøre Løier med de Folk, de møde?

Hortenſio.

Jeg kan forſikre, Fader, det er ſandt.

Petruchio.

Følg med, ſaa ſkal I ſee, at det er ſandt;
vor første Spøg har nok gjort Jer mistænkſom.

(Petruchio, Katharina og Vincentio gaae.)

Hortenſio.

Godt gjort, Petruchio; du gjør mig modig.
Nu til min Enke; er hun ſtemt til Kiv,
ſaa har jeg lært af dig at være ſtiv. (gaaer.)

Digitized by Google

Femte Act.

Første Scene.

Padua. Udenfor Lucentios Hus.

(Biondello, Lucentio og Bianca komme ind ved den ene Side; Gremio spadserer ved den anden Side.)

Biondello.

Nu varligt og hurtigt Herre; Præsten er færdig.

Lucentio.

Jeg flyver, Biondello; men det kunde hænde, at de havde Brug for dig hjemme; derfor forlad os.

Biondello.

Nei, min Tro; jeg vil først see Kirkedøren bag Eders Ryg; og saa vil jeg gaae tilbage til min Herre, saa hurtig som jeg kan.

(Biondello, Lucentio og Bianca gaae)

Gremio.

Det undrer mig, at Cambio bliver borte.

(Petruchio, Katharina, Vincentio og Følge komme ind.)

Petruchio.

Her boer Lucentio, Herre, der er Døren;
min Svigerfader boer ad Torvet til;
der maa jeg hen, og derfor nu Farvel.

Vincentio.

I maa dog drikke med mig, før I gaaer;
her har jeg Ret at byde Jer Velkommen,
et Maaltid er der sagtens her at faae.

(banker.)

Gremio.

De har travlt derinde; I gjør bedst i at banke stærkere.

(Pedanten kommer frem ved et Vindue ovenfor.)

Digitized by Google

Pedanten.

Hvem er det, der banker, som om han vilde slaae Døren ind?

Vincentio.

Er Herr Lucentio hjemme, min Herre?

Pedanten.

Ja, han er hjemme; men han er ikke at faae i Tale.

Vincentio.

Heller ikke, hvis Nogen bragte ham et hundrede Pund eller to til at holde sig lystig for?

Pedanten.

Behold I Eders hundrede Pund selv; han skal ikke trænge til dem, saalænge jeg lever.

Petruchio.

Naa, jeg sagde Jer jo nok, hvormeget man gjør af Eders Søn i Padua. — Hør, min Herre, — uden videre unyttige Omsvøb, — vær saa god at sige Herr Lucentio, at hans Fader er kommen fra Pisa, og staaer her ved Døren for at tale med ham.

Pedanten.

Du lyver; hans Fader er kommen fra Pisa og seer ud ad Vinduet her.

Vincentio.

Er du hans Fader?

Pedanten.

Ja, Herre, det siger hans Moder, hvis jeg kan troe hende.

Petruchio. (til Vincentio.)

Hvad er det, min Herre? Men det er jo ligefrem et Skjelmsstykke at paatage Jer en anden Mands Navn.

Pedanten.

Stop Gavtyven! jeg troer, han har isinde at snyde Nogen her i Byen under mit paatagne Navn.

Digitized by Google

(Biondello kommer ind.)

Biondello.

Jeg har seet dem i Kirken sammen. Gud give dem lykkelig Seilads! — Men hvem er det! — min gamle Herre, Vincentio! Nu er det forbi med os og Alting ude!

Vincentio. (seer Biondello.)

Kom hid, du Galgenfugl!

Biondello.

Det kommer dog vel an paa mig selv, Herre.

Vincentio.

Kom hid, du Landstryger! har du glemt mig?

Biondello.

Glemt Jer? nei, Herre; jeg kunde ikke glemme Jer; for jeg har aldrig seet Jer før i alle mine Levedage.

Vincentio.

Hvad? du Allemands Gavtyv! har du aldrig seet din Herres Fader, Vincentio?

Biondello.

Hvad for Noget? min gamle, ærværdige gamle Herre? Jo, det har jeg rigtignok; se, der staaer han og seer ud ad Vindvet.

Vincentio.

Naa, saaledes. (slaaer ham.)

Biondello.

Hjælp, Hjælp, Hjælp! der er en gal Mand, der vil myrde mig.

(løber ud.)

Pedanten.

Hjælp, min Søn! Hjælp Herr Baptista!

(gaaer fra Vindvet.)

Digitized by Google

Petruchio.

Hør, Thrine, lad os gaae tilside og see, hvad Enden bliver paa den Strid.

(de gaae tilside.)

(Pedanten, Baptista, Tranio og Tjenere komme ind.)

Tranio.

Min Herre, hvem er I, der understaaer Jer at slaae min Tjener?

Vincentio.

Hvem jeg er, Herre? men hvem er I, Herre? — O, I Himlens Guder! o, du pyntede Skurk; Silketrøie! Fløielsbuxer! Skarlagenskappe; høipullet Hat! — O, jeg er ødelagt! jeg er ødelagt! mens jeg sidder hjemme og er sparsommelig, sætter min Søn og hans Tjener Alting overstyr paa Universitetet.

Tranio.

Hvad nu? hvad er der paafærde?

Baptista.

Hvad, er Manden gal?

Tranio.

Herre, efter Eders Klædedragt at dømme seer I ud som en sindig, gammel Herre; men Eders Tale viser, at I er en gal Mand. Hvad kommer det Jer ved, Herre, om jeg bærer Perler og Guld? Jeg takker min kjære Fader for, at jeg har Raad til det.

Vincentio.

Din Fader? o, du Skurk! han er Seilmager i Bergamo.

Baptista.

I tager feil, Herre; I tager feil. Maa jeg spørge, hvad troer I, han hedder?

Digitized by Google

Vincentio.

Hvad han hedder? som om jeg ikke vidste, hvad han hed! jeg har opfødt ham, lige siden han var tre Aar gammel, og hans Navn er Tranio.

Pedanten.

Afsted med det gale Aasen! hans Navn er Lucentio, og han er min eneste Søn og Arving til alt det Jordegods, som jeg, Herr Vincentio, eier.

Vincentio.

Lucentio! — O, han har myrdet sin Herre! — Grib ham! jeg opfordrer Jer i Hertugens Navn. — O, min Søn, min Søn! — sig mig, du Skurk, hvor er min Søn Lucentio?

Tranio.

Kald paa en Retsbetjent! — (en Retsbetjent kommer ind.) Før denne gale Stjelm i Fængsel. — Fader Baptista, jeg beder Jer, sørg for, at han kommer afsted.

Vincentio.

Føre mig i Fængsel!

Gremio.

Holdt, Retsbetjent; han skal ikke i Fængsel.

Baptista.

Stille, Herr Gremio; han skal i Fængsel.

Gremio.

Tag Jer iagt, Herr Baptista, at I ikke bliver taget ved Næsen i den Sag. Jeg tør sværge paa, at dette er den rette Vincentio.

Pedanten.

Sværg, om I tør.

Gremio.

Nei, sværge paa det tør jeg ikke.

Digitized by Google

Tranio.

I skulde heller sige, at jeg ikke er Lucentio.

Gremio.

Jo, jeg veed nok, at I er Herr Lucentio.

Baptista.

Afsted med den gamle Fjante; i Fængsel med ham!

(Biondello, Lucentio og Bianca komme ind.)

Biondello.

O, vi er ødelagte, og — der er han; fornægt ham! afsværg ham! ellers er det ude med os Allesammen.

Lucentio. (knæler.)

Tilgiv, min dyrebare Fader!

Vincentio.

Lever

min dyrebare Søn?

(Biondello, Tranio og Pedanten løbe ud.)

Bianca. (knæler.)

Tilgiv du mig,

min kjære Fader!

Baptista.

Hvad er da din Brøde? —

hvor er Lucentio?

Lucentio.

Her er Lucentio;

Den rette Herr Vincentios rette Søn,

som tog til Ægtehustru Eders Datter,

imens et Mummespil Jert Øie blændede.

Gremio.

Naa, det kan man kalde et Komplot til at holde os Allesammen for Nar.

Digitized by Google

Vincentio.

Hvor er den Slyngel, Tranio? løb han væk,
der stod for mig saa trodsig og saa fræk?

Baptista.

Men sig, er det da ikke Cambio?

Bianca.

Nei, Cambio blev til Lucentio.

Lucentio.

Elskov har gjort det Underværk; af Elskov
til Bianca byttede jeg Kaar med Tranio,
mens han i Byen foreſtilled mig.
Og endelig har jeg nu heldig naaet
den Lykkens Havn, hvorefter jeg har tragtet.
Hvad Tranio gjorde, nødte jeg ham til;
tilgiv ham da for min Skyld, kjære Fader.

Vincentio.

Jeg vil ſprætte Næſen op paa den Kjeltring, der vilde lade mig kaſte i Fængſel!

Baptiſta. (til Lucentio.)

Men hør, min Herre; har I giftet Jer med min Datter uden at ſpørge mig om Forlov?

Vincentio.

Vær kun rolig, Baptiſta, vi ſkal nok ſtille Jer tilfreds. Men jeg vil ind og hævne mig for disſe Gavtyveſtreger.

(gaaer.)

Baptiſta.

Og jeg med for at ſee den rigtige Sammenhæng paa disſe Skjelmsſtykker.

(gaaer.)

Lucentio.

Vær ikke bleg, Bianca; din Fader bliver ikke vred.

(Lucentio og Bianca gaae.)

Digitized by Google

Gremio.

Min Kage faldt i Aften; men med de Andre gaaer jeg;
slog Alt Andet mig feil, — min Del af Gildet faaer jeg.

(gaaer.)

(Petruchio og Katharina komme frem.)

Katharina.

Lad os gaae med, kjære Mand, og see Enden paa den Staahei.

Petruchio.

Kys mig først, Thrine, saa vil vi gaae.

Katharina.

Hvad? her midt paa Gaden?

Petruchio.

Hvad? skammer du dig ved mig?

Katharina.

Nei, Gud forbyde det; men jeg skammer mig ved at kysse.

Petruchio.

Saa lad os komme hjem igjen! — Hei, hør! afsted paa Stand!

Katharina.

Nei, Kysset skal du faae; men bliv saa, kjære Mand.

Petruchio.

Kom saa, min søde Thrine; det gik ikke saa ilde.
Bedre eengang end aldrig; thi aldrig er for silde.

(de gaae.)

Anden Scene.

Et Værelse i Lucentios Hus.

(Et Bord er dækket. Baptista, Vincentio, Gremio, Lucentio, Bianca, Petruchio, Katharina, Hortensio og Enken komme ind. Tranio, Biondello, Grumio og flere Tjenere varte op.)

Lucentio.

Saa endtes vore Toners Mislyd da

Digitized by Google

tilsidst, skjønt sent, i Harmoni og nu,
da Krigens Larm er stillet, kan vi smile
ad Nød og Fare, som er overstaaet.
Min Bianca, byd min Fader nu Velkommen,
mens jeg med samme Venskab hilser din.
Broder Petruchio, — Søster Katharina, —
og du, Hortensio med din ømme Enke, —
velkommen i mit Hus, og tag tiltakke;
det er en Efterret kun efter Gildet
at lukke Maven med. Sid ned, jeg beder;
nu kan vi tale her saavelsom spise.

(de sætte sig tilbords.)

Petruchio.

Altid „sid ned, sid ned og spis og spis."

Baptista.

Ja, Søn, saa venlig Velkomst byder Padua.

Petruchio.

Ja, Padua byder kun, hvad venligt er.

Hortensio.

Held baade dig og mig, hvis det var sandt.

Petruchio.

Ha, Enken frygter vist Hortensio.

Enken.

Nei, tro mig paa mit Ord; jeg frygter ikke.

Petruchio.

I har Forstand, men misforstod mig dog;
jeg mener, at Hortensio frygter Jer.

Enken.

Den, som er ør, troer, Verden snoer sig rundt.

Petruchio.

Det snoede I Jer godt fra.

Digitized by Google

Katharina.

Sig mig, Frue,
hvad mener I med det?

Enken.

At jeg har Svar
til den, der kommer mig for nær.

Petruchio.

Er jeg
da kommen Jer for nær? Hvad synes
Hortensio vel om det?

Hortensio.

Min Enke mener,
at dine Ord gik hende altfor nær.

Petruchio.

Behændigt rettet! — kys ham for det, Enke.

Katharina.

„Den, som er ør, troer, Verden snoer sig rundt!" —
jeg beder, sig, hvad mente I med det?

Enken.

Jer Mand, som fik en arrig Trold til Viv,
spaar nu min Mand udaf sit eget Liv.
Nu kjender I min Mening.

Katharina.

Hvad I mener,
er høist gement.

Enken.

Ja, rigtig. I er ment.

Katharina.

Det er gement af mig at ændse Jer.

Petruchio.

Kast, Thrine!

Digitized by Google

Hortensio.

Enke, rask!

Petruchio.

Om hundred Mark
jeg vædder, Thrine kommer ovenpaa.

Hortensio.

Det hører til min Tjeneste.

Petruchio.

Du taler
som en tjenstvillig Mand. — Din Skaal, min Ven!
(klinker med Hortensio.)

Baptista. (til Gremio.)

Hvad tykkes Jer om disse Spøgefugle?

Gremio.

Mig tykkes, at de stanges ganske godt.

Bianca.

Hvad, stanges? var her nu et vittigt Hoved,
saa sagde han: til stanges hører Horn.

Vincentio.

Ja, Frøken Brud, har dette vækket Jer?

Bianca.

Men ikke strækket mig; jeg sover atter.

Petruchio.

Det maa I ikke; siden I begynder,
saa vogt Jer nu for Skjemtens hvasse Pile.

Bianca.

Er jeg en Fugl? saa vil jeg skifte Træ;
forfølg mig saa, imens I spænder Buen. —
Jeg hilser Eder Alle.
(Bianca, Katharina og Enken gaae.)

Petruchio.

Hun slap fra mig. —

Digitized by Google

Naada, Herr Tranio, det var den Fugl,
I sigted paa, hvorvel I traf den ikke;
Skaal da for alle dem, der stod forbi.

Tranio.

Lucentio slap mig løs kun som sin Mynde,
der løber selv, men fanger for sin Herre.

Petruchio.

En god, rask Lignelse, men noget hundsk.

Tranio.

Godt, Herre, at I jaged for Jer selv;
men Hjorten har nok vist Jer sine Horn.

Baptista.

Ha, ha, Petruchio, Tranio ramte Jer.

Lucentio.

Tak for det Rap, min gode Tranio.

Hortensio.

Bekjend, bekjend, traf han Jer ikke der?

Petruchio.

Det sved en Smule; det vil jeg bekjende;
jeg vædder Ti mod En, den Pil, der tørned
nu af paa mig, gik Jer til Marv og Ben.

Baptista.

Alvorlig talt, min Søn Petruchio,
jeg troer, du fik den værste Arrigtvold.

Petruchio.

Jeg siger nei, og til Bevis derpaa
saa lad os sende Bud hver til sin Hustru,
og den, hvis Hustru da sig viser lydigst
og kommer først, saasnart han sender Bud,
skal vinde Væddemaalet, som vi slutte.

Hortensio.

Dermed er jeg tilfreds. — Hvad skal vi vædde?

Digitized by Google

Lucentio.

Det gjælder tyve Kroner.

Petruchio.

Tyve Kroner?

det vil jeg vove paa min Høg, min Hund;
men tyve Gange tyve paa min Hustru.

Lucentio.

Saa hundred Kroner.

Hortensio.

Top.

Petruchio.

Det er et Ord.

Hortensio.

Hvem skal begynde?

Lucentio.

Det vil jeg. — Biondello,
gaa, bed din Frue komme hid.

Biondello.

Jeg gaaer. (gaaer.)

Baptista.

Jeg holder halvt med dig, Søn; Bianca kommer.

(Biondello kommer tilbage.)

Hvad bringer du.

Biondello.

Min Frue lader melde,
at hun har travlt, og hun kan ikke komme.

Petruchio.

Hvad? hun har travlt, og hun kan ikke komme?
er det et Svar?

Gremio.

Ja vist, og det et høfligt.
Gid Eders ikke sender Jer et værre!

Digitized by Google

Petruchio.

Jeg haaber, bedre.

Hortensio.

Hør, Biondello, gaa
og bed min Hustru komme til mig strax!

(Biondello gaaer.)

Petruchio.

O, bede hende; ja, saa maa hun komme!

Hortensio.

Jeg frygter for, at Eders kommer ikke,
hvormeget I saa beder hende.

(Biondello kommer tilbage.)

Naa,
Hvor er min Hustru saa?

Biondello.

Hun siger, Herre,
at det er vist kun Eders Spøg; hun vil
ei komme; I kan komme selv til hende.

Petruchio.

Hun vil ei komme! altid værre! skjændigt!
utaaleligt og utilgiveligt!
Hei, Grumio, gaa du hen til din Frue;
sig, jeg befaler, hun skal komme til mig.

(Grumio gaaer.)

Hortensio.

Jeg kjender Svaret.

Petruchio.

Naa?

Hortensio.

Hun kommer ikke.

Petruchio.

Desværre da for mig, og dermed nok!

(Katharina kommer ind.)

Digitized by Google

Baptiſta.

Naa, ved min Helgen, der er Katharina!

Katharina. (til Petruchio.)

I lod mig kalde; hvad er Eders Villie?

Petruchio.

Hvor er din Søſter og Hortenſios Huſtru?

Katharina.

Ved Salskaminen ſidde de og ſladdre.

Petruchio.

Gaa, ſend dem hid, og nægte de at komme,
driv dem med gode Hug til deres Mænd,
gaa, ſiger jeg, og bring dem ſtrax herhid.

(Katharina gaaer.)

Lucentio.

Det kan man kalde for et Undervœrk!

Hortenſio.

Ja; hvad kan det betyde?

Petruchio.

Det betyder
kun Fred og Kjærlighed og roligt Liv
og ſtræng Regjering, lovligt Herredømme,
kort ſagt, Alt, hvad livſaligt er og godt.

Baptiſta.

Saa gid alt Godt maa times dig, Petruchio!
Du vandt dit Vœddemaal; til deres Tab
vil jeg nu ſøie tyvetuſind Kroner,
fornyet Medgift til min nye Datter;
thi hun er jo forvandlet, ſom om aldrig
hun havde været til.

Petruchio.

Nei, jeg vil vinde
mit Vœddemaal end bedre; jeg vil viſe

Digitized by Google

end større Tegn paa hendes Lydighed,
paa hendes nye Dyd og Lydighed.

(Katharina kommer tilbage med Bianca og Enken.)

Der er hun med de to oprørske Kvinder,
ved hendes Kvindetales Magt betvungne. —
Din Hue, Katharina, klæder ilde;
bort med det Pjank; kast den for dine Fødder.

(Katharina tager sin Hue af og kaster den paa Jorden.)

Enken.

Gud, lad mig aldrig finde Grund til Suk,
før end jeg bringes til en saadan Daarskab.

Bianca.

O fy! hvor dum en Lydighed det er!

Lucentio.

Var kun din Lydighed saa dum, skjøn Bianca!
din kloge Lydighed har kostet mig
et Hundred Kroner siden Nadver.

Bianca.

Dumt
af dig at vædde paa min Lydighed.

Petruchio.

Forklar nu, Katharina, strax for disse
rebelske Kvinder, hvilken Lydighed
de skylde deres Ægtemænd og Herrer.

Enken.

Nu har I os til Nar; vi ønsker ingen
Forklaring.

Petruchio.

Som jeg siger, Katharina;
begynd med hende først.

Enken.

Det skal hun ikke.

Digitized by Google

Petruchio.

Jeg siger, jo; begynd med hende først.

Katharina.

Fy! glat den truende, den vrede Pande;
lad ei dit Øie stybe saarende
Haanblikke mod din Herre, Konge, Styrer;
det pletter kun din Skjønhed, som en Frost
affvider Engen, gjør dit Rygte Skade,
som Stormen veirer hen de fagre Knopper.
Kvinden i Harm er som en oprørt Kilde,
styg, plumret, mudret, al dens Ynde borte;
da giver Ingen, var han nok saa tørstig,
af den sin Læbe dybe med en Draabe.
Din Husbond er dit Liv, dit Værn, din Herre,
dit Hoved og din Drot; han sørger for dig
og for dit Underhold; udsætter sig
paa Land og Sø for pinlig Møie; vaager
i Storm om Natten og i Kuld om Dagen,
mens sikker, tryg og varm du ligger hjemme,
og kræver af dig ingen anden Løn
end Kjærlighed og milde Blik og Troskab, —
et lidet Afdrag paa saa stor en Gjæld! —
Den Lydighed, som Folket skylder Fyrsten,
den samme skylder Kvinden jo sin Husbond;
og er hun stridig, vrippen, tvær og sur,
ulydig mod, hvad han med Rette byder,
saa er hun kun en trodsende Rebel,
en Høiforræder mod sin milde Herre.
Jeg blues ved, at Kvinder dumt vil stride,
hvor knælende de skulde søge Naade,
at de vil Magt og Herredom begjære,
hvor kun de skulde elske, lyde, ære.

Digitized by Google

Hvi er vor Krop saa fin og spæd og blød,
saa magtesløs mod Verdens Strid og Nød?
for at vort Hjertelag og milde Sjæl
skal med vort ydre Væsen stemme vel.
Hør, I gjenstridige og svage Orme,
jeg selv har havt saa stolt et Sind som I,
saa stort et Mod og mere Grund maaskee
til Ord med Ord og Trods med Trods at møde.
Nu seer jeg, vore Landser er kun Halmstraa,
vor Styrke svag, vor Svaghed grændseløs,
naar mest vi synes, hvad vi mindst kan være;
skjul Eders Trods; den staaer kun slet imod;
læg Haanden under Eders Herres Fod.
Min Haand er rede, til Bevis derpaa;
gid kun min Lydighed ham tækkes maae!

Petruchio.

Det er en Kone! — Thrine, kys mig nu!

Lucentio.

Naa da, min Gut, det Bedste fik nok du.

Vincentio.

Det klinger smukt, naar Børn vil artigt føie sig.

Lucentio.

Det klinger stygt, naar Kvinder ei vil bøie sig.

Petruchio.

Kom Thrine, nu tilsengs! — Gift blev vi alle Tre,
men I er nok færdige, saavidt jeg kan see.
(til Lucentio.)
Skjønt du greb det Blanke, fik jeg dog Lykken fat;
som den, der vandt Spillet, jeg ønsker Jer Godnat!
(gaaer med Katharina.)

Hortensio.

Ja, gaa du kun; en arrig Trold har du gjort tam tilsidst.

Digitized by Google

Lucentio.

Men at hun lod sig tæmme, er et Under ganske vist!

(de gaae.)

Skuepladsen forandres til Pladsen udenfor Kroen fra første Scene. To Tjenere komme ind; de bære Christopher Snu i hans egne Klæder og lægge ham ned; derpaa kommer en Kjælderssvend ind.

Snu. (vaagner.)

Simon! bring mig Vin! — Hvad? er alle Komedianterne borte? er jeg ikke Greve?

Kjælderssvenden.

Greve! En Bjalt er du! Naa, er du fuld endnu?

Snu.

Hvem er det? Kjælderssvend! O, jeg har havt den prægtigste Drøm, du nogensinde har hørt i alle dine Levedage.

Kjælderssvenden.

Ja vist; men du gjorde bedst i at komme hjem; for din Kone vil nok holde Hus med dig, at du ligger her og drømmer hele Natten.

Snu.

Saa det vil hun? jeg forstaaer mig paa at tæmme en Arrigtrold. Det har jeg drømt om hele Natten, og du vakte mig af den bedste Drøm, jeg har havt i hele min Livstid. Men jeg vil hjem til min Kone og tæmme hende med, hvis hun ærgrer mig.

(de gaae.)

Digitized by Google

Anmærkninger.

S. 3. „Richard Erobreren". — Den engelske Landadel tæller endnu ikke faa Familier, der føre deres Stamtavle op til William Erobrerens Normanner og lægge megen Vægt derpaa. Snu tager feil ad Navnet.

— — „**Paucas palabras**". — En spansk Talemaade, der betyder: „faa Ord" o: ikke faa høitravende.

— — „Gaa din Vei, Sankt Jeronimi". — Et fordreiet Citat af et paa den Tid bekjendt Skuespil: Jeronimo eller den spanske Tragedie.

— 10. „Semiramis". — Den mægtige Dronning af Babylon er i Sagnet bleven en Typus for al jordisk Magt og Herlighed.

— 11. „Adonis". — Hans Skjønhed vandt Venus' Kjærlighed, og hendes Klage ved hans Død er et af Oldtidens berømte Sagn.

— — „Io". — Hun var elsket af Jupiter, der for at skjule hende for Junos Skinsyge forvandlede hende til en Ko, men ogsaa i denne Skikkelse kom hun i Junos Magt, der lod hende bevogte af den hundredøiede Argus, indtil Mercur med sin Fløite dysséde Vogteren i Søvn og dræbte ham.

— — „Daphne". — Hun flygtede for Apollos Kjærlighed og paakaldte Guderne, der forvandlede hende til et Laurbærtræ.

— 15. „En Julebuk". — I Originalen „a **Christmas**

Digitized by Google

gambol", d: en Slags Springedands, der hørte til Julelsierne.

S. 17. „Stoikere". — En Sekt af græske Filosofer, i hvis Lære Ligegyldigheden for alle udvortes Ting var et fremtrædende Træk.

— — „Aristoteles". — Græsk Filosof paa Alexander den Stores Tid. Et af hans Værker er en Moralfilosofi.

— — „Ovidius". — Romersk Digter fra Augusts Tid; her tænkes især paa hans **Amores** og **Arsamandi** (Elskovskunsten).

— — „Et Optog for at byde os velkommen". — Fornemme Reisende blev høitidigt modtagen paa den Maade.

— 22. „Som Anna var Karthagos Dronning". — I Virgils Æneide er Anna Didos Søster og Fortrolige.

— — „**Redime te captum**" o. s. v. — Kjøb dig los fra Fangenskabet saa billigt som muligt. Citat af Terents Komedie **Eunuchus** (taget af en gammel latinsk Grammatik).

— 23. „Agenors Datter". — Europe, elsket af Jupiter, der i en Tyrs Skikkelse bortførte hende til Kreta, hvor han igjen paatog sig Menneskeskikkelse.

— 28. „**Alla nostra casa**" o. s. v. — Velkommen til vort Hus, høitærede Herr Petruchio.

— — „**con tutto il core**" o. s. v. — vær hjertelig velkommen.

— 30. „Florentios Brud". — Her sigtes til et Folkeeventyr om en Ridder Florentio, der havde lovet sin Haand til den, der hjalp ham med en Gaade, paa hvis Løsning hans Liv beroede. Men da han saae den Brud, han saaledes havde faaet, var hun en grim Hex.

— 38. „Ledas Datter". — Helena, til hvem alle de græske Høvdinger heilede.

Digitized by Google

S. 38. „Hercules, — de andre tolv". — Hentydning til de bekjendte tolv Herculesbedrifter (at betvinge Løven i Nemea, hente Kerberos fra Underverdenen o. s. v.)

— 41. „Føre Aber ned til Helved". — Det var en Talemaade, at gamle Jomfruer skulde føre Aber til Helvede.

— 48. „En Stol". — „Om Forladelse, jeg tog Jer an for en Stol", er en ordsprogslig Tale, der skal udtrykke overseende Ringeagt.

— 50. „En Hanekam". — Narrene havde en Hanekam paa deres Huer.

— 54. „En ny Griseldis". — Der findes mange Folkebøger og Viser om den sagtmodige og lydige Griseldis, der uden Knurren adlød selv de haardeste Befalinger, hvormed hendes Mand satte hendes Lydighed paa Prøve.

— — „Lucretia". — Den berømte Romerinde, Collatinus Hustru, der ikke vilde overleve den Vanære, som Tarquinius havde tilføiet hende.

— 55. „Venedig". — Derfra kom de kostbareste Smykker, Modevarer og andre Luxusgjenstande.

— 60. „Hic ibat Simois" o. s. v. Her løb Simoisfloden; her var det Sigeiske Land; her havde den gamle Priamus' høie Borg staaet.

— — „Pantalon". — En af de staaende Masker i den italienske Folkekomedie; den mistænkelige gamle Fader eller Formynder.

— 61. „Aeacides — Ajax". — Han bruger disse Navne som Paaskud for at aflede Hortensios Opmærksomhed fra sin hemmelige Samtale med Bianca.

— 71. „Raabte han paa Vin". — Det var en gammel Skik, at efter Vielsen blev der budet Vin til Brudeparret og Følget.

Digitized by Google

S. 76. „Slaa ikke Vand paa". — Hentydning til en gammel Børnevise:

„Skotland brænder, Skotland brænder.
Brand, Brand, Brand, Brand!
slaa mere Vand paa!"

— 81. „Hvor er det Liv, jeg leved før". — Brudstykke af en Vise, hvori en Ægtemand udtaler Savnet af sit Ungkarleliv.

— — „Det var en Munk" o. s. v. — Begyndelsen af en gammel Folkevise.

— 88. „En Pedant". — Pedant skal undertiden være brugt som Benævnelse for en Huslærer.

— 100. „Pegasus". — Et Værtshus i London paa Shakspeares Tid havde dette Navn.

Digitized by Google

Digitized by Google

En Skjærsommernatsdrøm.

Digitized by Google

Personer.

Theseus, Hertug af Athen.
Aegeus, athenienfisk Adelsmand.
Lysander, **Demetrius**, } athenienfiske Adelsmænd.
Philostratus, Ceremonimester ved Hoffesterne.
Kvæde, Tømmermand.
Nek, Snedker.
Rending, Væver.
Flsite, Blæsebælgflikker.
Snude, Kjedelflikker.
Smalhans, Skræder.
Hippolyta, Amazonernes Dronning, Theseus' Brud.
Hermia, Aegeus' Datter.
Helena.
Oberon, Alfernes Konge.
Titania, Alfernes Dronning.
Nis Puk, **Ærteblomst**, **Spindevæv**, **Sennepskorn**, } Alfer.
Mol,
Pyramus, **Thisbe**, **Mur**, **Maaneskin**, **Løve**, } Personer i Skuespillet, der opføres af Haandværkere.
Alfer, Theseus' og Hippolytas Følge.

Handlingen foregaaer i Athen og en Skov i Nærheden.

Digitized by Google

Første Act.

Første Scene.

Athen. En Sal i Theseus' Palads.

(Theseus, Hippolyta, Philostratus og Følge komme ind.)

Theseus.

Vor Bryllupsstund, Hippolyta, sig nærmer
med Hast; snart bringe fire Lykkens Dage
Nymaanen; men, hvor sent dog, tykkes mig,
den gamle Maane svinder bort; den sinker
min Attraa, som en Enke, en Stedmoder,
der længe tærer hen en ung Mands Indtægt.

Hippolyta.

Snart sænke fire Dage sig i Nat,
snart drømme fire Nætter Tiden hen,
og da skal Maanen som en Sølverbue
nyspændt paa Himlen see vor Bryllupsaften.

Theseus.

Philostratus, gaa, kald til Stjemt og Lyst
Ungdommen i Athen, væk Glædens Aand,
den friske, lette; jag Tungsindigheden
til Ligfærd bort; den blege Følgesvend
er ikke for vor Fest.

(Philostratus gaaer.)

Digitized by Google

Hippolyta,
jeg beiled til dig med mit Sværd og vandt
din Elskov ved at øve Vold imod dig;
nu vil jeg beile i en anden Tonart,
med Festpragt, Jubellag og Gildeslyst.

(Aegeus, Hermia, Lysander og Demetrius komme ind.)

Aegeus.

Held være Theseus, vor berømte Hertug.

Theseus.

Tak, gode Aegeus; hvad har du at melde?

Aegeus.

Opfyldt af Harme kommer jeg med Klage
imod mit Barn, min Datter Hermia; —
Træd frem, Demetrius! — min ædle Herre,
han har mit Minde til at ægte hende; —
træd frem, Lysander, — og, min høie Hertug,
han har min Datters Sind med Trolddom daaret, —
Du, du, Lysander har sendt hende Rim,
har byttet med min Datter Elskovstegn,
i Maanestin ved hendes Vindue sunget
med Hyklerstemme hyklet Elskovs Viser;
du stjal dig ind i hendes Hjertes Drømme
med Armbaand af dit Haar, Stads, Ringe, Paafund,
Fjas, Snurrepiberier, Blomsterkoste
og Mundgodt, — hos en ubefæstet Ungdom
hel stærke Talsmænd. — Du har lumskelig
tilsneget dig min Datters Hjerte, vendt
den Lydighed, hun er mig skyldig, til
haardnakket Trods. — Og nu, min høie Hertug,
hvis ei hun her for Eders Raades Øine
samtykker i Demetrius at ægte,
saa kræver jeg Athens ældgamle Ret,

Digitized by Google

da hun er min, at raade over hende;
det er: hun hører denne Herre til,
hvis ikke, Døden; saadan lyder Loven,
forsynligt given for en Sag som denne.

Theseus.

Hvad siger Hermia? Betænk dig, Pige;
din Fader burde være dig en Gud;
han formede din Skjønhed, og for ham
er du kun som et Billed præget ind
i Vox af ham; og det staaer i hans Magt
at lade Præget staae, at slette ud.
Demetrius er jo en ædel Ridder.

Hermia.

Det er Lysander med.

Theseus.

Vist er han det;
men da han mangler her din Faders Stemme,
saa maa den Anden agtes mere værdig.

Hermia.

Gid blot min Fader saae med mine Øine!

Theseus.

Nei med hans Dom bør dine Øine see.

Hermia.

Jeg beder Eders Naade, tilgiv mig;
Jeg ved ei, hvilken Magt der gjør mig dristig,
ei heller, om min Ærbarhed det sømmer
at tale her min Sag i slig Forsamling;
men jeg besværger Eders Naade, sig mig
det værste, mig i denne Sag kan ramme,
hvis jeg Demetrius min Haand vil nægte.

Theseus.

At lide Døden, eller at afsværge

Digitized by Google

for evig Tid Samkvem med Mænd. Derfor
skjøn Hermia, raadspørg dit Hjertes Drift;
betænk, at du er ung; prøv vel dit Blod,
om, hvis du føier ei din Faders Valg,
du bære kan en Nonnes Klædebon,
for evigt i et stummelt Kloster stænget
leve din Livstid som ufrugtbar Søster
og synge fromme Hymner til den kolde,
den golde Maane. — Trefold salig den,
der saa kan tvinge Blodets Drift og gaae
taalmodigt denne Jomfrupilgrimsgang!
men mere jordisk lykkelig er Rosen,
hvis Duft man perser ud, end den, der falmer
paa Jomfrugrenen, voxer, lever, dør
i ensom Helligheb.

Hermia.

Min ædle Herre,
saaledes vil jeg voxe, leve, dø,
før jeg vil give hen mit Jomfrukribrev
til denne Herre, hvis forhadte Aag
min Sjæl sig vægrer ved at bøies under.

Theseus.

Betænk dig dog en Stund; ved næste Ny, —
den Dag, da jeg skal med min Hjertenskjær
besegle Troskabspagt for evig Tid, —
den Dag bered dig enten til at dø
for din Ulydighed imod din Fader,
at ægte, som han vil, Demetrius
eller at sværge paa Dianas Alter
for evigt Jomfrustand og ensomt Liv.

Demetrius.

Giv efter, søde Hermia, — Lysander,

Digitized by Google

opgiv dit strøbelige Krav for min
fuldgode Ret.

Lysander.

Demetrius, du har
jo hendes Faders Kjærlighed; lad mig
beholde Hermias; gift dig med ham.

Aegeus.

Kaadmundede Lysander, ja, han har
min Kjærlighed, og Alt, hvad mit er, skal
min Kjærlighed ham skjænke; hun er min,
og al min Ret til hende overdrager
jeg til Demetrius.

Lysander.

Min ædle Hertug,
min Byrd er fuld saa god som hans, min Formu
saa stor som hans, min Elskov er end større;
i Stand og Kaar staaer jeg vel lige med
Demetrius, om ikke over ham;
og, — hvad der gjælder meer end al den Pral, —
mig elsker jo skjøn Hermia; hvorfor
skal jeg da ikke stride for min Ret?
Demetrius, — her i hans Øine vil
jeg paastaae det, har friet til Nedars Datter,
til Helena, og vundet hendes Hjerte;
og hun, den Ydmige, tilbeder ham,
tilbeder fromt, tilbeder som en Afgud
den svigefulde, falske Mand.

Theseus.

Jeg tilstaaer,
at jeg har hørt det, og det var min Agt
at tale med Demetrius derom;
men som jeg har fuldtop af egne Sager,

Digitized by Google

kom det mig ud af Sind. — Men kom nu med,
Demetrius, kom, Aegeus, gaa med mig,
jeg maa i Enrum tage Jer i Skole. —
Skjøn Hermia, bered dig til at bøie
dit Hjertes Attraa for din Faders Villie;
hvis ikke, byder Loven i Athen, —
hvis Strænghed vi tør ingenlunde mildne, —
dig Døden eller evig Jomfrustand. —
Kom, min Hippolyta! — min Hjertenskjær! —
Demetrius og Aegeus, følg med os;
thi jeg har Brug for Eders Tjeneste
til Brudefesten; dernæst har jeg Noget
at tale med Jer om, som angaaer Jer.

Aegeus.

Vi følge Jer pligtskyldigt og med Glæde.

(Theseus, Hippolyta, Aegeus, Demetrius og Følget gaae.)

Lysander.

Du Søde! hvorfor er din Kind saa bleg?
hvordan kan dog saa brat dens Roser visne?

Hermia.

Maaskee fordi de savne Regn; den kunde
jeg skaffe dem fra mine Øines Skybrud.

Lysander.

Ak! efter Alt, hvad nogentid jeg læste
og hørte af Historien og Sagnet,
aldrig randt trofast Elskovs Strøm imag;
men enten var der Ulighed i Byrd, —

Hermia.

O, Nød, naar Høihed lænkes skal til Ringhed!

Lysander.

Eller de passed slet i Alder sammen.

Digitized by Google

Hermia.

O, stygt! den Gamle bunden til den Unge!

Lysander.

Og stundom kom det an paa Frænders Valg.

Hermia.

O, Helved! Elskov valgt med Andres Øine!

Lysander.

Og, naar den fulde Samklang var i Valget,
beleired Krig, Død eller Sygdom det
og gjorde det saa flygtigt som en Tone,
som Skyggen vindig let, kort som en Drøm,
brat som et Lyn i den kulsorte Nat,
der i et Glimt afslører Jord og Himmel,
og før en Mand formaaer at sige: „Se“,
opsluger Mørkets dybe Svælg det atter;
saa brat forstyrres Alt, hvad herligt straaler.

Hermia.

Har Modgang altid rammet trofast Elskov,
saa staaer det jo som Skjæbnens strevne Lov;
lad os da lære vore Trængsler Taalmod;
det er jo kun det vante Kors, der hører
til Kjærlighed, som Tanker, Drømme, Ønsker,
Graad, Suk, den stakkels Elskovs Følgesvende.

Lysander.

Helt vel betænkt! og derfor, Hermia,
hør mig: jeg har en Faster, som er Enke,
med meget Gods, og som har ingen Børn;
syv Mile fra Athen er hendes Hus,
og for sin egen Søn hun agter mig;
der, søde Hermia, kan jeg vies til dig;
derhen kan ei Athens den skarpe Lov
forfølge os. Hvis du da elsker mig,

Digitized by Google

saa stjæl dig hjemmefra i Morgen Aften;
i Skoven der en Mil fra Byen, hvor
jeg mødte dig engang med Helena,
dengang I vilde feire Maidags Morgen,
der vil jeg vente paa dig.

Hermia.

Min Lysander,
jeg sværger dig ved Amors bedste Bue
og ved hans bedste Pil med gylden Od,
ved Venus' Duer, som til Svig ei tjender,
ved Alt, hvad Hjerter knytter, Elskov tænder,
ved Baalet, som Karthagos Dronning brændte,
da Trojas falske Helt sit Seil udspændte,
ved hver en Ed, som nogen Mand end brød, —
sler end fra nogen Kvindes Læbe lød, —
der, paa det Sted, hvorhen du stævned mig,
i Morgen Nat forvist jeg møder dig.

Lysander.

Hold Ord, min Brud; — se, der er Helena!

(Helena kommer ind).

Hermia.

Vel mødt, Goddag, skjøn Helena; hvorhen?

Helena.

Skjøn kalder du mig? nægt det „Skjøn" igjen;
din Skjønhed har Demetrius Hjerte vundet;
o, lykkelige Skjønhed! han har fundet
Veiviserstjerner i dit Øies Luer;
din Stemmes søde Klang hans Øre hver
langt meer end Hyrden Lærkens Sang i Vaar,
naar Hveden grøn, i Knop Hvidtjørnen staaer.
Sygdom kan smitte; kunde Ynde kun
det samme! o, da gik i denne Stund

jeg smittet bort, skjøn Hermia, med Trøst;
mit Øre skulde smittes af din Røst;
mit Øie skulde smittes af dit Blik;
din Stemme smitte min med sød Musik.
Var Verden min, — alt Andet overdrog jeg
til dig, og kun Demetrius undtog jeg.
O, lær mig dine Blikkes Magt, lær mig
den Kunst, som bandt Demetrius til dig.

Hermia.

Mig elsker han, skjønt mørke Blik ham ramme.

Helena.

O lær mit Smil dog at formaae det samme!

Hermia.

Mig elsker han, skjønt jeg med Haan ham lønner.

Helena.

O, kunde jeg hans Elskov naae ved Bønner!

Hermia.

Jeg hader ham; desmeer han følger mig.

Helena.

Jeg elsker ham; desmeer han hader mig.

Hermia.

Det er hans Daarskab; Brøden er ei min.

Helena.

Det er din Skjønhed; var den Brøde min!

Hermia.

Han skal ei see mig mere; trøst dig da;
jeg og Lysander flygte bort herfra. —
Den Tid, før jeg Lysander havde seet,
Athen og Paradis mig tyktes Eet;
mon da min Elskede fortjener Pris,
der til et Helved gjør et Paradis?

Digitized by Google

Lysander.

Dig, Helena, vil vi betroe os til;
imorgen Nat, naar Luna skuer mild
i Bølgens Speil sit Aasyns Sølverglands,
og smykker Græsset med Dugperlers Krands, —
den Stund, der ofte Elskovs Lønvei saae,
igjennem Stadens Port vi lønligt gaae.

Hermia.

Og i den Skov, hvor mangen Gang vi to
paa bløde Blomsterhynder laa i Ro
og gjød vor søde Hjerteløndom ud,
der skal Lysander mødes med sin Brud;
saa vil vi vende fra Athen vort Blik
og søge nye Venner, fremmed Skik.
Min Legesøster, bed for os; Lev vel!
Gid med Demetrius du finde Held!
Hold Ord, Lysander; Elskovs Næring faaer
vi ei, før næste Midnatstime slaaer.

(gaaer.)

Lysander.

Det skal jeg; — Helena, gid snart hans Hu
maa staae til dig, som din til ham staaer nu!

(gaaer.)

Helena.

Hvor Somme dog har fremfor Andre Held;
saa skjøn som hun Athen mig agter vel;
hvad hjælper det? Demetrius siger Nei;
hvad hele Verden veed, veed han kun ei;
som Hermias Øie daaret har hans Sands,
saadan er jeg bedaaret af hans Glands.
Hvad der er lavt og ringe, uden Værd,
kan Elskov smykke rigt med Høihedsskjær;

Digitized by Google

Elskov sees ei med Øine, men med Sind;
den vingede Cupido males blind;
og Elskovs Tanke skjelner ikke klart; —
vinget og blind betyder vildsom Fart;
og derfor kaldes Amor Barn med Ret,
fordi han i sit Valg bedrages let;
som kaade Drenge sværge falsk i Leg,
saa svor og Drengen Amor tidt og sveg.
Thi før Demetrius saae Hermias Blik,
af Elskovsseder jeg et Haglveir fik;
men Hermias Solskin faldt paa Haglen ned;
som Haglkorn smelted da hver Troskabsed.
Nu melder jeg ham Hermias Flugt; han vil
forfølge hendes Spor ad Skoven til
imorgen Nat; hvis jeg for dette Bud
faaer Tak, kun nødigt giver han den ud;
een Vinding har jeg dog for min Besvær:
jeg kan dog see ham paa vor Vandringsfærd.

(gaaer.)

Anden Scene.

Sammesteds. En Stue i et borgerligt Huus.

(Kvæde, Ret, Rending, Fløite, Snude og Smalhans komme ind.)

Kvæde.

Har vi nu hele vort Selskab her?

Rending.

I gjorde nok bedst i at raabe dem op under Eet, Mand for Mand efter Listen.

Kvæde.

Her er Navneliisten paa hver Mand i hele Athen, der kan gjælde for dygtig til at spille i vort Mellemspil for Hertugen og Hertuginden den Nat, det er deres Bryllupsdag.

Digitized by Google

Rending.

Hør, min gode Peter Kvæde, sig os først, hvad Stykket handler om; læs saa Skuespillernes Navne op, og kom saa til Sagen.

Kvæde.

Jh, Stykket er jo Pyramus' og Thisbys høist bedrøvelige Komedie og allersomgyseligste Død.

Rending.

Det skal jeg svare for, er et godt Stykke Arbeide og morsomt. Naa, gode Peter Kvæde, raab nu Skuespillerne op efter Fortegnelsen. Godtfolk, stil Jer op, hver for sig.

Kvæde.

Svar nu, eftersom jeg raaber Jer op. Nikolai Rending Væver!

Rending.

Her er jeg; sig mig, hvilken Rolle jeg skal have, og gaa saa videre.

Kvæde.

Jo, Nikolai Rending, er skreven for Pyramus.

Rending.

Hvad er Pyramus for En? en Elsker eller en Tyran?

Kvæde.

En Elsker, som dræber sig selv af Kjærlighed paa den allernobleste Maade.

Rending.

Det vil koste Taarer, naar det bliver rigtig forestillet. Kommer jeg til at gjøre det, saa lad Tilskuerne see, hvad der bliver af deres Øine. Jeg skal reise et Uveir; jeg skal klage mig, saa det har Klem. — Nu de Andre. — Ellers er en Tyran egentlig min stærke Side. Herr Kules kunde jeg spille magesløst eller en Rolle, hvor man rives og bides og slaaer Alting i tusinde Stykker.

Digitized by Google

„Fjeldstykkers Brag
med Tordenslag
skal slaae i Kvag
den Fængselsdør;
mens Phoebus' Karm
fra Himlens Barm
Vanskjæbnens Harm
tilintetgjør."

Det var høit. Raab nu de andre Skuespillere op; det var Herr Kules' Stil, en Tyrans Stil; en Elsker er mere klagendes.

Kvæde.

Frands Fløite, Bælgeflikker!

Fløite.

Her, Peter Kvæde.

Kvæde.

I maa paatage Jer Thisby.

Fløite.

Hvad er Thisby? er det en vandrende Ridder?

Kvæde.

Det er den Jomfru, som Pyramus skal være forelsket i.

Fløite.

Nei, bevares! lad mig ikke spille Kvindfolk; mit Skjæg er ved at komme frem.

Kvæde.

Det kan være det samme; I kan spille den med Maske paa, og I maa tale saa fint, som I vil.

Rending.

Naar jeg maa skjule mit Ansigt, saa lad mig spille Thisby med; jeg skal tale med en ganske uhyre spæd Stemme: Thisne, Thisne! Ak, Pyramus, min Hjertenskjær! din Thisby kjær! og Jomfru kjær!

Digitized by Google

Kvæde.

Nei, nei! I maa spille Pyramus, og I, Fløite, maa spille Thisby.

Rending.

Ja, ja, da; gaa saa videre.

Kvæde.

Robin Smalhans, Skræder!

Smalhans.

Her, Peter Kvæde.

Kvæde.

Robin Smalhans, I skal spille Thisbys Moder. — Thomas Snude, Kjedelflikker!

Snude.

Her, Peter Kvæde.

Kvæde.

I Pyramus' Fader, jeg Thisbys Fader. — Snedker Net, I saaer Løvens Rolle. — Se saa! nu skulde jeg tro vi har Stykket besat.

Net.

Har I Løvens Rolle opskreven? er den det, saa lad mig endelig faae den; for jeg er tungnem til at lære udenad.

Kvæde.

Den kan I spille paa staaende Fod; for det er ikke Andet end at brøle.

Rending.

Lad mig spille Løven med; jeg skal brøle, saa det skal gjøre hvert Menneskes Hjerte godt at høre det; jeg skal brøle, saa Hertugen skal sige: „Lad ham brøle igjen, lad ham brøle igjen!"

Kvæde.

Ja, men hvis I gjorde det altfor gefærligt, saa kunde I kyse Hertuginden og Damerne, saa de skreg, og det var nok til at saae os hængte Allesammen.

Digitized by Google

Alle.

Ja, vi bleve hængte, hver Moders Sjæl!

Rending.

Ja, kjære Venner, det skal I have Ret i, at hvis I kyste Damerne fra Bid og Sands, saa vilde de ikke reflektere paa at hænge os. Men jeg skal elevere min Stemme; jeg skal brøle saa blidt som en Pattedue; jeg skal brøle, som I kunde høre en Nattergal.

Kvæde.

I kan ikke spille nogen anden Rolle end Pyramus! Pyramus er en nydelig Mand, saa net en Mand, som Nogen kan see for sine Øine paa en Sommerdag, en overmaade elskværdig og galant Mand, og derfor maa I endelig spille Pyramus.

Rending.

Naa, ja, saa vil jeg paatage mig den. Hvad for Skjæg skulde jeg helst spille den i?

Kvæde.

Jh, som I vil.

Rending.

Jeg vil spille den enten i et straafarvet Skjæg eller i et orangefarvet Skjæg eller ogsaa et purpurrødt Skjæg, eller et helt gult Skjæg paa den franske Maade.

Kvæde.

Paa den franske Maade gaaer Haaret sommetider helt af, og saa kommer I til at spille med bart Ansigt. Hør nu, I gode Mænd, her er Eders Roller; og nu er det min Anmodning, Bøn og Begjæring, at I vil kunne dem udenad til imorgen Aften og mødes med mig i Slotsskoven en Mil fra Byen, i Maaneskin; der vil vi holde Prøve; for hvis vi mødes her i Byen, saa faaer vi en Flok Tilskuere i Hælene paa os, og saa kommer det ud, hvad vi har for. Imidlertid

Digitized by Google

vil jeg sætte en Liste op paa Rekvisiterne, som vi behøver til vor Forestilling. Jeg beder Jer, svigt mig ikke.

Rending.

Vi skal møde, og der kan vi holde Prøve med mere cyniſt Virkning og Affect. Gjør Jer Umage, og vær perfecte. Farvel.

Kvæde.

Vi mødes ved Hertugens Eg.

Rending.

Det er et Ord; lad nu bære eller briſte!

(de gaae.)

Anden Act.

Første Scene.

En Skov i Nærheden af Athen. Nat.

(En Alf kommer ind; Nis Puk kommer ham imøde.)

Nis Puk.

Bi dog, Alf! Hei!
hvorhen gaaer din Vei?

Alfen.

Over Klint, over Kløft,
gjennem Tjørnekrats Hæk,
over Hegn, over Grøft,
gjennem Ildsluer kjæk,
over strømmende Vand,
vidt om Land
gaaer min Vei, let og snart;
Maanen flyder ei bedre Fart;

Digitized by Google

jeg dugger i Græsset den grønne Krands,
hvor Elverdronningen træder sin Dands;
de ranke Primler er hendes Vagt;
der er Pletter paa deres Guldmors Dragt;
det er Rubiner, Alfers Skjænk;
al deres Duft er i disse Stænk;
Dugdraaber her jeg nu leder efter
og som Perler i Primlernes Øren dem hefter. —
Du Bengel iblandt Alfer, gaa; min Tid
er knap; vor Dronning er paa Veien hid.

Nis Puk.

Men Kongen holder Fest iaften her;
lad ikke Dronningen ham komme nær;
thi Oberon er gram i Hu og vred,
fordi hun fører i sit Følge med
en deilig, stjaalen indisk Kongeson;
hun aldrig før en Skifting fik saa skjøn.
Ham kræver Kongen, skinsyg; Drengen skal
i vilden Skov ham følge som Vasal;
hun holder trodsig paa sin Yndling; hun
bekrandser ham; ved ham hun glædes kun.
Hvergang de mødes nu paa Eng, i Krat,
ved Kilden klar, i Stjerneglands ved Nat,
er der en Kiv, saa deres Alfer flye
og skjule sig i Agernskaalers Ly.

Alfen.

Hvis ei din Dragt og Skabning skuffer mig,
seer jeg den skjelmske, kaade Trold i dig,
der kalder sig Nis Puk; dig er det jo,
som aldrig under Byens Piger Ro,
som skummer Fløden, pusler tidt ved Kværnen,
og sver Smørret trods al Kvindens Kjærnen;

Digitized by Google

du volder, at ei Ollet gjærer godt;
du leder Folk om Natten vild med Spot; —
men hvo dig kalder „Pusling", — „gode Nis",
ham tjener du, og ham er Lykken vis. —
Sig, er det dig?

Nis Puk.

Det kan vel hænde sig,
den muntre Natteſværmer, det er mig.
Jeg morer Oberon; han leer, naar ſnild
en fed og vælig Hingſt jeg lokker vild,
naar jeg ſom tjælen Hoppe vrinſker blidt.
Og i en Kjærlings Krus jeg lured tidt,
et velſtegt Æble lig, og med et Hop
foer, mens hun drak, mod hendes Læber op,
ſaa Ollet fra den visne Hage flød. —
Naar Mosters Visdom allervigtigſt lød,
tog hun mig ſtundom for en Stol; jeg gled
fra hendes Bag, der dumpede hun ned
og ſtreg: „Uh, Ha!" og hendes Hoſte kom,
og hele Flokken holdt paa deres Vom,
lo, til de græd, og nøs og bandte paa,
at bedre Løier aldrig før de ſaae. —
Men, Plads! der kommer Kongen; ſtynd dig da.

Alfen.

Og der min Frue! gid han var herfra!

Anden Scene.

(Oberon med ſit Følge kommer fra den ene Side, Titania med ſit fra den anden.)

Oberon.

Titania, du Stolte! ilde mødt
i Maaneſtin!

Titania.

Skinsyge Oberon?
Smaaalfer, flynd Jer bort! jeg har forsvoret
hans Omgang og hans Favnetag.

Oberon.

Ha, tøv,
trodsige Kvinde! er jeg ei din Husbond?

Titania.

Saa maa jeg gjælde for din Hustru; men
jeg veed, du stjal dig tidt fra Alfeland
og sad i Skikkelse af Corydon
og spilled hele Dagen Elskovsviser
paa Havrestraaet for den kjælne Phyllis.
Hvi kom du hid fra Indiens fjerne Bjerg?
Fordi din drabelige Amazone,
din støvleklædte Hjertenskjær, din Skjoldms,
skal ægte Theseus; du er kommen for
at signe deres Seng med Fryd og Fragt.

Oberon.

Skam dig, Titania! du sikler paa
mit Venskab med Hippolyta, og veed dog,
jeg kjender godt din Kjærlighed til Theseus;
har du ei ført ham gjennem Nattens Funkler
fra Perigone, som han havde ranet,
og lokket ham til Svig imod stjøn Ægle,
mod Ariadne og Antiope?

Titania.

Skinsygens Opspind er det kun, og aldrig
fra sidst Skjærsommer Sol oprandt, vi mødtes
paa Høi, i Dal, i Skov, paa grønne Eng,
ved stensat Kilde, eller sivgroet Bæk,
og ei ved Havets bølgeslagne Bred,

Digitized by Google

hvor Dandsen gik i Ring til Vindens Fløiten,
at du jo med din Kiv har spildt vor Gammen.
Men Vinden, der forgjæves fløited for os,
har, som til Hævn, nu suget op fra Søen
usunde Taager, der slog ned paa Landet
og gjorde hver en lille Bæk saa trodsig,
at den er gaaet over sine Bredder.
Forgjæves har nu Stuben draget Aaget;
Plovmandens Sved er spildt; det grønne Korn
er raadnet, før dets Ungdom satte Skjæg.
Engen staaer under Vand, og Folden tom,
og Krager fedes paa den syge Hjord.
Boldtpladsen ligger fyldt af Dynd og Mudder,
og Labyrinthen i det rige Græs
er ubetraadt og kan ei skjelnes meer.
De Dødelige savne Vinterglæden;
ei Natten frydes meer med Sang og Psalmer.
Derfor er Maanen, alle Strømmes Dronning,
af Vrede bleg og gjennemskyller Luften,
saa Gigt og Snue bredes vidt omkring;
og under al det Oprør i Naturen
ombyttes Aarsens Tid; graahærdet Rimfrost
bedækker Purpurrosens friske Skjød;
om Vintergubbens tynde, isgraa Haar
er slynget som til Spot en duftrig Krands
af fagre Sommerknopper; Vaaren, Somren,
den svangre Høst, den bistre Vinter skifter
den vante Dragt; og Verden, helt forvirret
ved dereS blandede Mangfoldighed,
ei skjelner meer den ene fra den anden.
Og hele denne Opvæxt af Fordærv

Digitized by Google

har kun sin Kilde i vor Splid, vor Tvedragt;
vi er dens Ophav, vi er dens Forældre.

Oberon.

Bring det i Lave da; det staaer til dig.
Og hvorfor skulde da Titania trodse
sin Oberon? en lille Skifting kun
til Smaadreng kræver jeg.

Titania.

Slaa dig til Taals;
det Barn er ei tilfals for Alfelandet.
Hans Moder var min svorne Tjenerinde,
og under Indiens duftsvangre Nat
hel ofte paa Neptunus gule Sand
sad hun fortroligt sladrende hos mig
og saae paa Kjøbmandsskibene paa Floden;
vi lo, naar vi saae Seilet svulme op
af Vindens kaade Elskovsleg besvangret;
det efterligned hun, mens nydeligt
i Gangen vuggende hun fulgte efter
sit trinde Liv, — der bar just dengang paa
min unge Svend; — saa seiled hun paa Land
og hented alskens Tant og kom igjen
som fra en Reise, ladet rigt med Varer.
Men hun var dødelig, og denne Dreng
blev hendes Død; for hendes Skyld opfostrer
jeg denne hendes Søn; for hendes Skyld
vil jeg ei skille mig ved ham.

Oberon.

Hvorlænge
er det din Agt at blive her i Skoven?

Titania.

Maaskee til efter Theseus' Bryllupsdag.

Digitized by Google

Hvis du vil dandse roligt i vor Kreds
og see vor Fest i Maaneskin, saa kom!
hvis ei, fly mig, som jeg vil flye dit Spor.

Oberon.

Giv mig den Dreng, saa følger jeg med dig.

Titania.

Ei for dit Rige! Alfer, flux, afsted!
hvis her vi tøved, blev der liden Fred.

(gaaer med sit Følge.)

Oberon.

Gaa kun; du slipper ei fra denne Skov,
før jeg har pint dig for dit Overmod.
Kom hid, min kjære Nis; sig, mindes du,
engang jeg sad paa Næsseds Pynt og hørte
en Havfru, som paa Ryggen af Delfinen
saa sødt og liftigt lod sin Stemme klinge,
at ved den Sang det bistre Hav blev taust,
og Stjerner vildt fløi ud af deres Baner
og lytted til den Havfrurøst?

Nis Puk.

Jeg mindes.

Oberon.

I samme Stund saae jeg, — du kunde ikke, —
imellem Jorden og den kolde Maane
fuldrustet Amor flyvende. Han sigted
med sikkert Blik dibden, hvor fjernt i Vest
en deilig Vestalinde sad paa Thronen,
og gav sin Elskovspil en Fart, som skulde
den gjennembore hundredtusind Hjerter.
Men i den vaade Maanes kydske Straaler
saae jeg ung Amors Flammepil udslukt;
bort stred den kongelige Vestalinde

Digitized by Google

i jomfrurene Tanker, elskovsfri;
dog gav jeg Agt, hvor Amors Pil faldt ned;
den traf en lille Blomst i Vesterleden,
før melkehvid, nu purpurrød af Saaret;
den kalde Piger „Jomfru i det Grønne". —
Hent mig den Blomst; jeg har jo vist dig Urten;
dens Saft, paa Øienlaaget lagt i søvne,
faaer Mand og Kvinde til at sværme for
det første Levende, de see for Øine.
Hent mig den Urt, og vær du her igjen,
før Leviathan kun en Mil kan svømme.

Nis Puk.

Et Bælte vil jeg lægge rundt om Jorden
i fire Gange ti Minutter.

(gaaer.)

Oberon.

Faaer jeg
kun denne Saft, saa vil jeg lure paa
Titania, naar hun ligger i sin Slummer,
og dryppe den i begge hendes Øine;
det Første, hun da seer paa, naar hun vaagner, —
det være Løve, Bjørn, Ulv eller Tyr,
pilsingret Markat eller paasvis Abe, —
det skal hun følge med sit Hjertes Elskov;
og før jeg tager bort fra hendes Øine
den Trolddom, — med en anden Urt jeg kan det, —
skal hun sin Smaadreng give mig i Vold.
Hvem kommer der? — Jeg er usynlig for dem,
og deres Tale vil jeg lytte til.

(Demetrius kommer; Helena følger ham.)

Demetrius.

Jeg elsker ikke dig; forfølg mig ikke.

Digitized by Google

Hvor er Lysander og skjøn Hermia?
hun dræber mig, og jeg vil dræbe ham.
De skjal sig, sagde du, til denne Skov,
og jeg er her, vild i den vilde Skov,
fordi jeg ikke træffer Hermia.
Bort, flux afsted og følg mig ikke længer.

Helena.

Du trækker mig, haardhjertede Magnet!
dog ikke Jern du trækker; thi mit Hjerte
er tro som Staal; slip din Tiltrækningsevne;
saa har jeg ikke Evne til at følge.

Demetrius.

Mon jeg da lokker dig og smigrer dig?
har ei med rene Ord jeg ærlig sagt:
jeg elsker ei, jeg kan ei elske dig?

Helena.

Just derfor elsker jeg dig desto mere.
Jeg er din Hund, og se, jo meer du slaaer mig,
Demetrius, desmeer jeg logrer for dig;
gjør kun med mig som med din Hund, slaa mig,
forsmaa mig, tænk ei paa mig; und mig blot,
hvor lidt jeg end er værd, at følge dig.
Jeg tigger i din Elskov kun en Plads,
saa lav, — og dog af høi Værdi for mig, —
at du vil handle med mig som din Hund.

Demetrius.

Frist ei for stærkt mit Hjertes bittre Had;
jeg bliver syg blot ved at see paa dig.

Helena.

Og jeg er syg, naar ei jeg seer paa dig.

Demetrius.

Du sætter paa din Ærbarhed en Plet,

mens du forlader Staden og betroer dig
den Mand i Vold, der ikke elsker dig;
betroer til Nattens lette Leilighed
og til de øde Stæders onde Raad
din Jomfrudoms den rige Skat.

Helena.

Din Ære
er jo mit Leidebrev; det er ei Nat,
naar jeg dit Ansigt seer, ei heller mangler
Alverdens Selskab her i denne Skov;
i mine Øine er jo du Alverden;
hvor kan det da vel siges, jeg er ene,
naar her Alverden staaer og seer paa mig?

Demetrius.

Jeg løber bort fra dig i Krattets Skjul
og overlader dig til Rovdyrs Raade.

Helena.

Det værste Rovdyr har dog ei dit Hjerte;
løb, om du vil; saa vendes Sagnet om:
Apollo flygter, Daphne jager ham;
Duen forfølger Gribben; spæden Hind
gjør Jagt i Hast paa Tigren; — tomme Hast,
naar Feigheden forfølger, Kjækhed flyer!

Demetrius.

Jeg vil ei tale med dig; lad mig gaae;
ifald du følger mig, tag dig iagt;
jeg kunde gjøre dig Fortræd i Skoven.

Helena.

O, ja, du gjør mig jo Fortræd i Templet,
i By, paa Mark. Skam dig, Demetrius!
din Grusomhed gjør jo mit Kjøn til Spot;
vi kan som Mænd ei Sværd for Elskov føre;

Digitized by Google

vi skulde ei bønfalde, men bønhøre;
jeg følger dig; til Himmel Helved vorder,
hvis den, jeg elsker høiest, er min Morder.

(Demetrius gaaer, Helena følger ham.)

Oberon.

Gaa, Nymfe; før han slipper ud af Lunden,
skal du ham skye, han følge elskovsbunden.

(Ris Puk kommer tilbage.)

Velkommen, du Landstryger! har du Blomsten?

Ris Puk.

Her er den.

Oberon.

O, saa kom da, giv mig den. —
Jeg veed en Høi, hvor Thymian staaer i Flor,
den nikkende Viol blandt Primler groer,
hvor Kaprifolien staaer sin Baldakin
med vilde Roser, duftende Jasmin.
Titania lulles der i Nattens Stund
ved Sang og Dands blandt Blomsterne i Blund;
der skyder Snogen Hammens Farvepragt;
det Skrud er stort nok til en Alfedragt;
naar jeg min Saft i Øiet dryppet ind,
skal stygge Drømme fylde hendes Sind. —
Tag dette; søg i Skoven fjern og nær.
En deilig Pige fra Athen har kjær
en overmodig Svend; salv ham; lad saa
det første, som hans Øie falder paa,
just være denne Pige. — Se nu ret,
Athenerdragten kjender du jo let.
Gjør det med Flid, at nu hans Hjerte maa
af Elskov høiere end hendes staae.
Ved første Hanegal mød mig igjen.

Digitized by Google

Ris Puk.

Hvor du befaler, Herre, gaaer din Svend.

(de gaae hver til sin Side.)

Tredie Scene.

En anden Del af Skoven.

(Titania kommer ind med sit Følge.)

Titania.

Kom, nu en Runddands og en Alfesang,
og saa afsted en Trediedel Minut,
Nogle paa Ormejagt i Rosenknopper,
mens Andre føre Krig med Flaggermus
om deres Lædervinger; mine Alfer
kan faae Smaakjoler syet af dem; I Andre
skal gjenne mig den Strighals Uglen bort,
der tuder her hver Nat og gloer forundret
paa Alfernes Spilop. — Syng mig i Søvn;
gaa saa til Eders Dont og lad mig hvile.

Første Alf.

Snog, tvetunget, spraglet, glat,
hvasse Pindsvin, kryb ei her;
Ogle, Staalorm, smut i Krat;
kom ei Alfers Dronning nær.

Alle.

Nattergal med Fløiteklang,
stem du i vor Buggesang:
Bisselulle, hvil nu blødt,
Bisselulle, sov nu sødt!
Troldes Hær
og Hexefærd
komme ei vor Frue nær!
Saa god Nat og hvil nu blødt,
Bisselulle, sov nu sødt!

Digitized by Google

Anden Alf.

Edderkop, nu list dig bort,
Bæver med de lange Ben;
pak dig, Torbist, led og fort;
Orm og Snegl, gjør ingen Meen!

Alle.

Nattergal med Fløiteklang,
stem du i vor Buggesang:
Visselulle, hvil nu blødt,
Visselulle, sov nu sødt!
Troldes Hær
og Hexefærd
komme ei vor Frue nær!
Saa god Nat og hvil nu blødt,
Visselulle, sov nu sødt!

Første Alf.

Nu, afsted; det er fuldbragt;
En skal stilles ud paa Vagt.

(de gaae.)

(Oberon kommer ind og dryppper Blomstens Saft paa Titanias' Øielaag.)

Hvad der først dig kommer nær,
vælg du det til Hjertenskjær,
sæt til det din Sjæls Begjær.
Panther, Kat og Brumbjørn styg,
Los og Svin med børstet Ryg,
hvad dit Øie falder paa,
skal dit Hjerte straz attraae.
Gid det værste Skrømsel maa,
naar du vaagner, for dig staae!

(gaaer.)

(Lysander og Hermia komme ind.)

Digitized by Google

Lysander.

Du gik dig træt i Skoven, søde Brud;
jeg tilstaaer, at jeg tabte Veiens Traad;
saa lad os, om dig tykkes, hvile ud
og tøve her, til Dagen bringer Raad.

Hermia.

O, ja, min Ven, søg dig et Leiested;
ved denne Tue lægger jeg mig ned.

Lysander.

Paa samme Tue hvile jeg og du;
eet Sind, een Seng, to Hjerter og een Hu!

Hermia.

O, nei, Lysander, nei, jeg beder dig;
flyt længer bort, lig ei saa nær ved mig.

Lysander.

Forstaa mit Hjertes rene Mening dog;
Elskov maa tyde rigtigt Elskovs Sprog;
min Sjæl er knyttet, mener jeg, til din
saa tæt, at der blev een af din og min;
to Hjerter bundne sammen ved een Ed,
det er i Tvendes Bryst een Trofasthed;
saa nægt da ikke dette Leie mig;
jeg drages til dig, ei bedrager dig.

Hermia.

Med Ordspil kan Lysander klare sig. —
Skam faa min Mund, om den har sagt det Ord,
at med Bedrag og Svig Lysander foer;
men vær saa hjærlig og saa god, min Ven,
at lægge dig lidt længere derhen,
saa langt, som efter Ærbarhedens Love
en dydig Svend maa fra en Pige sove,

Digitized by Google

saa langt. Nu, søde Ven, god Nat, og bliv
din Elskov tro til Enden af dit Liv!

Lysander.

Amen til denne skjønne Bøn! ja, før
lad Livet ende, før min Troskab dør!
her er min Seng; nyd du al Søvnens Fred.

Hermia.

Det halve Ønske selv du kvæges ved.

(de sove.)

(Nis Puk kommer ind.)

Nis Puk.

Gjennem Skoven rundt jeg foer,
fandt dog ei Athenerens Spor,
paa hvis Øie Blomstens Saft
prøve skal sin Elskovskraft. —
Nat og Stilhed! — Se, giv Agt!
han har jo Athenerdragt. —
Ham min Herre sigted til,
som forsmaaer sin Pigelil.
Og se der, der sover hun
paa den klamme, kolde Grund,
tør ei hvile, søde Barn,
hos det følesløse Skarn.
Nu skal Trolddomssaften, Drog,
gydes paa dit Øielaag;
vaagner du, skal Elskovs Nød
jage fra dig Søvnen sød.
Vaagn, naar jeg gaaer bort fra dig;
Alfekongen venter mig.

(gaaer.)

(Demetrius og Helene komme hurtigt ind.)

Digitized by Google

Helena.

Dræb mig, Demetrius; forlad mig ei!

Demetrius.

Vogt dig; forfølg mig ikke; gaa din Vei!

Helena.

O, lad mig ikke her i Mørket staae!

Demetrius.

Bliv, siger jeg; jeg vil alene gaae.

(gaaer.)

Helena.

Den Elskovsjagt har næsten sprængt mit Bryst;
jo meer jeg beder, desto mindre Trøst.
Held Hermia, hvor end hun har sin Bo!
en Himmelmagt har hendes Øine jo.
Hvor fik de denne Glands? vist ei af Graad;
min Kind blev oftere end hendes vaad.
Nei, nei, jeg er som Bjørnen styg og led;
det vilde Dyr, jeg møder, flyer mig ræd;
hvad Under, at Demetrius mig flyer
og for mit Syn som for et Skræmsel flyer?
hvor dog mit Speil har baaret mig med Svig,
som var jeg Hermias Himmelsøine lig! —
Men se, — Lysander! — der ved Træets Rod! —
død? — sover han? — jeg seer ei Saar, ei Blod. —
Lysander! lever du? vaagn; tal til mig!

Lysander. (vaagner.)

Ja, gjennem Ilden vil jeg gaae for dig,
du, som Naturens Kunst har skabt saa klar,
at Hjertet skinner gjennem Barmens Glar.
Hvor er Demetrius? det Navn er værd
at slettes ud af Verden med mit Sværd.

Digitized by Google

Helena.

Tal ikke saa, Lysander, ikke saa!
han elsker Hermia; agt dog ei derpaa;
giv dig tilfreds; dig ene elsker hun.

Lysander.

Tilfreds med Hermia? Nei, hver flygtig Stund,
jeg hende skjænked, nu mig angrer kun.
Nei, nu er Helena min Elskovs Navn;
hvem bytted ei for Duen bort en Ravn?
For Mandens Villie raader jo Forstanden;
Forstanden vælger dig og ingen Anden;
hver Vægt i rette Tid først modnes kan;
min Ungdom modnes nu først til Forstand,
og nu, da fuldt min Klogt er voxet ud,
nu gaaer min Villie paa Forstandens Bud
til dine Øine, læser Elskovs Sprog,
der skrevet staaer i Elskovs rige Bog.

Helena.

Har da til Spot min Stjerne viet mig?
hvormed har jeg fortjent den Haan af dig?
Er det ei nok, ei nok, du Ungersvend,
at jeg har aldrig, aldrig vundet end
af min Demetrius et kjærligt Blik? —
Skal nu til Skaden føies Kaadheds Stik?
det er ei smukt, i Sandhed, ikke godt,
at her du spiller Beiler mig til Spot.
Farvel! jeg tilstaaer, at jeg vented mig
lidt mere ægte Riddersind hos dig.
Ak, at en Kvinde dog, som Een forskjød,
skal af en Anden haanes i sin Nød! (gaaer.)

Lysander.

Hun saae ei Hermia; — sov kun, Hermia, der,

Digitized by Google

og kom du aldrig meer Lysander nær!
thi som en Overmættelse med Sødt
har ofte Væmmelse og Lede født,
og som et Kjætteri, man har forladt,
er den, det før bedaared, mest forhadt,
saa du, mit Overmaal, min Vrangtro, vær
forhadt af Alle, men af mig især;
med al min Evne, Kraft og Elskov ene
min Helena jeg ridderligt vil tjene.

(gaaer.)

Hermia (farer op.)

Hjælp mig, Lysander! hjælp! tag bort den Snog,
der kravler paa mit Bryst! o, red mig dog! —
for Himlens Skyld! — Hvad? — drømte jeg saa stygt? —
Lysander, se, jeg skjælver end af Frygt;
en Slange aad mit Hjerte, tyktes mig;
du saae med Smil, hvor grumt den mætted sig. —
Lysander! — Borte? — Hør, Lysander! — Nei!
han kan ei høre mig! — han svarer ei! —
Hvor er du? kan du høre mig, saa tal!
o, tal dog! jeg forgaaer af Angstens Kval.
Tavs? — o, jeg mærker, du er langt fra mig; —
men jeg skal finde Døden eller dig!

(gaaer.)

Digitized by Google

Tredie Act.

Første Scene.

Sammesteds. Titania sovende.

(Kvæde, Net, Rending, Fløite, Snude og Smalhans komme ind.)

Rending.

Er vi her Allemand?

Kvæde.

Paa en Prik; og her er en umanerlig bekvem Plads til vor Prøve. Denne Grønning skal være vort Theater, dette Hvidtjørnkrat vor Garderobe, og vi vil spille livagtigt, som vi vil gjøre det for Hertugen.

Rending.

Peter Kvæde, —

Kvæde.

Hvad siger du, Pokkers Rending?

Rending.

Der er Et og Andet i den Komedie om Pyramus og Thisby, som aldrig kan blive til Behag. For det første skal Pyramus trække et Sværd og stikke sig ihjel, og det kan Damerne ikke taale. Hvad siger I til det?

Snude.

Hilledød! det er en gefærlig Historie.

Smalhans.

Jeg troer, vi maa udelade det med at stikke ihjel, naar det Hele er forbi.

Rending.

Ikke en Døit! jeg har et Paafund, hvorved det Altsammen kan blive godt. Skriv mig en Prolog, og lad Pro-

Digitized by Google

logen give Folk at forstaae, at vi ikke gjør Fortræd med vore Sværd, og at Pyramus ikke bliver stukket rigtig ihjel, og for ydermere Sikkerheds Skyld, at jeg, Pyramus, er ikke Pyramus, men Vævermester Rending. Det vil betage dem al Frygt.

Kvæde.

Godt; saadan en Prolog skal vi have, og den skal skrives i skiftende Vers med otte og sex Stavelser.

Rending.

Nei, læg to til; lad den blive otte og otte.

Snude.

Men, vil Damerne ikke blive forskrækkede for Løven?

Smalhans.

Ja, det er jeg bange for; det er vist.

Rending.

Ja, Godtfolk; det skulde I vel betænke, at bringe, — Gud bevare os, — en Løve ind imellem Damer, det er en forfærdelig Sag; for der er ingen frygteligere Rovfugl til end saadan en levende Løve. Det maa vi vel betænke.

Snude.

Saa maa der være en anden Prolog, der siger, at det ikke er en Løve.

Rending.

Nei, man skal nævne hans Navn, og det Halve af hans Ansigt maa sees igjennem Løvemasken, og han maa selv tale igjennem den og sige som saa, eller ogsaa noget Andet, der kan gjøre samme Defekt: — „Mine Damer", eller „mine smukke Damer, jeg ønskede gjerne", eller „jeg vilde anmode Jer", eller „jeg vilde bede Jer, at I ikke maa blive bange, ikke skjælve; mit Liv vilde jeg give for Eders. Hvis I troer, at jeg kommer her som Løve, saa er det baade Synd og Skam; nei, jeg er slet ikke saadan En; jeg er et Menneske som andre Men-

Digitized by Google

nester;" og saa skal han nævne sit Navn og sige dem rentud, at han er Snedkermester Net.

Kvæde.

Godt! saaledes skal det være. Men der er to slemme Knuder; den ene er at faae Maaneskinnet ind i en Stue, for I veed jo nok, Pyramus og Thisby skal mødes i Maaneskin.

Net.

Skinner Maanen den Aften, vi spiller Stykket?

Rending.

En Kalender, en Kalender! se efter i Almenaken, leb Maaneskinnet op, leb Maaneskinnet op!

Kvæde.

Jo, Maanen skinner den Aften.

Rending.

Naa, saa kan I jo bare lade et Vindvesstød staae aabent for det store Kammervindve; saa kan Maanen skinne ind igjennem Vindvet.

Kvæde.

Ja, eller ogsaa kan En komme ind med en Tornebusk og en Lygte og sige, at han skal transfigurere eller præsentere Maaneskinnets Person. Men saa er der en anden Ting; vi maa have en Mur ind i Stuen; for der staaer i Historien, at Pyramus og Thisby talte sammen igjennem en Sprække i Muren.

Net.

En Mur kan vi aldrig faae ind. — Hvad siger I, Rending?

Rending.

En eller Anden af os maa forestille Mur, og han kan have noget Kalk eller noget Ler eller noget Berapning paa sig, som skal betyde Mur; eller han kan holde sine Fingre

Digitized by Google

saadan, og igjennem den Sprække skal Pyramus og Thisby hviske.

Kvæde.

Naar det kan gaae, saa er Alting godt. Naa, sæt Jer nu ned, hver Moders Sjæl, og gjør Prøve paa Eders Roller. Pyramus skal begynde. Naar I har sagt, hvad I har at sige, saa gaae ind i Krattet, og saaledes hver især, efterhvi Stikordet er.

(Nis Puk kommer ind i Baggrunden.)

Nis Puk.

Hvad er dog det for Blaargarnskram, der skvaldrer
saa nær den høie Alfedronnings Bugge?
Hvad? her er Skuespil! — jeg vil see til
og spille med, hvis jeg seer Leilighed.

Kvæde.

Tal, Pyramus! — Thisby, træd frem!

Pyramus.

Thisby, som giftig Blomsterduft i Lund, —

Kvæde.

Liflig, liflig —

Pyramus.

Liflig Blomsterduft i Lund,
saa er din Aande, søde Thisby kjær.
Men tys! — en Røst! — tøv her en bitte Stund,
og om et Øieblik seer du mig her.

(gaaer.)

Nis Puk.

Hvo saae vel før en Pyramus saa før?

(gaaer.)

Thisbe.

Skal jeg nu tale?

Digitized by Google

Kvæde.

Ih, for Pokker, ja vist skal I det; for I skal vide, han er jo blot gaaet hen for at see, hvad det var, han hørte, og han kommer strax igjen.

Thisbe.

Straalende Pyramus! som Lillien hvid og blank,
saa rød, som Rosen staaer paa stolten Tjørn i Pragt,
o, friske Ungersvend, som Taxustræet rank,
tro som en trofast Hest, der aldrig blev forsagt,
jeg møder dig, o Pyramus, ved Ninus' Grav, —

Kvæde.

Ninus' Grav, Menneske! men det skal I ikke sige endnu; det skal I svare Pyramus; I siger hele Ebers Rolle paa een Gang, Stikord og Alting. — Pyramus, kom ind; dit Stikord er kommet; det er: „blev forsagt".

(Puk kommer ind tilligemed Rending, der har et Æselshoved.)

Thisbe.

O! — „Tro, som en trofast Hest, der aldrig blev forsagt".

Pyramus.

Ja, var jeg skjøn, o Thisby, var jeg ene din, —

Kvæde.

O, hvor grueligt! o Vidunder! her er Spøgeri! bed, gode Venner! løb, gode Venner! — Hjælp!

(de løbe.)

Nis Puk.

Jeg følger med og fører Jer en Stund
igjennem Sump og Busk og Krat og Tjørn,
snart slabt som Hest, og snart som Svin, som Hund,
og snart som Ild, snart som ustyrlig Bjørn,
og gjøer og vrinsker, grynter, brummer, brænder
som Hund, Hest, Svin, Bjørn, Ild, hvor I Jer vender.

(gaaer.)

Digitized by Google

Rending.

Hvad løber de for? — Det er Skjelmeri af dem for at gjøre mig bange.

(Snude kommer tilbage.)

Snude.

O, Rending! du er forvandlet! hvad er det, jeg seer paa dig?

(løber ud.)

Rending.

Hvad seer du? seer du kanske dit eget Æselshoved, gjør du?

(Kvæde kommer tilbage.)

Kvæde.

Gud hjælpe dig, Rending, Gud hjælpe dig! du er forgjort! (løber ud.)

Rending.

Jeg seer nok deres Gavtyvestreger. De vil gjøre mig til et Æsel for at gjøre mig bange, om de kunde; men jeg vil ikke røre mig af Stedet, saa maa de gjøre, hvad de vil; jeg vil spadsere frem og tilbage her, og jeg vil synge, for at de skal høre, at jeg ikke er bange.

(synger.)

Solsorten med den sorte Krop
og Næb, gult som Citroner,
og Gjerdesmut med lille Top
og Stær med klare Toner.

Titania. (vaagner.)

Vækker en Engel mig fra Blomsterleiet?

Rending.

Bogfinke, Spurv og Lærkelil,
og grove Gjøg saa graa,
hvis Raab saa Mangen lytted til
og lod det sidde paa.

Digitized by Google

Ja, for hvem vilde vel ogsaa spilde sin Klogt paa saadan en tosset Fugl? Hvem vilde kalde en Fugl for Løgner, om den saa raabte Kukuk aldrig saa længe?

Titania.

Syng, kjære Dødelige, syng igjen!
mit Øre er forelsket i din Sang,
mit Øie fængslet af din fagre Skabning,
og dine Dyders Magt med Magt mig tvinger
ved første Blik at sværge Kjærlighed.

Rending.

Da synes mig, Madam, at I har ikke megen fornuftig Grund til det. Men, sandt at sige, Fornuft og Kjærlighed har kun lidt med hinanden at gjøre nutildags. Men Skam er det, at de to stikkelige Naboer ikke kan gjøre sig gode Venner med hinanden. — Ja, jeg kan ogsaa være vittig ved Leilighed.

Titania.

Du er saa fuld af Klogt, som du er skjøn.

Rending.

Nei, ingen af Delene. Men havde jeg Klogt nok til at finde ud af denne Skov, saa var det mig netop tilpas.

Titania.

Begjær ei at forlade denne Skov;
her skal du blive; det er nu din Lov;
jeg er en Aand, min Magt er saare stor;
en evig Sommer i mit Rige boer;
jeg elsker dig; saa kom da, gaa med mig;
jeg sætter Alfer til at tjene dig,
at hente Perler op fra Havets Bund,
og synge dig paa Blomsterseng i Blund;
jeg renser dig for Muldets tunge Vægt,

Digitized by Google

at du kan vandre blandt Luftaanders Slægt. —
Spindevæv! — Ærteblomst! — Møl! — Sennepskorn!

(Fire Alfer komme ind.)

Første Alf.

Her!

Anden Alf.

Her er jeg!

Tredie Alf.

Og jeg!

Fjerde Alf.

Hvad er dit Bud?

Titania.

Vis denne Herre Venlighed og Hyldest;
dands ham med lette, muntre Spring imøde;
mad ham med Morbær og med Brombær søde,
med Purpurdruer, Figen, Aprikoser;
stjæl saa de vilde Biers Honningposer;
gjør Natlys af de voxbesmurte Ben
og tænd dem ved en Lysorms Diesten.
Lys nu min Ven tilsengs; ryk Vinger saa
af farvesmykte Sommerfugle smaa;
vift fra hans Øie Maanestraalens Stik,
og hils ham høvisk og med venligt Nik.

Første Alf.

Hil, Dødelige!

Anden Alf.

Hil dig!

Tredie Alf.

Hil dig!

Fjerde Alf.

Hil!

Digitized by Google

Rending.

Jeg beder Eders Velbaarenheder om Forladelse, af ganske Hjerte; — jeg udbeder mig Eders Velbaarenheds Navn.

Første Alf.

Spindevæv.

Rending.

Jeg udbeder mig Eders nærmere Bekjendtskab, gode Mosjø Spindevæv. Hvis jeg skjærer mig i Fingeren, skal jeg tage mig den Frihed at benytte Jer. — Eders Navn, ærede Herre.

Anden Alf.

Ærteblomst.

Rending.

Maa jeg bede Jer at formelde min Hilsen til Fru Grønært, Eders Moder, og Mosjø Ærtebælg, Eders Fader. Gode Mosjø Ærteblomst, jeg ønsker ogsaa at gjøre Eders nærmere Bekjendtskab. — Eders Navn, om jeg tør bede, min Herre?

Tredie Alf.

Sennepskorn.

Rending.

Bedste Mosjø Sennepskorn, jeg kjender godt Eders Taalmodighed; den lumpne store Klods, Oxesteg, har fortæret mangen en Kavaler af Eders Hus. Jeg kan forsikre Jer, at Eders Slægt har mangen en Gang faaet mine Øine til at løbe i Vand. Jeg haaber at gjøre Eders nærmere Bekjendtskab, bedste Mosjø Sennepskorn.

Titania.

Gaa, tjen min Ven, og før ham til min Borg. —
Mig tykkes, Maanen seer med Taarer ned,
og græder den, har hver en Smaablomst Sorg

Digitized by Google

og græder for en tabt Uskyldighed. —
Stands nu hans Tunge, før ham tavs afsted.

(de gaae.)

Anden Scene.

En anden Del af Skoven.

(Oberon kommer ind.)

Oberon.

Mon nu Titania kan være vaagnet?
og hvad mon hendes Die først har mødt,
som hun maa brænde høit af Elskov for? —

(Nis Puk kommer ind.)

Der er mit Sendebud. — Naa, Spøgefugl,
hvad Kogleri er her i Skoven spundet?

Nis Puk.

Et Skræmsel har min Frues Hjerte vundet.
Ved hendes stille Løvsals Helligdom,
mens i sin trygge Blund hun laa, der kom
en Sværm af Haandværkskarle, dumme, raa,
som i Athen for Brødet slide maa;
et Skuespil de vilde prøve der,
som var bestemt for Theseus' Brudefærd.
Den værste Tykhud af det dumme Kvæg,
som spilled Pyramus i denne Leg,
sneg sig fra Scenen bort ind i et Krat,
og da jeg saa beleiligt fik ham fat,
saa gav jeg ham en Aasensmule paa;
strax efter skal han for sin Thisbe staae. —
Der kom min Klodrian! — Ved første Blik, —
som Vildgjæs, der paa Skytten Die fik,
som Krageflokken fra sit Gildelag
med Skrigen flyver op ved Skuddets Brag

Digitized by Google

og spredes vidt paa Flugt i vilden Sky, —
saa styndte hele Skaren sig at flye,
og som jeg tramped, faldt her En, hist En,
og raabte: „Mord! til Hjælp, Mænd af Athen!"
Den stærke Frygt betog det svage Vid
og bragte dem med døde Ting i Strid;
thi Krat og Tjørn tog deres Klæder fat,
Alt slap de, En sin Kappe, En sin Hat;
mens Skrækken jog dem om paa Maa og Faa,
lod jeg skjøn Pyramus forvandlet staae.
Da vaagned netop i den samme Stund,
Titania, — et Asen elsked hun.

Oberon.

Det gik jo bedre, end jeg vented mig;
men salved du, som jeg befaled dig,
Athenerens Øine med den Elskovsurt!

Nis Puk.

Jeg traf ham just isøvne; det er gjort;
og tæt ved ham Athenerpigen laa,
saa hende maa hans Blik først salde paa.

(Demetrius og Hermia komme ind.)

Oberon.

Der er Atheneren, staa stille her.

Nis Puk.

Ja Pigen; det er ikke Manden der.

Demetrius.

O, vrager du en Kjærlighed saa stor?
til bittre Fjender gjem de bittre Ord!

Hermia.

Endnu jeg skjælder blot; jeg frygter kun,
at til Forbandelser jeg havde Grund.
Hvis du har dræbt Lysander i hans Blund, —

Digitized by Google

og er saa dybt i Blod du kommen ned,
dyk dig da helt deri og dræb mig med!
Hvad? skulde han, — der var saa tro mod mig
som Solen imod Dagen, — listet sig
fra Hermia, mens hun sov? Nei, før jeg troer,
man gjennembore kan den faste Jord,
saa Maanen med sin Broders Middagstid
hos Antipoderne kan yppe Strid. —
Nei! han er myrdet! det er din Bedrift!
en Morder har det Blik, saa ondt, saa stivt.

Demetrius.

Nei som den Myrdedes saa er mit Blik;
din Grumhed gav mit Hjerte Dødsens Stik;
men du, min Morder, staaer i Skjønheds Glands
som Venus hist i Himlens Stjernekrands.

Hermia.

Hvad kommer det Lysander ved? — O, Ven!
sig mig, hvor er han? giv mig ham igjen!

Demetrius.

Før gav jeg Hundene hans Lig til Rov!

Hermia.

Du Hund! ud over Kvindetaalmods Lov
du driver mig. Hvis du har dræbt min Ven,
saa skal du aldrig tælles meer blandt Mænd.
Sig mig oprigtigt, giv mig Svar derpaa:
turde du for hans vaagne Blik vel staae?
ifjvne har du dræbt ham? ridderligt!
en Snog, en Ogle kunde ovet stigt;
en Ogle har jo gjort det; meer tvetunget
end du har aldrig nogen Ogle stunget.

Demetrius.

Du spilder blindt dit vilde Raseri.

Digitized by Google

Lysanders Blod er jeg uskyldig i,
ei heller er han død, saavidt jeg veed.

Hermia.

Og er han frisk og vel? giv mig Besked.

Demetrius.

Hvad blev min Løn, ifald det kunde skee?

Hermia.

Den Løn, du faaer mig aldrig meer at see;
fra dit forhadte Syn jeg stilles her;
hvad end der blev hans Lod, se mig ei meer.

(gaaer.)

Demetrius.

Det baader ei at følge hendes Skridt
i hendes Harm. Her vil jeg tøve lidt.
Med dobbelt Vægt os tynge Sorgens Kvaler,
naar Søvn, dens Skyldner, ei sin Gjæld betaler;
et lidet Afdrag vil den dog vel byde,
naar her jeg venter paa, hvad den vil yde.

(lægger sig ned og sover.)

Oberon.

Hvad har du gjort? du har seet feil og bragt
en trofast Elsker under Troldoms Magt,
og ved din Feil maa den Trofaste jo
nu blive troløs, ei den Falske tro.

Nis Puk.

Det er saa Skæbnens Bud; mens Een holdt Ord,
en Million Mened paa Mened svor.

Oberon.

Il gjennem Skoven mere snar end Vinden,
og find mig Helena, Athenerinden;
hun er af Elskovssorger syg og bleg;
for Elskovssuk det friske Blod bortveg.

Digitized by Google

Bring hende ved et Gjøglespyn herhid;
hans Die tryller jeg imidlertid.

Nis Puk.

Jeg gaaer, jeg gaaer! se, hvor jeg iler snart;
Tartarens Pil har ei saa rask en Fart.

(gaaer.)

Oberon.

Lille Blomst med Purpurskjær,
du, som Amors Pil kom nær,
sænk dig paa hans Die her;
naar han seer sin Hjertenskjær,
straale hun i Skjønhedsskjær,
Venus lig blandt Stjerners Hær. —
Vaagner du, naar hun er nær,
Trost af hende da begjær.

(Nis Puk kommer tilbage.)

Nis Puk.

Høvding for vor Alfehær,
Helena er ganske nær;
han, som før min Troldom fik,
trygler nu et Elskovsblik.
Skal paa dette Spil vi see?
hvor de Mennesker sig tee!

Oberon.

Gaa tilside; Svenden hist
vaagner op ved Stuen vist.

Nis Puk.

To til Een nu helle vil;
det er jo et lystigt Spil;
ingen bedre Skiemt jeg veed,
end naar Alt gaaer op og ned.

(Lysander og Helena komme ind.)

Digitized by Google

Lysander.

Hvor kan du kalde Spot min Kjærlighed?
aldrig har Taarer Spot og Haan ledsaget;
med Taarer sværger jeg; en saadan Ed
har ved sin Fødsel Sandheds Præg modtaget;
hvor kan du da se Spot i mine Ord,
som mærkedes med Sandheds klare Spor?

Helena.

Alt meer jeg seer dit falske Hjertelag;
Troskab af Troskab dræbt! en djævelsk Fromhed!
Hermia fik din Ed; — var det Bedrag? —
vei Ed mod Ed, du veier lutter Tomhed.
Naar begge Løfter paa to Skaaler ligge,
er Vægten ens, et Mundsveir, Andet ikke.

Lysander.

Da jeg svor hende Troskab, var jeg blind.

Helena.

Det er du nu, da du har skiftet Sind.

Lysander.

Demetrius elsker hende, ikke dig.

Demetrius. (vaagner.)

O, Helena, du himmelske Gudinde!
hvad ligner dine Øine, søde Kvinde?
Krystal er dunkelt. — Dine Læber gløde
som modne Kirsebær i hjælent Møde;
den rene, hvide, frosne Taurus' Sne
i Østens Vind er som en Ravn at see,
imod din Haand; o lad mig kysse blot
det Salighedens Pant, al Hvidheds Drot!

Helena.

O Haan, o Helved! Ja jeg seer det godt,
til Skive gjør I mig for Eders Spot.

Digitized by Google

Hvis I var vel bekjendt med hoviff Sæd,
I havde ikke gjort mig slig Fortræd.
I kan jo habe mig, om I saa vil;
hvi skal I Alle spotte mig dertil?
Hvis I var Mænd, ei blot i Dragt, men Hjerte,
I voldte ei en stakkels Pige Smerte
med overvættes Smiger, Løfter, Ed,
imens I habe mig, som vel jeg veed.
I er Medbeilere til Hermia;
nu beiler I med Spot til Helena;
det er en smuk Bedrift, en mandig Daad
at lokke frem en stakkels Piges Graad
med Eders Spot; viss ingen ædel Mand
vil grumt en Kvinde saare; aldrig han,
for Tidsfordriv en Stakkel pine kan.

Lysander.

Demetrius, du gjør Uret; stands da nu;
jeg veed jo dog, til Hermia staaer din Hu.
Og al den Elskov, Hermia har til mig,
afstaaer jeg frit og gjerne hør til dig;
giv mig da Helena, som du forstjød;
thi hende vil jeg elske til min Død.

Helena.

Naar mon en Gjæk fleer tomme Ord udgjød?

Demetrius.

Behold du kun din Hermia; hvis min Hu
stod før til hende, er det ude nu;
som Gjæst hos hende har mit Hjerte bygt;
hos Helena fandt det sit Hjemsted trygt.

Lysander.

Han lyver, Helena!

Digitized by Google

Demetrius.

Bagtaler du
den Tro, du ikke kjender? vogt dig nu!
dyrt kan det komme dig at staae. — Se der,
der kommer Din; der er din Hjertenskjær.

(Hermia kommer.)

Hermia.

Vort Øies Lys kan Nattens Mulm tilsløre;
men desto skarpere gjør den vort Øre;
hvad den fra Synet røver, giver den
i dobbelt Maal til Hørelsen igjen.
Mit Øie, min Lysander, fandt dig ei;
tak skee mit Øre, som mig viste Vei.
Men, o, du Grumme, der forlod mig saa!

Lysander.

Hvem bliver vel, naar Elskov byder gaa?

Hermia.

Og hvilken Elskov kan fra mig dig drive?

Lysander.

Min Elskov, som ei tillod mig at blive.
Skjøn Helena, der smykker Nattens Himmel
meer end Ildcirklers og Lysøines Brimmel.
Hvi søger du mig? mon du ei forstod,
det var af Had, jeg nylig dig forlod?

Hermia.

Det er umuligt! det er ei din Mening?

Helena.

Se, hun er ogsaa med i den Forening!
jeg seer, de Tre har sammensvoret sig
til dette Spil kun for at krænke mig.
Du onde Hermia! Utaknemmelige!
saa du har pleiet Raad med dem og aftalt

Digitized by Google

at drille mig med denne Haan og Spot?
er al Fortrolighed, vi to har delt,
hvert Søsterløfte, hver henlevet Time,
imens paa Tidens rappe Gang vi fjændte,
der bød os stilles; — er nu Alt forglemt?
alt Skoletidens Venskab, Barndoms Ufryld?
Vi, Hermia, har som to Kunstgudinder
med vore Naale begge stabt een Blomst,
vi havde samme Mønster, samme Sæde,
vi trilled samme Sang, i samme Tone,
som vore Hænder, Sider, Stemmer, Hjerter
tilhørte kun eet Legem; saadan voxed
vi sammen op; et Dobbeltkirsebær
vi ligned, der seer ud, som det var adskilt,
men i Adskillelsen en Enhed dog;
to skjønne Bær, paa samme Stilk udvoxne,
to Legemer at se til, men eet Hjerte,
to Vaabenfelter i det samme Skjold,
een Arvings Tegn og under samme Hjelm.
Det gamle Venskab vil du sønderslide,
i Pagt med Mænd forhaane din Veninde?
det er ei kjærligt, ikke kvindeligt;
vort Kjøn du krænker, ikke mig alene,
skjønt jeg alene føler Krænkelsen.

Hermia.

Jeg staaer forbavset ved din bittre Tale;
jeg haaner ikke dig; du haaner mig.

Helena.

Har du ei sendt Lysander for at smigre,
med bitter Spot mit Ansigt, mine Øine?
og lod Demetrius, din anden Elsket —
der nylig med sin Fod mig stødte bort, —

Digitized by Google

nu kalde mig Gudinde, Nymfe, himmelst,
en sjelden Skat? hvi taler han saadan
til den, han hader? og hvorfor fornægter
Lysander nu sin Kjærlighed til dig,
hvoraf jo dog hans Hjerte strømmer over,
og byder mig, — hvem troer det vel, — sin Elskov?
har du ei ægget dem dertil og samtykt?
Om end jeg ei saa yndet er som du,
saa eftertragtet og saa lykkelig,
men høist ulykkelig ved haabløs Elskov,
det var din Medynk værd, men ei din Haan.

Hermia.

Jeg fatter ikke, hvad din Mening er.

Helena.

Ja, bliv kun ved, sæt Alvorsminer op
og vræng kun ad mig, naar jeg vender Ryg,
blink til hverandre; før kun Spøgen ud;
godt spillet kan den vinde evigt Ry.
Hvis Medynk kun og høviskt Færd I kjendte,
I gjorde mig vel ei til Eders Skive.
Farvel! det er tilbels min egen Brøde;
min Bortgang eller Død skal sone den.

Lysander.

Tov, søde Helena, hør dog mit Forsvar,
mit Liv, min Sjæl, min skjønne Helena!

Helena.

Hvor skjønt!

Hermia.

Spot hende ikke, bedste Ven.

Demetrius.

Er hendes Bøn ei nok, saa kan jeg tvinge.

Digitized by Google

Lysander.

Din Tvang formaaer ei meer end hendes Bøn,
og dine Trusler har ei mere Kraft
end hendes svage Bønner. — Helena,
jeg elsker dig; ja ved mit Liv, det gjør jeg;
jeg sværger ved, hvad jeg vil offre for dig,
for at bevise den, han er en Løgner,
der nægter, at jeg elsker dig.

Demetrius.

Jeg siger,
jeg elsker dig langt meer, end han formaaer.

Lysander.

Det siger du? — kom med da og bevis det.

Demetrius.

Flux, kom!

Hermia.

Lysander, hvad vil Alt det sige?

Lysander.

Bort, Negerkvind!

Demetrius.

O, nei! han lader, som
han bryder løs, gjør Mine til at følge,
men kommer ikke. — En spagfærdig Mand!

Lysander.

Slip mig, du Kat! du Burre! slip, Utøste!
jeg kaster dig afveien som en Snog.

Hermia.

Hvor blev du dog saa barsk? hvad har forvandlet
min Elskede?

Lysander.

Din Elskede? afsted,

Digitized by Google

du brune Taterkvind! du vamle Drik!
forhadte Malurtsaft!

Hermia.

Du spøger ikke?

Helena.

Jo, ganske vist; paa samme Vis som du.

Lysander.

Demetrius, jeg holder dig mit Ord.

Demetrius.

Jeg saae dig gjerne bunden ved din Haandskrift;
jeg mærker, svage Baand kan holde dig;
dit Ord, det troer jeg ikke paa.

Lysander.

Hvorledes?
skal jeg da slaae, mishandle, dræbe hende?
det vil jeg ikke, skjønt jeg hader hende.

Hermia.

Hvad værre kan du gjøre mig end hade?
du hader mig? hvorfor? Ak, Elskede,
hvad er det? er jeg ikke Hermia?
er du ei meer Lysander? — Jeg er nu
saa skjøn, som jeg har været nogensinde.
Iaftes elskede du mig, og dog
forlod du mig iaftes; har du da
forladt mig — Guderne forbyde det —
for Alvor, skal jeg troe?

Lysander.

Ja, ved mit Liv!
og aldrig ønsked jeg at se dig meer;
hold op at haabe, tvivle, spørge; dette
er vist, saa sandt som Noget, ingen Spøg:
jeg hader dig og elsker Helena.

Digitized by Google

Hermia. (til Helena.)

Ve mig, du Gjøglerske! du Blomsterorm!
du Elskovstyv! kom du ved Nattetid
og stjal min Elskers Hjerte?

Helena.

Skjønt, i Sandhed!
Har du slet ingen Skam? ei Pigeblu?
ei Gnist af ærbar Sky? Vil du da rive
et voldsomt Svar fra mine milde Læber?
Fy, fy! du Hyklerske! du Dukke, du!

Hermia.

Hvad? Dukke? Ha, nu fatter jeg det Spil!
jeg seer, hun fik ham til at sammenligne
vor Vægt; sin Høide har hun pukket paa,
og med sin Skabning, med sin rauke Skabning,
sin Høide, ja tilvisse, vandt hun ham. —
Er du da voxet i hans Agt saa høit,
fordi jeg er saa liden og saa lav?
hvor lav er jeg? du udstafferte Maistang!
hvor lav er jeg? saa lav er jeg dog ikke,
at mine Negle jo naae dine Øine.

Helena.

I Herrer, skjønt I driver Gjæk med mig,
lad hende ikke gjøre mig Fortræd.
Jeg har ei kjendt til Ondskab nogensinde;
jeg er slet ikke skabt til arrig Kiv;
jeg er i Frygtsomhed en ægte Pige;
lad hende ikke slaae mig; tro kun ikke,
fordi hun er lidt lavere end jeg,
at jeg er hende voxen.

Hermia.

Lav igjen!

Digitized by Google

Helena.

Bliv ikke saa forbittret, gode Hermia!
jeg var dog altid din Veninde, Hermia;
jeg har jo altid trofast holdt med dig,
har aldrig gjort dig Uret uden den,
at jeg af Elskov til Demetrius
forraadte ham din Flugt til denne Skov;
han fulgte dig; jeg ham, af Kjærlighed,
men han har skjældt mig bort og truet med
at slaae, mishandle mig, ja dræbe mig;
og lader I mig fare nu i Fred,
saa bærer jeg min Daarskab hjem til Staden
og følger Jer ei længer; lad mig gaae;
I seer, jeg er kun en enfoldig Stakkel.

Hermia.

Ja, gaa du kun; hvem hindrer dig deri?

Helena.

Et daarligt Hjerte, som jeg lader blive.

Hermia.

Hvad? hos Lysander?

Helena.

Hos Demetrius.

Lysander.

Frygt ikke; hun skal intet Ondt dig gjøre.

Demetrius.

Det skal hun ei, om du end holdt med hende.

Helena.

O, hun er ond og slem, naar hun er vred;
hun var en Trold, dengang vi gik i Skolen,
og skjønt hun kun er lille, er hun bister.

Hermia.

Nu atter lille? altid lav og lille? —

Digitized by Google

vil I da taale, at hun driller mig?
Lad mig faae hende fat!

Lysander.

Pak dig, du Dværg!
du Tommeliden, du forvoxne Ukrudt;
du Stump, du Agern!

Demetrius.

Du er for tjenstivrig
mod den, som kun din Tjeneste forsmaaer.
Lad hende være; nævn ei Helena;
hold ei med hende; hvis du viser blot
det mindste Tegn paa Kjærlighed til hende,
saa skal du angre det.

Lysander.

Nu slap jeg fri;
følg, hvis du tør, og lad os se, hvis Ret
til Helena, din eller min, er størst.

Demetrius.

Følg? nei, jeg vil gaae med dig, Skridt for Skridt.

(Lysander og Demetrius gaae.)

Hermia.

I, Frøken, har forvoldt al denne Larm;
nei, bliv dog.

Helena.

Jeg har ingen Tro til dig,
og fra dit Selskab vil jeg skynde mig;
kan dine Hænder let med mig faa Bugt,
er mine Ben dog længere til Flugt.

(hun løber ud.)

Hermia.

Jeg er forvirret, og min Mund er lukt.

(iler ud efter Helena.)

Digitized by Google

Oberon.

Hvor tankeløs! du tager altid feil, —
hvis ikke du med Villie var en Stjelm.

Nis Puk.

Nei, tro mig, Skyggers Konge, jeg tog feil.
Bød du mig ikke selv at give Agt
paa dette Mærke, hans Athenerdragt?
Forsaavidt har jeg fulgt dit Bud hel nøie;
thi jeg har salvet en Atheners Øie,
og dog er dette Udfald mig tilpas;
thi slig Staahei er just min bedste Spas.

Oberon.

Du seer, en Kampplads søge de sig ud;
derfor, Nis Puk, hyl Natten ind i Slud;
hæng over Stjernehimlens lyse Sal
en fugtig Taage mørk som Dødens Dal.
Lad saa de bistre To paa Vildspor gaae,
at Ingen af dem kan den Anden naae;
tag du Lysanders Stemme snart til Laan
og dril Demetrius med bitter Haan;
snart som Demetrius brug haarde Ord,
og led dem snildt bort fra hinandens Spor,
til dødstung Søvnen deres Øine tvinger
med Ben af Bly og Flagermusevinger.
Dryp i Lysanders Øie saa den Saft
af Urten med den stærke Tryllekraft,
der tager bort det falske Blændværks Slør,
saa Diestenen ruller klar som før.
Naar saa de vaagne op, skal Troldomsspillet
staae for dem som et flygtigt Drømmebilled;
hjem til Athen skal de da kjærligt gaae,
og deres Pagt skal tro til Døden staae.

Digitized by Google

Besørg du det; jeg gaaer til Dronningen
og kræver hendes Inderdreng igjen;
saa vil jeg stille hendes Die ved
Utøftets Gjøglespyn, og Alt er Fred.

Nis Puk.

Min Alfedrot, saa maa vi ikke tøve;
de rappe Nattens Drager. Snart kløve;
Auroras Forbud straaler hist; naar den
er nær, tyer hver en Aand, der gaaer igjen,
til Kirkegaarden; de der fik en Grav
paa Korsvei eller sank i vilden Hav,
er alt tilsengs i deres Ormetue,
at ikke Dagen deres Skam skal skue;
paa Trods har de jo Lyset selv forladt,
nu maa de færdes med den skumle Nat.

Oberon.

En anden Skjæbne dog vi Alfer fik;
tidt med Auroras Ven paa Jagt jeg gik;
som Jæger sværmer jeg i Skov og Krat,
til Østens Port er flammerød opladt,
og ved de klare Himmelstraalers Møde
Salthavets grønne Bølger gyldent gløde.
Men skynd dig kun; tag Tiden vel iagt;
vi faa vel end før Dag vort Værk fuldbragt.

(gaaer.)

Nis Puk.

Rundt omkring, rundt omkring!
jeg skal kjøre dem i Ring;
vogt Jer kun for mine Sving;
Nisse, træk dem rundt omkring!

(Lysander kommer ind.)

Der er den Ene.

Digitized by Google

Lysander.

Demetrius, saa tal, hvor er du nu?

Nis Puk.

Her, Skurk, med dragen Klinge; hvor er du?

Lysander.

Nu skal jeg være hos dig!

Nis Puk.

Kom herhen
til aaben Plads.

(Lysander gaaer ud efter Stemmen.)

(Demetrius kommer ind.)

Demetrius.

Lysander, tal igjen!
du Kryster, Rømningsmand, løb du din Vei?
i hvilken Busk skal du dit Hoved feig?

Nis Puk.

Du Kryster! Stjernerne du byder Trods,
fortæller Buskene, at du vil slaaes,
og kommer ikke? Usling, Dreng, kom hid!
Ris skal du faae; at drage Sværd i Strid
mod dig gjør mig kun Skam.

Demetrius.

Ha, er du der?

Nis Puk.

Følg kun min Røst; vi kan ei fægte her.

(de gaae.)

(Lysander kommer tilbage.)

Lysander.

Han gaaer foran og trodser nok saa tjæk;
og følger jeg hans Røst, saa er han væk;
den Skurk er mere let tilfods end jeg;
jeg fulgte raskt, men naaede ham dog ei;

Digitized by Google

jeg faldt i Mørket paa den vilde Fart;
nu vil jeg hvile her. —
(lægger sig ned.)
Kom du blot snart,
du milde Dag; seer jeg dit lyse Gry,
skal ei Demetrius min Hævn undflye.
(sover.)

(Nis Puk og Demetrius komme tilbage.)

Nis Puk.

Ho, ho, ho, ho! du Kryster, kommer du?

Demetrius.

Bi paa mig, om du tør! jeg mærker nu,
du løber for mig, flifter altid Sted;
du tør ei staae, saa vi kan tales ved.
Hvor er du?

Nis Puk.

Her er jeg; kom hid!

Demetrius.

Ja, saa!
du gjækker mig! men det skal dyrt dig staae,
naar jeg engang dit Ansigt seer ved Dagen.
Men gaa nu kun. Af Mødighed bekagen
paa denne kolde Seng jeg strækker mig;
naar Dagen kommer, skal jeg se til dig.
(lægger sig ned og sover.)

(Helena kommer ind.)

Helena.

O, lange, tunge Nat, vær ei saa sen!
skin, Trøstens Lys fra Øst, at jeg kan tye
ved Dagens Lys tilbage til Athen
fra dem, der kun mit stakkels Selskab skye.
Søvn, som kan Sorgens Øie faae i Blund,
befri mig fra mig selv en lille Stund.
(lægger sig ned og sover.)

Digitized by Google

Nis Puk.

Tre kun her? — To og To
gjør dog Fire, skal jeg troe.
Der er hun, mørk og mat;
Amor er en stem Krabat,
gjør hver Pigelil besat.

(Hermia kommer ind.)

Hermia.

Aldrig saa modig og i Hu saa mod,
af Duggen stænket og af Tjørne slidt!
jeg kan ei krybe, kan ei gaae; min Fod
kan ikke med mit Ønske holde Skridt.
Her vil jeg hvile, til det bliver lyst;
fjærm, Gud, Lysander, hvis han gaaer i Dyst.

(lægger sig ned og sover.)

Nis Puk.

Her er blødt,
sov sødt;
denne Saft
har en Kraft,
som for Elskov bringer Trøst.

(dryppер Blomsterſaft paa Lysanders Øie.)

Vaagner du,
din Hu
skal igjen
staae til den,
som var før dit Øies Lyst.
Naar I vaagner, skal det skee,
som man kan i Visen see,
„Hver ta'er Sin,
og jeg ta'er Min;"

Digitized by Google

Mads faaer Rette,
og Ingen skal trætte,
Bonden faaer sit Og igjen, og Alt gaaer til med Rette.
(gaaer.)

Fjerde Act.

Første Scene.

Sammesteds.

(Lysander, Demetrius, Helena og Hermia sovende. Titania og Rending komme ind med et Følge af Alfer. Oberon i Baggrunden uden at sees.)

Titania.

Kom hid paa denne Blomsterbænk, den bløde,
imens jeg klapper dine fagre Kinder,
og Roser om dit glatte Hoved binder
og kysser Ørene, de lange, søde!

Rending.

Hvor er Ærteblomst?

Ærteblomst.

Her.

Rending.

Kis mig i Hov'det, Ærteblomst. — Hvor er Mosjs Spindevæv?

Spindevæv.

Her.

Rending.

Mosjs Spindevæv, kjære Mosjs! tag Eders Vaaben i

Digitized by Google

Haand, og dræb mig en rødlaaret Humlebi paa Toppen af en Tidsel; og hør, Mosjø, bring mig Honningsækken. Bliv ikke altfor ilter i Affæren, Mosjø, og pas paa, gode Mosjø, at Honningsækken ikke gaaer itu; jeg vilde nødig have, at I skulde spilde Jer over med Honningsækken, gode Herre. — Hvor er Mosjø Sennepskorn?

Sennepskorn.

Her.

Rending.

Giv mig Eders Næve, Mosjø Sennepskorn. Vær saa god, lad Complimenterne fare, gode Mosjø!

Sennepskorn.

Hvad er dit Bud?

Rending.

Ingenting, bedste Mosjø, uden at I hjælper Herr von Ærteblomst med at kløe. Jeg maa til Barberen, Mosjø; det kommer mig for, at jeg er saa forskrækkelig lodden i Ansigtet, og jeg er saadan et ømskindet Aasen, at naar mit Haar blot kriller mig, saa maa jeg kløe.

Titania.

Sig, ønsker du Musik, min Hjertenskjær?

Rending.

Jeg har et umanerlig godt musikalsk Øre; lad os faae et Stykke paa Ildtang og Redekam.

Titania.

Sig mig, min Ven, hvad lyster dig at spise?

Rending.

Jh, min Tro, en god Krybbefuld Hakkelse; jeg gad nok tygge paa saadan lidt god, tør Havre; jeg synes, jeg faaer stor Lyst til et Knippe Hø; godt Hø, sødt Hø; det har ikke sin Lige.

Digitized by Google

Titania.

Jeg har en driftig Alf, som leder op
i Egernboet friske Rødder til dig.

Rending.

Jeg vilde heller have et Par Haandfulde tørre Ærter.
Men, vær saa god, lad Ingen af Eders Folk forstyrre mig.
Jeg føler mig saa exponeret til at sove.

Titania.

Sov du, jeg snoer dig ind i mine Arme; —
bort Alfer! spredes ad til alle Sider! —
Saaledes snoer sig Kaprifolien kjærligt,
saa slynger omt den kvindelige Vedbend
sin Ring om Elmens barkbeklædte Finger.
O, hvor jeg elsker dig, tilbeder dig!

(de sove ind.)

(Oberon og Nis Puk komme frem.)

Oberon.

Velkommen, Nis. Seer du det søde Syn?
Nu maa jeg næsten ynke hendes Daarskab;
thi, da jeg nys bag Skoven mødte hende,
som søgte Blomster til den lede Tosse,
da skjældte jeg og ypped Kiv med hende,
fordi hun havde sat en Krands af friske,
duftrige Blomster om hans lodne Tinding;
og Duggen selv, der pleied før at svulme
paa Knopperne, lig Østens runde Perler,
den stod nu i de smukke Blomsters Øine
som Taarer, der begræd den Tort, de led.
Da nu jeg havde skjændt af Hjertens Lyst,
og hun saa mildelig bad mig om Taalmod,
da kræved jeg igjen den Stifting; strax
samtykked hun og lod ved sine Alfer

Digitized by Google

ham bringe til mit Slot i Alfeland.
Nu, jeg har faaet Drengen, vil jeg fjerne
fra hendes Øine denne stygge Sygdom;
og du, min vakkre Nis, tag Troldsdomsmasken
nu atter af Athenersvendens Hoved;
og naar han vaagner op med samt de Andre,
saa lad dem gaae tilbage til Athen
og mindes, hvad i denne Nat er hændet
kun som en Drøms vildsomme Gjækkeri.
Dog Alfedronningen maa løses først.

(berører hendes Øine med en Blomst.)

Vær igjen, som før du var;
se, som fordum seet du har;
i Dianas Knop er lagt
over Amors Blomst den Magt.
Vaagn, søde Dronning! op, Titania!

Titania (vaagner.)

Min Oberon! — Hvor kom de Syner fra? —
et Asen, tyktes mig, jeg havde Hær.

Oberon.

Se der din Ven.

Titania.

Hvad er der hændet her?
O, hvor jeg væmmes ved det Ansigt nu!

Oberon.

Tys, bi! — Nis Puk, tag bort det Hoved, du.
Titania, Musik! og lad saa dem
begraves i en Dødssøvn alle fem.

Titania.

Musik, Musik, som tryller Søvnen frem!

(Musik.)

Digitized by Google

Nis Puk. (til Rending.)

Glo, naar du vaagner op af dette Blund,
med dine egne dumme Øine kun!

Oberon.

Kling, Toner! — Haand i Haand, min Dronning kjær!
dug under dem, der blunde, Jorden her;
nu er du jo igjen mit Hjerte nær.
Imorgen Nat gaae vi ved Maanestjær
til Dands i Theseus' Hus i Høitidsfærd
og varsle Held til herligt Afkom der;
med Lyst og Glæde skal da En og Hver,
som Theseus, vies til sin Hjertenskjær.

Nis Puk.

Alfekonge, hørte du?
Morgenlærken synger nu.

Oberon.

Lad os trippe tyst afsted
efter Nattestyggens Fjed;
Kloden flyve vi omkring
mere let end Maanens Sving.

Titania.

Kom, min Husbond, og forklar
paa vor Fart, hvordan det var,
at du traf i denne Lund
mig blandt Jordens Børn i Blund.

(de gaae.)

(Theseus, Hippolyta, Ægeus og Følge komme ind.)

Theseus.

Gaa hen og søg min Jægermester op; —
thi nu har vi fuldbragt vor Morgenfest;
og da det nu er Daggry, skal min Brud
faae en Musik af mine Hunde. Gaa; —

Digitized by Google

slip Koblet løs i Dalen Vesterpaa;
nu skynd Jer; find mig Jægermesteren.
Kom med, min Dronning, op til Fjeldets Tind
og hør paa den harmoniske Forvirring
af Hunde og af Gjenlyd i Forening.

Hippolyta.

Jeg var engang med Herkules og Kadmus,
da de paa Kreta med spartanske Hunde
i Skoven ringed Bjørnen ind. Ret aldrig
har jeg dog hørt saa stolt et Glam; fra Skov,
fra Himmel, Kildegrotter, Egnen trindt,
lød som eet Raab og Svar; jeg hørte aldrig
en saa harmonisk Misklang, liflig Torden.

Theseus.

Af det spartanske Kuld er mine Hunde,
bredflabede, med Pletter, og med Øren
dybt hængende, der feie Morgenduggen,
med krumme Knæ og poset Tyrehals,
tungtjagende, men deres Struber stemte
som Klokker, hver en Tone dybere.
Et mere klangfuldt Glam har aldrig lydt
til høit Hallo og Hornets muntre Klang
i Sparta, i Thessalien eller Kreta;
hør selv og dom. — Tys! hvad er det for Nymfer?

Aegeus.

Min Datter er det jo, som sover her,
og der Lysander, — der Demetrius, —
og Helena, den gamle Nedars Datter; —
det undrer mig, at de kom sammen her.

Theseus.

De stod vist op saa tidligt for at feire
Maidagen, og da de erfoer vor Hensigt,

Digitized by Google

kom de herhid til Ære for vor Fest.
Men, Aegeus, sig, er dette ei den Dag,
da Hermia skulde svare, hvad hun vælger?

Aegeus.

Det er det, Eders Naade.

Theseus.

Nu, saa gaa,
lad Jægerne med Hornklang vække dem.

(Hornklang og Jagtraab udenfor. Demetrius, Lysander, Hermia og Helena vaagne og fare op.)

Theseus.

Godmorgen! — Nu er jo Sankt Valentin
forbi; vil disse Fugle nu først parres?

Lysander.

Tilgiv mig, Herre.

(Han og de Øvrige knæle.)

Theseus.

Staa kun Alle op.
I To er jo Medbeilere og Fjender;
hvor kom saa venlig Enighed dog fra,
at Had kan sove uden skinsyg Frygt
hos Had og føle sig for Fjendskab trygt?

Lysander.

Min Hertug, jeg maa svare helt forvirret,
halv vaagen, halv isøvne; men jeg sværger,
jeg kan ei sige ret, hvordan jeg kom
herhid; — jeg troer, — thi Sandhed vil jeg tale, —
at jeg er kommen hid med Hermia;
det var vor Agt at flygte fra Athen
hen, hvor den strænge Lov ei trued os.

Aegeus.

Nok, nok, min Hertug; nok har I nu hørt!

Digitized by Google

jeg kræver Loven, Loven over ham! —
De vilde flygtet bort, Demetrius!
de vilde stjæle fra os begge to,
fra dig din Brud, fra mig min Faderret,
den Ret, hvormed jeg skjænked dig din Brud.

Demetrius.

Min Hertug, Helena fortalte mig,
at det var deres Agt at flye til Skoven;
jeg fulgte dem herhid i Raseri;
mig fulgte elskovsfuld stjøn Helena;
men ikke veed jeg ret, ved hvilken Magt, —
en Magt dog var det, — at min Kjærlighed
til Hermia smeltede som Sne og tykkes
mig nu som Mindet om et Legetøi,
der i min Barndom har henrykket mig;
og al mit Hjertes Trostab, al dets Kraft,
mit Øies Gjenstand og dets søde Lyst
er nu kun Helena. Med hende, Herre,
var jeg trolovet, før jeg saae stjøn Hermia;
og som en Syg blev mig den Næring led,
og som en Sund, der sik sin Smag igjen,
jeg ønsker, attraaer, længes efter den
og vil for evig være tro mod den.

Theseus.

I Elskende, det var et heldigt Møde;
snart vil vi høre meer om denne Sag.
Lad nu min Villie raade, gode Aegeus;
i Templet skal paa samme Tid som vi
nu disse Par for evig Tid forenes.
Og da nu Morgenstunden snart er gaaet,
opsætte vi den Jagt, vi havde for. —
Kom med til Staden; der skal Festen være

Digitized by Google

for trende Brudepar i Glands og Ære.
Kom med, Hippolyta.

(Theseus, Hippolyta, Aegeus og Følge gaae.)

Demetrius.

Det Hele synes mig saa smaat og uklart
som fjerne Bjerge, der i Skyer svinde.

Hermia.

Mig tykkes, at jeg seer med Øiet delt;
Alt synes dobbelt.

Helena.

Saadan gaaer det mig;
jeg fandt Demetrius som en Juvel,
min og dog ikke min.

Demetrius.

Er I da vis paa,
at vi er vaagne? Mig er det, som end
vi sov og drømte. Troer I, at vor Hertug
var nylig her og bød os følge med?

Hermia.

Ja, og min Fader.

Helena.

Og Hippolyta.

Lysander.

Ja, og han bød os følge med til Templet.

Demetrius.

Saa er vi vaagne; lad os følge ham
og underveis fortælle vore Drømme.

(de gaae.)

Rending. (vaagner.)

Naar mit Stikord kommer, saa kald paa mig; jeg skal nok svare. Næste Gang er det: „O skjønne Pyramus!" — Hei! Halloi! — Peter Kvæde! — Flyite Blæsebælgsliker!

Digitized by Google

— Snude Kjedelflikker! — Smalhans! — Pinedød, har de ikke stjaalet sig væk og ladet mig ligge og sove! Jeg har havt et forunderligt Syn! jeg har havt en Drøm; — ja, det gaaer over al menneskelig Forstand at sige, hvad det var for en Drøm. Det Menneske maatte være et Aasen, der vilde give sig ilav med at udtyde den Drøm! — Det kom mig for, at jeg var, — der er ikke det Menneske til, der kan sige, hvad. — Det kom mig for, at jeg var, — det kom mig for, at jeg havde, — men det Menneske er en Erketosse, der vilde tilbyde sig at sige, hvad det kom mig for, at jeg havde. Et Menneskes Øie har aldrig hørt, og et Menneskes Øre har aldrig seet, og et Menneskes Haand kan ikke smage, og hans Tunge kan ikke fatte, og hans Hjerte kan ikke sige, hvad min Drøm var. Jeg vil faae Peter Kvæde til at strive en Ballade om den Drøm, og den skal hedde „Rendings Drøm", fordi der er hverken Rending eller Islæt deri; og i Slutningen af Stykket vil jeg synge den for Hertugen; ja maaskee, for at gjøre den mere behagelig, vil jeg synge den efter min Død.

(gaaer.)

Anden Scene.

Athen. Et Værelse i Kvædes Hus.

(Kvæde, Fløite, Snude og Smalhans komme ind.)

Kvæde.

Har I sendt Bud hjem til Rendings? er han kommen siden?

Smalhans.

Man hører Ingenting om ham. Der er ingen Tvivl om den Ting; han er transporteret.

Fløite.

Kommer han ikke, saa er Stykket spoleret; det gaaer ikke, gjør det vel?

Digitized by Google

Kvæde.

Det er ikke muligt; vi har ikke en Mand i hele Athen, der er i Stand til at stille sig ved Pyramus uden ham.

Fløite.

Nei, han har rentud mere Forstand end nogen Mand i alle Athens Haandværkslaug.

Kvæde.

Ja, og den smukkeste Skabning har han ovenikjøbet; og hvad deilig Stemme angaaer, saa er han en ren Idiot.

Fløite.

Ideal skal du sige; en Idiot, Gud forbarme sig, det er en — Nok sagt.

(Net kommer ind.)

Net.

Godtfolk, nu kommer Hertugen fra Templet, og der er to eller tre høie Herrer og Damer bleune viede med det samme. Kunde vort Stykke nu have gaaet, saa havde vi gjort vor Lykke Allesammen.

Fløite.

O, den velsignede Pokkers Rending! Saadan er han gaaet glip af en Rigsort om Dagen sin Livstid. Han kunde aldrig have undgaaet en Rigsort om Dagen. Hvis Hertugen ikke havde givet ham en Rigsort om Dagen, fordi han spillede Pyramus, saa vil jeg lade mig hænge! det havde han fortjent; en Rigsort om Dagen eller ikke en Døit!

(Rending kommer ind.)

Rending.

Hvor er de Karle? hvor er de Hjertensvenner?

Kvæde.

Rending! — O du frydelige Dag! o du lykkalige Time!

Rending.

Godtfolk, jeg har vidunderlige Ting at fortælle; men

Digitized by Google

spørg mig ikke, hvad det er; for, hvis jeg siger Jer det, saa vil jeg aldrig være en ærlig Athener. Jeg vil fortælle Jer Alting, netop ligesom det gik til.

Kvæde.

Lad os høre, allerkjæreste Rending!

Rending.

Ikke et Ord af mig. Alt, hvad jeg vil sige Jer, er det, at Hertugen har spist til Middag. Faa Eders Tøi istand: gode Snore til Eders Skjæg, nye Baand til Eders Sko; mød straks paa Slottet, og hver Mand gaa sin Rolle igjennem; for Summa Summarum: vort Stykke er forelagt for Hertugen. Lad Thisby for Alting tage rent Linned paa, og lad den, der spiller Løven, ikke klippe sine Negle; for de maa stikke frem istedenfor Løvens Kløer. Og, allerkjæreste Skuespillere, spis hverken Rødløg eller Hvidløg; for vi skal give en yndig Aande fra os; og jeg tvivler ikke om, at vi skal høre dem sige: det er en yndig Komedie. Nu ingen flere Ord, afsted, kom, afsted!

(de gaae.)

Femte Act.

Første Scene.

Athen. En Sal i Theseus' Slot.

(Theseus, Hippolyta, Philostratus, Hofmænd og Følge komme ind.)

Hippolyta.

Hvad disse Elskende fortælle, Theseus,
er dog hel sælsomt.

Digitized by Google

Theseus.

Sælsomt meer end sandt.
Jeg troede aldrig paa de gamle Sagn,
den Alfesnak; men Elskende og Gale
har flammehede Hjerner og dertil
en skabende Indbildningskraft, der seer,
hvad ei den kjølige Fornuft kan fatte.
Den Gale, Digteren og Elskeren
er sammensatte helt af blot Indbildning.
Den Gale seer en større Flok af Djævle
end Helveddybet rummer; Elskeren
seer, febersyg som han, skjøn Helena
i et Ægypteransigt. Skjaldens Øie,
der ruller i elskværdigt Vanvid, sværer
fra Himmel og til Jord, fra Jord til Himmel,
og som hans Drømmesyner føde nye,
ukjendte Billeder, saa gjør hans Pen dem
til Skikkelser; et tomt og luftigt Intet
giver den Sted og Bolig og et Navn.
Saa mægtig er Indbildningskraftens Leg,
at naar den forestiller sig en Glæde,
saa skaber den en Bringer af den Glæde;
og naar ved Nat en indbildt Skræk kom paa,
hel let i Busken da en Bjørn man saae.

Hippolyta.

Men Alt, hvad der er hændt i denne Nat,
og denne Sindsforvandling hos dem Alle
beviser meer end blot en tom Indbildning
og bliver til en fast og sikker Sag,
skjønt altid sælsom og vidunderlig.

(Lysander, Demetrius, Hermia og Helena komme ind.)

Digitized by Google

Theseus.

Der er de Elskende i Lyst og Glæde. —
Held, kjære Venner, Held! Gid Elskovsvage
bestandig friste følge Eders Hjerter!

Lysander.

Langt større Lykke, store Hertug, følge
med Eders Fjed, med Eders Bord og Seng.

Theseus.

Hvad har vi saa for Maskespil og Dands
til at fordrive de tre Timers Længde
imellem Nadverbord og Sengetid?
hvor har vi Mesteren for vore Gilder?
er nogen Fest beredt? et Skuespil
til Lindring for en pinlig Times Nød?
Kald paa Philostratus.

Philostratus.

Her, store Theseus.

Theseus.

Hvad faaer vi saa til Tidsfordriv i Aften?
en Maskedands? Musik? hvor skal vi narre
den dorske Tid, hvis ei vi fandt paa Morskab?

Philostratus.

Her er en Liste paa, hvad Stjemt vi har;
vælg selv, hvad Eders Høihed først vil see.

(rækker ham et Papir.)

Theseus. (læser.)

„Centaurerkampen, digtet til at synge
til Harpen af en Gilding fra Athen". —
Nei, den har jeg jo selv fortalt min Brud
til Ære for min Frænde Herkules. —
„De drukne Bacchantinders vilde Sværmen,
der søndersled i Vanvid Thrakerstjalden". —

Digitized by Google

Det er et gammelt Paafund; det blev spillet,
da sidst jeg vendte hjem med Seir fra Theben. —
„Hvorlunde alle Muser ni har Sorg
for Lærdom, som er nylig død i Armod". —
Det er nok en Satire, skarp og kritisk;
den passer ikke til en Bryllupsfest. —
„Et kort, vidtløftigt Spil om Pyramus
og om hans Thisbe, meget tragisk Lystspil". —
Lystig og tragisk! kort og dog vidtløftig?
hed Is og høist mærkværdig, kulsort Sne!
hvor faaer vi Samklang ud af denne Misklang?

Philostratus.

Det hele Spil er en Snes Ord i Længde;
det er saa kort som noget, jeg har hørt,
men dog, min Hertug, en Snes Ord for langt
og altsaa dog vidtløftigt; thi der er
i hele Stykket ei et Ord tilpas,
og ingen Skuespiller kjender Kunsten,
og tragisk er det jo, min ædle Herre,
da Pyramus jo dræber sig deri;
jeg tilstaaer mine Øine løb i Vand
ved Prøven; men en mere lystig Graad
har overgiven Latter aldrig grædt.

Theseus.

Hvem spiller Stykket?

Philostratus.

Mænd med haarde Næver,
som have deres Arbeid i Athen,
men aldrig før har prøvet Tankens Arbeid;
nu har de plaget deres stakkels Hjerner
med dette Spil til Eders Bryllupsfest.

Digitized by Google

Theseus.

Og vi vil høre det.

Philostratus.

Nei, ædle Hertug,
det Spil er ei for Jer; jeg hørte det,
og det er Intet, ingen Verdens Ting,
medmindre deres Iver morer Jer,
der har med Rød og Møie slæbt og slidt
til Eders Ære.

Theseus.

Jeg vil høre Stykket;
thi aldrig kan en Ting dog vække Mishag,
som bydes af enfoldig Ridkjærhed.
Gaa, før dem ind. — Til Sæde, mine Damer!

(Philostratus gaaer.)

Hippolyta.

Jeg seer ei gjerne Svaghed overlæsset
og Ridkjærheden segne under Byrden.

Theseus.

Mit søde Liv, sligt skal du ikke see.

Hippolyta.

Han siger jo, at de forstaae slet Intet.

Theseus.

Saa er det smukt at takke dem for Intet.
Vor Morskab være den, at tage rigtigt,
hvad de tog feil ad. Hvad den stakkels Troskab
ei evner, dømmer ædel Skaansomhed
ei efter sin Værdi, men efter Ønsket.
Tidt naar jeg kom, tog lærde Mænd sig for
at hilse mig med veludtænkte Taler;
da saae jeg dem med Ret at skjælve, blegne,
at standse midt i Sætninger, at stamme

Digitized by Google

af Angst i deres svede Betoning,
og endelig at bryde maalløst af,
saa jeg fik ingen Velkomst. Tro mig, Kjære,
ud af den Tavshed fandt jeg dog en Velkomst;
og i en ængstlig Troskabs bly Forvirring
jeg læste fuldt saameget som i næsvis
og rast Veltalenheds Ordstvalderkunst.
Hos Kjærlighed og maalløs Enfold boer
det største Indhold i det mindste Ord.

(Philostratus kommer tilbage.)

Philostratus.

Befaler Eders Høihed nu? — Prologen
er færdig.

Theseus.

Godt, saa lad ham komme ind.

(Prologen kommer ind.)

Prologen.

Mishage vi saa var det det vi vilde —
I skulde troe vor Hensigt var kun denne —
vor ringe Kunst for Eder at fremstille
det var vort Maals Begyndelse og Ende.
Tro kun for Jer at hjede kom vi her —
aldeles ikke for Jer at behage
vi gjør os Flid — og for at more Jer
vi er ei her — til Jer Besvær og Plage
Aktørerne staae rede — deres Spil
kan give Jer Besked om hvad I vil.

Theseus.

Den Karl bryder sig ikke om Punktum.

Lysander.

Han rider sin Prolog ligesom en vild Plag; han for-

Digitized by Google

staaer ikke at stoppe. Det er en god Lære, Eders Høihed: det er ikke nok at tale; men det gjælder at tale rigtigt.

Hippolyta.

Han spiller virkelig paa sin Prolog, som et Barn paa en Fløite; der kommer en Lyd, men ingen Melodi.

Theseus.

Hans Tale var som en sammensiltret Kjæde: Ingenting istykker, men Alting i Urede. Hvem kommer nu?

(Pyramus og Thisbe, Mur, Maaneskin og Løve komme ind.)

Prologen.

I undres paa det Optog her maaske;
men undres kun; det klares nok tilsidst;
den Mand er Pyramus, som her I see,
den skjønne Dame er Thisby forvist.
Den Mand, med Kalk berappet, forestiller
den slemme Mur, som Elskerne adskiller,
og gjennem Revnen maa de nøies med
at hviske; det kan Ingen undres ved.
Den Mand med Lygte, Tornebusk og Hund
skal være Maaneskin; for I maa vide,
i Maanskin mødtes de i Nattens Stund
ved Minus' Grav i deres Elskovskvide.
„En Løve" kaldes dette grumme Dyr;
da Thisby nu kom først ved Nattetide,
forskrækkes og forfærdes hun og flyer
og lod paa Flugten Kaaben fra sig glide.
Den pletted Løvens grumme Flab med Blod;
slux kom da Pyramus, den Beiler god,
og fandt sin Thisbys Kaabe myrdet der,
hvorpaa med Sværd, med svart, vildt svunget Sværd
sit brændende Bryst han bored brat i Blod;
i Morbærskyggen vilde Thisby tøve, —

Digitized by Google

hun trak hans Dolk og faldt; — lad nu de to
Forelskede, samt Maanskin, Mur og Løve
fortælle Resten her i Mag og Ro.

(Prologen, Thisbe, Løve og Maaneskin gaae ud.)

Theseus.

Det skulde undre mig, om Løven ogsaa vil tale.

Demetrius.

Det var intet Under, Eders Høihed; naar saa mange Æsler gjøre det, kan een Løve vel ogsaa.

Mur.

Mit Navn er Snude; men det træffer saa,
at jeg i Stykket Mur agere maa,
og det en Mur, som har den Egenskab,
at i den er en Revne eller Gab,
igjennem hvilken Pyramus og Thisby
kan hviske sagtelig i Nattens Ly.
Den Kalkberapning kan jo vise grant,
at jeg er Mur, og det er vist og sandt;
og her har jeg jo Revnen, her i Næven;
den skal de hvisse i med Frygt og Bæven.

Theseus.

Kan Nogen forlange, at Kalk og Haar skal tale bedre?

Demetrius.

Det er den vittigste Deling, jeg nogensinde har hørt holde et Foredrag.

Theseus.

Pyramus gaaer hen til Muren. Stille!

Pyramus.

O, grimme Nat, o, Nat, saa fort at see!
som kommer, hvergang Dagen gaaer sin Vei;
o, Nat, o, Nat! ak, ak, o Ve! o Ve!
jeg frygter, Thisby holdt sit Løfte ei!

Digitized by Google

Og du, o, Mur, o, søde, kjære Mur,
som stiller hendes Faders Hus og mit,
du Mur, o, Mur! o, søde, kjære Mur!
vis mig din Revne; und mig blot et Tit.

(Muren rækker Haanden ud og stiller Fingrene ad.)

Tak, Mur! din Høflighed skal Himlen lønne!
men, ak, hvad seer jeg? — ingen Thisby her!
o flemme Mur, der viser ei min Skjønne!
hver Sten, der gjækked mig, forbandet vær!

Theseus.

Mig synes, at Muren skulde bande igjen, siden den har Forstand.

Pyramus.

Nei, Herre, det skulde han rigtignok ikke. „Forbandet vær" er Thisbys Stikord; nu skal hun ind, og jeg skal opdage hende igjennem Muren. I skal see, det slaaer lige til, som jeg siger. Der kommer hun.

(Thisbe kommer ind.)

Thisbe.

O, Mur, hel tidt har du min Jammer hørt,
for du har stilt Kjøn Pyramus og mig;
min Himbærmund har tidt hver Sten berørt,
som er med Kalk og Haar opklint i dig.

Pyramus.

Jeg seer en Røst; til Revnen maa jeg hen,
om jeg min Thisbys Aasyn høre kan.
Thisby!

Thisbe.

Min Ven! jeg troer, det er min Ven!

Pyramus.

Tro, hvad du vil; din Ven er jeg forsand,
og som Limander tro af Hjertensgrund.

Digitized by Google

Thisbe.

Og jeg som Helena til Dødens Stund.

Pyramus.

Saa tro var Sjofalus mod Prokrus ei.

Thisbe.

Som Sjofalus mod Prokrus tro er jeg.

Pyramus.

Lad gjennem Murens Hul et Kys mig faae.

Thisbe.

Kun Hullet, ei din Mund mit Kys kan naae.

Pyramus.

Vil strax ved Minus' Grav du møde mig?

Thisbe.

Blev Liv, blev Død min Lod, — jeg møder dig!

Mur.

Jeg Mur har nu min Gjerning gjort som saa,
og da det nu er gjort, kan Muren gaae.

(Mur, Pyramus og Thisbe gaae.)

Theseus.

Nu er Muren nede mellem de to Naboer.

Demetrius.

Det er ikke til at undgaae, Eders Høihed, naar Mure have Ören, der tage sig den Frihed at høre uden foregaaende Varsel.

Hippolyta.

Det er det taabeligste Tøi, jeg nogensinde har hørt.

Theseus.

Det Bedste af den Slags er kun Skyggespil, og det Værste er ikke værre, hvis Indbildningskraften hjælper paa det.

Hippolyta.

Saa maa det være Eders Indbildningskraft, og ikke deres.

Digitized by Google

Theseus.

Hvis vor Indbildningskraft ikke sætter dem lavere end deres egen gjør, saa er det udmærkede Folk. Der kommer to ædle Dyr, en Maane og en Løve.

(Løve og Maaneskin komme ind.)

Løve.

I Fruer, I, hvis ømme Hjerter gyse,
naar sig den mindste Mus paa Gulvet lister,
maaskee det vilde ængste Jer og kyse,
hvis her den glubske Løve brøled hister.
Vid da, mit Navn er Snedkermester Net,
jeg er ei Løve eller Løvers Æt;
thi hvis jeg kom som Løve vild og gram
til dette Sted, saa fik jeg Last og Skam.

Theseus.

Et meget vakkert Bæst og meget samvittighedsfuldt.

Demetrius.

Det bedste af alle de Bæster, jeg nogensinde har seet, naadige Herre.

Lysander.

Den Løve er en ren Ræv, hvad Kjækhed angaaer.

Theseus.

Ganske sandt, og en Gaas, hvad Snildhed angaaer.

Demetrius.

Nei, Eders Høihed; hans Kjækhed kan ikke løbe af med hans Snildhed, og Ræven løber jo af med Gaasen.

Theseus.

Vist er det, at hans Snildhed ikke kan løbe af med hans Kjækhed; thi Gaasen løber ikke af med Ræven. Det er godt; overlad det til hans Snildhed, og lad os høre paa Maanen.

Maane.

Min Lygte her er Maanen med dens Horn, —

Digitized by Google

Demetrius.

Han skulde have baaret Hornene paa Hovedet.

Theseus.

Han er ikke i Tiltagende, og hans Horn er usynlige indenfor Skiven.

Maane.

Min Lygte her er Maanen med dens Horn;
jeg selv skal forestille „Mand i Maanen".

Theseus.

Dette er den største Feil af det Hele; Manden skulde sættes ind i Lygten; hvor kan det ellers være „Manden i Maanen?"

Demetrius.

Han tør ikke komme der for Lyset; for I seer, det sprutter allerede.

Hippolyta.

Jeg er kjed af den Maane; jeg vilde ønske, det snart var Maaneskifte.

Theseus.

Man kan see paa det svage Lys, hans Vid giver, at han er i sidste Kvarter; men for en Høflighedes og Ordens Skyld maa vi vente, til Tiden kommer.

Lysander.

Bliv ved, Maane.

Maane.

Alt, hvad jeg har at sige, er at fortælle Jer, at Lygten er Maanen, jeg er Manden i Maanen, denne Tornebusk er min Tornebusk, og denne Hund er min Hund.

Demetrius.

Alt det skulde jo have været i Lygten, for det er i Maanen. Men stille! der kommer Thisbe.

(Thisbe kommer ind.)

Digitized by Google

Thisbe.

Her er jo Minus' Grav; — hvor er min Beiler?

Løve. (brøler.)

Buh!

(Thisbe løber ud og taber sin Kaabe.)

Demetrius.

Godt brølet, Løve!

Theseus.

Godt løbet, Thisbe!

Hippolyta.

Godt skinnet, Maane! Maanen skinner virkelig meget net.

(Løven river Thisbes Kaabe istykker og gaaer.)

Theseus.

Godt nappet, Løve!

Demetrius.

Og saa kommer Pyramus.

Lysander.

Og saa forsvinder Maanen.

(Pyramus kommer ind.)

Pyramus.

Tak for dit Solskin, søde Maane kjær!
Tak, Maane, at du skinner nu saa klart;
thi ved dit huldе, gyldne Glimmerskjær
skal jeg min Thisbys Syn jo smage snart. —
Men stands! — O, Vee!
jeg Arme! — see!
O, hvilken Rædselsnød!
Blik, har du seet?
hvad er her skeet?
O, Hjertens Glut, saa sød!

Digitized by Google

din Kaabe god
beſtænkt med Blod!
Kom, Furier, med Gru!
kom Parcets Hær!
min Traad afſkjær!
kvæl, ſluk, knus, knæk itu!

Theſeus.

Saadan en Paſſion og en kjær Vens Død kan ook bringe en Mand til at ſee afvorlig ud.

Hippolyta.

Gid jeg faa Skam, om jeg ikke ynkes over Manden!

Pyramus.

Hvi har, Natur, du frembragt Løverne?
en Løve leed min Elſtovs Blomſt afplukked,
ſom er — nei var — den allerſkjønneſte
blandt dem, der leved, lued, elſked, ſukked!
Kom, Taare, flyd!
Ud, Sværd, og bryd
Pyramus' Bryſt itu,
det venſtre her,
hvor Hjertet er! —
Nu dør jeg, nu, nu, nu!
død er nu jeg,
min Sjæl paa Vei
høit over Jordens Rød!
nu, Tunge, blegn!
du, Maane, ſegn!
nu død, død, død, død, død!

(han dør. Maane gaaer.)

Demetrius.

Man ſkulde troe, at han ikke havde nødig at døe ſaa-

mange Gange, for at den Smule Sjæl, han havde, kunde komme ud af ham.

Lysander.

Hans Sjæl vilde sagtens nødig ud, fordi den var bange for at komme i et Asen.

Theseus.

Naar en Badskjær faaer ham fat, kan han nok gjøre ham til det samme Asen igjen, han var før.

Hippolyta.

Hvor kommer det, at Maaneskinnet er gaaet sin Vei, førend Thisbe kommer tilbage og finder sin Elsker?

Theseus.

Hun finder ham nok ved Stjernelys. — Der kommer hun, og hendes Jammerklage ender Stykket.

(Thisbe kommer ind.)

Hippolyta.

Mig synes, hun burde ikke jamre længe for saadan en Pyramus; jeg haaber, hun vil være kort.

Demetrius.

Et Stovgran kan bringe Vægtskaalen til at vippe, naar det gjælder om, enten Pyramus eller Thisbe er bedst.

Lysander.

Hun har allerede opdaget ham med sine søde Øine.

Demetrius.

Og hendes Klage lyder, som følger: —

Thisbe.

I Blund, min Ven?
død? — op igjen!
op, op, min Due sød!
Tal! tal! — helt stum!
Død! — Graven grum
har slukt dit Øies Glød!

Digitized by Google

Bryn, lilliehjær!
som Kirsebær
din Næse rød og hjøn!
din Kind som Guld!
Be! lagt i Muld
dit Dies Glands saa grøn!
Kom, Søstre tre,
med Hænderne
saa melkeblege! læg
i Blod dem strax!
thi Eders Sax
hans Silketraad star væk!
Ti, Tunge, ti!
Sværd, staa mig bi!
kom, Staal, og mig forløs!
Far, Venner, vel!
nu flyer min Sjæl!
Adjøs! Adjøs! Adjøs!

Theseus.

Maanestin og Løve er tilbage for at begrave de Døde.

Demetrius.

Ja, og Muren med.

Rending. (reiser sig op.)

Nei, jeg kan forsikre Jer, Muren er nede, der adskilte deres Fædre. Behager det Jer at see Epilogen eller at høre en Bergomaskedands imellem to af Selskabet?

Theseus.

Ingen Epilog, om jeg maa bede; Eders Stykke trænger ikke til nogen Undskyldning. Gjør ingen Undskyldning; for naar Skuespillerne er døde allesammen, saa er der ikke Noget at sige paa Nogen. Min Tro, hvis den, der har strevet Stykket, havde spillet Pyramus og hængt sig i Thisbes

Digitized by Google

Strømpebaand, saa havde det været en dellig Tragedie, og det er det virkelig, og ganske mærkværdigt udført. Naa, lad os nu faae den Bergomaskdands; og lad kun Epilogen fare.

(En Bondedands opføres.)

Midnattens Malmrøst meldte Tolv. — Tilsengs,
I Elskende! — snart er det Alfetimen.
Vi sove sagtens over os imorgen,
saalænge som vi her i Nat har vaaget.
Det drøie, platte Spil har godt forstaaet
at skuffe Nattens tunge Gang. Tilsengs!
I fjorten Dage varer Festen ved
hver Nat med Gildelag og Lystighed.

(Alle gaae.)

Anden Scene.

(Nis Puk kommer ind med en Kost.)

Nis Puk.

Løven brøler nu paa Rov;
Ulven imod Maanen tuder;
Bonden slap den tunge Plov,
snorker trygt paa haarde Puder;
Arnens Emmer gløde mat;
Uglen hyler ud sin Klage;
Staklen stødt i Sygdoms Plage
minder den om Dødens Nat.
Nu i Midnatstimen maa
Gravens Svælg sig aabne vide,
Gjenfærd frem af Dybet gaae
og langs Kirkemuren glide.
Og vi Alfer, som maa følge
Natgudindens Skyggekarm
og for Solens Straale varm

Digitized by Google

som en Drøm i Mulm os dølge, —
tør nu sværme. — Ingen Mus
plage dette Fredens Hus.
Foran maa jeg med Kosten gaae
og feie Støv af hver en Vraa.
(Oberon og Titania med deres Alfer komme ind.)

Oberon.

Spred i Hallen Lys og Glands, —
Ærnens Ild er døsig mat. —
Sving Jer, Alfer, let i Dands,
hop saa let som Fugl i Krat.
Hør min Sang og syng den med;
syng og dands med lette Fjed.

Titania.

Lær først Sangen udenad,
til hvert Ord en Trille glad;
Haand i Haand, I Alfer smaa;
Held og Fred I Huset spaae.

(Sang og Dands.)

Oberon.

Sværm omkring til Morgenskjær,
Alfer, gjennem Huset her.
Først til Brudesengen hen,
Lykke vil vi skjænke den;
Held skal følge fjern og nær
med den Ætt, som fødes der.
Over alle trende Par
trofast Elskov hvile klar!
aldrig skjæmmes deres Ætt
af en hæslig Fødselsplet,
Modermærke, Hareskaar,
Varselstegn, som ilde spaaer,

Digitized by Google

vende Himlen, naadefuld,
bort fra deres Børnekuld.
Gaa nu Huset rundt; bespræng
Alt med hellig Dugg fra Eng.
Hvert et Kammer, hver en Vraa
skal vort Lykkevarsel naae.
Huset stande tryggelig!
Herren leve lykkelig! —
Brug med Flid
hver sin Tid;
naar det gryer, kom atter hid.

(Oberon, Titania og Alferne gaae.)

Nis Puk.

Har vi Skygger skjemtet ilde,
lad den Tanke Jer formilde,
at i Blund kun her I laa,
mens I disse Syner saae;
dom ei strængt om dette Tant;
se det som en Drøm, der svandt.
Gaaer I mildt med os irette,
skal vi sikkert bedre dette.
Ja, saa sandt Nis Puk er ærlig,
hvis vi fik en Lod saa herlig,
at ei Snogen lod sig høre,
skal vi snart det bedre gjøre;
ellers kald kun Nis en Skryder.
Nu Godnat! og hvis I byder
med venligt Haandklap Eders Gunst,
saa skal I see vor bedste Kunst.

(gaaer.)

Digitized by Google

Anmærkninger.

Stykkets Titel „en Skjærsommernatsdrøm" har sin Oprindelse af dets første Opførelse paa St. Hans Dag. Dette var i England som i hele Norden en folkelig Festdag, og til dens Nat knyttede sig alle de fantastiske Forestillinger, som vi kjende fra vor egen Folkeovertro. Den Skikkelse, hvori Oberon og Titania med deres Alfer optræde her, tilhører vel ikke saameget Folketroen som Digtningen, tildels støttet paa østerlandske og bretonske Sagn; dog vare Læserne fortrolige dermed fra Spensers „Fairy Queen". Men Puck (Hobgoblin, Robin Goodfellow) hørte bestemere Folketroen til og svarede meget nær til vor egen Nisse, som i det Hele de nordengelske og skotske „fairies" ganske svare til vore Underjordiske. Jeg har kaldt ham Nis Puk, fordi dette Navn, der bruges i Sønderjylland, betegner Slægtskabet. At see Figurer fra de græske Oldtidssagn (Theseus og Hippolyta) optræde omgivne af hele Middelalderens Forestillingskreds var man vant til fra Ridderromanerne, og paa en saadan eventyrlig Grund kunde en Eventyrdigtning som denne bedst bevæge sig.

S. 136. „Jeg beiled til dig med mit Sværd". — Her er en Forvexling af Sagnet. Efter den græske Mythe deltog Theseus i Herakles' Kamp med Amazonerne, hvori deres Dronning Hippolyta blev dræbt. Theseus fangede ved den Leilighed Amazonen Antiope.

— 142. „Maidags Morgen". — Den første Mai var en engelsk Folkefest, der blev feiret fra om Natten af; en

Digitized by Google

Maistang reistes udsmykket med Baand og Krandse; en Maidronning valgtes o. s. v.

S. 146. „Pyramus og Thisbys høist bedrøvelige Komedie, o. s. v." — Denne Titel synes at parodiere en samtidig Digters, Thomas Prestons Værk: **A lamentable tragedy, mixed full of pleasant mirth, containing: The Life of Cambyses King of Persia.** I det Hele spøger Shakspeare i dette Mellemspil baade med de mange slette Skuespillerselskaber, der ofte bestod af aldeles raa og uvidende Personer, og med den latterlig opskruede Stil, der endnu herskede i en Del af Datidens Stykker.

— 149. „Straafarvet Skjæg o. s. v." — At farve Haar og Skjæg var hyppigt, og Moderne i den Henseende meget forskjellige og omskiftelige.

— — „Paa den franske Maade gaaer Haaret sommetider helt af". — Hentydning til den „franske Sygdom".

— 152. „Et velstegt Æble". — Varmt, krydret Øl, med stegte Æbler svømmende i Kruset eller Bollen var en yndet Drik i England.

— 153. „Corydon — Phyllis". — Personer i et af Virgils Hyrdedigte.

— — „Perigone". — Datteren af Roveren Sinnis, som Theseus fældede. — „Aegle" en anden af Theseus' Elskerinder. — „Ariadne" Minos' Datter, der hjalp ham ud af Labyrinthen, og hvem han forlod paa Naxos. — Antiope s. ovenfor.

— 154. „Voltpladsen". — Originalen har „**the nine mens Morris**", et dengang almindeligt Spil med Stene, der flyttedes efter visse Regler paa en i Grønsværet udskaaren Figur. — Labyrinthen var en Leg, der bestod i at løbe i Kredse, der slyngede sig i hverandre.

Digitized by Google

S. 156. „En deilig Vestalinde sad paa Thronen". — Der menes naturligvis Dronning Elisabeth; derimod er det mere tvivlsomt, om der med „en Havfru — paa Ryggen af Delfinen" skulde være ment Maria Stuart, der havde været gift med Dauphin (Delphinus), og med „Stjerner, der stjød ud af deres Baner", de engelske Stormænd, der henrevne af hendes Skjønhed bleve forledte til Sammensværgelser.

— 157. „Jomfru i det Grønne". — Denne Blomst svarer til Beskrivelsen; Originalens „love in idleness" forklares af de engelske Fortolkere om Stedmoderblomsten, hvilket aldeles ikke passer.

— 173. „Og grove Gjøg". — Gjøgens engelske Navn og Raab cuckoo bruges til et Ordspil med „cuckold" (Hanrei).

— 193. „Auroras Forbud" — Morgenstjernen.

— — „De, der fik en Grav paa Korsvei o. s. v." — Selvmordere bleve begravne paa Korsveie.

— — „Auroras Ven". — Rimeligvis menes her Jægeren Cefalus, som Aurora elskede.

— 203. „Nu er jo Sankt Valentin forbi". — St. Valentins Dag, 14 Februar, var efter en Folketro den Dag, da Fuglenes Parringstid begyndte. Paa den Dag valgte de unge Piger sig deres Valentin, (den, de vilde dandse med ved Festerne i det Aar), og den ansaaes for heldig til Kjærlighedserklæringer.

— 207. „En Rigsort om Dagen". — Maaskee sigtes her til Poeten Thomas Preston, der fik en Pension af Elisabeth, fordi han havde udført en Rolle i Tragedien Dido.

— 208. „Gode Snore". — Nemlig til at binde de falske Skjæg fast med.

Digitized by Google

S. 210. „Thrakerfjalden". — Orpheus, der blev sønderreven af Bachantinderne.

— 211. „Hvorlunde alle Muser ni har Sorg" o. s. v. — Maaskee Hentydning til Spensers Digt: „The tears of the Muses for the neglect and contempt of learning".

— 216-217. „Limander og Helena". — Forvanskning af Leander og Hero.

— — „Sjofalus og Prokrus". — For Cefalus og Prokris. Medens Cefalus strøifede om i Skoven paa Jagt, havde Prokris i sinsyg Mistænksomhed skjult sig i en Busk for at belure ham; han troede at see et Dyr røre sig i Busken og traf hende med sin Pil.

— 226. „At ei Snogen lod sig høre". — Tilskuernes Hyssen sammenlignes her med Snogens Hvislen.

Digitized by Google

Digitized by Google

William Shakspeare's

Dramatiske Værker,

oversatte

af

P. Foersom og Edv. Lembcke.

Attende Del.

Kjøbenhavn.
Forlagt af J. H. Schubothes Boghandel.
Trykt i Græbes Bogtrykkeri.
1873.

Digitized by Google

William Shakspeare's

Dramatiske Værker,

overſatte

af

Edv. Lembcke.

Trettende Del.

Kjøbenhavn.
Forlagt af J. H. Schubothes Boghandel.
Trykt i Græbes Bogtrykkeri.
1873.

Digitized by Google

Digitized by Google

Indhold af attende Del.

Side

Elskovs Gjækkeri . . . . . 1.

Historiske Oplysninger til Shakspeares dramatiske Værker . . . . 135.

Digitized by Google

Digitized by Google

Elskovs Gjækkeri.

Digitized by Google

Personer.

Ferdinand, Konge af Navarra.

Biron, **Longaville**, **Dumain**, } Herrer i Kongens Følge.

Boyet, **Mercade**, } Herrer fra det franske Hof.

Don Adriano de Armado, en Spanier.

Herr **Nathaniel**, en Landsbypræst.

Holofernes, Skolemester.

Dum, Vagtmester.

Skalle, en Bondekarl.

Mol, Armados Page.

En Skovfoged.

Prindsessen af Frankrig.

Rosalinde, **Maria**, **Katharina**, } hendes Hofdamer.

Jacquenetta, en Bondepige.

Hofherrer i Kongens og Prindsessens Følge.

Handlingen foregaaer i Navarra.

Digitized by Google

Første Act.

Første Scene.

Navarra. En Lystskov med et Slot.

(Kongen, Biron, Longaville og Dumain komme ind.)

Kongen.

Lad Rygtet, som i Livet Alle søge,
i Malmet prentet leve paa vor Grav
og smykke os, naar Døden os har stjæmmet,
naar trods den gridske Slughals Tid vi kan
ved Øieblikkets Daad den Ære kjøbe,
der mægter Leens hvasse Egg at sløve
og skjænke os Udødeligheds Arv.
Derfor, I Seierherrer, — thi det er I,
der kjæmpe imod Eders Lidenskaber
og denne Verdens Lysters stærke Hær, —
vor sidste Lov skal staae ved Magt usvækket;
et Verdens Under skal Navarra være,
vort Hof en liden Akademos Lund
i stille Skuen og i Livets Viisdom.
I Tre, Biron, Dumain og Longaville,
har svoret her med mig tre Aar at leve
som Lærefæller, bundne til de Love,
der staaer optegnede paa denne Seddel.

Digitized by Google

Eden er given; skriv nu Eders Navne,
saa skal Hvers egen Haand slaae ned hans Ære,
hvis han heri gjør Brud paa mindste Tøddel.
Er I beredt at gjøre, hvad I svor,
saa skriv nu Løftet under og hold Ord.

Longaville.

Jeg er bestemt derpaa; — kun tre Aars Faste,
og Sjælen holder Fest, mens Kroppen smægter.
Fed Vom gjør mager Pande; lækker Føde
gjør Stroget rigt og lægger Sjælen øde.
(skriver under.)

Dumain.

Min Herre, ja, Dumain vil spæge Kjødet;
han kaster denne Verdens grove Lyster
hen til den grove Verdens lave Trælle.
For Elskov, Rigdom, Pragt er jeg nu død
og finder det igjen i Visdoms Skjød.
(skriver under.)

Biron.

Jeg kan kun stemme med i den Forsikkring
saavidt, min Herre, som jeg alt har svoret:
at leve og studere her tre Aar;
men der er givet andre strænge Regler,
som: ei i al den Tid at see en Kvinde; —
det, haaber jeg, staaer ikke der paa Listen; —
en Dag hver Uge, ingen Mad at smage,
og saa eet Maaltid kun hver Dag forresten, —
det, haaber jeg, staaer ikke der paa Listen; —
dertil at sove kun hver Nat tre Timer
og hele Dagen ei at faae et Blund; —
jeg sov af Hjertens Grund den hele Nat
og gjorde saa den halve Dag til Nat; —

Digitized by Google

det, haaber jeg, staaer ikke der paa Listen.
Den Idræt er for tør, for haard, jeg siger!
studere, vaage, faste, ingen Piger!

Kongen.

I gav Jer Ed at give slip paa dette.

Biron.

Tillad mig, Herre, derom maa jeg trætte;
jeg svor med Eders Høihed at studere
tre Aar ved Hoffet her, men ikke mere.

Longaville.

Paa dette og paa Resten med I svor.

Biron.

Saa var min Ed kun Skjemt og tomme Ord.
Hvad er Studering til? lad mig det vide.

Kongen.

At vide, hvad man ellers ei kan vide.

Biron.

Hvad der er skjult for dagligdags Forstand?

Kongen.

Saa høi en Løn Studering skjænke kan.

Biron.

Saa sværger jeg, jeg vil studere paa
at faae at vide, hvad jeg ikke maa,
studere, hvor et lækkert Bord man finder,
naar lækker Føde er forbuden strængt,
studere paa at møde skjønne Kvinder,
naar vi fra Kvinder just er udestængt,
studere paa, hvordan den Ed, jeg svor,
kan brydes uden Brud paa Æresord.
Er det Studerings Løn, og er det saa,
den lærer os, hvad end vi ei forstaae: —
tag mig i Ed; det vil jeg sværge paa.

Digitized by Google

Kongen.

Nei, Sligt er kun Studeringen til Hinder,
imens til daarlig Lyst det Sindet binder.

Biron.

Al Lyst er daarlig; daarligst den især,
som indkjøbt med Besvær kun naaer Besvær, —
i Bogen stirre med Besvær og Nød
og søge Sandheds Lys, mens Sandhed sløver
vort Øie svigefuldt og Synet røver; —
Lys søger Lys, og Lys er Lysets Død,
saa, førend Lyset kan i Mørket findes,
formørkes Lyset, medens Øiet blindes. —
Studeer paa, hvad der ret kan Øiet glæde:
at flue i et deiligt Øie ind,
der, mens det blænder, kan som Stjerne lede
og stjænke den sit Lys, som det gjør blind.
Studering er som Solens Himmelild;
den vil ei granskes ud af frække Blikke;
hvad slider saa Bogormen sig vel til?
en laant Sentents af Andre, andet ikke.
De Fædre til Himlens Stjernekrands,
som veed hver Stjerne med et Navn at kalde,
hvad større Gavn har de af Nattens Glands
end den, der ingen kjender af dem alle?
Formegen Viden vil til Pral kun blive,
og Navn, det kan jo hver en Fadder give.

Kongen.

Med stor Belæsthed han mod Læsning staaer.

Dumain.

Imod al Fremgang tappert frem han gaaer.

Longaville.

Han staaner Klinten, mens han Kornet slaaer.

Digitized by Google

Biron.

Naar Gjæslinger udruges, bli'er det Vaar.

Dumain.

Hvorledes passer det?

Biron.

Paa Tid og Sted.

Dumain.

I Tanken ikke.

Biron.

Rimet kom dog med.

Longaville.

Biron er som en Frost, der skarp og hadsk
forsøder Vaarens førstefødte Spæde.

Biron.

Og om jeg var, — skal Somren prale rask,
før Fuglene sik Aarsag til at kvæde?
Et ufuldbaarent Foster ei mig glæder;
jeg ønsker ei ved Jul et Rosenflor,
saa lidt som Sne paa Maidags nye Klæder;
mig huer, hvad i rette Aarstid groer.
I, som for sildigt nu vil Lærdom vinde,
vil over Taget Vei til Døren finde.

Kongen.

Godt! træd tilbage; I har Orlov; gaa.

Biron.

Jeg bliver her hos Jer; det svor jeg paa;
skjønt jeg for Barbariet meer har sagt,
end for den Engel Lærdom I formaaer,
saa skal den Ed, jeg svor, dog staae ved Magt;
Bodstiden holder jeg tre fulde Aar.
Giv mig Papiret; lad mig see; — hvor svære
de Regler er, mit Navn skal de dog bære.

Digitized by Google

Kongen.

Du giver efter? det har frelst din Ære.

Biron. (læser.)

„Item, at ingen Kvinde skal komme Hoffet paa en Mil nær". — Er det bekjendtgjort?

Longaville.

For fire Dage siden.

Biron.

Lad os see, hvilken Straf der er sat derfor. (læser.) „Under Straf af at miste sin Tunge". — Hvem har udtænkt dette?

Longaville.

Det har jeg fundet paa.

Biron.

Min Herre, hvi saa?

Longaville.

De skulde kyses ved den haarde Bod.

Biron.

En farlig Lov, al Høflighed imod.

(læser.) „Item, hvis nogen Mand bliver truffen i at tale med en Kvinde inden disse tre Aars Forløb, saa skal han lide saadan offentlig Bestjæmmelse, som det øvrige Hof er istand til at udtænke". —

Der maa I, Herre, straz med Brud begynde.
I veed, den franske Konge vil jo sende
sin Datter, høit berømt for ædel Ynde,
herhid, og I maa tale selv med hende;
hun skal for Faderen, den gamle, svage,
begjære Aqvitanien tilbage,
og enten maa nu dette Lovbud hæves,
eller den Deilige er reist forgjæves.

Digitized by Google

Kongen.

Hvad nu, I Herrer! ha! det glemte vi!

Biron.

Saa flyder Studium sit Maal forbi;
imens det grunder paa, hvad det vil naae,
forglemmer det, hvad dertil gjøres maa,
og naaer det Maalet, som det stræbte til,
saa er det, som man vandt en Stad — ved Ild.

Kongen.

Det maa der gjøres en Forandring ved;
her maa hun boe; det er Nødvendighed.

Biron.

Mensvorne blive vi af Nød forsand
tretusind Gange i de trende Aar;
med Lidenskaber fødes jo hver Mand,
som ei hans Kraft, kun Himlens Gunst modstaaer,
og bryder jeg min Tro, jeg Ordet veed:
mensvoren blev jeg af Nødvendighed. —
Mit Navn vil jeg da under Loven skrive,

(skriver under.)

og den, som bryder den i mindste Gran,
hans Lod til evig Tid skal Skjændsel blive.
Saagodt som Andre jeg vel fristes kan;
dog, skjønt jeg synes lunken, troer jeg vist,
at jeg er den, der holder Eden sidst.
Men gives der slet ingen Lystighed?

Kongen.

Jo vist: her er ved Hoffet, som I veed,
en Spanier, en bereist, beleven Mand,
som veed om nye Moder fuld Besked,
hvis Hjerne skjønne Fraser monte kan.
En Mand, der af sin egen Stemmes Tone

Digitized by Google

henrykt som af en Tryllesang bedaares,
et Mønster, der af Ret og Uret kaares
til Voldgiftsmand for deres Kiv at sone.
Den Lunets Søn, Armado hedder han,
skal i vor Fritid os i Ord høitstemte
melde fra Spaniens solbrændte Land
om Riddersmænd, i Verdens Larm forglemte.
Jeg veed ei, om I har hans Fortrin seet;
men jeg har ofte ved hans Løgne leet,
og jeg vil bruge ham til Hofpoet.

Biron.

Armado, jo, det er en Fyr af Vælten,
i splinternye Fraser er han Helten.

Longaville.

Naar ham og Skalle vi til Morskab faae,
skal disse Prøvens Aar os hurtigt gaae.

(Dum med et Brev og Skalle komme ind.)

Dum.

Hvem er hans Høiheds egen Person?

Biron.

Denne her, min Ven; hvad vil du?

Dum.

Ja, jeg prætenderer jo selv hans Person; for jeg er hans Naades Vagtmester; men jeg vilde gjerne see hans egen Person i Kjød og Blod.

Biron.

Her er han.

Dum.

Signor Arme — Arme — har den Naade at rekommendere Jer. Der er Skjelmsstykker paafærde; Brevet vil sige Jer mere.

Digitized by Google

Skalle.

Herre, hvad der er renunceret i det Brev, er saa at sige mig vedkommende.

Kongen.

Et Brev fra den høiædle Armado.

Biron.

Hvor lav Gjenstanden er, haaber jeg til Himlen paa en ophøiet Stil.

Longaville.

Et høit Haab om en lav Løn. Himlen skjænke os Taalmodighed!

Biron.

Til at høre eller til at undlade at høre?

Longaville.

Til at høre sagtmodigt og til at lee med Maade eller til at undlade begge Dele.

Biron.

Godt; lad det være, eftersom Stilens Sving kan sætte vor Munterhed i Svingning.

Skalle.

Sagen angaaer mig, forsaavidt den vedkommer Jacquenetta. Og det gik til paa den Maade, at jeg blev greben paa en isinefaldende Maade.

Biron.

Paa hvilken Maade?

Skalle.

Sagen er tilgaaet paa følgende Maade, Herre; alle disse tre Dele tilsammen. Jeg gik til hende og satte mig paa en venskabelig Maade hos hende, og saa blev jeg greben idet jeg fulgte hende ind i Dyrehaven, alt dette tilsammen er baade Tilgang og Maade og Følge. Og hvad nu Maaden angaaer, saa er det jo en Mands Maade

Digitized by Google

at tale til et Kvindfolk, og hvad Tilgang angaaer, saa maa han jo gaae hen til hende.

Biron.

Og hvad Følgen angaaer?

Skalle.

Ja, Følgen bliver vel det, jeg faaer at føle; og Gud beskjærme den retfærdige Sag!

Kongen.

Vil I høre paa dette Brev med Opmærksomhed?

Biron.

Som vi vilde høre paa et Orakel.

Skalle.

Saadan gaaer det Menneskenes Enfoldighed, naar de vil lytte til Kjødets Fristelser.

Kongen. (læser.)

„Store Statholder, Himmelhvalvets Repræsentant, Navarras eneste Selvherster, min Sjæls jordiske Gud og mit Legemes nærende Beskytter", —

Skalle.

Ikke et Ord om Skalle endnu.

Kongen.

„Saa er det", —

Skalle.

Det kan være saa; men hvis han siger, det er saa, saa er han selv, hvad Sandfærdighed angaaer, kun faa saa.

Kongen.

Saa hold dog Fred!

Skalle.

Fred for mig og hver Mand, der ikke tør slaaes!

Kongen.

Ikke et Ord!

Digitized by Google

Skalle.

Om andre Folks Hemmeligheder; det beder jeg om.

Kongen.

„Saa er det; beleiret af mørkfarvet Tungsind, anbefalede jeg det fort nedtyngende Lune til din helbredsskjænkende Lufts sunde Lægedom, og saa sandt jeg er en Adelsmand, jeg tog mig for at spadsere. Tiden, naar? Omtrent ved den sjette Time, da Kvæget græsser meest, Fuglene pikke ivrigst, og Menneskene sætte sig ned til den Næring, som kaldes Nadver. Saavidt om Tiden, naar; nu om Grunden, hvilken? jeg mener, hvilken jeg vandrede paa; den er benævnet din Dyrehave. Dernæst om Stedet, hvor? jeg mener, hvor jeg mødte denne obscene og høist urimelige Tildragelse, der fralokker min sneehvide Pen det ibenholtfarvede Blæk, som du her stuer, betragter, iagttager og seer; men hvad Stedet angaaer, hvor, — det staaer Nord-Nord-Øst til Øst for det vestlige Hjørne af din sindrigt slyngede Have. Der saae jeg den lavsindede Bondeknold, din Morskabs usle Hundesteile," —

Skalle.

Det er mig!

Kongen.

„Den ustuderede, kundskabsfattige Sjæl," —

Skalle.

Det er mig!

Kongen.

„Den dumme Knægt," —

Skalle.

Altid mig!

Kongen.

„Som, hvis jeg mindes ret, hedder Skalle," —

Skalle.

O, det er mig!

Digitized by Google

Kongen.

„Sammen og i Samlvem, tvertimod dit fastsatte, proklammerede Edict og uforanderlige Statut, med — med — o dermed betages jeg af Rædsel for at sige, hvormed“ —

Skalle.

Med en Løs.

Kongen.

„Med et Barn af vor Stammemoder Eva, et Hunkjønsvæsen, eller, — mere forstaaeligt for din skjønne Forstand, — en Kvinde. — Ham har jeg, — som min altid prøvede Pligt sporer mig til, — sendt til dig for at modtage Straffens fortjente Maal ved din huldе Naades Tjener Antonius Dum, en Mand af god Anseelse, Opførsel, Forhold og Rygte.“

Dum.

Det er mig, med Tilladelse; jeg er Antonius Dum.

Kongen.

„Jacquenetta, — saaledes hedder det svagere Kar, som jeg traf med den fornævnte Bondekarl, — hende holder jeg i Forvaring som et Bredens Kar for din Lov, og skal paa dit mindste huldе Vink bringe hende for Dommen.

Med al Troskabens hengivne og hjertebrændende Varme

Din

Don Adriano de Armado.“

Biron.

Det er ikke saa godt, som jeg havde ventet, men dog det bedste, jeg nogentid har seet.

Kongen.

Ja det Bedste af det Værste. Men, du min Knos, hvad siger du til det?

Skalle.

Herre, jeg bekjender Tøsen.

Digitized by Google

Kongen.

Har du ikke hørt Kundgjørelsen?

Skalle.

Jeg bekjender, at jeg har hørt Meget deraf, men givet liden Agt derpaa.

Kongen.

Den bestemmer et Aars Fængsel for den, der bliver greben med et Kvindfolk.

Skalle.

Jeg blev ikke greben med et Kvindfolk, Herre; jeg blev greben med en Mamsel.

Kongen.

Godt; der stod i Kundgjørelsen Mamsel.

Skalle.

Ja, men det var heller ingen Mamsel, Herre; hun var Jomfru.

Kongen.

Ogsaa den Endring var med; der stod i Kundgjørelsen Jomfru.

Skalle.

Skal det være saadan, saa fornægter jeg hendes Jomfrudom; jeg blev greben med en Pige.

Kongen.

Pigen kan ikke komme dig til Nytte, min Ven.

Skalle.

Jo, Pigen kan komme mig til Nytte, Herre.

Kongen.

Nu vil jeg forkynde dig din Dom; du skal faste en Uge ved Vand og Brød.

Skalle.

Jeg vilde heller bede en Maaned ved Lammekjød og Suppe!

Digitized by Google

Kongen.

Og Don Armado skal bevogte dig. —
Biron, sørg for, han bliver afleveret. —
Og nu, I Herrer, vil vi tage fat
paa det, vi svor, en Lov os skulde være.

(gaaer med Dumain og Longaville.)

Biron.

Mit Hoved vædder jeg mod Eders Hat,
af disse Løfter faaer vi liden Ære. —
Kom nu, min Knøs.

Skalle.

Jeg lider for Sandhedens Skyld, Herre; for sandt er det, at jeg blev greben med Jacquenetta, og Jacquenetta er i Sandhed en Pige. Velkommen da, du Lyksaligheds bitre Kalk! Trængselens Dag vil nok smile igjen, og til den Tid, sæt dig ned, Sorg!

(de gaae.)

Anden Scene.

En anden Deel af Dyrehaven. Armado's Hus.

(Armado og Mol komme ind.)

Armado.

Dreng, hvad varsler det om, naar en Mand af stor Aand bliver tungsindig?

Mol.

Det varsler stærkt om, at han vil see melankolsk ud.

Armado.

Jh, Melankoli og Tungsind er jo Eet og det Samme, min kjære Podekvist.

Mol.

Nei, min Gud, Herre, nei, nei!

Digitized by Google

Armado.

Hvorledes vil du skjælne mellem Melankoli og Tungsind, spæde Yngling?

Mol.

Ved en letforstaaelig Forklaring af deres Virkninger, min feige Senior.

Armado.

Hvorfor feige Senior? hvorfor feige Senior?

Mol.

Hvorfor spæde Yngling? hvorfor spæde Yngling?

Armado.

Jeg sagde „spæde Yngling" som et træffende Epitheton, der passer paa din unge Alder, som vi kan kalde spæd.

Mol.

Og jeg „feige Senior" som en passende Betegnelse af Eders gamle Alder, som vi kan kalde feig.

Armado.

Net og behændigt.

Mol.

Hvad mener I, Herre? er jeg net og mit Svar behændigt, eller jeg behændig og mit Svar net?

Armado.

Du er net, fordi du er liden.

Mol.

Min Nethed er liden, fordi jeg er liden. Hvorfor behændig?

Armado.

Behændigt, fordi det er kvikt.

Mol.

Siger I det til min Ros, Herre?

Armado.

Til din velfortjente Ros.

Digitized by Google

Mol.

Jeg kunde rose en Aal med de samme Ord.

Armado.

Hvad? er en Aal vittig?

Mol.

En Aal er kvik.

Armado.

Du er kvik til at svare; du bringer mit Blod i Hede.

Mol.

Der fik jeg mit Svar.

Armado.

Jeg holder ikke af, at du monter dine Vittigheder paa mig.

Mol. (affides.)

Nei, Monter holder han ikke mange af.

Armado.

Jeg har lovet at studere tre Aar med hans Høihed.

Mol.

Det kan I gjøre paa en Time, Herre.

Armado.

Umuligt!

Mol.

Hvormeget er Een taget tre Gange.

Armado.

Jeg er en daarlig Regnemester; det passer sig for en Oktappers Aand.

Mol.

I er Adelsmand og Spiller.

Armado.

Jeg vedkjender mig begge Dele; begge Dele er en fuldendt Mands Fornis.

Digitized by Google

Mol.

Saa veed I sikkert, hvilken stor Sum Deux-As beløber sig til.

Armado.

Den beløber sig til Et mere end To.

Mol.

Hvilket den ringe Mængde kalder Tre.

Armado.

Rigtigt.

Mol.

Naa, Herre, er det da noget stort Studium? her har vi jo studeret os til Tre, førend I kan blinke tre Gange med Øinene, og hvor let det er at føie „Aar" til det Ord „Tre", og studere sig til „tre Aar" i to Ord, det kan jo den „dandsende Hest" lære Jer.

Armado.

Det var en net Formel.

Mol. (affides.)

Ja, til at bevise, at du er = 0.

Armado.

Jeg vil dernæst tilstaae, at jeg er forelsket, og som det i det Hele er lavt for en Krigsmand at elske, saa er jeg forelsket i en lav Kvinde. Hvis jeg kunde drage min Kaarde mod Lidenskabens Lune og befrie mig fra den forkastelige Tanke derom, saa vilde jeg tage Attraaen til Fange og udvegle den til en fransk Hofmand for en ny opfunden Kompliment. Jeg har Foragt for at sukke; mig tykkes, jeg skulde bande Cupido bort. Trøst mig, Dreng; hvilke store Mænd har været forelskede?

Mol.

Hercules, Herre.

Digitized by Google

Armado.

O, dyrebare Hercules! — Flere Exempler, kjære Dreng, nævn mig flere, og lad det være navnkundige Mænd og af god Byrd.

Mol.

Samson, Herre; det var en Mand af stor Byrd; thi han bebyrdede sig med Stadens Porte og bar dem paa sin Ryg som en Lastdrager, og han var forelsket.

Armado.

O, velsammensøiede Samson! o, stærklemmede Samson! Jeg overgaaer dig i at føre min Kaarde ligesaameget, som du overgaaer mig i at bære Porte. Jeg er ogsaa forelsket. — Hvem var Samsons Elskede, min kjære Mol?

Mol.

Et Kvindfolk, Herre.

Armado.

Af hvilket Temperament?

Mol.

Af alle de fire, eller af de tre, eller af de to, eller af et af de fire.

Armado.

Sig mig nøiagtigt, af hvilket Temperament?

Mol.

Af det sygrønne, Herre.

Armado.

Er det et af de fire Temperamenter?

Mol.

Efter hvad jeg har læst, og det bedste af dem ovenikjøbet.

Armado.

Grøn er i Sandhed Elskernes Farve. Men at have en Hjertenskjær af den Kulør, det synes mig, Samson kun havde liden Grund til. Han har sikkert elsket hende for hendes Forstand.

Digitized by Google

Møl.

Ja, det var det, Herre; for hendes Forstand var grøn.

Armado.

Min Elskede er pletfri hvid og rød.

Møl.

Meget plettede Tanker kan skjule sig under disse Farver.

Armado.

Forklar, forklar, veloplærte Barn.

Møl.

Min Faders Vid og min Moders Tunge, staa mig bi!

Armado.

Skjøn Paakaldelse af et Barn! saare nydelig og pathetisk!

Møl.

En Pige som er hvid og rød,
kan skjule Synden snildt;
thi Skammen sees af Kindens Glød,
og Hvidt er Frygtens Skilt.
Man skjelner ei, om Frygt, om Blu
har hendes Kinder farvet;
thi de har samme Skjær endnu,
som hun ved Fødslen arved.

Det er et farligt Rim, Herre, imod Hvidt og Rødt.

Armado.

Er der ikke en Ballade, Dreng, om Kongen og Tiggersken?

Møl.

For en to, tre Mennesealdre siden var Verden virkelig skyldig i en saadan Ballade; men nu troer jeg ikke, den er til mere, eller, hvis den skulde være, saa kunde man hverken bruge Text eller Melodi.

Digitized by Google

Armado.

Jeg vil have den Gjenstand besunget igjen for at have en ophøiet Forgjængers Mønster at støtte min Udskeielse til. Dreng, jeg elsker den Bondepige, som jeg greb i Dyrehaven med den ufornuftige Bondekarl, Skalle. Hun er værdig, —

Mol. (aftides.)

Til at pidskes, og alligevel til en bedre Elsker end min Herre.

Armado.

Syng, Dreng; min Sjæl bliver tungsindig af Elskov.

Mol. (aftides.)

Det er nok, siden han elsker en letsindig Tøs.

Armado.

Syng, siger jeg.

Mol.

Vent, til det Selskab der er gaaet forbi.

(Dum, Skalle, og Jacquenetta komme ind.)

Dum.

Herre, det behager hans Høihed, at I skal holde Skalle i sikker Forvaring og ikke lade ham have nogen Fornøielse eller Fortræd; men han skal faste tre Dage om Ugen. Denne Mamsel her skal jeg bevogte i Dyrehaven; hun er sat til Malkepige. Farvel.

Armado. (aftides.)

Jeg røber mig selv ved min Redme. — Pige! —

Jacquenetta.

Karl!

Armado.

Jeg skal besøge dig i Melkestuen.

Jacquenetta.

Om I kan.

Digitized by Google

Armado.

Jeg veed, hvor den er.

Jacquenetta.

Jemini! hvor klog I er!

Armado.

Jeg skal fortælle dig vidunderlige Ting.

Jacquenetta.

Det seer I ud til.

Armado.

Jeg elsker dig.

Jacquenetta.

Det hørte jeg nok, I sagde.

Armado.

Og nu Farvel!

Jacquenetta.

Godt Veir paa Reisen!

Dum.

Kom, Jacquenetta, følg med.

(Dum og Jacquenetta gaae.)

Armado.

Du Skyngel, du skal faste for dine Misgjerninger, førend du faaer Tilgivelse.

Skalle.

Godt, Herre; skal jeg faste, saa haaber jeg, at jeg skal faste, naar jeg er rigtig mæt.

Armado.

Din Straf skal blive svær.

Skalle.

Saa er jeg Jer mere forbunden end Evers Tjenestefolk; for deres Løn er kun let.

Armado.

Bort med den Skyngel! spær ham inde!

Digitized by Google

Mol.

Kom, du forbryderste Træl, afsted!

Skalle.

Sæt mig ikke fast; lad mig gaae løs og faste.

Mol.

Nei, min Ven, det var baade fast og løst; du skal i Fængsel.

Skalle.

Godt; hvis jeg nogentid seer Fortvivlelsens glade Dage, som jeg har seet, saa skal Somme faae at see. —

Mol.

Hvad skal Somme faae at see?

Skalle.

Ingenting, Mosjø Mol, undtagen det, de seer paa. Det er ikke for Fanger at være tavse i deres Tale, og derfor tier jeg stille. Jeg takker Gud, jeg har ikke mere Taalmodighed end andre Folk, og derfor kan jeg være rolig.

(Mol og Skalle gaae.)

Armado.

Jeg elsker Jordbunden selv, som er lav, der betrædes af hendes Sko, som er endnu lavere, først af hendes Fod, som er allerlavest. Jeg bliver mensvoren, — hvilket er et stort Bevis paa Falskhed, — hvis jeg elsker, og hvorledes kan det være sand Elskov, der begyndes med Falskhed? — Elskov er en Trold; Elskov er en Djævel; der er ingen ond Engel til uden Elskov. Dog, Samson blev saaledes fristet, og han havde en udmærket Styrke, og Salomo blev saaledes forført, og han havde en meget god Forstand. Cupidos Vilestaft er for haardt for Hercules' Kølle, og derfor altfor ulige Parti for en Spaniers Kaarde. Den første og anden Udfordringsgrund hjælper mig ikke; en passado bryder han sig ikke om; en duello anerkjender han ikke. Hans Skam er at kal-

Digitized by Google

des Dreng; men hans Ære er at undertvinge Mænd. Farvel, Tapperhed! ruſt, Kaarde! ti, Tromme! thi Eders Herre er forelſket; ja, han elſter! kom mig tilhjælp, en eller anden Gud for ex tempore Rim; thi jeg bliver visſelig Sonnetſkriver. Opfind, mit Vid! ſkriv, min Pen! thi jeg er fuld af hele Bind i Folio.

(gaaer.)

Anden Act.

Første Scene.

Dyrehaven udenfor Slottet. Telte ſees i Afſtand.

(Prindſesſen af Frankrig, Roſalinde, Maria, Katharina, Boyet, Hofmænd og Følge komme ind.)

Boyet.

Kald Eders bedſte Vid til Hjælp, Prindſesſe;
betænk, hvem Kongen, Eders Fader, ſender,
til hvem han ſender, og hvorom der handles.
I, ſom i Verden ſtaaer ſaa høit i Pris,
ſkal underhandle med den Mand, ſom ene
har arvet Alt, hvad ſmykke kan en Mand,
Navarras ſjeldne Konge; og den Pris,
det gjælder om, er intet Ringere
end Aqvitanien, — en Dronnings Medgift.
Vær gavmild med Jer ſjeldne Ynde, ſom
Naturen, da den gjorde Ynde ſjelden,
imens den lod Alverden lide Mangel
og ødſelt ſkjænked Alt til Jer alene.

Digitized by Google

Prindsessen.

Hvor ringe, Herr Boyet, min Skjønhed er,
behøver den ei Jer Lovtales Sminke.
Kun efter Diets Dom maa Skjønhed kjøbes,
ei stilles paa Markstrigervis til Salg.
Jeg er ei nær saa stolt ved Eders Pris,
som I vil gjerne vinde Ry for Klogt,
mens til min Pris I bruger Eders Vid. —
Men nu, Boyet, — Formaneren formanes, —
I veed, at Rygtet, der fortæller Alt,
høirøstet melder, at Navarras Konge
har gjort det Løfte, at indtil han har
i møisom Forskning tilbragt trende Aar,
skal ingen Kvinde see hans tavse Hof.
Den Fremfærd synes os derfor nødvendig,
før vi betræde hans forbudne Porte,
at høre hans Beslutning. Til det Hverv
udseer vi Jer, i Tillid til Jert Værd,
som den, der bedst kan tale for vor Sag.
Sig ham, at Frankrigs Kongedatter beder —
i en alvorlig Sag, der kræver Hast, —
at hun maa faae hans Høihed selv i Tale.
Il; meld ham dette; vi vil vente her
imens med ydmygt Sind hans Naades Bud.

Boyet.

Stolt af mit Ærind vil med Lyst jeg gaae.

(gaaer.)

Prindsessen.

Al Stolthed er en Lyst, din ligesaa. —
I gode Herrer, hvilke Ordensbrødre
har aflagt Løftet med den fromme Fyrste?

Digitized by Google

Første Hofmand.

En hedder Longaville.

Prindsessen.

Hvem kjender ham?

Maria.

Jeg, Eders Høihed; ved en Bryllupsfest,
hvorved Herr Perigort blev viet til
den skjønne Datter af Jacques Fauleonbridge
i Normandi, der saae jeg Longaville;
han gjælder for en høitbegavet Mand,
i Kundskab vel oplært, berømt i Vaaben,
hvem Alting klæder godt, hvad selv han vil.
Een Plet kun klæber ved hans Dyders Glands, —
hvis Dydens Glands kan skjæmmes af en Plet, —
hans skarpe Vid boer hos en dristig Villie,
hvis hvasse Egg kan skjære, og hans Villie
vil Intet staane, som hans Magt kan naae.

Prindsessen.

En lystig Spøgefugl? er det ei saa?

Maria.

Hvo bedst ham kjender, siger ham det paa.

Prindsessen.

Vid født i Hast vil og i Hast forgaae. —
Hvem er de Andre?

Katharina.

Dumain, en ung begavet Kavaler;
hans Dyder ynder hver, som Dyden ynder;
stærk til at skade, skader han dog Ingen.
Hans Vid kan gjøre selv det Stygge skjønt;
hans Skjønhed kunde uden Vid bedaare.
Jeg mødte ham hos Hertug Alençon

Digitized by Google

og altfor liden mod, hvad der jeg saae,
er min Beretning om hans høie Værd.

Rosalinde.

Der var paa samme Tid en Anden med ham
af disse Granskere; har jeg hørt ret,
hed han Biron; en mere skjemtsom Mand, —
dog inden Skjemtens sømmelige Grændse, —
har jeg end aldrig talt en Time med;
hans Die skaffer let hans Vid et Maal;
thi hver en Gjenstand, Diet træffer paa,
forvandler Viddet til en morsom Skjemt,
som hans Veltalenhed, hans Lunes Tolk,
fremstiller i saa fint og vakkert Sprog,
at gamle Oren fristes af hans Snak,
og yngre høre ham med henrykt Sind;
saa liflig er hans Tales Strøm.

Prindsessen.

Hjælp, Himmel!
er alle mine Damer elskovsgrebne,
da hver har pyntet Sin saa herligt ud,
med saadan rig Lovtales Pragt og Glands?

Maria.

Der er Boyet.

(Boyet kommer ind.)

Prindsessen.

Hvordan modtog man Jer?

Boyet.

Kongen har hørt om Eders Høiheds Ankomst,
og han med alle sine svorne Fæller
stod færdig til at møde Eders Naade,
førend jeg kom; saameget mærked jeg,
det er hans Agt, at I skal boe paa Marken, —

Digitized by Google

ſom En, der truer Hoffet med Beleiring, —
før han vil ſøge Løsning fra ſin Ed
og aabne Jer ſit øde Hus. — Der kommer
Navarras Konge.

(Damerne tage deres Masker paa.)

(Kongen, Longaville, Dumain, Biron og Følge komme ind.)

Kongen.

Skjønneſte Prindſesſe,
I er velkommen til Navarras' Hof.

Prindſesſen.

Det „Skjønne" giver jeg Jer tilbage, og velkommen er jeg ikke endnu. Dette Hof her har altfor høit et Loft til at være Eders, og et Velkommen til den aabne Mark er for lavt til at paſſe for mig.

Kongen.

Velkommen ſkal I være til mit Hof.

Prindſesſen.

Saa lad mig blive det; før mig derhen.

Kongen.

Hør mig, min bedſte Frøken, jeg har ſvoret, —

Prindſesſen.

O, Himmel! Eders Høihed bli'er menſvoren.

Kongen.

Ei for Alverden, Frøken, med min Villie.

Prindſesſen.

Villien ſkal bryde den, alene Villien!

Kongen.

Men Eders Naade veed ei, hvad det er.

Prindſesſen.

Hvis Eders Naade ikke vidſte det,
ſaa var jo den Uvidenhed en Visdom,
mens nu Jer Kundſkab er Uvidenhed.

Digitized by Google

Jeg hører, I forsvor at holde Hus;
den Ed er det en Dødssynd, Eders Høihed,
at holde, og at bryde den er Synd. —
Dog tilgiv, jeg er altfor rask og dristig;
at lære Læreren mig klæder ilde.
Behag at læse her mit Kommes Hensigt,
og giv mig snart Besked paa min Begjæring.

(giver ham et Papir.)

Kongen.

Jeg vil, hvis der kan gives snart Besked.

Prindsessen.

Dessnarere faaer I jo mig afsted;
hvis her jeg tøved, brød I Eders Ed.

Biron. (til Rosalinde.)

Har jeg ei dandset med Jer i Brabant?

Rosalinde.

Har jeg ei dandset med Jer i Brabant?

Biron.

Jo, ganske vist.

Rosalinde.

Hvor det da var unyttigt
at spørge mig!

Biron.

Vær ikke slet saa hastig.

Rosalinde.

I sporer mig dertil med slige Spørgsmaal.

Biron.

Jert Vid bli'r træt, naar det saa hidsigt haster.

Rosalinde.

Men først det Rytteren i Skarnet kaster.

Biron.

Hvad Tid paa Dagen er det monstro?

Digitized by Google

Rosalinde.

Narrenes Spørgetid er det jo.

Biron.

Eders Maske ønsker jeg Lykke!

Rosalinde.

Og Ansigtet, som den tjener til Smykke.

Biron.

Og mange Beilere ønsker jeg.

Rosalinde.

Amen! dog Jer iblandt dem ei.

Biron.

Ja, saa vil jeg skyndsomst gaae min Vei.

Kongen.

Her taler Eders Høiheds Fader om
Betalingen af hundredtusind Kroner;
det er en Halvdel af den hele Sum,
han laante af min Fader til sin Krig.
Men var endog den Sum, — som ei den er, —
betalt ham eller os, staaer hundredtusind
endda til Rest; til Sikkerhed for disse
er os en Del af Aqvitanien pantsat,
skjønt dets Værdi opveier ikke Summen.
Vil Eders Fader, Kongen, nu betale
den Halvdel kun, som henstaaer uafgjort,
saa afstaa vi vor Ret til Aqvitanien
og holde trofast Venskab med hans Høihed;
men dette synes han dog knap at mene;
thi han begjærer hundredtusind Kroner
betalt tilbage; men han kræver ikke
mod hundredtusind Kroners Udbetaling
at faae sin Ret erkjendt til Aqvitanien,
som vi langt heller vilde stilles ved

Digitized by Google

imod den Sum vor Fader laante ud
end eie det, udmarvet som det er.
Bedste Prindsesse, var hans Fordring ikke
saa langt fra, hvad med Billighed kan tilstaaes,
saa vilde Eders Skjønhed af mit Hjerte
faae meer indrømmet, end hvad billigt var,
og I tilfreds nu vende hjem til Frankrig.

Prindsessen.

I gjør min Fader, Kongen, storlig Uret
og Uret mod Jert gode Navn og Rygte,
idet I fragaaer nu Modtagelsen
af det, der er saa redeligt betalt.

Kongen.

Jeg kan forsikre, jeg har aldrig hørt det;
bevis det, saa vil jeg betale Summen
tilbage eller remme Aqvitanien.

Prindsessen.

Jeg holder mig til Eders Ord. — Bøyet,
I kan jo lægge de Beviser frem,
som Carls, hans Faders, Embedsmænd har givet
for denne Sum.

Kongen.

Skaf mig den Overtydning.

Bøyet.

Den Pakke er ei kommen, Eders Høihed,
hvor det med flere Dokumenter findes;
imorgen skal jeg forevise dem.

Kongen.

Dermed er jeg tilfreds; naar jeg har seet dem,
skal Alt, hvad billigt er, indrømmes Jer.
Modtag imidlertid en saadan Velkomst,
som Æren, uden Brud paa Ærens Lov,

Digitized by Google

kan byde Eders høie Værd. Min Port
maa være lukket for Jer, skjønne Frøken;
men udenfor skal I faae saadan Velkomst,
at I skal troe, I boer her i mit Hjerte,
skjønt Bolig i mit Hus er nægtet Jer.
Lad Eders ædle Sind undskylde mig.
Imorgen seer jeg Jer igjen. Levvel.

Prindsessen.

Gid Lykke følge Eders Høiheds Fjed!

Kongen.

Alt, hvad I ønsker, selv I frydes ved!

(Kongen med Følget gaaer.)

Biron.

Min Frøken, jeg vil anbefale Jer til mit eget Hjerte.

Rosalinde.

Vær saa god at anbefale mig til det; det skulde glæde mig at see det.

Biron.

Gid I kunde høre det vaande sig!

Rosalinde.

Er den lille Skakkel syg?

Biron.

Hjertesyg.

Rosalinde.

Ak, aarelad det blot.

Biron.

I troer, at det er godt?

Rosalinde.

Min Lægebog forsikrer „Ja".

Biron.

Stik det med Eders Øie da.

Digitized by Google

Rosalinde.

Non point! med min Kniv.

Biron.

Gud bevare Eders Liv!

Rosalinde.

Og Eders fra for længe at vare.

Biron.

Min Tak vil til næste Gang jeg spare.

(trækker sig tilbage.)

Dumain. (til Boyet.)

Hvem er den Dame, min Herre? hvis I tillader.

Boyet.

Hun hedder Rosalinde, Alençon er hendes Fader.

Dumain.

En udmærket Dame! Min Herre, Farvel. (gaaer.)

Longaville.

Tillad mig, hvem er den Hvidklædte der?

Boyet.

Et Fruentimmer stundom, naar ved Lys man hende seer.

Longaville.

Maaskee lidt løs i Lyset; om hendes Navn jeg beder.

Boyet.

Hun har kun eet; det kan hun dog ikke give Eder.

Longaville.

Jeg mener, hvis Datter?

Boyet.

Sin Moders, kan jeg troe.

Longaville.

Gid Eders Visdomsstjæg frodigt maa groe!

Boyet.

Bliv ikke saa heftig; hun er en Datter
af Faulconbridge.

Digitized by Google

Longaville.

Jeg forsones atter.
En yndig Dame, paa min Ære!

Boyet.

O, ja saamænd; det kan gjerne være.

(Longaville gaaer.)

Biron.

Hvad hedder hun med Huen der?

Boyet.

Katharina pleier hun at kaldes her.

Biron.

Er hun gift, eller er hun ei?

Boyet.

Som hun lyster, svarer hun Ja eller Nei.

Biron.

Velkommen og Farvel; jeg ønsker alt Held.

Boyet.

Velkommen til Jer og til mig Farvel. (Biron gaaer).

Maria.

Den sidste var Biron, den lystige Bro'er;
hvert hans Ord er en Skjemt.

Boyet.

Og hver Skjemt kun et Ord.

Prindsessen.

Det var vel gjort af Jer, at I tog ham paa hans Ord.

Boyet.

Jeg er parat til Fægtning, naar han lægger ombord.

Maria.

To hidsige Stude!

Boyet.

Nei Skuder, min Kjære,
er jeg Stud, Eders Læber min Græsgang være.

Digitized by Google

Maria.

I Stud, og jeg Græsgaug? gik derpaa Spøgen ud?

Boyet.

Ja, hvis jeg maa græsse, —

(vil kysse hende).

Maria.

O nei, min gode Stud;
mine Læber er ingen Fælled; de er et særskilt Stykke.

Boyet.

Hvem hører de til?

Maria.

Mig selv og min Lykke.

Prindsessen.

Altid Vittighedskrig! men hold Fred nu en Stund;
til den Borgerkrig i Vid er der bedre Grund
mod Navarras Vise; her spildes den kun.

Boyet.

Hvis min Jagttagelse, — som sjeldent tog feil, —
i Hjertets stille Rhetorik igjennem Øiets Speil,
ei skuffer mig nu, er Navarra stedt i Fare.

Prindsessen.

I hvilken?

Boyet.

Elskende kalde det Kjærligheds Snare.

Prindsessen.

Bevis.

Boyet.

Hans hele Væsen saae jeg tilbagevige
til Øiets Borg og der gjennem Længslens Vindver lige;
hans Hjerte, lig en Agat med Eders Billed smykket,
stolt af sit Præg, gjennem Øiet sin Stolthed udtrykked;
hans Tunge, kjed af at tale, begjæred at see tillige

Digitized by Google

og snubled i sin Hast for til Diet at stige;
til denne Sands alene alle hans Sandser tyede
for Synet af den Skjønneste blandt Skjønne at nyde;
mig tykkes i hans Øine var alle hans Sandser gjemte,
som Juveler bag Glar, for en Fyrste kun bestemte,
der vurdered gjennem Glaret deres sande Værdi
og gav Vink til at kjøbe dem, mens han gik forbi.
Paa hans Aasyn stod Undren som Randgløse strevet;
hvert Blik saae hans Blik af sit Skue henrevet:
Aquitanien saaer I og Alt, hvad han eier,
hvis kun med eet Kys I det kjærligt opveier.

Prindsessen.

Kom nu til vort Telt; Bøyet er oplagt —

Bøyet.

Til at sige med Ord kun, hvad hans Øie har sagt;
jeg gjorde blot hans Øie til Mund,
idet en sanddru Tunge jeg tilsøied kun.

Rosalinde.

I gamle Elskovskræmmer hel snildt at tale veed.

Maria.

Han er Bedstefader til Amor; hos ham faaer han Besked.

Rosalinde.

Saa ligner Venus sin Moder; hendes Fader er grim og led.

Bøyet.

Kan I høre, I gale Piger?

Maria.

Nei!

Bøyet.

Kan I see?

Rosalinde.

Tilpas
til at finde Veien hjem.

Digitized by Google

Boyet.
Nei, I er mig for hvas.
(de gaae).

Tredie Act.

Første Scene.

Et andet Sted i Dyrehaven.

(Armado og Mol komme ind.)

Armado.

Slaa Triller, Barn! sæt min Høresands i Bevægelse.

Mol. (synger.)

Concolinel ....

Armado.

Lystige Melodi! — gaa, spæde Alder; tag denne Nøgle; giv Bondeknolden Løsladelse; bring ham skyndsomt herhid; jeg maa gjøre Brug af ham i Anledning af et Brev til min Elskede.

Mol.

Herre, vil I vinde Eders Elskede med en fransk Galop?

Armado.

Hvad mener du med det? galoppere paa Fransk?

Mol.

Nei, min fuldkomne Herre, men at snurre en Melodi af fra Tungespidsen, gjøre Entrechats dertil med Fødderne, og vende Øielaagene iveiret for at give den Udtryk, sukke en Rode og synge en Rode, snart igjennem Struben, som om I slugte Elskov, imedens I sang Elskov, snart igjennem Næsen,

Digitized by Google

ſom om I ſnuſede Elſkov, idet I lugtede Elſkov, med Hatten ſom et Halvtag over Eders Dines Butik, med Armene overkors paa Eders tynde Vams ligeſom en Kanin paa Spid, eller Hænderne i Lommen ſom en Mand paa et gammeldags Maleri. Men I ſkal ikke blive længe ved med een Melodi, men Svip! og afſted igjen; det er god Tone, det er vittigt Lune. Det bedaarer knibſſe Pigebørn, — ſom vilde lade ſig bedaare uden det, — og de, der har meeſt Anlæg dertil, det er Mænd, man lægger Mærke til, — læg Mærke til det.

Armado.

Hvorledes har du kjøbt denne Erfaring?

Møl.

For mine Par Skillings Jagttagelſe.

Armado.

Men ak! — men ak!

Møl.

„Kjepheſten er forglemt".

Armado.

Kalder du min Elſkede en Kjepheſt?

Møl.

Nei, Herre, Kjepheſten er en vild Plag, og Eders Elſkede er maaſtee et rigtigt Leiekrik. Men har I glemt Eders Elſkede?

Armado.

Jeg havde nær gjort det.

Møl.

Forſømmelige Lærling! I burde have lært hende udenad.

Armado.

Jeg elſker hende baade udenad og indenad.

Møl.

Og opad og nedad; det ſkal jeg beviſe.

Digitized by Google

Armado.

Hvad vil du bevise?

Mol.

Min Manddom, hvis jeg lever saalænge, og det udenad og indenad og opad og nedad paa Øieblikket. I elsker hende udenad, fordi I ikke kan komme ind til hende, og indenad elsker I hende, fordi Eders Kjærlighed boer inde i Eders Hjerte, og I elsker hende opad og nedad, fordi det gaaer op og ned med Eders Humør, naar I ikke kan komme hende nær.

Armado.

Alle disse tre Ting gjælder mig.

Mol. (afsides.)

Og tre Gange saamange til, og dog gjælder I Ingenting.

Armado.

Skaf mig den Bonde herhid; han skal bringe et Brev for mig.

Mol.

En sympathetisk Sendelse! en Hest Sendebud for et Asen.

Armado.

Ha! hvad siger du?

Mol.

Min Tro, Herre, I maa sende det Asen til Hest, for han er meget sen i sin Gang. Men jeg gaaer.

Armado.

Veien er kun kort; afsted.

Mol.

Saa rask som Bly, Herre.

Armado.

Din Mening, lille **ingenium**?
mon ikke Blyet er et Metal, tungt, dorsk og sent tillige?

Digitized by Google

Møl.

Minime, ædle Herre, det tør I ikke sige.

Armado.

Jeg siger, Bly er sent.

Møl.

I er for rask, min Patron,
er Blyet sent, naar det skydes ud af en Kanon?

Armado.

En liflig Røg af Rhetorik!
Mig kalder han Kanonen, og Kuglen er han.
Jeg skyder dig af paa Bonden.

Møl.

Puf! jeg flyver paa Stand.
(gaaer.)

Armado.

Et vittigt ungt Hoved! saa let og fri tillige! —
Tilgiv mig Firmament! mit Suk i dit Ansigt maa stige;
og barske Tungsind, for dig min Manddom maa vige.
Der er min Herold igjen.

(Møl kommer tilbage med Skalle.)

Møl.

Et Under! en Skalle, der har skrabet sine Skanker.

Armado.

En Enigma! L'envoy! forklar dine Tanker.

Skalle.

Ingen Indmad! ingen Lavemang! der er ingen Salve i det. Et Veibredblad, Herre! et simpelt Veibredblad!

Armado.

Ved Dyden! du fremtvinger Latter; din enfoldige Tanke gjør Vold paa mit Lune; mine Lungers Svulmen ægger mig til lattermildt Smil. O, tilgiv mig, mine Stjerner! tager denne Tankeløse Salve for L'envoy og Ordet L'envoy for en Salve?

Digitized by Google

Møl.

Har de Vise en anden Mening! er L'envoy ikke en Salve, en Hilsen?

Armado.

Nei, Dreng, det er en Diskurs, en Epilog,
der forklarer en Tales gaadefulde Sprog.

Jeg vil oplyse det med et Exempel.

Tretten Gjæs, de strides for Retten;
Trætten kom af, at de var kun tretten.

Det er Moralen; nu kommer L'envoy.

Møl.

Jeg vil sætte L'envoy til; sig Moralen igjen.

Armado.

Tretten Gjæs, de strides for Retten;
Trætten kom af, at de var kun tretten.

Møl.

Men da Gasen kom ud af Porten,
hørte Trætten op, for saa var de fjorten.

Nu vil jeg begynde med Eders Moral, og saa kan I følge efter med min L'envoy.

Tretten Gjæs, de strides for Retten;
Trætten kom af, at de var kun tretten.

Armado.

Men da Gasen kom ud af Porten,
hørte Trætten op, for saa var der fjorten.

Møl.

En god L'envoy, der ender med en Gaas; kan I forlange mere?

Skalle.

Drengen har trukket ham op med en Gaas; det jeg veed; — Kjøbet var godt, min Herre, hvis Gaasen var fed. —

Digitized by Google

At slutte en god Handel, det kræver Vid og List;
Hvad er en fed **L'envoy**? en Fedegaas forviſt.

Armado.

Kom hid og ſig: hvorledes kom Diſturſen da nu?

Møl.

Jeg ſagde Jer, at Skalle havde ſtødt ſit Been itu;
ſaa raabte I paa **L'envoy**.

Skalle.

Ja viſt, og jeg paa Veibredblad; dermed begyndte Diſtaaſen,
ſaa Drengens fede **L'envoy**, dengang han ſolgte Gaaſen,
og dermed var Markedet ude.

Armado.

Ja, men ſig mig, hvad var det med „en Skalle, der havde ſtødt ſit Ben?"

Møl.

Det ſkal jeg forklare Jer, ſaa I kan tage og føle paa det.

Skalle.

Nei, det kan du ikke føle, Møl; og jeg vil ſelv ſige den **L'envoy**.
Jeg Skalle, løb ud, ſkjønt jeg ſad derinde trygt,
og faldt over Tærſklen og ſtødte Benet ſtygt.

Armado.

Saa vil vi lade den Sag hvile.

Skalle.

Ja, det er det, Benet har bedſt af.

Armado.

Min gode Skalle; du ſkal være fri og frank.

Skalle.

Skal jeg frie paa Franſk? — Det lugter af **L'envoy**, af Gaas.

Digitized by Google

Armado.

Ved min dyrebare Sjæl, jeg mener, jeg vil sætte dig i Frihed; jeg vil frigjøre din Person; du var indespærret, fangen, i Tvang, stoppet.

Skalle.

Ja vist, ja vist; og nu vil I være min Purgans og slippe mig løs.

Armado.

Jeg giver dig din Frihed, jeg løser dig af Fangenskabet, og til Gjengjæld derfor paalægger jeg dig intet Andet end dette: bring dette Sendebrev til Landsbypigen Jacquenetta; her er Remuneration (giver ham Penge); thi den bedste Støtte for min Ære er den, at jeg understøtter mine Tjenere. Mol, følg efter mig.

(gaaer.)

Mol.

Som et Punktum. Levvel da, min bedste Herr Skalle.

Skalle.

Min lille to Lod Mandskjød, min søde Kanalje! —

Men lad mig nu see paa hans „Remuneration"; Remuneration! — O, det er nok det latinske Ord for tre Hvid. — Remuneration. — Hvad koster de Bændler? en Penning. — Nei, jeg vil give en Remuneration! — Det lyder jo meget smukkere end en fransk Krone! jeg vil aldrig kjøbe og sælge uden det Ord.

(Biron kommer ind.)

Biron.

Ih min brave Fyr, Skalle! det var prægtigt, at jeg traf dig.

Skalle.

Sig mig, gode Herre, hvormeget rødt Baand kan man kjøbe for en Remuneration?

Digitized by Google

Biron.

Hvad er en Remuneration?

Skalle.

Jh, Herre, det er tre Kvart Penning.

Biron.

Ja, saa er det jo for tre Hvid Silke.

Skalle.

Jeg takker Eders Velbaarenhed; Gud være med Jer!

Biron.

Nei, bi, Krabat; jeg trænger til din Hjælp;
hvis du min Gunst vil vinde, gode Knøs,
saa gjør en Ting, som jeg vil bede om.

Skalle.

Naar vil I have det gjort, Herre?

Biron.

I Eftermiddag.

Skalle.

Godt; det skal jeg nok gjøre, Herre; Farvel!

Biron.

Aa, du veed ikke, hvad det er.

Skalle.

Det faaer jeg nok at vide, naar jeg har gjort det, Herre.

Biron.

Jh, Slyngel, det maa du jo vide, førend du gjør det.

Skalle.

Jeg skal komme til Eders Velbaarenhed imorgen tidlig.

Biron.

Det maa gjøres i Eftermiddag. Hør, Knægt, det er ikke Andet end dette:
Prindsessen kommer hid paa Jagt i Skoven;
i hendes Følge er en ædel Dame;

Digitized by Google

hvo sødt vil tale, nævner hendes Navn
og nævner Rosalinde; spørg om hende,
og giv i hendes hvide Haand den Løndom
forseglet. — Der er din Douceur; nu gaa.

(giver ham Penge.)

Skalle.

Douceur? — O, skjønne Douceur! bedre end Remuneration; elleve Penninge og en Hvid bedre; deilige Douceur! — jeg skal gjøre det, Herre, saa vist, som det var prentet. — Douceur! — Remuneration!

(gaaer.)

Biron.

Ha! jeg forelsket! har man seet saa galt?
jeg, som har været Amors Tugteris,
en Bøddel mod ethvert forelsket Suk,
en Kritiker, en natlig Vagtdrabant,
en Skolemester, en Pedant mod Drengen,
saa stolt som ingen anden Dødelig!
Den blinde, flæbende, uvorne Dreng,
den gammelunge Jettedværg, Don Amor,
Sonetters Drot, forslagte Armes Herre,
den salvede Monark for Suk og Klager,
Dagdriveres og Malkontentes Fyrste,
Skjørtebehersker, Buxeklappers Konge,
Selvhersker, Stormarskalk for Stævningsmænd
til Tamperretten. — O, mit lille Hjerte! —
Og jeg skal være Fændrik i hans Hær!
skal bære som en Narrifas hans Farver!
Hvad? elske, jeg? jeg frie? jeg søge Hustru? —
en Hustru, — hun er, som de tydske Ure,
altid af Lave, altid skal de rettes,
gaaer aldrig rigtigt, man maa trække op

Digitized by Google

og trækkes med dem, for at de skal gaae! —
Og saa mensvoren; det er værst af Alt! —
Og elske just den Værste af de Tre!
en kjøn, hvidladen Tøs med Fløielsbryn,
som har i Dines Sted et Par Begkugler! —
og En, som ganske vist vil gjøre det,
om Argus selv var hendes Kyskheds Vogter! —
Og hende skal jeg sukke for og vaage,
for hende bede! — Naa! det er en Bod,
af Amor paalagt mig, fordi jeg haaned
hans store, frygtelige lille Magt.
Saa lad mig elske, sukke, sværme ene;
En elsker Frøkenen, og En Malene.

(gaaer).

Fjerde Act.

Første Scene.

En anden Del af Dyrehaven.

(Prindsessen, Rosalinde, Maria, Katharina, Boyet, Hofherrer, Følge og en Skovfoged komme ind.)

Prindsessen.

Mon det var Kongen, der sin Ganger spored
saa djærvt op ad den steile Bakkestraaning?

Boyet.

Jeg veed det ikke; men jeg troer det ikke.

Prindsessen.

Hvem det saa var, høit stræber vist hans Hu. —
Idag, I Herrer, faae vi altsaa Svar;

Digitized by Google

paa Lørdag vil vi reise hjem til Frankrig. —
Naa, sig min Ven, Skovfoged, hvor er Krattet,
hvor vi skal staae og spille Mordere?

Skovfogeden.

Tætved, i Kanten hist af Underskoven;
der har I just en Plads til skjønne Skud.

Prindsessen.

Tak skee min Skjønhed; thi den Skjønnes Skud
maa, som du siger, være skjønne Skud.

Skovfogeden.

Tilgiv, min Naadige, jeg mente ei —

Prindsessen.

Hvad! rose først og siden sige Nei? —
o korte Ros! ei skjøn? o, stakkels Jeg!

Skovfogeden.

Jo, skjøn, —

Prindsessen.

Nei ingen Sminke nu, min Ven;
paa Skjønheds Mangel bødes ei ved den.

(giver ham Penge.)

Der, gode Speil, tag Sanddruhedens Løn;
for stygge Ord er den Belønning skjøn.

Skovfogeden.

I Eders Eie kun kan Skjønhed findes.

Prindsessen.

Ja, saa! med Gavmildhed kan Skjønhed vindes.
Hvor kjætterst dog vor Tid i Skjønhed bliver;
den stygge Haand er skjøn, naar kun den giver. —
Min Bue hid! — til Drab gaaer Mildhed ud
og stammer sig ved hvert vel sigtet Skud.
Saaledes redder jeg min Ære snild:
hvis ei jeg saarer, — saa var jeg for mild, —

Digitized by Google

og saarer jeg, — ikkun min Færdighed
jeg viser, tænker ikke paa Fortræd.
Saa gaaer det jo tilvisse. Ærens Kald
kan stundom lede os til Syndefald,
naar vi for Ros og Ry og Ærelyst
gjør Vold paa Hjertets Stemme i vort Bryst,
som jeg for Ros min Haand i Blod nu bader
af stakkels Dyr, som ei mit Hjerte hader.

Boyet.

Gjør Ærelysten ei de slemme Kvinder
til deres Mænds og Herrers Herskerinder?

Prindsessen.

Kun Æren, og den Kvinde maa man ære,
som kan sin Husbonds Herskerinde være.

(Skalle kommer ind.)

Der er et Medlem af vor Republik.

Skalle.

Guds Fred og god Aften, Allesammen! med Forlov, hvem er Hoveddamen her?

Prindsessen.

Du kan kjende hende paa de Øvrige, som ingen Hoveder har.

Skalle.

Hvem er den største Dame, den høieste?

Prindsessen.

Den tykkeste og den længste?

Skalle.

Den tykkeste, den længste? Ja vist, der har I Ret;
var Eders Taille som mit Bid saa tynd og saa let,
kunde En af de Jomfruers Belte jo passe Jer nok saa net.
Er I saa Hoveddamen? I er den tykkeste her.

Digitized by Google

Prindsessen.

Hvad vil du, Ven, hvad vil du? lad see, hvad har du der?

Skalle.

Et Brev fra Herr Biron til en Frøken Rosalinde sendt.

Prindsessen.

Kom hid, kom hid med Brevet; han er mig velbekjendt.
Vent lidt, min Ven; — Boyet, I trancherer jo flink;
skjær denne Kapun for. — (rækker ham Brevet.)

Boyet.

Jeg lyder Eders Vink. —
Det Brev er gaaet feil; — det gjælder Ingen her;
det er til Jacquenetta.

Prindsessen.

Til hvem det saa er,
bræk Halsen paa Seglet; — laan Ore, En og hver.

Boyet. (læser.)

Ved Himlen! at du er skjøn, er uomtvistelig, sandt, at du er deilig, Sandheden selv, at du er elskelig. Du, som er skjønnere end skjøn, deiligere end deilig, sandere end Sandheden selv, forbarm dig over din hevoiste Vasal! Den høisindede og vidtberømte Konge Kophetua kastede sit Blik paa den usalige og uomtvistelige Tiggerkvinde Zenelophon, og han var den, der med Rette kunde sige: „veni, vidi, vici", hvilket, naar det sønderlemmes paa Almuens Sprog, — o, lave og ringe Almuesprog! — er at udlægge videlicet: „han kom, saae og overvandt"; „han kom", Et, „han saae", To, „han overvandt", Tre. Hvem kom? Kongen: hvorfor kom han? for at see; hvorfor saae han? for at overvinde? Til hvem kom han? til Tiggerkvinden; hvad saae han? Tiggerkvinden; hvem overvandt han? Tiggerkvinden; hvad var Slutningen? Seier; paa hvis Side? Kongens; den Fangne beriges; paa hvis Side? Tiggerkvindens; Katastrofen

Digitized by Google

er Bryllup; paa hvis Side? Kongens? nei; begge i een og een i begge. Jeg er Kongen; thi saadant er Forholdet i Lignelsen; du er Tiggerkvinden; thi derom vidner din lave Stand. Skal jeg befale dig Elskov? det kan jeg; skal jeg tvinge dig til Elskov? det kunde jeg; skal jeg bede dig om Elskov? det vil jeg. Hvad faaer du i Bytte for Pjalter? Pragtkjortler; for Flitter og Fjas? Titler og Stads; for dig? mig. I Forventning om dit Svar profanerer jeg mine Læber paa din Fod, mine Øine paa dit Billed og mit Hjerte paa enhver Del af dig.

Din, i Tjenstivrighedens inderligste Hengivenhed
Don Adriano de Armado.

Saa brøler høit Nemeas' Løve mod
dig, stakkels Lam, der for hans Klo maa grue;
synk ydmygt for hans kongelige Fod;
saa vil han lege mildt og ikke true;
men strider du imod, hvad er du, Arme?
Foer for hans Hule, Bytte for hans Harme!

Prindsessen.

Hvad er det for en Vindfløi, Veirhane, Viftefjer,
der skrev det Brev? naar hørte man Magen til det her?

Boyet.

Den Knudestil er mig bekjendt, hvis ei jeg feiler saare.

Prindsessen.

Mærked I ikke Knuden, da var I jo en Daare.

Boyet.

Armado er en Spanier, som her sit Tilhold har,
en Fantast, en Monarcho, der tjener som Nar
for Kongen og hans Lærde.

Prindsessen. (til Skalle.)

Min gode Ben, giv Agt,
hvem gav dig dette Brev?

Digitized by Google

Skalle.

Ih, Herren, som jeg har sagt.

Prindsessen.

Til hvem var det skrevet?

Skalle.

Til den naadige Frøken.

Prindsessen.

Fra hvilken naadig Herre til hvilken naadig Frøken?

Skalle.

Hans Naade, Herr Biron, bød, at her jeg skulde finde en Frøken fra Frankrig, som hedder Rosalinde.

Prindsessen.

Det Brev er gaaet feil. — Kom, I Herrer, det er paa Tiden. (til Rosalinde.)

Gjem dette Brev, min Kjære; dit faaer du nok siden.

(gaaer med Følget.)

Boyet.

Hvem træffer det lille Hjerte nu?

Rosalinde.

Vil I det rigtigt kjende?

Boyet.

Ja, Skjønheds Universum!

Rosalinde.

Den, som har Buen ihænde?

Boyet.

Prindsessen skyder hornet Vildt; men naar en Mand I faaer, saa vædder jeg, der bliver ei Dyrtid paa Horn det Aar. Godt truffet!

Rosalinde.

Nu er Skuddet mit.

Boyet.

Hvad tager I saa paa Kornet?

Digitized by Google

Roſalinde.

Det bliver ſagtens Jer, naar det kommer an paa Hornet.

Maria.

I kives altid med hende, Boyet; hun ſlaaer Jer dog paa Munden.

Boyet.

Men hun bliver truffet længere nede: — det ramte nok bedſt igrunden.

Roſalinde.

Skal jeg rykke frem imod Jer, med et gammelt Rim ſom var en Mand, dengang Kong Pipin af Frankrig var en lille Dreng, hvad det angaaer at træffe?

Boyet.

Saa kan jeg ſvare Jer med et ligeſaa gammelt, der var et voxent Kvindfolk, dengang Dronning Ginevra af Britannien var en lille Tøs, hvad det angaaer at træffe.

Roſalinde. (ſynger.)

Du kan ikke træffe, træffe, træffe;
Du kan ikke træffe, min lille Mand.

Boyet.

Og kan ikke jeg, og kan ikke jeg,
og kan ikke jeg, er der den, der kan.

(Roſalinde og Katharina gaae.)

Skalle.

Nei, det var da morſomt; ſaa rapt ſom det gik!

Maria.

Det var ypperligt ſigtet; begge traf paa en Prik.

Boyet.

Ja, Prikken, min Frøken, den ſkal I paſſe paa;
den Prik midt i Centrum, den er det, vi vil naae.

Maria.

Der ſkjød I langt tilvenſtre; det var et Skud iblinde.

Digitized by Google

Skalle.

I maa bedre paa Livet, hvis I vil Centrum finde.

Boyet.

Hvis ei jeg træffer, hvor jeg skal, saa hjælper I vel til.

Skalle.

Ja saa kan det rigtigt blive et Spil.

Maria.

Nu taler I uhøviſt; Eders Sprog bliver plat.

Skalle.

Hun er Fer for ſtiv; I maa tage bedre fat.

Boyet.

Det Arbeid bliver mig for ſtrængt; min Ugle, god Nat!

(Boyet og Maria gaae.)

Skalle.

Det er min Sjæl en Klodrian, en rigtig Tosſehans;
Ja Gu trak jeg og Damerne ham ordentlig tilvands.
Min Tro, det var en prægtig Spas; det er juſt grov plaſerligt;
det gik fra Munden saa glat og ſlibrigt, saa det var umanerligt.
Armadør paa den ene Side — aa, det er en nyſſelig Mand!
gaae foran en Dame med Viften, — det kan han!
og kyſſe paa ſin Haand, og bande Eder saa blide!
og saa den Haandfuld Vittighed, den Page ved hans Side!
du milde Himmel! ja, det er en høiſt pathetiſk Mide!

(Jagtraab udenfor, han løber ud.)

Anden Scene.

Sammeſteds.

(Holofernes, Herr Nathaniel og Dum komme ind.)

Nathaniel.

En høiſt ærbar Forlyſtelſe i Sandhed, og iværkſat efter en god Samvittigheds Vidnesbyrd.

Digitized by Google

Holofernes.

Dyret var i **sanguis**; — i fuldt Blod, modnet som et Paradisæble, der nu hænger som en Juvel i Øret paa **cœlum**, — Himlen, Firmamentet, Hvalvet, — og nu falder som et Skovæble ned paa **terra**, — Muldet, Landet, Jorden.

Nathaniel.

I Sandhed, Mester Holofernes, I stifter Eders Epitheta meget fjønt, ganske som en Skriftlærd. Men jeg forsikrer Jer, Herre, det var en Skuffelhjort.

Holofernes.

Herr Nathaniel, **haud credo**.

Dum.

Det var ikke en **haud credo**; det var en Spidshjort.

Holofernes.

O, barbariske Intimation! og dog en Slags Insinuation, saa at sige **in via**, paa Veien, til en Explication; **facere** saa at sige, Replication, eller rettere, **ostentare** for at vise saa at sige hans Inclination, til paa sin usmykkede, upolerede, uopdragne, uglattede, udresserede, eller rettere ustuderede, eller retteste uconfirmerede Façon atter at indskyde mit **haud credo** for et Raadyr.

Dum.

Jeg sagde, Dyret var ingen **haud credo**; det var en Spidshjort.

Holofernes.

O du to Gange kogte Enfoldighed; — **bis coctus**! — o du uhyre Uvidenhed! hvor vanskabt du er at see!

Nathaniel.

Han har aldrig næret sig af den lækkre Føde, der fostres i en Bog; han har aldrig, om jeg saa maa sige, spist Papir og drukket Blæk; hans Forstandsevner ere ikke fuldendte; han er kun et Dyr, der blot har Følelse i de grovere Dele.

Digitized by Google

Slige golde Planter er satte for os, at vi maa takneмlige
være, —
som vi, der Smag og Følelse har, jo visselig ogsaa ere, —
for det, der os er blevet tildel og bedre Frugt kan bære.
Hvis jeg mig skabte som Nar og Gjæk, det vilde saa slet
mig klæde,
som dette dumme Kræ, hvis han i Lærdoms Skole fik Sæde.
Men omne bene er mit Ord, som Kirkefaderen siger:
„Mangen kan holde Veiret ud, som dog for Vinden viger".

Dum.

I To er saa lærde; kan I sige, naar Eders Vid I bruger:
Hvem var en Maaned, da Kain blev født, og fylder end ei
fem Uger?

Holofernes.

Dictynna, min gode Dum; Dictynna, min gode Dum!

Dum.

Hvad er Dictynna for Noget?

Nathaniel.

Et Tilnavn til Phoebe, Luna, Maanen.

Holofernes.

Maanen var kun en Maaned gammel, da Adam var ligesaa;
fem Uger havde den ikke naaet, da han var gammel og graa.
Allusionen er lige god ved denne Ombytning.

Dum.

Ja, det er min Tro sandt; Illusionen er lige god ved den Ombytning.

Holofernes.

Gud hjælpe din Fatteevne! jeg siger, Allusionen er lige god ved den Ombytning.

Dum.

Og jeg siger Illusionen er lige god ved den Ombytning; for Maanen er aldrig mere end en Maaned gammel,

Digitized by Google

og desuden siger jeg, at det var en Spidshjort, Prindsessen skjød.

Holofernes.

Herr Nathaniel, vil I høre et extemporeret Epitaphium over Dyrets Død? og for at føie denne Ignorant, har jeg kaldt Dyret, som Prindsessen fældede, en Spidshjort.

Nathaniel.

Perge, gode Mester Holofernes, perge, naar I blot vil behage at holde Skurriliteter borte.

Holofernes.

Jeg vil anvende nogen Alliteration; det viser Lethed. — Den skjønneste Skytte sigted og skjød en Spidshjort, mens den

sprang;

Spidshjorten blev spiddet af Pilens Spids, som i dens Strube

sad.

En Raabuk, sige Somme det var; men var den Raa dengang, saa var den ikke længer raa, da den laa stegt paa Fad.

Hvad det saa var, Hjort ELLER Raa, Folk skreg Hurra,

saa det dundred,

men de to LLer, der kom til, har gjort een Hjort til hundred.

Nathaniel.

Et sjeldent Anlæg!

Dum.

Ja, om han ogsaa skjød paa Anlæg, saa var det dog ikke ham, der traf Hjorten.

Holofernes.

Det er en Gave, der er forundt mig, simpel, simpel; en lsierlig, extravagant Aand, fuld af Former, Figurer, Stikkelser, Gjenstande, Ideer, Foreſtillinger, Motioner, Revolutioner; de ere avlede i Hukommelsens Moderliv, fostrede i pia maters Skjød og komne til Verden; alksom Leiligheden modneve dem;

Digitized by Google

— men Gaven er god hos dem, hos hvem den er skarp, og jeg er taknemlig derfor.

Nathaniel.

Herre, jeg takker Himlen for Jer, og det kan mine Sognefolk ogsaa gjøre; thi deres Sønner blive vel oplærte af Jer, og deres Døttre høste megen Frugt under Jer; I er et godt Medlem af Samfundet.

Holofernes.

Mehercle, hvis deres Sønner har Talent, skal de ikke mangle Undervisning, og hvis deres Døttre ere capable, skal jeg meddele dem Et og Andet. **Men vir sapit, qvi pauca loquitur.** — Der kommer en kvindelig Skikkelse og hilser os.

(Jacquenetta og Skalle komme ind.)

Jacquenetta.

Guds Fred og Godmorgen, Herr Præst.

Holofernes.

Præst! det lyder ligesom „Presset"; hvis nogen her skal i Presse, hvem skal det saa være?

Skalle.

Ih, Herr Skolemester, det skal den, der mest ligner et Grisehoved.

Holofernes.

Grisehoved til Pressesylte! et godt Glimt af Indfald hos en Jordklump; Ild nok af en Flintesten! Perle nok for et Svin; det er net; det er godt.

Jacquenetta.

Gode Herr Præst, vær saa god at læse dette Brev for mig; det blev leveret mig af Skalle og sendt fra Don Armado; vær saa god at læse det.

Holofernes.

„**Fauste, precor, gelida quando pecus omne sub umbra ruminat**", — o. s. v.

Digitized by Google

O, gode gamle Mantuaner! jeg kan sige om dig, som den Reisende om Venedig:

Vinegia, Vinegia!

Chi non te vede, ei non te pregia!

Gamle, Mantuaner! gamle Mantuaner! hvem der ikke forstaaer dig, elsker dig ikke. — **Ut, re, sol, la, mi, fa.** — Om Forladelse, Herre, hvad er Indholdet? eller rettere, som Horats siger i sin, — Hvad? min Sjæl! Vers?

Nathaniel.

Ja, Herre, og det meget lærde.

Holofernes.

Lad mig høre en Strofe, en Stanza, et Vers; **lege, domine.**

Nathaniel. (læser.)

Er Elskov Meneb, tør jeg Elskov sværge her?
Ak, tro er kun den Eb, som er til Skjønhed givet.
Mensvoren mod mig selv, mod dig jeg trofast er;
min Tanke, fast som Eg, du bøiet har som Sivet.
Granskning forlod sin Vei, og i dit Dies Bog
den finder al den Fryd, som Videnskab kan byde;
er Kundskab Maalet, — den, som kjender dig, er klog;
den Tunge taler bedst, som bedst din Ros kan tyde.
En Daare den, som ei fortrylles ved dit Syn! —
den Ros tilhører mig, at jeg kan dig tilbede; —
din Røst er Tordengru, dit Blik er Himlens Lyn, —
Musik og Glædesild, naar den er uden Brede.
Du Himmelske, tilgiv, at med en jordisk Tunge
jeg har formastet mig til Himlens Pris at sjunge.

Holofernes.

I finder ikke Apostroferne, og derfor træffer I ikke Accenten; lad mig kaste et Blik paa denne Canzonetta; det er kun Stavelsemaalet, der er satisficeret; men Eleganſen,

Digitized by Google

Letheden, Poesiens gyldne Tonefald, — caret. Ovidius Naso, det var Manden! og hvorfor hed han da Naso, uden fordi han havde en fin Næse for Fantasiens duftende Blomster? Imitari er Intet; Hunden efterligner jo sin Herre, Aben sin Vogter, Hesten sin Rytter. Men Demoiselle Jomfru, var dette stilet til dig?

Jacquenetta.

Ja, Herre, fra en Herr Biron, en af den fremmede Dronnings Kavalerer.

Holofernes.

Jeg vil kaste et Øie paa Overskriften. „Til den skjønneste Frøken Rosalindes snehvide Haand". — Jeg vil atter betragte Brevets Indhold for at see Benævnelsen paa det Individ, der skriver til den tilskrevne Person. — „Eders Naades til enhver begjæret Tjeneste beredvillige Biron". Herr Nathaniel, denne Biron er en af dem, der har aflagt Løftet med Kongen, og her har han forfærdiget et Brev til en af den fremmede Fyrstindes Ledsagerinder, hvilket enten tilfældigvis eller ad Progressionens Vei er gaaet feil. Træd afsted, min Glut; overgiv dette Brev i Kongens høie Hænder; det kan være af stor Vigtighed; spild ikke Komplimenter; jeg fritager dig for din Skyldighed. Farvel!

Jacquenetta.

Gaa du med mig, kjære Skalle. — Gud bevare Eders Liv, Herre.

Skalle.

Kom saa, min Pige.

(Skalle og Jacquenetta gaae.)

Nathaniel.

Herre, dette har I gjort i Herrens Frygt og saare samvittighedsfuldt, og som en af Kirkefædrene siger, —

Digitized by Google

Holofernes.

Herre, tal ikke til mig om Kirkefædrene; jeg har en Sky for pyntelig Udsmykning; men for at komme tilbage til Versene, finder I Behag i dem, Herr Nathaniel?

Nathaniel.

Ganske overordentlig, hvad Stilen angaaer.

Holofernes.

Jeg spiser til Middag hos Faderen til en af mine Lærlinge; hvis I der før Maaltidet vilde behage at gratificere Bordet med et **Gratias**, saa vil jeg, ifølge det Privilegium, jeg har hos forbenævnte min Lærlings Forældre, paatage mig Eders **benvenuto**; der vil jeg bevise, at disse Vers ere meget ulærde og hverken have Smag af Poesi, Vid eller Opfindelse; jeg anbeder mig Eders Selskab.

Nathaniel.

Jeg takker Jer; thi Selskab, siger Skriften, er Livets Lykkelighed.

Holofernes.

Og tilvisse, Skriften har ufeilbarlig Ret i denne Sætning. — (til Dum.) Herre, jeg indbyder ogsaa Jer; I skal ikke sige Nei; **pauca verba**. Afsted. De høie Herskaber ere nu ved deres Jagt, og vi ville til vor Vederkvægelse.

(de gaae.)

Anden Scene.

En anden Deel af Dyrehaven.

(Biron kommer ind med et Papir.)

Biron.

Kongen jager Hjorten; jeg gjør Jagt paa mig selv; de Andre sætte Begpinde op, og jeg er fangen af to begsorte Øine. Beg! det smitter af; — smitter af! det er et stygt Ord. — Godt! „sæt dig ned, Sorg, sagde Narren", hedder det jo,

Digitized by Google

og det siger jeg, og jeg er Narren. Godt bevist, Vittighed! Ved Gud, den Kjærlighed er ligesaa rasende som Ajax; den dræber Faar; den dræber mig; jeg er et Faar. Godt bevist igjen, paa min Side! Jeg vil ikke elske; hvis jeg gjør det, vil jeg lade mig hænge; paa min Ære, jeg vil ikke. O, men hendes Øie! Ved dette Lys, var det ikke for hendes Øies Skyld, vilde jeg aldrig elske hende. Naa, jeg gjør ikke Andet her i Verden end lyver og lyver i min Hals. Ved Himlen, jeg elsker hende, og det har lært mig at rime og at være melankolsk, og her er et Stykke af mine Rim, og her er min Melankoli. Naa, hun har allerede en af mine Sonetter; Tossen bragte den, Narren sendte den, og Frøkenen har den. Søde Tosse! søde Nar! allersødeste Frøken! Ved Alt, hvad der er til, det skulde ikke bedrøve mig en Smule, om de tre Andre vare ligesaanær! der kommer den Ene: Himlen give, at han maatte sukke!

(kryber op i et Træ.)

(Kongen kommer ind med et Papir.)

Kongen.

Ak!

Biron. (affides.)

Skudt, ved Himlen! bliv ved, kjære Cupido! du har givet ham et Puf med din Fuglepil under det venstre Bryst. — Aha! Hemmeligheder!

Kongen. (læser.)

Saa sødt bortkysser ei Guldsolens Ild
den friske Morgendug paa Rosenbladet,
som dine Øines Straale frist og mild
de Nattens Draaber, der min Kind har badet.
Ei Sølvermaanen straaler halv saa klar
hvor Bølgedybets blanke Speil sig breder,
som dine Øine fra min Taares Glar;

Digitized by Google

du straaler i hver Taare, som jeg græder;
enhver af disse Taarer bærer dig
som en Triumfvogn over al min Kvide;
se Taarerne, der svulme høit hos mig;
din Ære stiger ved, hvad jeg maa lide.
Men brug ei egenkjærligt mine Taarer
til Speil, imedens du mit Hjerte saarer.
Din Skjønheds Pris, du Uforlignelige,
ei Tanken tænke kan, ei Tungen sige. —
Hvor skal hun se min Sorg? jeg kaster Bladet;
skjul, kjære Løv, min Daarskab! hvem er der?

(gaaer tilside.)

(Longaville kommer ind med et Papir).

(affides).

Hvad? Longaville! han læser; lyt, mit Øre!

Biron. (affides.)

En Nar, der ligner dig, saaer du at høre.

Longaville.

Ve, mig! mensvoren!

Biron. (affides.)

Sit Papir han bærer
som en Meneder sat i Gabestokken.

Kongen. affides.)

Forelsket? Held mig! Fællesskab i Skammen!

Biron. (affides.)

To Drankere vil gjerne søge sammen.

Longaville.

Er jeg den Første da, der brød min Ed?

Biron. (affides.)

Der kunde jeg trøste dig; To til jeg sikkert veed.
Vi er et Triumvirat, Samfundets Spids og Top;
vi hænger skikkelige Folk i Amors Galge op.

Digitized by Google

Longaville.

De dumme Rim kan intet Hjerte vinde.
Maria, du mit Hjertes Herskerinde,
jeg skriver Prosa, vil ei Ordet binde.

Biron. (afsides.)

Rimet er Amors Buxebaand, lad blot
det sidde.

Longaville.

Saadan maa det være godt.

(læser)

Mon ei dit Dies Himmelrhetorik, —
mod hvilken Verdens Tonekunst er svag, —
mit Hjerte overtalt til Meneд sit? —
straf ei den Ed, jeg brød dig til Behag.
Jeg afsvor Kvinden; men det er jo klart,
jeg afsvor ikke dig, som er Gudinde;
min Ed var jordisk, du af himmelsk Art;
vandt jeg din Naade, maa min Synd jo svinde.
Et Aandepust, en Dunst kun er en Ed;
du Sol, som paa min Jord mildt straaler ned,
fortærer Edens Dunst; nu er den din,
og er den brudt, er Skylden ikke min;
men har jeg brudt den, — hvem er ei saa viis
at kjøbe for en Ed et Paradis?

Biron. (afsides.)

Det er Sandserne, der i blindt Sværmeri
gjør en Gjæsling til Gudinde, et rent Afguderi.
Gud hjælpe os, galt seer det ud, hvad Ende skal det tage?

Longaville.

Hvem skal nu bringe det? — der kommer Folk; — tilbage!

(han skjuler sig.)

Digitized by Google

Biron. (afsides.)

Se saa, nu Allemand i Skjul! ret som i Barndoms Dage.
Jeg sidder som en Halvgud her i Sky og passer paa
de stakkels Daarer, som i Nød med deres Lendom gaae.
Hvad? flere Sække til Møllen? nu gaaer det, som jeg bad.
Dumain forvandlet! fire Kramsfugle paa et Fad.

Dumain.

O, himmelske Kathrine!

Biron. (afsides.)

O, jordiske Hans Kvast!

Dumain.

Ved Himlen, hun er som et Underværk for Øiet.

Biron. (afsides.)

Ved Jorden, hun er Kjød og Blod, og du har pralet og løiet.

Dumain.

For hendes Ambralokker staaer Ambra selv tilbage.

Biron. (afsides.)

En ambrafarvet Ravn! har man nogentid seet Mage?

Dumain.

Saa rank som en Ceder!

Biron. (afsides.)

Lidt krum dog; hun har
en Skulder lidt vel trivelig.

Dumain.

Som Dagen fjøn og klar!

Biron. (afsides.)

O ja, som en Dag, naar Solen skjuler sig.

Dumain.

O, havde jeg, hvad jeg ønsker!

Longaville. (afsides.)

Gid det samme times mig!

Digitized by Google

Kongen. (affides.)

Ja gode Himmel, havde jeg, hvad nu min Sjæl attraaer!

Biron. (affides.)

Amen! naar jeg faaer mit; det er billige Kaar.

Dumain.

Jeg vilde glemme; men som Feber gløder
hun i mit Blod og til Erindring nøder.

Biron. (affides.)

En Feber i dit Blod? et Snit kan dig befrie;
saa strømmer hun ud i Koppen, o stjønne Sværmeri!

Dumain.

Lad end engang mig læse den Ode, som jeg skrev.

Biron. (affides.)

Lad end engang mig høre En, der gal af Elskov blev.

Dumain. (læser.)

Ak, den Dag! — det var i Mai,
Elskovs Tid; — paa Elskovs Vei
stod en Blomst med Purpurkind,
vugget af den kaade Vind;
i det fløielsbløde Bæger
Luften frit, usynligt leger.
Elskov ønsked i sin Vaande,
at han selv var Himlens Aande,
sagde: „Luften kysser dig",
o, den Sejr jeg ønsked mig!
ak, men Eden tvinger mig;
jeg tør ikke plukke dig.
Ak, de Løfter er saa tunge!
Blomster plukke helst de Unge.
Kald det ikke Synd af mig,
at jeg brød den Ed for dig.
Zeus jo selv for dig vel svor,

Digitized by Google

at hans Juno var en Mohr;
ja fornægted Guders Rige
og steg ned blandt Dødelige. —
Det sender jeg med Ord, der bedre taler
og klart fortolker trofast Elskovs Kvaler. —
Var Kongen, var Biron og Longaville
forelskede! et sligt Exempel vilde
bortvisse fra min Pande Menedsstammen;
hvem feiler, naar de sværme Allesammen?

Longaville. (træder frem.)

Dumain! din Elskov er en syndig Glød;
du ønsker Fælles i din Elskovs Nød!
ja blegn du kun; men rødme vilde jeg,
hvis jeg blev greben paa en saadan Vei.

Kongen. (træder frem).

Du rødmer? du, som selv har samme Brøde!
du skjælder? du, som burde dobbelt bøde!
du elsker ei Maria? Longaville
har aldrig sat paa Rim sin Elskovsild?
har aldrig foldet Armene paa Brystet
og imod Hjertets stærke Svulmen krystet?
her har jeg staaet skjult bag denne Hække
og hørt Jer begge, rødmet for Jer begge,
hørt Eders frække Rim, seet Eders Mine,
seet Sukke dampe høit af Elskovs Pine.
En raabte „Ak!" En „Guder i det Høie!"
En „Gyldne Lokker!" En „Krystalklart Øie!" —
(til Longaville.)
du vilde for en Meneb Himlen vinde; —
(til Dumain.)
din Skjønne kunde Jupiter forblinde. —
Hvad vil Biron vel sige, naar han veed,

Digitized by Google

at I har brudt den ivrigt svorne Ed?
hvor han vil spotte, sige Vittigheder,
lee, bandse, triumfere over Eder!
jeg vilde ei for nogen Verdens Pris,
han skulde gribe mig paa denne Vis.

Biron. (affides.)

Nu skal da Hykleriet tugtet blive. —

(stiger ned af Træet.)

Min Herre, Konge! naadigst I tilgive! —
at I paa disse Staklers Elskov skjænder,
det klæder smukt, mens selv I stærkest brænder!
Jert Blik var ingen Vogn? naar Taaren trilled,
den viste ei en vis Fyrstindes Billed?
Mensvoren? nei! det kan I aldrig blive!
Sonnetter? fy! det maa en Rimsmed skrive! —
Men skammer I Jer ikke alle Tre,
at I har voldt Jer selv den Spot og Spe?
Du saae hans Skjæve, Kongen din opdaged;
men jeg saae Bjelken, som Jer Alle plaged.
O, hvilket Narrespil jeg fik at see
med Suk og Jammer, Hjertekval og Ve!
taalmodig sad jeg i mit Løvskjul tryg
og saae en Konge omskabt til en Myg,
saae Hercules at pidske paa sin Top,
og Salomon at synge Heisa, Hop!
og Nestor spille Klink og Næst til Væg,
og Timon lee ad Fjas og Børneleg.
Hvor boer dit Onde, Longaville? sig frem, —
Dumain, sig, hvor din Sygdom har sit Hjem? —
og hvor min Konges? her — i Brystet Alle?
Vinsuppe! hei!

Digitized by Google

Kongen.

Din Skjemt er fuld af Galde.
Er vi beluret og forraadt af dig?

Biron.

Jeg ikke Jer, men I forraadte mig.
Jeg, som er ærlig, jeg, som aldrig vovede
at bryde, hvad høitideligt jeg lovede,
jeg er forraadt, idet i Lag jeg kom
med Mænd, hvis Sind som Maanen skifter om.
Naar seer I mig med Suk og Graad at rime
for Dorthe? naar har jeg vel spildt en Time
paa Pynt og Stads? naar mon i Toner høie
jeg priste Hænder, Fødder, Ansigt, Øie,
Gang, Stilling, Pande, Midie, Barm og Lænder,
Ben, Lemmer?

(vil gaae.)

Kongen.

Bi! hvorhen saa hastigt? render
en ærlig Mand da som en Tyv sin Vei?

Biron.

For Elskov flyer jeg; Elsker, stands mig ei!

(Jacquenetta og Skalle komme ind.)

Jacquenetta.

Gud signe Kongen!

Kongen.

Hvad for en Gave har du der?

Skalle.

Det er en Slags Oprør.

Kongen.

Hvad Godt vil Oprør her?

Skalle.

Nei, Godt gjør det ikke.

Digitized by Google

Kongen.

Gjør det heller ei Fortred,
kan baade du og Oprør gaae hjem igjen i Fred.

Jacquenetta.

Jeg beder Eders Naade, lad det Brev blive læst;
det er mistænkt for Oprør; det sagde vor Præst.

Kongen.

Biron, læs det igjennem; — (til Jacquenetta.)
hvor fik du det fra?

Jacquenetta.

Jeg fik det fra Skalle.

Kongen. (til Skalle.)

Og hvor fik du det da?

Skalle.

Fra Don Adramadio, Don Adramadio.

Kongen. (til Biron.)

Hvad gaaer der ad dig? Brevet vil du tilintetgjøre?

Biron. (river Brevet itu.)

Kun Fjas, Eders Høihed; lad det Jer ikke røre.

Longaville.

Det bragte ham i Hede; det Brev maa vi høre.

Dumain. (samler Stumperne op.)

Haandskriften er Birons, og hans Navn gik ikke tabt.

Biron. (til Skalle.)

Fordømte Drog! blev du da til Skam for mig kun skabt? —
Skyldig, min Konge, skyldig! min Synd bekjender jeg.

Kongen.

Hvad?

Biron.

At i Narreflokken den fjerde fattes ei.
Han, — han — og Eders Høihed og jeg, vi dele Brøden;

Digitized by Google

thi vi er Elskovstype, og vi fortjene Døden.
Lad dette Selskab gaae, saa skal jeg fortælle meer.

Dumain.

Saa blev da Tallet lige.

Biron.

Ja vi er fire her. —
Mon de Duer vil afsted?

Kongen. (til Skalle og Jacquenetta.)

Gaa nu; afsted med Jer.

Skalle.

Nu gaaer de ærlige Folk, og Skjelmerne blive her.
(gaaer med Jacquenetta.)

Biron.

Nu ræk mig Haand, I elskovsfulde Venner!
vi er saa tro som Kjød og Blod kan være.
Havet har Flod og Ebbe. — Solen brænder; —
ungt Blod kan gamle Loves Tvang ei bære;
vi kan ei modstaae det, hvortil vi fødtes;
derfor til Brud paa denne Ed vi nødtes.

Kongen.

Bar dette Blad dit Elskovsbud maaskee?

Biron.

Maaskee? O, hvem kan Rosalinde see
og ei som Indiens barske Vildmand bøie,
naar Straalehavet vælder frem i Øst,
sit Hoved lydigt dybt med blændet Die
og kysse Jordens Støv med ydmygt Bryst?
Hvor mon saa stolt et Øreblik det findes,
som stirre tør paa hendes Pandes Himmel
og ikke brat af hendes Høihed blindes?

Kongen.

Hvad for en Sværmeraand har gjort dig svimmel?

Digitized by Google

Min Skjønne er som Maanen i sin Glands;
din stimtes knap i Stjernefølgets Skare.

Biron.

Saa er jeg ei Biron, min Sands ei Sands;
hvis Min ei var, til Nat blev Dagen klare;
al Skjønheds rige Flor i samlet Krands
som paa et Marked staaer paa hendes Kinder;
saamange Skatte i forenet Glands,
at selv den Kræsne, hvad han søger, finder.
O, laan mig hele Talekunstens Pryd! —
Fy! Talens Sminke har hun ikke nødig;
en Kræmmer roser sine Varers Dyd; —
Ros skjæmmer kun, hvor Ros er overflødig.
Om hundred Vintre Munkens Isse trykke,
for hendes Blik halvhundred smelte hen;
af Skjønheds Glands han fødes frist igjen,
til Barnevugge bliver Gubbens Krykke.
Som Solen straaler hun paa Alting ned.

Kongen.

Hvad! sort som Ibentræ er jo din Pige.

Biron.

Er Ibentræ som hun? et himmelsk Ved!
en Hustru af det Træ var Himmerige!
læg Bogen frem, tag strax i Ed mig her;
jeg sværger: Skjønhed selv er Skjønhed kun,
naar den har laant sig hendes Øines Skjær;
Ingen er skjøn, der ei er sort som hun.

Kongen.

O, Galskab! Sort er Helveds Liberi,
et Fængsels Farve, Nattens stumle Blikke;
den lyse Skjønhed klædes Himlen i.

Digitized by Google

Biron.

I Lysets Dragt kan Djævelen bedst bestikke.
O, dersom Sort min Piges Pande smykker,
den sørger ved, at Sminke, laante Haar
saamangen Elsker svigefuldt henrykker;
Sort blev til Skjønhed hendes Fødselsaar.
For hendes Ynde Dagens Mode glemmes;
for Sminke gjælder det, naar Kinder gløde,
og for at ligne hendes Bryn, — det Røde
maa farves sort, hvis ei det vil bestjæmmes.

Dumain.

Som hun nu Skorstensfeierne sig male.

Longaville.

Kuldrageren maa gjælde nu for hvid.

Dumain.

En Neger af sin lyse Hud kan prale.

Longaville.

Spar Lamper; lys og klar er Nattens Tid.

Biron.

Tag Eders Damer kun for Regn iagt,
at Farven ikke gaaer af deres Kinder.

Kongen.

Din havde godt deraf; thi, rent ud sagt,
hvad ei har vadsket sig, du skjønneste finder.

Biron.

Jeg synger hendes Pris til Dommedag.

Kongen.

Da vil hun meer end Djævlen selv dig lyse.

Dumain.

Naar saae man Elskov med saa slet en Smag?

Longaville. (viser sine Sko).

Se her, min Fod og hun er lige lyse.

Digitized by Google

Biron.

Var begge dine Øine Gadens Stene,
for sin for sligt et Gulv var hendes Fod.

Dumain.

O, fy! saa sik jo Gaden samme Scene
at see, som om hun paa sit Hoved stod.

Kongen.

Hør nu! os Alle tvinger Elskov jo.

Biron.

Javist; vor Meneb, den er aabenbar.

Kongen.

Saa spas ei meer, og du, Biron, forklar,
at ved vor Elskov ei vi brød vor Tro.

Dumain.

Ja, kom, — en Lægedom mod denne Lyde!

Longaville.

En god Sentens, der kan os Veien lette,
et Fif, et Paafund, der kan Djævelen snyde!

Dumain.

Et Menedsplaster!

Biron.

Det var just det rette! —
Saa giv nu Agt, I Elskovs Riddersmænd!
betænk det vel, hvorpaa det var, I svor, —
at faste, granske, ingen Kvinde see, —
rent Oprør imod Ungdoms Kongehøihed.
I faste! Eders Maver er for unge,
og den Afholdenhed vil avle Sygdom;
og mens I Herrer loved at studere,
afsvor I Eders Bog jo med det samme.
Kan I bestandig drømme, gruble, stirre?

Digitized by Google

Naar vilde du og du og I, min Konge,
vel faaet Visdoms Herlighed udgranſket,
undtagen ved et Kvindeaaſyns Skjønhed?
den Lære drager jeg af Kvinders Øine;
det er den Grund, den Bog, den Lærdomsſkole,
hvorfra Prometheus' ægte Gniſt udſpringer.
Den evige Studeren lænkebinder
i Aarerne de raſke Livſensaander,
retſom langvarig Vandring og Beſvær
udmatter Vandringsmandens Seneſtyrke.
Vil I nu ikke ſee en Kvindes Aaſyn,
ſaa har I jo forſvoret Øiets Brug
og Studiet dertil, ſom voldte Løftet;
thi hvor i Verden findes en Forfatter,
der lærer Skjønhed ſom en Kvindes Øie?
Vor Lærdom er jo kun et Tilbehør
til os, og hvor vi er, der er den med;
naar vi da ſeer os ſelv i Kvinders Øine,
ſeer vi da ikke der vor Lærdom med?
I Herrer, da vi loved at ſtudere,
affvor vi med det ſamme vore Bøger;
naar vilde du og du og I, min Konge,
i blytung Grublen fundet Elſkovsvers
ſaa glødende, ſom ſkjønne Lærerinders
hjælpſomme Øine gavmildt ſkjænked Jer?
Al anden Kundſkab ſidder dorſt i Hjernen
og giver ſine tørre Dyrkere
knap nok en Høſt for deres tunge Slid;
men Elſkov, førſt af Kvindens Øie lært,
boer ikke blot i Hjernen indeſtængt,
men ſtrømmer frit med Elementerne,

Digitized by Google

saa rask som Tanken gjennem hver en Evne,
og giver hver en Evne dobbelt Kraft,
langt over dens Natur og Virkerum.
Den skjænker Øiet dobbelt herlig Synskraft,
en Elskers Øie stirrer Ørnen blind;
hans Øre hører selv den mindste Lyd,
naar Tyvens sky Mistænksomhed er døv.
Elskov kan føle mere fint og skarpt
end den skalklædte Snegls de fine Horn.
Mod Elskovs Tunge har den kræsne Bacchus
en sløvet Smag, og nu i Dristighed
er Elskov ei en Hercules, der klattrer
paa Træerne i Hesperidelunden?
Saa snild som Sfinx, saa liflig tonerig
som Phoebus' Lyre med hans Haar bestrænget;
naar Elskov taler, lulles Himlen ind
af alle Guders Røst i Harmoni;
en Digter griber aldrig til sin Pen,
før Elskovs Suk har gjennemtrængt hans Blæk;
da kan hans Vers henrykke Vildmænds Øren
og plante Mildhed i Tyranners Hjerte;
den Lærdom drager jeg af Kvinders Øine;
de funkle med Prometheus' ægte Gnist,
de er de Bøger, Videnskaber, Skoler,
der favner, nærer og belyser Verden,
og Intet er fuldkomment uden dem;
thi var I Daarer, at I afsvor dem,
og Daarer er I, hvis I holder Eden,
for Visdoms Skyld, et Ord, som Alle elske,
for Elskovs Skyld, et Ord, som elsker Alle,
for Mandens Skyld, som jo er Kvindens Ophav,

Digitized by Google

for Kvindens Skyld, ved hvem en Mand er Mand.
Saa slip da Eden for os selv at finde;
thi skal den holdes, miste vi os selv;
en hellig Fromhedsgjerning er det Edsbrud;
„Barmhjertighed er Lovens Fylde"; hvem
kan skille Elskov fra Barmhjertighed?

Kongen.

Sankt Amor da! I Stridsmænd frem til Kamp!

Biron.

Fremad med Eders Bannere! bryd ind!
ned med dem uden Naade! men pas paa
i Fægtningen at tage Solen fra dem.

Longaville.

Nu ligefrem og uden Taalemaader:
skal vi da beile til de franske Piger?

Kongen.

Og vinde dem; saa lad os nu optænke
Forlystelse for dem i deres Telte.

Biron.

Først lad os føre dem derhen fra Skoven,
og derpaa skal hver Mand ved Haanden føre
sin Skjønne hjem. I Aften vil vi da
forlyste dem med udsøgt Tidsfordriv,
saa godt den korte Tid kan skaffe det;
thi Fester, Maskespil, Dands, Lystighed
skal jo strøe Blomster for Gud Amors Fjed.

Kongen.

Afsted, afsted! lad os ei Tiden spilde;
nu maa den bruges, før det er forspilde.

Biron.

Allons! — Hvo Klinte saaer, kan Korn ei vinde;
Retfærdigheden veier Skaalen fuld;

Digitized by Google

mensvoren Mand faaer vel letfærdig Kvinde: —
lad gaae! for Kobber kjøbes ikke Guld.

(de gaae.)

Fjerde Scene.

En anden Deel af Skoven.

(Holofernes, Nathaniel og Dum komme ind.)

Holofernes.

Satis, quod sufficit.

Nathaniel.

Jeg priser Gud for Jer, Herre; Eders Tale ved Bordet var skarpsindig og tankerig, fornøielig uden Skurrilitet, vittig uden Affectation, dristig uden Frækhed, lærd uden Indbildskhed og original uden Kjætteri. Jeg samtalede **quondam** forleden Dag med en af Kongens Ledsagere, som tituleres, benævnes eller hedder Don Adriano de Armado.

Holofernes.

Novi hominem tanquam te. Hans Sind er høitflyvende, hans Tale bydende, hans Tunge filet, hans Øie ærgjerrigt, hans Gang majestætisk, og hans Opførsel i det Hele forfængelig, latterlig og thrasonisk. Han er altfor pillen, for pyntelig, for affekteret, for besynderlig saa at sige, for udenlandsk, om jeg saa maa kalde det.

Nathaniel.

Et særdeles træffende og udsøgt Epitheton!

(tager sin Noterebog frem.)

Holofernes.

Han trækker sin Ordrigdoms Traad finere ud end hans Tankers Hørtot tillader. Jeg afskyer saadanne extravagante Fantaster, saadanne uselskabelige og ordklovende Kumpaner, saadanne Radbrækkere af Orthografien, der sige „Tvil", naar man skulde sige „Tvivl", — „Gjæl" naar de skulde udtale „Gjæld", G, J, Æ, L, D ikke G, J, Æ, L. Han kalder

Digitized by Google

en Kalv „Kal", — halv „hal" — Kundskab vocatur „Kunskav", en Hund „en Hun". Dette er afskyeligt, — hvilket han vilde kalde „afskyligt", — det bringer En til Raseri; — ne intelligis, domine? det kan drive En til Afsind, til Vanvid.

Nathaniel.

Laus Deo! bone intelligo.

Holofernes.

Bone? — **bone for bene.** — **Priscian blev lidt lemlæstet; det faaer at være.**

(Armado, Mol og Skalle komme ind.)

Nathaniel.

Videsne, quis venit?

Holofernes.

Video et gaudeo.

Armado. (til Mol.)

Du Smaa!

Holofernes.

Qvare Smaa og ikke Lille?

Armado.

I Fredens Mænd, vel mødt!

Holofernes.

Høist krigerske Herre, salutationem!

Mol. (affides til Skalle.)

De har været til et stort Sproggilde og rapset Levningerne.

Skalle. (affides.)

O, de har levet længe af de Ord, de fik i deres Tiggerpose. Det undrer mig, at din Herre, ikke har taget dig for et Ord og spist dig; for du er fra Top til Taa ikke saa lang som **honorificabilitudinitatibus**; du er lettere at fluge end en brændende Rosin.

Digitized by Google

Mol.

Tys; nu begynder det at kime.

Armado. (til Holofernes.)

Min Herre, er I ikke boglærd?

Mol.

Jo, jo; han lærer Drengene A B C Bogen. Hvad siger æ, b, læst baglænds?

Holofernes.

Bæ, pueritia.

Mol.

Bæ, Faar! der kan I høre hans Lærdom.

Holofernes.

Quis, quis, du Konsonant?

Mol.

Den syvende Konsonant, naar I lægger e, g til, den tredie Vokal, naar jeg regner dem op.

Holofernes.

I. e. g. Jeg.

Mol.

A, e, I.

Armado.

Naa, ved Mediterraneums' salte Bølge, et nydeligt Stød, et rask Vittighedsudfald! Snip, snap, rask, træf! det glæder min Intelligents; ægte Vittighed!

Mol.

Sigtet af et Barn mod en Mand med Alderdommens Hovedsmykke.

Armado.

Hvad er Figuren? hvad er Figuren?

Mol.

Horn.

Digitized by Google

Holofernes.

Du disputerer som et infans; gaa hen og pidst din Top.

Møl.

Laan mig Eders Horn til at lave en af, saa skal jeg pidste Eders **infamia circum circa**, en Top af en Hanreis Horn.

Skalle.

Om jeg kun eiede en Penning i Verden, skulde du have den til at kjøbe Peberkage for; se, der er den selv samme Remuneration, jeg fik af din Herre, du Halvpennings-pung af Vittighed, du Dueæg af Forstand! O, hvis det havde behaget Himlen, at du blot var min ægte Søn! hvor du vilde gjøre mig til en lykkelig Fader! Jo, jo! du har det i Dunken, ud i Fingerspidserne, som man siger.

Holofernes.

Jeg lugter galt Latin; i Dunken for **ad unguem**.

Armado.

Lærde Mand, **præambula**; vi vil skille os fra Barbarerne. Opdrager I ikke Ungdommen i Friskolen paa Toppen af Bjerget?

Holofernes.

Eller **mons**, Høien.

Armado.

Efter Eders behagelige Villie, istedenfor Bjerget.

Holofernes.

Det gjør jeg **sans question**.

Armado.

Min Herre, det er Kongens allernaadigste Velbehag og Affection at gratulere Prindsessen i hendes Telt i Dagens **posteriora**, hvilket den ulærde Mængde kalder Eftermiddagen.

Holofernes.

Dagens **posteriora**, høiædle Herre, er en passende,

Digitized by Google

kongruent og tilsvarende Benævnelse paa Eftermiddagen. Ordet er vel udsøgt, valgt, behageligt og træffende; det forsikrer jeg Jer Herre, det forsikrer jeg.

Armado.

Herre, Kongen er en udmærket Kavaleer og min fortrolige, — kan jeg forsikre Jer, — min meget gode Ven. — Hvad der skeer i Fortrolighed imellem os, — lad det nu fare. — „Jeg beder dig, ingen Komplimenter; jeg beder dig, sæt Hatten paa", — og iblandt andre vigtige og alvorlige Sager, — og det af stor Vægt, kan jeg forsikre Jer, — men lad nu det fare, — thi jeg maa sige Jer, det behager hans Naade undertiden, — ved Alt, hvad der er til, — at læne sig paa min ringe Skulder og med sin kongelige Finger saaledes at lege med mit Excrement, min Mouſtache; — men, Kjære, lad det fare. — Ved Alt, hvad der er til, jeg fortæller ingen Fabel; der er visse specielle Æresbevisninger, som det behager hans Høihed at tildele Armado, en Krigsmand, en bereist Mand, der har seet Verden; — men lad det fare. Summa Summarum af det Hele er, — men bedste Ven, jeg beder Jer om Tavshed, — at Kongen ønsker, at jeg skal præsentere Prindsessen, den søde Glut, en fornøielig Foreſtilling, et Skue eller Optog eller Maskespil eller Fyrværkeri. Saasom jeg nu veed, at Pastoren og Eders egen dyrebare Person ere dygtige til saadanne Eruptioner og pludselige Lystighedsudbrud saa at sige, saa har jeg gjort Jer bekjendt dermed i det Øiemed at kræve Eders Bistand.

Holofernes.

Min Herre, I skal foreſtille hende de ni Helte. Herr Nathaniel, angaaende en Tidsfordriv, en Foreſtilling i Dagens posteriora, som skal fremstilles for Prindsessen ved vor Bistand, — paa Befaling af Kongen og denne høist tappre,

Digitized by Google

berømmelige og lærde Kavaleer, — siger jeg, at Intet er saa passende som at fremstille de ni Helte.

Nathaniel.

Hvor vil I finde Mænd, der er heltemæssige nok til at forestille dem?

Holofernes.

I selv skal agere Josva; jeg eller denne tappre Kavaleer Judas Maccabæus, denne Bondekarl skal paa Grund af sine store Lemmer eller Ledemod være Pompejus den Store, Pagen Hercules.

Armado.

Undskyld mig, Herre, det er en Feiltagelse; han har ikke Kvantitet nok til denne Helts Tommelfinger; han er ikke saa tyk som Enden af hans Kølle.

Holofernes.

Maa det tilstedes mig at blive hørt? han skal forestille Hercules i sin Mindreaarighed; hans Fremtræden og Udgang skal være at kvæle en Slange, og jeg vil holde en Apologi beredt i dette Øiemed.

Mol.

Et ypperligt Indfald! hvis saa nogen af Tilskuerne hysser, kan I raabe: „Godt gjort, Hercules! nu kvæler du Slangen!" Det er en Maade til at vende en Bestjæmmelse til en Ære; men det er kun Faa, der er istand til at gjøre Vendingen med Anstand.

Armado.

Men nu de øvrige Helte?

Holofernes.

Jeg skal spille tre.

Mol.

O trefold heltestore Mand!

Digitized by Google

Armado.

Maa jeg sige Jer en Ting?

Holofernes.

Vi høre opmærksomt.

Armado.

Hvis dette ikke hjælper, saa vil vi have en Nar. Jeg beder Jer, følg med.

Holofernes.

Courage, brave Dum! du har ikke sagt et Ord hele Tiden.

Dum.

Heller ikke forstaaet et Ord, Herre.

Holofernes.

Allons! vi skal nok omvende dig.

Dum.

Jeg kan være med i en Dands eller saadan Noget; eller jeg kan slaae paa Tromme for Heltene og lade dem dandse en Svingom.

Holofernes.

Du, dumme, ærlige Dum! kom nu, til vor Idræt!

(de gaae.)

Digitized by Google

Femte Act.

Første Scene.

Udenfor Prindsessens Telt.

(Prindsessen, Katharina, Rosalinde og Maria komme ind.)

Prindsessen.

Vi blive rige, Piger, før vi reise,
naar Gaver strømme ind i saadan Mængde; —
en Dame helt indfattet i Demanter! —
se, hvad den ømme Konge sendte mig.

Rosalinde.

Kom der da ikke Andet med, Prindsesse?

Prindsessen.

Ei Andet? jo, saa mange Elskovsrim,
som der kan rummes paa et Ark Papir,
to tætte Sider, Margen og det Hele,
saa Voxet næsten skjulte Amors Navn.

Rosalinde.

Saa kan den lille Gud jo blive „voxen";
han har nu været Dreng femtusind Aar.

Katharina.

Ja, og en slem, uvoren Galgenfugl.

Rosalinde.

Du hader ham, for han har dræbt din Søster.

Katharina.

Han gjorde hende mørk, forsagt, tungsindig;
hun døde; hvis hun havde havt et Sind,
som dit, saa let, saa lyst og lystigt, kunde
hun bleven Bedstemoder før sin Død,
og det kan du; let Hjerte lever længe.

Digitized by Google

Rosalinde.

Dit Ord er let; dets Mening mørk og tung.

Katharina.

Den mørke Skjønhed er saa lys og let.

Rosalinde.

Der kræves mere Lys til denne Gaade.

Katharina.

Du er saa brændbar; Lyset er for farligt;
lad derfor kun mit Ord i Mørket blive.

Rosalinde.

Ja, hvad du gjør, det gjør du helst i Mørke.

Katharina.

Du tager aabenlyst dig Sagen let.

Rosalinde.

Jeg er kun let; du veier sagtens mere.

Katharina.

Du veier hverken Gjerning eller Ord.

Rosalinde.

At veie dine Ord er neppe værd.

Prindsessen.

Det Vittighedens Boldspil gik jo rask. —
Du, Rosalinde, fik jo og en Gave;
fra hvem? og hvad?

Rosalinde.

Ja, gid I vidste det! —
hvis kun mit Ansigt var saa smukt som Eders,
var vel min Gave ligesaa. — Se dette.
Ja, jeg har ogsaa Vers, Tak ske Biron,
i rigtig Takt, var kun Indholdet rigtigt,
saa var jeg Jordens skjønneste Gudinde;
han ligner mig med tyvetusind Skjønne;
mit Billed har han tegnet i sit Brev.

Digitized by Google

Prindsessen.

Godt?

Rosalinde.

Skriften god; men daarligt i sin Ros.

Prindsessen.

Saa skjøn som Blæk, en herlig Sammenligning!

Katharina.

Skjøn som det store B i Forskriftbogen.

Rosalinde.

Vogt dig for Maleri; thi jeg betaler;
du ligner selv de røde Initialer;
Med O'er er dit Ansigt mærket slemt.

Katharina.

Du slemme Trold; gid Pokker ta'e din Skjemt.

Prindsessen.

Men sig os, hvad Dumains Foræring var.

Katharina.

Den Handske.

Prindsessen.

Har han ikke sendt et Par?

Katharina.

Jo, min Prindsesse, og paa langs og tvers
besuden et Par Tusind Elskovsvers,
en Hob af Smiger og af Ganteri,
slet sammensat, med ingen Mening i.

Maria.

Den Perlesnor fik jeg fra Longaville,
samt en Epistel milelang dertil.

Prindsessen.

Ja vist, du ønsked kortere, jeg troer,
hans Brev, og længere hans Perlesnor.

Digitized by Google

Maria.

Saasandt jeg lever, det var det jeg vilde.

Prindsessen.

O, Visdom! vore Veilere at drille!

Rosalinde.

O, Daarskab, dyrt at kjøbe Drilleri!
tro mig, Biron skal ei gaae Ram forbi;
o, havde jeg ham fangen otte Dage,
han skulde bede, logre, trygle, klage,
og passe som en Træl paa Stund og Tid
og øde paa forlibte Rim sit Vid,
og vie mig sin Tjeneste fuldtro,
stolt af, at jeg ham stolt med Spot udlo;
jeg vilde vise ham min Magt saa svar,
at jeg hans Skjæbne blev, og han min Nar.

Prindsessen.

Værst fangen er den kloge Mand besnæret
af Daarskab. Daarskab, som hos Klogt er næret,
har Klogtens Støtte, Kundskabs rige Aare,
og Visdom pryder selv den lærde Daare.

Rosalinde.

Saa stærkt kan ikke Ungdomsblod oprøres,
som Alvor, der til Sværmeri forføres.

Maria.

Galskab hos Narre har ei nær den Fare,
som naar den Vise faldt i Daarskabs Snare,
fordi han bruger al sin Klogt og Flid
og værner om sin Daarskab med sit Vid.

(Boyet kommer ind.)

Prindsessen.

Boyet? — hvad glæder ham saa overmaade?

Boyet.

Jeg dør af Latter! — hvor er hendes Naade?

Digitized by Google

Prindsessen.

Hvad Nyt, Boyet?

Boyet.

Prindsesse, i Gevær!
Til Vaaben, Piger; Fjenden rykker nær
mod Eders Fred; snart Amor vil i Maske
med listig Talekunst Jer overraske.
Forsvar Jer; lad Jert Vid nu spille skrapt;
hvis ikke, — skjul Jert Hoved og giv tabt.

Prindsessen.

Ha, Saint Denis imod Sankt Amor! — Speider,
sig, hvem er det, som os med Suk befeider?

Boyet.

I Figentræets svale Ly en Stund
jeg vilde lukke Øiet til et Blund,
da blev jeg brat forstyrret i min Hvile;
thi Kongen og hans Fæller saae jeg stile
til samme Skygge; da med varsomt Fjed
jeg sneg mig ind i Krattet tæt derved;
nu skal I høre, hvad jeg hørte der: —
at de forklædte snart vil komme her.
Herolden er en Page skjelmsk og net,
som kan sit Budskab ramse flink og let.
Anstand og Foredrag han maatte lære:
„Tal saadan; — saadan skal du Kroppen bære". —
Saa fik de Skrupler, om ei Høihedsglandsen
rent vilde bringe ham fra Vid og Sandsen.
„En Engel", sagde Kongen, „ligner hun;
men bliv du ikke ræd; tal dristigt kun". —
„ „En Engel" ", svared han, „ „gjør ei Fortræd;
ja, hvis hun var en Djævel, blev jeg ræd" ". —
Saa lo de, gav paa Skuldren ham et Smæk,

Digitized by Google

saa at den kjække Fyr blev dobbelt kjæk.
En gned sin Albu, skoggerlo og svor,
at bedre Svar var aldrig hørt paa Jord;
En raabte, med et Fingerknips dertil:
„Allons! det gaaer! lad komme, hvad der vil!“ —
En sprang, og raabte: „prægtigt gaaer jo Alt!“ —
En snurred sig omkring paa Taa — og faldt;
saa tumlede de Alle ned paa Jorden
med slig en dyb og voldsom Lattertorden,
at de af Latterkrampe laa bespændte,
til stride Taarer deres Galskab endte.

Prindsessen.

Men hør, men hør! sig, kommer de da her?

Boyet.

Javist, og deres Udstaffering er
som Moskoviter, — Russer; — En og hver
vil der ved Dands og Artighed erklære
sin Elskovsflamme for sin Hjertenskjære;
thi hver af dem kan sagtens Sin jo kjende
paa Smykkerne, som han har skjænket hende.

Prindsessen.

Det vil de? Godt, I Herrer, vent en Smule. —
I Damer, Masker skal vort Ansigt skjule,
og Ingen af dem skal den Lykke naae
et Glimt kun af sin Skjønnes Syn at faae.
Det Smykke, Rosalinde, skal du bære,
saa beiler Kongen til dig som sin Kjære.
Giv du mig dit og tag saa mit, Veninde;
saa troer Biron, at jeg er Rosalinde. —
Byt Eders med, at Elskerne maa feile
og hver især til den Urette beile.

Digitized by Google

Rosalinde.

Ja vel! bær Eders Gaver ret til Skue.

Katharina.

Men hvad er Eders Plan med dette Bytte?

Prindsessen.

Min Plan er den, at krydse deres Plan.
Paa Skjemt er deres Beilen kun lagt an,
og Skjemt mod Skjemt, det er min hele Plan;
naar hver af dem har ret udgydt sit Hjerte
for sin indbildte Skjønne, skal vi snærte
ham med vor Spot ved næste Leilighed,
naar uden Maskeskjul vi tales ved.

Rosalinde.

Men om de nu til Dands os vilde føre?

Prindsessen.

Nei, ikke for vor Død en Fod vi røre;
for deres fine Tale er vi døve,
vi vende Ryg, mens deres Kunst de øve.

Boyet.

Den Haan kan vel en Talers Kjækhed stræmme,
saa han sin Kunst og Lærdom maa forglemme.

Prindsessen.

Just derfor gjør jeg det; gaaer han istaa,
saa prøver Ingen af dem meer derpaa;
den Skjemt er bedst, naar Skjemt gjør Skjemt til Nar;
vi tage Deres, medens Vort vi har;
vi seire, medens deres Skjemt vi gjække;
og de maa skuffede med Skam fortrække.

(Trompetklang udenfor.)

Boyet.

Hør! — Masker paa! nu kommer Masketoget.

(Damerne maskere sig.)

Digitized by Google

(Kongen, Biron, Longaville og Dumain, klædte i russisk Dragt og maskerede, Møl, Spillemænd og Følge komme ind.)

Møl.

Hil Eder, Ynderigeste paa Jorden!

Boyet.

Saa ynderige som det rige Taft.

Møl.

En hellig Samling af de Skjønneste,

(Damerne vende Ryggen til.)

hvis Ryg et jordisk Øie end har mødt! —

Biron.

„Hvis Blik", Slyngel, „hvis Blik" —

Møl.

Hvis Blik et jordisk Øie end har mødt!
Ak, ude —

Boyet.

Ak ja, ude af det er du nok.

Møl.

Ak, udeluk os ei fra Eders Gunst,
Vend bort —

Biron.

„Vend ikke bort", Slyngel!

Møl.

Vend ikke bort fra os Solhersterøiet.

Boyet.

Det Tillægsord slaaer ikke rigtigt til,
du skulde sagt Solherskerindeøiet.

Møl.

De hører ikke; det forvirrer mig.

Biron.

Er det din Sikkerhed? bort med dig, Skjelm!

Rosalinde.

Hvad vil de Fremmede? spørg dem, Boyet,

Digitized by Google

hvis de forstaae vort Sprog, er det vort Ønske,
at En forklarer simpelt deres Hensigt.
Spørg hvad de vil.

Boyet.

Hvad vil I hendes Høihed?

Biron.

Kun Fred begjære vi og venlig Omgang.

Boyet.

Kun Fred begjære de og venlig Omgang.

Rosalinde.

Sig dem, det har de, og lad dem saa gaae.

Boyet.

Det har I, siger hun, og I kan gaae.

Kongen.

Sig hende, vi har traadt saa mange Mile
kun for at træde her en Dands med hende.

Boyet.

Han siger, de har traadt saa mange Mile
kun for at træde her en Dands med Jer.

Rosalinde.

Det er ei saa; spørg dem, hvormange Tommer
der gaaer paa Milen; har de traadt saa mange,
er Maalet paa den ene let at nævne.

Boyet.

Hvis I har Mile, mange Mile traadt
paa Veien hid, vil hendes Høihed vide,
hvormange Tommer der skal til en Mil.

Biron.

Sig, vi har maalt dem ud i trætte Fjed.

Boyet.

Hun hører selv.

Digitized by Google

Rosalinde.

Hvor mange trætte Fjed
af mange trætte Mile, som I vandred,
har I da talt, imens I gik en Mil?

Biron.

Vi tæller Intet, som for Jer vi offre;
vor Troskab er saa rig, saa ubegrændset,
at vi ei regne, mens vi øve den.
Und os at vise Eders Aasyns Sol,
at vi som Vilomænd maa tilbede den.

Rosalinde.

Mit Aasyn er en Maane, skybelagt.

Kongen.

O, Held den Sky, der fik en saadan Magt! —
skin, klare Maane med dit Stjernefølge
skyfri paa vore Dines Taarebølge.

Rosalinde.

En daarlig Bøn! forlang dog noget Andet;
I beder kun om Maaneskin paa Vandet.

Kongen.

Saa træd med mig i Dands et Skifte kun;
I har jo selv til Bøn opladt min Mund.

Rosalinde.

Spil op, Musik! — Snart skal det være! — Nei,
nu ingen Dands! som Maanen skifter jeg.

Kongen.

I vil ei dandse? nu saa brat stemt om?

Rosalinde.

Fuldmaane var jeg før; men Skiftet kom.

Kongen.

I er dog Maanen end, og Manden jeg.
Skal da Musikens Klang forgjæves høres?

Digitized by Google

Rosalinde.

Mit Øre røres.

Kongen.

Foden burde røres.

Rosalinde.

Saa ræk mig Haand; I kom saa lang en Vei;
jeg vil ei være sær, men bandse — nei!

Kongen.

I gav mig Haand?

Rosalinde.

Til Afsted kun som Venner; —
gjør Eders Buk, og dermed Dandsen ender.

Kongen.

Een Takt endnu; lad Jer ei længer bede.

Rosalinde.

For denne Pris kan vi ei meer tilstede.

Kongen.

Sig da, for hvilken Pris I her vil blive.

Rosalinde.

For Eders Bortgang.

Kongen.

Det kan vi ei give.

Rosalinde.

Saa faaer I Intet. — Held mit Ønske er,
dobbelt for Eders Masker, halvt for Jer.

Kongen.

Vil I ei bandse, lad os sladre meer.

Rosalinde.

I Enrum da.

Kongen.

Det allerhelst jeg seer.

(de samtale afsides.)

Digitized by Google

Biron.

Kun eet sødt Ord, Skjønjomfru fin og skjær.

Prindsessen.

Melk, Sukker, Honning; tre sik I jo der.

Biron.

Mjød, Søddrik, Malvoisier, det er tre til,
sex søde Ord; det stikker Eders Spil.

Prindsessen.

Selv syvende, Farvel Herr Kavaleer!
I spiller falsk; jeg spiller ikke meer.

Biron.

Et Ord i Enrum!

Prindsessen.

Ikke sødt.

Biron.

Den Spas
min Galde vækker.

Prindsessen.

Det var bedst.

Biron.

Tilpas.

(de samtale affildes.)

Dumain.

Skift, Frøken, blot et Ord med mig, ei meer.

Maria.

Tal.

Dumain.

Skjønne Dame, —

Maria.

Skjønne Kavaleer!
tag det for „skjønne Dame".

Digitized by Google

Dumain.

Lad mig faae
et til i Enrum blot, saa skal jeg gaae.

(de samtale affides.)

Katharina.

Er Eders Maske tungeløs i Munden?

Longaville.

Jeg veed, af hvilken Grund I spørger saa.

Katharina.

Sig frem! jeg længes; lad mig høre Grunden.

Longaville.

To Tunger har I selv, kan jeg forstaae,
og I vil skjænke ogsaa mig en halv.

Katharina.

Halv Oxe? men saa blev I jo en Kalv.

Longaville.

Kalv, skjønne Frøken?

Katharina.

Nei, en skjøn Herr Kalv.

Longaville.

Vi dele.

Katharina.

Nei, jeg vil ei være halv.
Opklæk den selv, saa bliver den en Stud.

Longaville.

Det Stød gik over Eder selv kun ud;
vil I da skjænke Horn? vær ei saa slem.

Katharina.

Dø da som Kalv, før Horn kan voxe frem.

Longaville.

Men før jeg døer, et Ord i Enrum bøde.

Digitized by Google

Katharina.

Brøl sagte; tag for Slagteren Jer vare.

(de tale affides.)

Boyet.

Saa hvas en Tunge har de skjelmske Piger
som Rageknivens fine Egg, der gaaer
igjennem det usynligt fine Haar; —
fra Vid til Vid den snildt og dristigt stiger,
og med saa rask en Flugt som Kugler, Pile,
som Vind og Tanke deres Indfald ile.

Rosalinde.

Nu, Piger, ikke meer! nu er det godt.

Biron.

Ved Himlen, vi maa gaae med Skam og Spot!

Kongen.

I taabelige Pigebørn, Farvel.

Prindsessen.

I frosne Moskoviter, meget Held!

(Kongen og Kavalererne gaae.)

Er det den vidtberømte Vittighed?

Boyet.

En Praas kun, slukt af Eders søde Aande.

Rosalinde.

En dygtig Vittighed, drøi, tyk og fed.

Prindsessen.

Den stakkels Konge! hvor han var i Vaande!
jeg troer, før Natten hænger de sig alle;
vi seer dem aldrig uden Masker her.
Biron, han lod jo ganske Modet falde.

Rosalinde.

Ak, ja! det var en høist ynkværdig Færd.
Kongen formaaede knap sin Graad at tvinge.

Digitized by Google

Prindsessen.

Biron, han svor sig aandeløs og mat.

Maria.

Dumain bød mig sin Huldskab og sin Klinge;
jeg svared: „non point"; saa tav han brat.

Katharina.

Hvad troer I, Longaville kaldte mig,
der „knuged ham om Hjertet?"

Prindsessen.

Hjerteværk?

Katharina.

Retop.

Prindsessen.

Fy, slemme Sygdom, bort med dig!

Rosalinde.

Naa, Bønders Vittighed er nok saa stærk; —
men tænk engang, mig Kongen Troskab svor.

Prindsessen.

Mig har Biron, den slinke, viet sig.

Katharina.

For mig kun aander Longaville paa Jord.

Maria.

Som Bark til Træ Dumain er groet til mig.

Boyet.

Prindsesse, — skjønne Damer, — ganske vist
seer vi dem her om et Par Øieblikke
i egen Dragt; tro mig, de slaaer sig ikke
tiltaals med al den Tort, de bøied sidst.

Prindsessen.

De komme her?

Boyet.

Ja, det veed Gud, de vil,

Digitized by Google

med glade Miner til det slette Spil;
derfor byt Smykker, og saasnart de kommer,
spring ud som Roser i den varme Sommer.

Prindsessen.

Spring ud? — tal tydeligt.

Boyet.

En yndig Kvinde
i Maske ligner Rosen i sin Knop;
naar Masken falder, træder en Gudinde
af Skyen frem, en Rose lukkes op.

Prindsessen.

Bort, Nar! men sig, hvad skal vi finde paa,
naar nu som Beilere de for os staae?

Rosalinde.

Hvis Eders Høihed Raad af mig vil tage,
skal vi dem med og uden Maske plage;
tal om de Gjække, der os her generte,
som Moskoviter ræbsomt udstafferte;
spørg, hvem det var, og hvad de mente dog,
med sligt et Optog, slig en slov Prolog,
og hvad det plumpe Fjas mon skal betyde,
som i vort Telt de her os vilde byde.

Biron.

Tilside, Damer; der er vore Helte.

Prindsessen.

Afsted som Raadyr! ind i vore Telte!

(gaaer med Damerne.)

(Kongen, Biron, Longaville og Dumain komme i deres egen Dragt.)

Kongen.

Guds Fred, min Herre; hvor er hendes Høihed?

Digitized by Google

Boyet.

Her i sit Telt; befaler Eders Naade,
at jeg skal bringe hende noget Bud?

Kongen.

Bed, at hun blot et Ord af mig vil høre.

Boyet.

Det gjør jeg, og jeg veed, det vil hun gjøre.

(gaaer.)

Biron.

Han pikker Indfald op som Duen Vikker,
og, naar Gud vil, han dem igjen udstikker;
som Bissekræmmer han sin Bylt udbreder
ved Gilder, Markeder, paa Torv, i Stræder,
og vi, som drive Handelen en gros,
Gud veed, det gaaer ei nær saa let for os.
Smaapigerne har han i Lommen listet;
som Adam havde han vist Eva fristet;
han skjærer for, han læsper, han har slidt
sin Finger ved at kysse paa den tidt;
en Modens Abekat, Monsieur Adræt;
ved Terningbordet bander han saa net,
saa elegant; han synger en Distant
saa fin; hvem præsenterer saa galant?
blandt Damer er han „sød"; ved hvert et Skridt
paa Trappen kysser den hans Fod saa blidt;
den Blomst! han smiler sødt til Hver og En,
at man kan see hans Tænders Elfenben;
ja, hvem, der ønsker Fred i Dødens Stund,
maa give ham hans Navn: „den Honningmund."

Kongen.

Til Bloksbjerg med den Honningmund! dens Vaas
sik jo Armados' Dreng rent af sin Kaas.

Digitized by Google

(Prindsessen, ført af Boyet, Rosalinde, Maria, Katharina og Følge komme ind.)

Biron.

Der kommer han. — Finesse, hvad var du,
før han fremviste dig? — hvad er du nu?

Kongen.

Gid Lykken regne ned paa Eders Veie!

Prindsessen.

Regn paa min Vei? det ynder jeg kun lidt.

Kongen.

Hvorfor vil I min Tale nu fordreie?

Prindsessen.

Ønst mig da bedre Held; det tør I frit.

Kongen.

Vi kom her paa Besøg; vil I som vi,
saa lad os nu Jer til vort Slot ledsage.

Prindsessen.

Jeg bliver her; bliv fast ved Eden I;
mensvorne Mænd maa Gud og mig mishage.

Kongen.

Stjænd ikke; I har voldt, at vild jeg foer;
kun Eders Øines Dyd mig jo forleder.

Prindsessen.

Kald det ei Dyd; Last er det rette Ord;
det er ei Dydens Sag at bryde Eder.
Men her jeg sværger ved min Jomfru'ære,
end som den pletfri Lillie stjær og ren,
at før jeg Gjæst i Eders Hus vil være,
før times mig Alverdens Nød og Men;
thi aldrig vil jeg være Aarsag til,
at med en hellig Ed der drives Spil.

Digitized by Google

Kongen.

Vi blues ved, at I skal eensom boe
i Orknen udelukket fra Besøg.

Prindsessen.

Nei, det maa Eders Høihed ikke troe;
vi har havt Morskab her og lystig Spøg;
et Selskab Russer var for nylig her.

Kongen.

Hvad? Russer?

Prindsessen.

Ja, i Sandhed, Eders Naade;
belevne Herrer, jeg forsikrer Jer.

Rosalinde.

Tal sandt, Prindsesse! — Tro mig, Eders Naade,
Prindsessen taler kun paa Tidens Vis
med høstligt overdreven Lov og Pris.
Vi Fire fik Besøg af fire Mænd
i russisk Dragt; en Time drev de hen
med Snak, og dog i al den Tid, jeg troer,
vi hørte ikke et fornuftigt Ord.
Just kalde dem for Narre tør jeg ikke;
men naar de tørste, vil nok Narre drikke.

Biron.

Den Skjemt er mig for tør; min Smukke, Søde,
Jert Vid gjør Kløgt til Daarskab; naar vi møde
med klare Øine Himlens Flammeblik,
gjør Lyset Lyset blindt; I, Frøken, fik
saa rig en Aand, at mod dens rige Kilde
Kløgt synes dum, og Rigdom arm og lille.

Rosalinde.

Saa er I rig og kløgtig; thi jeg har
anseet Jer for —

Digitized by Google

Biron.

En Stymper og en Nar.

Rosalinde.

Hvis ei I tog, hvad Eders var igrunden,
tog I med Uret Ordet mig af Munden.

Biron.

Eders er jeg med Alt, hvad der er mit.

Rosalinde.

Min? hele Narren?

Biron.

Mindre var for lidt.

Rosalinde.

Sig, hvilken bar I før af disse Masker?

Biron.

Hvor? naar? hvad Maske? hvorfor spørger I?

Rosalinde.

Her, før, den Maske, som unsdigt skjulte
et Ansigt styggere, end den var selv.

Kongen. (affides.)

De kjendte os! — o, hvilken Spot os venter!

Dumain (affides.)

Bekjend det Hele; gjør det til en Spøg.

Prindsessen.

Hvad fattes Eders Høihed? ikke vel?

Rosalinde.

Hjælp! hold hans Pande! han faaer vndt! — I blegner?
I blev nok søsyg paa den Fart fra Rusland.

Biron.

Der har vi Himlens Straf for Edens Brud.
Ei Kobberpander kan udholde dette.
Her staaer jeg, Skjønne; send din Pil kun ud;
knus mig med Spot; lad mig din Haan hudflette;

Digitized by Google

træf med din hvasse Klogt min sløve Sands;
hug mig istykker med dit skarpe Vid;
jeg byder dig ei mere op til Dands,
ei meer i Rusferdragt jeg kommer hid;
til skrevne Taler ei min Lid jeg slaaer,
paa Drenges Ramser ikke meer jeg bygger;
ei meer forklædt jeg til min Skjønne gaaer;
ei som en Gadesanger Rim jeg bryggер.
Bort, Taftesfraser, Taler silkebløde,
udsøgte Floskler, Ord, der staae paa Skruer,
sprænglærde Talemaader, der som Fluer,
Indbildskheds Maddiker i mig kun føde!
Ved denne hvide Handske sværger jeg, —
hvor hvid saa Haanden er, maa Himlen vide, —
herefter tolker jeg min Elskovskvide
med simpelt Ja og ærligt Vadmels Nei.
Saa hør da, Pige, her jeg vil dig byde
mit Hjertes Elskov **sans reproche** og Lyde.

Rosalinde.

Sans sans jeg be'er.

Biron.

Ak, gammel Vane bider
desværre altid bedst; tilgiv; jeg lider;
med Tiden gaaer det over. — Bi, — lad see;
skriv: „Frels os, Herre Gud" paa disse Tre;
thi de er smittede; i Hjertet sik
de deres Sygdom ind af Eders Blik;
hjemsøgte blev de; I er selv ei fri;
thi „Herrens Mærke" seer jeg, bærer I.

Rosalinde.

Nei, fri er de, som disse Tegn har givet!

Digitized by Google

Biron.

Forbrudt er alt vort Eie; skjænk os Livet.

Rosalinde.

Jo vist! I tager ganske feil ad Sagen;
forbrudt? og det er Jer, der fører Klagen?

Biron.

Jeg vil ei ha' med Eder at bestille.

Rosalinde.

I skal ei heller faae det, om I vilde.

Biron.

Bliv I kun ved; min Vittighed staaer stille.

Kongen. (til Prindsessen.)

Lær os, hvorban vi turde Naade vente
for, hvad vi synded.

Prindsessen.

Bedst om I bekjendte;
var I ei nylig her i fremmed Dragt?

Kongen.

Jo, Høihed.

Prindsessen.

Var det forud overlagt?

Kongen.

Det var det, skjønne Froken.

Prindsessen.

Saa lad høre:
hvad hvisked I i Eders Dames Øre?

Kongen.

At kjær hun var mig fremfor Alt paa Jord.

Prindsessen.

Stod hun her nu, saa gik I fra Jert Ord.

Kongen.

Nei, ved min Ære!

Digitized by Google

Prindſeſſen.

Ti dog ſtille! den,
der eengang brød ſin Ed, gjør det igjen.

Kongen.

Foragt mig, hvis jeg ſvigter denneſinde.

Prindſeſſen.

Det vil jeg; derfor hold den. — Roſalinde,
hvad var det, Ruſſeren tilhviſked dig?

Roſalinde.

Han ſvor, Prindſeſſe, at han elſked mig
ſom ſine Dines Lys og ſtatted mig
høit over Alt paa Jord; min Haand at vinde
det var hans Attraa eller Døden finde.

Prindſeſſen.

Gud ſigne dig; den Ridderſmand vil ſtaae
faſt ved ſit Ord; det kan du ſtole paa.

Kongen.

Hvad mener I? Nei, tro mig paa mit Ord,
den Dame her jeg aldrig Troſtab ſvor.

Roſalinde.

Det gjorde I, ved Himlen! og dertil
gav I mig dette; tag det, om I vil.

Kongen.

Prindſeſſen fik mit Ord og dette Pant;
paa hendes Ærme jeg det atter fandt.

Prindſeſſen.

Tilgiv mig; dette Smykke har jo hun;
men Herr Biron blev min med Haand og Mund.
Sig, om I Smykket eller mig attraaer?

Biron.

Nei begge Dele jeg af Tanken ſlaaer! —
Nu fatter jeg det; det var et Komplot;

Digitized by Google

vort Mummespil blev forud Jer forraadt
og tumlet som i Julelegens Kast.
En Sladderhank, en Gjøgler, en Hans Kvast,
en Nyhedskræmmer, en Tallerkenslikker,
en Grinebider, som ærbødigst nikker,
ad hvem den Naadige har stundom leet,
han har forraadt vor Plan; da det var fleet,
har vore Damer byttet Tegn, og vi
gik efter Tegnene paa Frieri.
Se Trolovshedens Straf! Alt tvende Gange
lod vi os nu i Meneds Snare fange. —
(til Boyet.)
Men det var Jer, som kom vor Skjemt paa Spor
og voldte, at paany vi Mened svor.
I Maalet har paa hendes Naades Sko;
I kan jo smile ind i hendes Øie,
staae mellem hendes Stol og Ilden tro,
kan holde Fadet og med Spas fornøie.
I fik vor Page ud af Rollen; — gaa!
et Kvindeskjørt skal I til Ligstrud faae.
I steler til mig? o, men Eders Blik
er som et Sværd af Bly.

Boyet.

Hel lystigt gik
det raske Dystløb jo i Vittighed.

Biron.

Se, strax i Skranken, — jeg er færdig. Fred!
(Skalle kommer ind.)
Kom, ægte Vid, du stiller vældig Strid.

Skalle.

O, Herre! sig mig dog, — Ja eller Nei,
skal de tre Helte komme eller ei?

Digitized by Google

Biron.

Er der kun tre?

Skalle.

Nei, Herre; men det er det Fine deri, hver forestiller tre.

Biron.

Tregange Tre gjør Ni.

Skalle.

Nei, Herre, I maa forlade mig, Herre, jeg haaber, at det er ikke saa. I kan ikke saadan løbe med os, Herre, det kan jeg forsikre Jer, Herre; vi veed nok, hvad vi veed; jeg skulde troe, Herre, at tregange tre, Herre, —

Biron.

Er ikke ni?

Skalle.

Med Eders Permission, Herre, vi veed nok, hvormeget det beløber sig til.

Biron.

Paa min Ære, jeg har altid troet, at tregange tre var ni.

Skalle.

Gud bevares, Herre; det var en Ynk, om I skulde tjene Eders Brød ved Regning.

Biron.

Hvormeget er det da?

Skalle.

Ih, bevares, Herre, Personerne selv, Aktørerne, Herre, vil nok vise Jer, hvormeget det beløber sig til. Jeg for min Del, Herre, jeg skal, saa at sige, kun forestille een Mand, Pompion den Store, Herre.

Biron.

Er du en af Heltene?

Digitized by Google

Skalle.

Det har behaget dem at agte mig værdig til Pompion den Stores Rolle. Jeg for min Del kjender ikke hans Helterang saa nøie; men Pompion skal jeg svare for.

Biron.

Gaa saa og lad dem gjøre sig færdige.

Skalle.

Vi skal nok gjøre vore Sager godt, Herre; vi skal nok gjøre os Umage.

(gaaer.)

Kongen. (til Biron.)

Biron, de gjør os Skam; lad dem ikke komme.

Biron.

Af Skammen har vi bidt Hovedet, og hvad Ondt er der i, om de spilte værre, end Eders Høihed og vi?

Kongen.

Jeg siger, de skal ikke komme hid.

Prindsessen.

Nei, Høihed, giv den Sag i mine Hænder;
den Skjemt er morsomst, der sig selv ei kjender,
naar Ivrighed, der stræber efter Gunst,
selv slaaer ihjel Gjenstanden for sin Kunst;
og just det slette Spil kan more tidt,
naar stort Rabalder endes med saa lidt.

Biron. (til Kongen.)

Den Skildring passer herligt paa vor Skjemt.

(Armado kommer.)

Armado.

Salvede! jeg anraaber dig om at offre saa meget af din kongelige, søde Aande, som behøves til at udtale et Par Ord.

(han taler affides med Kongen og giver ham et Papir.)

Digitized by Google

Prindsessen.

Mon den Mand tjener Gud?

Biron.

Hvorfor spørger I derom?

Prindsessen.

Han taler ikke, som et Menneske, Vorherre har skabt.

Armado. (høit.)

Det kommer ud paa eet, min skjønne, søde Honningmonark; thi jeg forsikrer, Skolemesteren er overordenlig fantastisk, altfor forsængelig, altfor, altfor forsængelig. Men vi vil lade det komme an, som man siger, paa **fortuna della guerra**. Jeg ønsker Jer Sindets Fred, allersomkongeligste Forening! (gaaer.)

Kongen.

Det bliver nok en skjøn Forsamling af Helte: han forestiller Hektor fra Troja, Bondeknolden Pompejus den Store, Kapellanen Alexander, Armados Dreng Hercules, Pedanten Judas Maccabæus.

Først kommer de fire Helte, og gaaer det godt for dem, saa skifter de Fire Dragt og spiller de andre Fem.

Biron.

De Fem skal spille den første Scene.

Kongen.

Nei, det er de Fire, skulde jeg mene.

Biron.

Pedanten, Storstryberen, Kapellanen, Narren og Drengen.

Det er som Sejer alle, hvis Verden atter faaer
fem slige Helte samlede igjen et heldigt Aar.

Kongen.

Der har vi Skibet isigte, for fulde Seil det gaaer.

(Optog af de ni Helte.)

Digitized by Google

(Skalle kommer ind i Rustning som Pompejus.)

Skalle.

Jeg er Pompejus —

Biron.

Nu lyver du; det kan du ikke være.

Skalle.

Jeg er Pompejus —

Boyet.

Og Løvens Gab maa du paa Knæet bære.

Biron.

Godt sagt, gamle Skjelmsmester; vi To maa være Venner.

Skalle.

Jeg er Pompejus; den Svære kaldt —

Dumain.

Den Store!

Skalle.

Stor var det, ja! — den Store kaldt, som ubi Stridens Hede med Sværd og Skjold fik mangen Gang min Fjende til at svede.

Jeg reiste langs med denne Strand, indtil jeg landed her, og for den franske Jomfrus Ben jeg lægger ned mit Sværd.

Hvis Eres Naade vilde sige: „Tak, Pompejus", saa var jeg færdig.

Prindsessen.

Mange Tak, store Pompejus.

Skalle.

Saameget var det ikke værd; men jeg skulde troe, jeg var perfekt; jeg gjorde kun en lille Feil i „stor".

Biron.

Jeg tør vædde min Hat imod en Halvskilling, at Pompejus er den bedste af Heltene.

Digitized by Google

(Nathaniel kommer ind i Rustning som Alexander.)

Nathaniel.

Jeg var den hele Verdens Herster og Forstander,
i Øst, Vest, Nord og Syd udbredte jeg mit Rige;
mit Skjold beviser klart, at jeg er Alisander.

Boyet.

Din Næse siger Nei; den staaer jo altfor lige.

Biron.

Din Næse lugter Nei, du saare vellugtrige!

Prindsessen.

Seirherren er forsagt; — bliv ved, Herr Alexander.

Nathaniel.

Jeg var den hele Verdens Herster og Forstander.

Boyet.

Ja, det er ganske vist; det var du, Alisander!

Biron.

Pompejus den Store!

Skalle.

Jeg er Eders Velbaarenheds Tjener, Skalle.

Biron.

Jag Verdensherskeren ud; jag Alisander ud.

Skalle. (til Nathaniel.)

O, Herre, I har gjort det af med Verdensherskeren Alisander. I vil blive slettet ud af de gamle Tapeter for den Sags Skyld og Eders Løve, der sidder paa en Natstol med Hellebarden i sin Klo, den maa I overlade til Æ—Æ—Æneas; han bliver den niende Helt. En Verdensherster og bange for at tale! Skam dig og løb din Vei, Alisander! (Nathaniel gaaer.) Det er, med Eders Tilladelse, et godt solle Skind, en skikkelig Karl, seer I, og snart forknyt. Han er en forskrækkelig god Nabo, og en Pokkers Karl til at slaae Kegler; men Alisander — ak ja, det seer I jo nok, hvor-

Digitized by Google

dan det er; — det er ham for meget; — men nu kommer der Helte; de skal nok anderledes tale rent ud af Posen.

Biron.

Gaa nu af Veien, ædle Pompejus.

(Holofernes kommer ind i Rustning som Judas Maccabæus og Møl som Hercules.)

Holofernes.

Den store Hercules er denne lille Gut,
som fælded Cerberus, den trehovdede Canis;
dengang som Pattebarn han laa i Svøb med Sut,
i Buggen alt han kvalte Slanger med sin manus,
og qvoniam han staaer som mindreaarig her,
ergo med min Apologi parat jeg er. —

(til Møl)

Gjør du med Anstand nu dit Exit og forsvind.

(Møl gaaer.)

Judas er jeg —

Dumain.

En Judas!

Holofernes.

Ikke Iskarioth, Herre. —
Judas er jeg, af Navn den Makkabæer —

Dumain.

Af Navn, men af Gavn en slet og ret Judas.

Biron.

En lysfende Forræder! — hvorledes er du bleven til Judas?

Holofernes.

Judas er jeg —

Dumain.

Skamme dig maa du, Judas!

Digitized by Google

Holofernes.

Hvad mener I, Herre?

Boyet.

At Judas skal gaae hen og hænge sig.

Holofernes.

Vær saa god at vise mig Veien, min nysigne Herre.

Biron.

Godt sagt; et Figentræ var det, Judas hængte sig i.

Holofernes.

I skal ikke forvirre Hovedet paa mig.

Biron.

Fordi du har ikke noget Hoved.

Holofernes.

Hvad kalder I dette her? (peger paa sit Hoved.)

Boyet.

Knoppen paa en Violin.

Dumain.

Et Knappenaalshoved.

Biron.

Et Dødningehoved paa en Ring.

Longaville.

Ansigtet paa en gammel romersk Mønt, som neppe kan sees.

Boyet.

Knappen paa Cæsars Sværd.

Dumain.

Den udskaarne Knap paa et Krudthorn.

Biron.

Sankt Georgs Ansigt paa en Medaille.

Dumain.

Ja, en Medaille af Bly.

Digitized by Google

Biron.

Javist, saadan en, som en Tanddoktor har paa sin Hue. Og tal saa videre; nu har vi sat dit Hoved i Lave.

Holofernes.

Nei, I har bragt det ud af Lave.

Biron.

Vi har jo forsynet dig med mange Hoveder.

Holofernes.

I har givet mig paa Hovedet Allesammen.

Biron.

Om du saa var en Løve, saa gjorde vi ligesaa.

Boyet.

Men da han er et Asen, saa lad ham nu gaae.

Holofernes.

Det er slet ikke ædelt, ei høsligt eller net.

Boyet.

Et Lys til Judas; ellers i Mørket falder han let.

Prindsessen.

Den stakkels Maccabæus! hvor han blev jaget træt!

(Holofernes gaaer.)

(Armado kommer ind i Rustning, som Hector.)

Biron.

Skjul nu dit Hoved, Achilles; her kommer Hector i Rustning.

Dumain.

Om ogsaa mit Gjækkeri skal træffe mig selv, saa vil jeg nu være lystig.

Kongen.

Hector var kun en Trojaner i Sammenligning med denne her.

Boyet.

Men er det ogsaa Hector?

Digitized by Google

Dumain.

Jeg troer ikke, at Hector var bygget af saa ſkjært Tømmer.

Longaville.

Hans Ben er for ſvært for Hector.

Dumain.

Mere Læg har han rigtignok.

Boyet.

Nei; hans Smalben er kjønneſt.

Biron.

Det kan ikke være Hector.

Dumain.

Han er enten en Gud eller en Maler; han kan gjøre Anſigter.

Armado.

Den vaabenſtærke Mars, den Drot for Vaabenbrag,
en Gave ſkjænkede til Hector, —

Dumain.

En forgyldt Muſkatnød!

Biron.

En Citron!

Longaville.

Spækket med Krydernelliker!

Dumain.

Nei, ſprækket.

Armado.

Stille!
Den vaabenſtærke Mars, den Drot for Vaabenbrag,
en Gave ſkjænkede til Hector, Trojas Helt,
en Mand ſaa gjæv, at han den hele lange Dag
fra Morgen og til Kveld ſtred uden for ſit Telt.
Den Blomſt er jeg —

Digitized by Google

Dumain.

Den Krusemynt.

Longaville.

Den Smørblomst.

Armado.

Kjæreste Herr Longaville, læg Tøile paa Eders Tunge.

Longaville.

Jeg maa heller give den Tøilen; den løber jo omkap med Hector.

Dumain.

Og Hector er en Mynde.

Armado.

Den stjønne Helt er alt død og hensmuldret. Kjære Børn, forstyr ikke hans Ben i Graven; mens han var i Live, var han en Mand. — Men jeg vil gaae videre i min Text. — (til Prindsessen). Yndige Kongehøihed, forund mig din HøreIses Sands.

Prindsessen.

Tal, tappre Hector! det fornøier os meget.

(Biron hvisker til Skalle.)

Armado.

Jeg tilbeder din yndige Naades Tøffel.

Boyet.

Han elsker hende Fod for Fod.

Dumain.

Han kan ikke alenvis.

Armado.

Den Hector steg høit over Hannibal —

Skalle. (kommer frem.)

Hun er færdig, Fatter Hector; hun er færdig; hun er paa tredie Maaned.

Digitized by Google

Armado.

Hvad mener du?

Skalle.

Ja, min Tro, hvis I ikke spiller den ærlige Trojaner, saa er den stakkels Tøs væk; hun er paa gode Veie; Barnet rører sig allerede, og Eders er det.

Armado.

Infamiserer du mig her for Potentaterne? du skal døe!

Skalle.

Saa bliver Hector pidsket for Jacquenettas Skyld, som han har staffet et Liv, og hængt for Pompejus' Skyld, som han har stilt ved Livet.

Dumain.

O, sjeldne Pompejus!

Boyet.

Berømmelige Pompejus!

Biron.

Større end stor! store, store, store Pompejus! Pompejus den Vældige!

Dumain.

Hector stjælver.

Biron.

Pompejus er i Oprør. — Flere Furier! flere Furier! opæg dem! opæg dem!

Dumain.

Han udfordrer ham.

Biron.

Ja, om han saa ikke har mere af en Mands Blod i sig, end en Loppe behøver til Aftensmad.

Armado.

Bed Morgenstjernen! jeg udfordrer dig!

Digitized by Google

Skalle.

Jeg slaaes ikke med Morgenstjerne, som en Natvægter! det skal klirre; med Sværd skal det være. O, lad mig laane min Rustning igjen!

Dumain.

Plads for de vrede Helte!

Skalle.

Jeg vil slaaes i bare Skjorte.

Dumain.

Modige Pompejus!

Mol.

Herre, lad mig slaae Jer lidt koldt Vand i Blodet; seer I ikke, at Pompejus er ifærd med at trække ud for at slaaes? hvad tænker I paa? I mister hele Eders Reputation.

Armado.

Ædle Herrer og Krigsmænd! undskyld mig; jeg vil ikke slaaes i bare Skjorte.

Dumain.

I kan ikke afslaae det; Pompejus har udfordret Jer.

Armado.

Hjertenskjære Herrer! jeg kan og jeg vil.

Biron.

Hvad Grund har I dertil?

Armado.

Den nøgne Sandhed er den: jeg har ingen Skjorte; jeg gaaer i Uld for at gjøre Bod.

Boyet.

Det er sandt; det blev ham paalagt i Rom af Mangel paa Linned, og siden den Tid tør jeg sværge paa, at han ikke har baaret andet Linned end et af Jacquenettas Vistekklæder, og det bærer han nærmest ved Hjertet som et Elskovspant.

(Mercade kommer ind.)

Digitized by Google

Mercade.

Hil Jer, Prindsesse!

Prindsessen.

I er høist velkommen,
men I afbryder her vor Lystighed.

Mercade.

Det smerter mig, Fyrstinde; thi mit Budskab
er tungt at sige. Kongen, Eders Fader, —

Prindsessen.

Er død, ved Himlen!

Mercade.

Ja; mit Bud er bragt.

Biron.

Afsted, I Helte, nu formørkes Scenen.

Armado.

Jeg for min Del, trækker Veiret frit; thi jeg har seet Fornærmelsens Dag igjennem Forsigtighedens Sprække, og jeg skal skaffe mig Ret som en Soldat.

(Heltene gaae.)

Kongen.

Hvorledes gaaer det Eders Majestæt?

Prindsessen. (til Boyet.)

Gjør Alting færdigt; jeg vil bort i Aften.

Kongen.

Nei, Eders Høihed, bliv, jeg beder Jer.

Prindsessen.

Gjør Alting færdigt. — Tak, I ædle Herrer,
for Eders venlige Opmærksomhed.
Jeg beder i mit Hjertes friske Sorg,
undskyld i Eders Visdom eller glem
vort Lunes altfor frie Skjelmeri;
ifald vor Driftighed gik altfor vidt

Digitized by Google

i Ordets lette Spil, var Eders Godhed
selv Skyld deri. — Farvel, min ædle Fyrste!
tungt Hjerte kan ei føre smidig Tunge;
undskyld mig, hvis min Tak ei svarer til
den store Bøn, jeg fik saa let bevilget.

Kongen.

Den sidste Time føier paa det Sidste
hel tidt hver Sag just, som dens Hastværk kræver,
og afgjør ofte, just imens den flyer,
hvad lange Tiders Tvist ei kunde løse,
og skjønt en Datters sorrigfulde Pande
maa nægte Elskov, naar med Smil den beiler,
den Bøn, som kjærligt vilde overtale,
saa lad dog, — Elskov talte jo dog først, —
lad ikke Sorgens Sky forjage den
fra Maalet. At begræde tabte Venner
er ikke nær saa frugtbart og saa gavnligt
som Glæden over nylig fundne Venner.

Prindsessen.

Jeg fatter ei Jert Ord; min Sorg er dobbelt.

Biron.

Et ærligt, simpelt Ord faaer letteſt Indgang
i Sorgens Øre. — Kjend paa disse Mærker,
hvad Kongens Mening er. For Eders Skyld
har vi forsømt vor Tid, har spillet falsk
med vore Løfter; Eders Skjønhed, Damer,
har skjæmmet os, idet den gav vort Sind
en Retning tvertimod vort Øiemed;
og fandt I Noget hos os latterligt, —
Elskov er fuld af alskens daarlig Vanart,
kaad som et Barn, letsindig, lunefuld,
af Øiet skabt, derfor som Øiet fuld

Digitized by Google

af sære Former, Skikkelser og Syner,
omskiftelig, som Øiet lader rulle
sit Blik omkring til hver omskiftet Gjenstand;
hvis nu den Flitterdragt af flygtig Elskov,
som vi tog paa, i Eders Himmelsine
har ilde klædt vor Ed og Værdighed,
har disse Himmelsine selv os fristet
til Brøden, som de see; og derfor, Damer,
vor Elskov hører Eder til; dens Feil
er Eders; vi blev utro mod os selv,
da vi blev engang utro for at være
for evig tro mod dem, der gjorde os
til begge Dele, — Skjønneste, mod Jer;
den Troløshed, skjønt i sig selv en Synd,
retfærdiggjør sig selv og bliver Dyd.

Prindsessen.

Vi modtog Eders Breve, elskovsfyldte,
og Eders Gaver, Elskovs Sendebud;
men i vort Jomfruraad lod vi dem gjælde
for Høflighedser, Skjemt, Galanteri,
Vattering til at fylde Tiden ud;
for vor Del tog vi ikke denne Sag
med mere Alvor; derfor mødte vi
Jer Beilen paa dens egen Vis, som Skjemt.

Dumain.

Langt meer end Skjemt bevidned vore Breve.

Longaville.

Og Blikke.

Rosalinde.

Saadan tolked vi dem ikke.

Digitized by Google

Kongen.

Saa skjænk i Timens sidste Øieblik
os Eders Elskov!

Prindsessen.

Altfor kort en Frist
til sligt et Kjøb for evig Tid at slutte.
Nei, nei, min Konge; Eders Høihed er
mensvoren, fuld af Brøde; derfor hør mig:
hvis I vil gjøre Noget for min Elskov, —
skjønt der er liden Grund, — saa gjør da dette:
Jeg troer ei Eders Ed; men drag ihast
til et forladt og øde Enebo,
langt bort fra alle denne Verdens Glæder;
bliv der, til Aaret har fuldbragt sit Omløb
igjennem alle Himmelkredsens Tegn;
hvis dette strenge Liv i Ensomheden
ei ændrer, hvad Jert hede Blod nu lover,
hvis Faste, Frost, haardt Leie, tynde Klæder
ei visner Eders Elskovs Blomsterpragt,
men staaer den Prøven og forbliver Elskov, —
saa kom, saasnart det Aar er løbet ud,
og kræv mig, kræv mig da med denne Ret,
og ved den Jomfruhaand, som trykker Eders,
da er jeg Eders; indtil denne Stund
jeg gjemmer i et Sørgehus min Kummer,
og skjænker Mindet om min Faders Død
en Regn af Taarer. Nægter I mig dette,
velan, saa stille vi nu Haand fra Haand,
og vore Hjerter binder intet Baand.

Kongen.

Hvis dette eller meer jeg nægter dig
for blødt at vugge mig i kjælen Ro,

Digitized by Google

lad Dødens bratte Haand da ramme mig! —
fra nu skal i dit Bryst mit Hjerte boe.

Dumain.

Og mig, min Elskede? dit Svar til mig?
en Brud?

Katharina.

Et Skjæg, god Helsen, Hjertet ærligt,
tre gode Ting jeg ønsker trefold hjærligt.

Dumain.

O, skal jeg sige: „Tak, min søde Brud?"

Katharina.

Nei, Herre, Aar og Dag maa gaae, forinden
jeg lytter til en Beiler glat om Kinden;
naar Kongen kommer, tør I komme frit;
har jeg da megen Elskov, faaer I lidt.

Dumain.

Den Tid jeg vente vil med trofast Hu.

Katharina.

Vogt Jer! sværg ikke falsk engang endnu.

Longaville.

Maria?

Maria.

Naar et Aar er rundet hen,
jeg lægger Sorgen for en trofast Ven.

Longaville.

Jeg venter taaligt; lang den Tid dog falder.

Maria.

I selv er lang som Faa af Ebers Alder.

Biron.

Skjøn Jomfru grubler? Søde, se paa mig;
se mig i Øiet, i mit Hjertes Vindue,

Digitized by Google

hvor øm en Bøn der venter paa dit Svar;
byd mig en Daad, der vinde kan din Elskov.

Rosalinde.

Tidt har jeg hørt Jer omtalt, Herr Biron,
før end jeg saae Jer, og Alverdens Tunger
forkynder, I er fuld af Skjemt og Spot,
af Lignelser og hvasse Spydigheder,
som I vil øve paa Enhver, Jert Vid
har Evne til at naae. For nu at luge
det Ukrud ud af Eders rige Hjerne,
og dermed vinde mig, om I saa lyster, —
thi uden dette kan jeg ikke vindes, —
saa skal I fra idag af Aaret ud
besøge tavse Syge og kun tale
med stakkels Jamrende; jert Hverv skal være
med al Anstrængelse af Eders Vid
at tvinge kvalfuld Afmagt til at smile.

Biron.

At kalde Latter frem i Dødens Strube?
det gaaer ei an; det er umuligt; Skjemt
kan ikke virke paa en Sjæl i Dødskamp.

Rosalinde.

Paa den Vis aves just den Spottens Aand,
hvis Magt er født af dette tomme Bifald,
som Mængdens dumme Latter skjænker Daarer.
Et vittigt Indfalds Held beroer paa Øret
hos den, der hører, ikke paa dens Tunge,
der siger det. Hvis nu den Syges Øre,
der døves af hans egen Jammers Raab,
vil høre Eders tomme Skjemt, — bliv ved da,
og jeg vil tage Jer med samt den Lyde;
men, vil han ikke, læg den Aand da bort,

Digitized by Google

og jeg skal see Jer uden denne Lyde
og glædes meget ved den Sindsforandring.

Biron.

Et Aar? godt! komme da, hvad komme skal;
et Aar jeg skjemter i et Hospital.

Prindsessen. (til Kongen.)

Ja, kjære Herre; altsaa nu Farvel!

Kongen.

Nei, Frøken, vi vil følge Jer paa Vei.

Biron.

Just som et Lystspil gik vor Veilen ei:
Hans fik ei Thrine. Vilde blot de Skjønne
som i Komedien vor Skjemt belønne!

Kongen.

Det faaer dog Ende, — om det og er trangt —
om Aar og Dag.

Biron.

Det Stykke er for langt.

(Armado kommer ind.)

Armado.

Hulde Majestæt, forund mig —

Prindsessen.

Var det ikke Hector?

Dumain.

Den ædle trojanske Ridder.

Armado.

Jeg vil kysse din kongelige Finger og tage Afsked. Jeg er bunden af et Løfte; jeg har lovet Jacquenetta at gaae bag Ploven tre Aar for hendes hulde Elskov. Men, høitagtede Høihed, vil I høre den Dialog, som de to lærde Mænd har sammensat til Pris for Uglen og Gjøgen? den skulde være føiet til Slutningen af vort Skuespil.

Digitized by Google

Kongen.

Kald dem ind i en Hast; vi vil høre den.

Armado.

Hei! kom ind!

(Holofernes, Nathaniel, Møl, Skalle og Flere komme ind med Musik.)

Paa denne Side er **Hiems**, Vinteren, paa den anden **Ver**, Foraaret, den ene ledsaget af Uglen, den anden af Gjøgen. **Ver**, begynd.

Foraaret. (synger.)

Naar Primlen og den blaa Viol,
og Tusindfryd i sølvhvid Glands,
og Smørblomst i sin Gyldenhjol
har Engen smykt i broget Krands,
da synger Gjøgen fra sin Gren,
de gifte Mænd til Spot og Men:
Kuku!
Kuku! Kuku! — den Barsellyd
er Ægtemænd til liden Fryd.

Naar Hyrden stjærer Fløiter til,
og Lærken vækker Bondens Dreng,
naar Stær og Duer parres vil,
og Pigen bleger Lin paa Eng,
da synger Gjøgen fra sin Gren
de gifte Mænd til Spot og Men:
Kuku!
Kuku! Kuku! — den Barsellyd
er Ægtemænd til liden Fryd.

Vinteren.

Naar Tagets Istap hænger ned,
og Jens med valne Fingre gaaer,

Digitized by Google

naar Hans til Arnen bærer Ved,
og Melkespanden frosfen staaer,
naar Fygesne gjør Veien trang,
da stemmer Uglen op sin Sang:
Uhu!
Tuit! Uhu! — den Sang er sød,
mens Hanne rører Ollebrød.

Naar Blæsten tuder hult i Stød,
og Spurv i Sneen søger Foer,
Naar Marens Næsetip er rød,
og Hoste døver Præstens Ord,
naar Øblet svømmer stegt i Krus,
da striger Uglen høit fra Hus:
Uhu!
Tuit! Uhu! den Sang er sød,
mens Hanne rører Ollebrød.

Armado.

Mercurs Ord ere raa efter Apollos Sang! — Gaa I den Vei, vi denne.

(Alle gaae.)

Digitized by Google

Anmærkninger.

S. 3. „Akademos' Lund". — Akademos var en attisk Heros. Ved hans hellige Lund udenfor Athen var en Øvelsesplads (Akademia), hvor Plato samledes med sine Tilhørere, og hvoraf hans Skole fik Navn.

— 19. „Den dandsende Hest". — Paa Shakspeares Tid foreviste en Mand ved Navn Banks i London en Hest, der vakte stor Beundring ved sine Kunster; han blev siden i Rom brændt som Hexemester tilligemed sin Hest.

— 21. „Kongen og Tiggerpigen". — Denne Folkevise om Kong Cophetua, der elskede en Tiggerkvinde, hentydes der oftere til hos Shakspeare.

— 39. „Kjæphesten er forglemt". — Maaskee et Brudstykke af en Spotteviise over den puritanske Strænghed, der fordømte de gamle Folkelystigheder, hvoriblandt Kjæphesten ved Maifesten, der skulde forestille St. Jørgens Hest.

— 51. „En Monarcho". — Omtales paa den Tid, som en Person, der morede Folk i London ved sit latterlige, pralende Væsen. Han var en Italiener, der synes at have hørt til den spanske Affendings Følge og enten spillede Nar eller maaskee var sindsforvirret.

— 53. „Ginevra". — Den berømte Kong Arthurs Dronning, bekjendt fra Ridderromanerne.

— 55. „Holofernes". — I denne Figur har Shakspeare

Digitized by Google

parodieret en italienſk Sprogmeſter, Florio, der paa den Tid levede i England og havde udgivet en italienſk Ordbog og flere Skrifter; han havde i et af disſe udtalt ſig med Ringeagt om Shakſpeares Tragoedier og det engelſke Drama i Almindelighed; Digteren hævner ſig ved at parodiere den pedantiſke Stil i hans Skrifter og Tale. I en Fortale til 2den Udgave af Ordbogen udtaler Florio ſin Forbittrelſe over Shakſpeares Spot.

S. 55. „**Haud credo**". — ɔ: Jeg troer det ikke.

— 57. „**Perge**". — ɔ: Bliv ved.

— 58. „**Mehercle**". — Sandelig. — „**Vir sapit, qvi pauca loqvitur**". ɔ: den Mand er klog, der kun taler lidt.

— — „**Fauste precor**" ꝛc. — Et Vers af en Poet fra det 15de Aarhundrede, hvis Digte en Tid vare meget yndede og paa Shakſpeares Tid ſkal have været brugt ſom Skolebog; hans Navn var Baptiſta Spagnolus, og han kaldtes Mantuaneren efter ſin Fødeby.

— 59. „**Vineggia**" ꝛc. ɔ: Venedig, Venedig! hvo der ikke har ſeet dig, fatter ikke dit Værd.

— — „**Lege, domine**". — ɔ: Læs, min Herre.

— 60. „**Caret**" ɔ: mangler.

— — **Ovidius Naso**. — Den berømte latinſke Digter paa Auguſtus Tid.

— 63. „**Sit Papir han bærer**" o. ſ. v. — Forbrydere, der ſtode i Gabeſtokken, havde et Papir heftet paa ſig, hvorpaa deres Forbrydelſe var ſkreven.

— 78. „**Satis, qvod sufficit**". — ɔ: Hvad der er tilſtrækkeligt, er nok.

— — „**Novi hominem tanquam te**". — ɔ: Jeg kjender Manden ligeſaa godt ſom dig.

Digitized by Google

S. 79. „Vocatur". — ɔ: kaldes. — Ne intelligis, domine? ɔ: Forstaaer du ikke, Herre? „Laus Deo! bone intelligo". Gud ske Lov, jeg forstaaer godt (skulde hedde bene). „Priscian". — En gammel latinsk Grammatiker. — „Videsne, quis venit? — ɔ: Seer du, hvem, der kommer? — „Video et gaudeo". — ɔ: jeg seer og glæder mig. — Qvare? ɔ: hvorfor? — Salutationem. ɔ: Hilsen. — Honorificabilitudinitatibus". — En barbarisk Sammensætning, der Intet betyder og kun skal parodiere pedantiske Ordsammensætninger.

— — „En brændende Rosin". — At kaste Rosiner dyppede i Brændevin og antændte i Bægeret, omtales oftere som en Spøg ved Drikkelag; de kaldtes flapdragons, og det var en Behændighedsprøve at sluge dem uden at brænde sig.

— 80. „Pueritia". — ɔ: Barndom. — Qvis? ɔ: hvem?

— 81. „Infamia". — ɔ: Vanrygte. — Circum circa ɔ: rundt omkring.

— — „Ad unguem". — ɔ: Efter en Regl; d. v. s. med fuldendt Nøiagtighed. — „Præambula". — ɔ: Gaa iforveien.

— 82. „De ni Helte". — Optog, hvori enten allegoriske Figurer eller Personer fra Mythologien eller Historien fremstilledes, var en yndet Forlystelse. Blandt saadanne Forestillinger nævnes oftere „de ni Helte" („nine worthies"); der pleiede at være tre Hedninger, tre Jøder og tre Christne; men Listen paa dem var temmelig forskjellig.

— 85. „Saa let, saa lyst og lystigt". — Ordet light betyder baade lys og let (letsindig, letfærdig). Shak-

Digitized by Google

speare bruger ofte dette Ord til Ordspil, som det ikke er muligt at gjengive paa Dansk. I det Hele vrimler dette Stykke af Ordspil, der fordetmeste kun kunne gjengives meget ufuldkomment eller maa helt omstrives.

S. 87. „De røde Initialer". — De store Begyndelsesbogstaver i gamle Bøger vare ofte røde. Rosalinde lader Katharina høre, at hun var koparret; („af O'er er dit Ansigt mærket slemt").

— 89. „Saint Denis". — De franske Kongers Skytshelgen og derfor det franske Krigsraab.

— 90. „Mostoviter — Russer". — Dette Folk stod dengang endnu temmelig fremmed for Europas øvrige Folk, og deres Dragt var derfor en yndet Maskeradedragt.

— 92. „Som det rige Taft". — Maskerne vare af Taft; B. spotter over, at Talen priser de maskerede Damers Ynde.

— 105. „**Sans sans**". — Det franske Ord **sans** brugtes hyppigt i Konversationssproget istedenfor det engelske **without**. Det forekommer ogsaa hos Shakspeare uden nogen komisk Betydning; men her spotter Rosalinde dermed som en affekteret Brug af fremmede Ord, fordi Biron nylig har sagt, at han vil tale aldeles simpelt.

— — „Frels os, Herre Gud". — I Pestens Tid pleiede man at skrive denne Bøn paa de smittede Huse. „Herrens Mærke" er de Pletter, der var de første Tegn paa Pesten.

— 112. „Løvens Gab — paa Knæet". — Heltenes Rustning var ofte smykket med et Løvehoved paa Knæet eller Skulderen.

— 113. „Din Næse siger Nei; den staaer jo altfor lige". — Alexander den Store skal have været lidt skjævhovedet.

Digitized by Google

S. 113. „I vil blive slettet ud af de gamle Tapeter". — d: I vil ikke længer høre til de berømte Mænd, (hvis Billeder vare anbragte paa de vævede Tapeter).

— 114. „Canis". — d: Hund. — „Manus". — Hænd. — „Qvoniam". — Saasom. — „Ergo". — Altsaa.

— 116. „Hektor var kun en Trojaner". — Trojaner brugtes som en spøgende Betegnelse for Skjelmer og Landstrygere.

— 117. „En forgyldt Muskatnød" o. s. v. — Saadanne Ting brugtes til Julegaver.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Historiske Oplysninger

til

Shakspeares dramatiske Værker.

Digitized by Google

Digitized by Google

1.

Shakspeares Levnet.

De engelske Literaturhistorikere og Fortolkere af Shakspeare have anvendt megen Flid paa at efterspore selv de mindste Efterretninger, der kunde bidrage til at oplyse hans Livsforhold; af Kirkebøgerne i hans Fødeby have de uddraget en Del Optegnelser om Ægtevielser, Daab og Dødsfald i hans Slægt; af Byens Arkiver er det oplyst, hvilke kommunale Poster, Faderen beklædte, hvilke Eiendomme han besad, og hvilke Sønnen senere kjøbte; af forskjellige andre offentlige Dokumenter har man faaet enkelte Oplysninger om hans Forhold som Medeier af Theatret o. d. l.; af mundtlige Overleveringer, der siges at hidrøre fra Samtidige, har man samlet enkelte uhjemlede og tildels usandsynlige Sagn; men det hele Udbytte af al denne Flid har dog kun været et meget tarveligt Omrids af Digterens ydre Livsvilkaar.

William Shakspeare er født i den lille By Stratford ved Avon i Warwickshire i April 1564. Hans Fader, John Shakspeare, var en velhavende Borger og Landeiendomsbesidder; (han betegnes i offenlige Dokumenter som **gentleman** og **yeoman**); han beklædte forskjellige kommunale Tillidsposter (bl. A. som **High bailiff** og **Chief-alderman**). Om hans Næringsvei er der meget forskjellige Overleveringer; Nogle gjøre ham til Uldhandler, Andre til Handskemager eller Gar-

Digitized by Google

ver, atter Andre til Slagter; derimod er der ſikkre Vidnesbyrd om, at hans tidligere Velſtand ſenere gik tilbage, ſaa at han netop i William Shakſpeares Opvæxt og Ungdom var i en trykkende Stilling, medens han derimod ſynes ſenere ved Sønnens Biſtand at være kommen paa Fode igjen. Fra Aaret 1596 og 1599 foreligge der to Dokumenter fra **Herald's College**, hvorved hans Ret anerkjendes til at føre adeligt Vaabenſkjold og til deri at optage ſin Huſtrus Familievaaben; (hun hørte til en Sidegren af Slægten Arden). Det er rimeligt, at den gamle Shakſpeare har gjort denne Fordring gjældende for Sønnens Skyld, hvis Stilling ſom Skuespiller gjorde det vanſkeligt for ham at hævde ſig ſom Gentleman.

William Shakſpeare voxede altſaa op i indſtrænkede Forhold og har neppe faaet anden Opdragelſe end den tarvelige, ſom den offentlige Skole i den lille By kunde byde. Hans lærde Ven, Ben Johnſon, ſiger, at han kunde „lidet Latin og mindre Græſk". Han har vel i ſenere Aar lært noget Franſk og Italienſk. Sit Fædrelands Hiſtorie har han lært at kjende gjennem Halinſheds **Chronicle**, og til Kundſkab om den klaſſiſke Oldtid havde man paa hans Tid betydelige Hjælpemidler i Overſættelſer f. Ex. Chapmans af Homer og Norths af Plutarch, hvilken ſidſte han utvivlſomt har benyttet til ſine romerſke Tragedier. Underſøgelſen om, hvorvidt hans Lærdom ſtrakte ſig, er et ørkesløſt Arbeide. Det trænger vel ikke til Bevis, at ſaa tankevægtige Digterværker ſom hans kun kunde frembringes af en dannet Aand; men Geniet har kortere og lettere Veie til Dannelſen end den, der fører gjennem vidtløftig Boglærdom.

Om hans Barndoms og første Ungdoms Aar er der iøvrigt Intet overleveret uden aldeles løſe og uhjemlede Efterretninger. Medens En vil vide, at han var Hjælpelærer ved Byens Skole, gjør en Anden ham til Skriver hos en Ad-

Digitized by Google

vokat, og en Tredie fortæller, at han hjalp sin Fader i hans Haandtering som Slagter, og at hvergang han slagtede en Kalv, gjorde han det „med Pathos (in a **high Style**) og med en Tale". Det Eneste, der kan siges med Sikkerhed om denne Tid af hans Liv, er, at man slet Intet veed derom.

Allerede i sit nittende Aar blev Shakspeare gift med en Pige, der var otte Aar ældre end han; sex Maaneder efter Bryllupet blev hans første Barn døbt. Ligesaa unyttigt som det er at forsøge at bortforklare denne Kjendsgjerning, ligesaa vilkaarligt og utilladeligt er det paa den anden Side, naar Nogle heraf have villet hente Bevis for, at hans Ægteskab skulde have været ulykkeligt, og at opsøge Yttringer i hans Stykker, hvori man vil indlægge en Hentydning til hans egne huslige Forhold. Under hele hans Ophold i London boede hans Hustru og Børn i Stratford; efter en Overlevering, som der ingen Grund er til at tvivle om, besøgte han hvert Aar sit Hjem der; saasnart han havde erhvervet sig en Formue, kjøbte han sig Hus og Landeiendom i sin Fødeby, og efterat han havde opgivet sin Theatervirksomhed, tilbragte han Resten af sit Liv der med sin Hustru og sine Børn.

I sit to og tyvende Aar forlod Shakspeare sit Hjem og drog til London for at bryde sig en ny Bane. Som den ydre Anledning dertil fortæller et almindeligt udbredt og vistnok troværdigt Sagn, at han var kommen i Ledtog med nogle vilde Svende og i Forening med dem havde skudt Dyr i en Dyrehave, der tilhørte Herr Thomas Lucy af Charlecote. Det var en Brøde, som den Tids offentlige Mening bedømte temmelig mildt; men Jagtloven var streng, og Herr Thomas vilde ikke vise Skaansomhed mod Overtræderen. Shakspeare skal have forværret sin Sag ved et drøit Smædeskrift, som han opslog paa Porten til Dyrehaven, og hvoraf et Vers, der skal være optegnet efter mundtlig Meddelelse, endnu opbevares.

Digitized by Google

For at undgaae sin forbittrede Fjendes Forfølgelse blev han da nødt til at forlade sit Hjem og tye til London. Dette Sagn støttes ved et Sted i „De lystige Koner i Windsor", hvor den enfoldige og opblæste Fredsdommer Dompap (**Shallow**), praler af sine Titler og sit Skjoldmærke, tre hvide Fisk, **luces**, hvilket Walliseren gjør til **louses**, (dette var netop Familien Lucys Mærke) og hvor den samme Dommer vil have Falstaffs Indgreb i hans Jagtret betragtet som Mytteri og bragt for Stjernekammerretten.

Men, skjønt det er sandsynligt, at denne Hændelse har givet det ydre, afgjørende Stød til, at Shakspeare forlod Hjemmet og begyndte en ny Livsbane, kan det dog ikke være dette alene, der har bestemt ham til netop at søge til London og til Theatret. Hans Fødeby, Stratford, havde flere Gange været gjæstet af de bedste af den Tids Skuespillerselskaber, og der var altsaa Leilighed til, at den Drift, der slumrede i ham, kunde vækkes; at han tidligt har syslet med Poesi, kan ikke være tvivlsomt, naar man betragter den elegante Form, der udmærker det første Digt, han udgav, „Venus og Adonis"; hans Ydre var efter Samtidiges Vidnesbyrd saadant, at det maatte tjene ham til Anbefaling, og blandt Skuespillerne var han uden Tvivl bekjendt idetmindste med Thomas Greene, der havde hjemme i Stratford. Saaledes faldt det ganske naturligt, at han søgte til Theatret, og at det neppe kunde falde ham vanskeligt at blive modtagen der. Den Fabel, at han i Begyndelsen af sit Ophold i London skulde have fristet Livet ved at holde Hestene for dem, der kom ridende til Theatret, er altsaa ligesaa blottet for indre Sandsynlighed som for ydre Hjemmel.

I en Række af Aar efter Shakspeares Ankomst til London har man næsten ingen Efterretninger om hans Liv; men en Samtidig, Francis Meres, omtaler 1598 en Række af

Digitized by Google

hans Værker og stiller ham paa lige Trin med den romerske Oldtids mest beundrede Digtere. Det første Digt, han udgav, Venus og Adonis (1593) og det næste, Lucretia, ere begge dedicerede til Jarlen af Southampton, en dannet og begavet ung Adelsmand, der viste stor Kjærlighed til dramatisk Kunst. Mellem ham og Digteren bestod der et fortroligt Venskab uagtet Forskjellen i deres Alder, — Southampton var 9 Aar yngre end Shakspeare, — og den store Afstand, der efter den Tids Tænkemaade var imellem en fornem Adelsmand og en Skuespiller. Der findes et Brev fra ham til en høistaaende Mand, hvori han paa det Varmeste anbefaler Skuespillerne fra Blackfriars Theatret til dennes Beskyttelse mod Lordmayorens Forfølgelser, og hvori han ikke blot i stærke Udtryk fremhæver Shakspeares Fortrin som Digter og Skuespiller, men kalder ham sin særdeles gode Ven, (especial friend). Der fortælles, som det synes af god Kilde, at han skjænkede Shakspeare en for den Tid meget stor Sum, 1000 Lstr. for at sætte ham istand til et Kjøb, der var ham vigtigt, sandsynligvis for at han kunde blive Medeier af Blackfriarstheatret. Hvis det er sikkert, at „En Skjærsommernatsdrøm" er skreven som et Festskuespil i Anledning af Jarlen af Southamptons Bryllup, saa har Digteren skjænket sin mægtige Ven en kostbar Brudegave til Gjengjæld.

Dronning Elisabeth og hendes Efterfølger, Kong Jacob, yndede dramatisk Konst, og af Optegnelsen om Hoffesterne seer man, at Shakspeares Stykker hyppigt ere opførte for dem; Elisabeth skal have moret sig saa meget ved Fallstaff, at hun opfordrede Digteren til engang at fremstille ham som Elsker, og dette skal have været Oprindelsen til „De lystige Koner i Windsor". Kong Jacob skal have tilskrevet ham et egenhændigt Brev.

Blandt de fortroligere Venner, Shakspeare levede sam-

Digitized by Google

men med i London, var den lærde og skarpsindige Ben Johnson, en af sin Tids ansete dramatiske Forfattere. Deres forskjellige Natur er betegnet af en Samtidig, der taler om de Vittighedskampe, der tidt i muntre Vennelag leveredes imellem dem, og sammenligner den grundige, men noget tunge og langsomme Johnson med en af de store, men klodsede spanske Galioner, men Shakspeare med en af de raske, bevægelige engelske Orlogsmænd, der kunde manøvrere med Lethed omkring sin Modstander og vælge den beleiligste Side for sit Angreb.

At det ikke fattedes paa Modstandere og Avindsmænd, foreligger der ogsaa Vidnesbyrd om. Robert Greene, Forfatter af dramatiske Arbeider og af Pamfleter, som efter et vildt Liv døde i Elendighed, efterlod et lille Skrift kaldet: „**A Groats worth of Wit, bought with a Million of Repentance**" (Vid for en Skilling kjøbt med Anger for en Million), hvori han udtaler sit Mismod over sit spildte Liv, og til Slutning henvender sig til tre af sine fordums Kolleger med Formaning til at omvende sig og opgive deres tomme Virksomhed for Theatret. Ved denne Leilighed gjør han et bittert Udfald, der umiskjendeligt er stilet imod Shakspeare. Han kalder ham „Johannes Factotum" og „Shakescene" og bebrejder ham for at smykke sig med Andres („vore") Fjer, hvorved der vel sigtes til, at han havde bearbeidet nogle ældre Stykker til ny Opførelse. Dette Skrift blev efter Greenes Død udgivet af en Bogtrykker (og Forfatter) Chettle; men kort Tid derefter fandt denne sig foranlediget til i Fortalen til et andet Skrift at gjøre Undskyldning for Offentliggjørelsen af Greenes Haandskrift og at give Shakspeare en fuldstændig Æreserklæring. Men baade det lidenskabelige Angreb og den ydmyge Undskyldning viser, at Shakspeares Navn dengang (1592) maa have været i tiltagende Anseelse. Da det ovenfor nævnte Værk af Franees Meres „Palladis Tamia" udkom

Digitized by Google

(1598), havde Shakspeare været 11 eller 12 Aar i London, og hans Stilling syntes nu fuldkommen sikkret. Som Skuespiller omtales han med Ros, skjønt han ikke synes at have spillet Hovedroller; (Aanden i „Hamlet", den gamle Adam i „Som I behager" o. sl. nævnes som Roller, han har udført). Men især hans Digterberømmelse var stor. Hans „Venus og Adonis" havde opnaaet 5 Oplag, „Lucretia" beundredes, hans „Sonetter" vare almindelig bekjendte og priste, og en Række af hans Dramaer var opført, deriblandt „Skjærsommernatsdrømmen", „Kjøbmanden i Venedig", „Richard 3", „Romeo og Julie" o. s. v. — Han var bleven et af de styrende Medlemmer af Skuespillerselskabet og Medeier af Blackfriars Theatret. Han var bleven en velhavende Mand og saae sig istand til at kjøbe flere Eiendomme. Han var i sin fulde Ungdomskraft (34 Aar). Desto mærkeligere er det, at man seer ham allerede dengang at forberede Alt til engang at kunne forlade London og vende tilbage til sin Hjemstavn. Han havde allerede kjøbt Newplace, en Eiendom i Stratford, der var opført paa Henrik den 7des Tid og siden flere Gange havde skiftet Eier, og han lod den istandsætte og indrette til stadig Bolig for sig og sin Familie. Han forsøgede siden denne Besiddelse ved Kjøbet af flere større Stykker Land ved Stratford. Skjønt han havde vundet Bifald som Skuespiller, var det dog ikke dette, men Digtningen, der var hans Livs egentlige Kald; dertil kom, at en Skuespillers Stilling udenfor Theatret var meget lidet agtet; Shakspeare følte det som et Tryk paa sit Liv, og i en af sine Sonetter udtaler han med Bitterhed, at hans Stand er en Plet paa hans Navn. Naar han saae sig istand til at udføre sin Beslutning, er det ikke muligt at bestemme nøiagtigt. I Aaret 1603 nævnes hans Navn i en Bevilling, som Kong Jacob strax efter sin Thronbestigelse udstedte for det Skuespillerselskab, der spil-

Digitized by Google

lede paa Globetheatret *), og hvori han betegner dem som „sine Tjenere", altsaa Kongens Skuespillere. Kort efter den Tid tør man maaske antage, at Shakspeare har forladt Theatret, og at han ikke blot har opgivet sin Stilling som Skuespiller, men ogsaa trukket sig ud af sit hele Forhold som Medeier af Theatret, sees af hans Testamente, hvori dette Forhold slet ikke er nævnt. Hans Digtervirksomhed vedblev indtil to Aar før hans Død (Macbeth, Lear, Othello, de romerske Tragedier ere fra dette Tidsrum). De enkelte spredte Optegnelser, der findes om dette Tidsrum af hans Liv, angaae næsten kun Eiendomsforhold og tyde paa, at han har levet sine sidste Aar i uforstyrret Ro og heldige ydre Kaar. Han døde den 23de April 1616. Gravskriftens Ord „i hans Livs 53de Aar" synes at modsige det Sagn, at han døde paa sin Fødselsdag, da han isaafald vilde have været netop 52 Aar gammel. Paa hans Grav satte hans Efterladte nogle Aar senere et Mindesmærke med Digterens Buste. Denne og et Kobberstik i den første Folioudgave af hans Værker (1623) ere de Billeder af ham, der nærmest gjøre Fordring paa Ægthed; der er noget Storslaaet i hans Ansigtstræk, der stemmer godt med den Forestilling, man uvilkaarlig danner sig om en Mand som ham. Samtidiges Ytringer skildre ham som en smuk og velskabt Mand og rose hans aabne og retskafne Karakter og hans livlige og aandfulde Væsen i Omgang. At han skulde være død som Papist, er uden Tvivl et Paafund af Puritanerne; de fordømte med blind Fanatisme den dramatiske Kunst og forfulgte den, hvor de havde Magt dertil; derfor er det ikke underligt, at Digteren med en vis Forkjærlighed snærter deres snøvlende Prøketone og deres affekterede

*) Der nævnes i Dokumentet 9 Skuespillere og deriblandt er Shakspeares Navn det andet i Rækken.

Digitized by Google

Talemaader, og naar derimod Munkene, der optræde i flere af hans Tragedier, hyppigst ere ædle og værdige Skikkelser, saa lader han dem kun repræsentere Kirken i Almindelighed, ikke særligt Katholicismen; de ærgjerrige og rænkefulde Prælater har han ingenlunde skaanet, og i Kong Johan viser han alt andet end Sympathi for Papismen.

Shakspeare har ikke efterladt sig en Slægt. Hans Hustru døde 7 Aar efter ham; hans eneste Søn, Hamnet eller Hamlet*), var død som Barn; to Døttre overlevede ham; men deres Børn efterlod sig intet Afkom. Shakspeares Bolig, New-place, gik i Arv til hans ældste Datter og Datterdatter; efter dennes Død blev det solgt, og en af de følgende Eiere lod det rive ned og byggede en fuldstændig ny Bygning. Men i Haven stod endnu i Midten af forrige Aarhundrede et Morbærtræ, som Digteren skulde have plantet med egen Haand. Den sidste Eier blev saa kjed af de mange Besøg af Reisende, der vilde see Shakspeares Træ, at han lod det hugge om og skjære itu til Brændsel; men en driftig Urmager i Stratford kjøbte det og forfærdigede en Mængde Smaating deraf som Æsker, Bægere o. d. l., der bleve solgte som Relikvier efter Shakspeare.

Dette korte og tørre Omrids indeholder omtrent Alt, hvad man med nogenlunde Sikkerhed veed om Shakspeares Livsforhold. Stratfords Kirkebøger indeholder mange Optegnelser om Barnedaab, Vielser og Dødsfald i hans Familie; af Byens Arkiver og af hans Testament kan man faae nogenlunde Besked om hans Formuestilstand. Uhjemlede Anekdoter om vittige Indfald af ham gives der adskillige af; Sladderhistorier mangle heller ikke; i hans Sonetter have

*) Dette Navn fik Drengen efter sin Gudfader, en Borger i Stratford; det har intet med Tragedien at gjøre.

Digitized by Google

ſindrige Fortolkere fundet Antydninger af hans virkelige perſonlige Livsforhold, men rigtignok faaet meget forſkjellige Reſultater ud. Men alt dette vilde dog ikke give os noget fyldigere og klarere Billede af Digterens Perſonlighed. Savnet er dog neppe ſtort; hans Aand har afpræget ſig klart nok i den Mangfoldighed af Værker, han har efterladt os. Vi ſee der ikke blot en mægtig Digteraand med en uudtømmelig Rigdom af ſkabende Indbildningskraft, men tillige af en inderlig ſund Natur i Forſtaaelſe med alt Menneſkeligt, med et klart og ſkarpt Blik for alle Sider af Naturen og Menneſkelivet, en Kjender ſom Faa af det menneſkelige Hjerte med alle dets Bevægelſer og Lidenſkaber og derfor iſtand til ſom Faa at ſkildre disſe Bevægelſer og Lidenſkaber, rodfæſtet i ſin Tid og ſit Folk og dog ſaa høivoxen, at han med uhildet Blik kan overſtue den hele Menneſkeverden, og at hans Ben Ben Johnſon med fuld Ret kunde ſige i ſit Mindedigt om ham:

He was not of an age but for all time.

Digitized by Google

2.

Det engelske Drama før Shakspeare.

Den dramatiske Kunst i England ligesom i det øvrige Europa tager sin Begyndelse med de kirkelige Skuespil, som fra det 12te Aarhundrede bleve indførte af den katholske Kirke, sagtens i den Hensigt at afdrage Folket fra de profane Forlystelser ved paa een Gang at lokke Mængden ved Dienslyst og tillige vende dens Tanke til det Hellige. De kaldtes „Mysterier" eller „Mirakler", og udførtes i Kirken af Geistlige, der ogsaa vare deres Forfattere, med Ledsagelse af Musik og Sang og med saa megen Pomp og Pragt som muligt. Indholdet var oprindelig maaskee blot Lidelseshistorien, Korsfæstelsen, Gravlæggelsen og Opstandelsen, og Skuespillet var knyttet til Paaskefesten, men udvidedes senere til hele den hellige Historie, fremstillet i Dialogform og afvexlende med Korsang. De handlende Personer vare Gud, Christus, Jomfru Maria, Apostlene o. s. v. Undertiden blandedes Foreſtillingen med et Slags Pantomime eller Tableau (**dumb show**), hvori der fremstilledes en Scene af det gamle Testament, hvori der kunde indeholdes en profetisk Hentydning til det vedkommende Sted af Evangeliet. Men da det gjaldt om at fængsle den store Mængde, der krævede Lystighed, blandedes der ogsaa burleske Figurer og Optrin ind imellem det Alvorlige, og dertil benyttedes de ikke hellige Personer, der kunde forekomme i Evangeliet; men især var det Djævelen, der maatte tjene til Morskab med sin latterlig rædsomme Maske og fine Fagter.

Digitized by Google

Disse Skuespil bleve saa folkeyndede, at de holdt sig endnu i Elisabeths Tid, og de vare ikke længer blot i Geistlighedens Hænder, men bleve opførte af Haandværkslaugene og andre verdslige Korporationer. Men ved Siden og udaf Mysterierne udviklede der sig en anden beslægtet Art af Skuespil, de saakaldte „Moraliteter". De udgik fra Universiteterne og Skolerne, og istedenfor Personerne af den hellige Historie var det her Personificationer af de menneskelige Dyder og Laster, der optraadte samtalende og disputerende, men uden at nogen egentlig Handling knyttede det Hele sammen. Ogsaa i disse Stykker trængte det burleske Element sig ind; Lasten (Vice) optraadte i fuldstændig Narrestikkelse, i broget Kappe med en Dagaert af Træ eller Bly, og spillede alstens Pudser, der dog tilsidst endtes uheldigt for den selv.

En anden Art af Skuespil var udgaaet fra Hofferne. Sangere, Fortællere, Minstrels og Gjøglere maatte more deres Herrer paa forskjellig Maade ved deres Kunst; men især fandt man Fornøielse i pragtfulde Optog, pantomimiske Forestillinger, Tableauer o. s. v. Indholdet var hyppigt taget af Mythologien, eller det var allegoriske Figurer, og en Prolog forklarede Betydningen for Tilskuerne, eller de optrædende Personer forklarede kortelig selv, hvem de var, og hvad Betydningen var af deres Komme. Disse entremets eller interludes kom til England fra Frankrig allerede i en temmelig tidlig Tid og blomstrede især i det 15 og 16 Aarhundrede. I flere af Shakspeares Stykker forekomme saadanne Mellemspil f. Ex. i „Som man behager" i „Stormen" og parodist i „Elskovs Gjækkeri" og i „En Skjærsommernatsdrøm". — Baade Mysterierne og Moraliteterne havde allerede optaget et komist Element i sig, som ovenfor er antydet. Men dette traadte ogsaa selvstændigere frem i smaa Scener, der udførtes af Narren, og som bestod stundom blot i en burlesk Sang

Digitized by Google

ledsaget af Dands (jig), stundom i en Dialog, der morede ved drøi Skjemt. John Heywood omtrent ved 1520 og Tarlton (under Elisabeth) gjorde megen Lykke ved Hoffet med den Slags Foreſtillinger; men ogsaa ved alle Folkefeſter, Markeder o. d. l. traadte saadanne Narre op og underholdt Folket med deres Løier.

I alt dette laa Elementerne til et Drama; men en virkelig dramatiſk Form kom først frem henved Midten af det 16de Aarhundrede. Med Videnſkabernes Gjenfødelse i Italien begyndte Bekjendtſkabet med Oldtiden at udbrede ſig over det øvrige Europa, og i den ſidſte Halvdeel af det 16de Aarhundrede bleve en Mængde af de græſke og latinſke Forfattere overſatte paa Engelſk. Bekjendtſkabet med Oldtidens dramatiſke Literatur fremkaldte Lyſten til Efterligning, og den første engelſke Tragedie, „Porrex og Ferrex" eller „Gorboduc", fremkom 1561. Dens Indhold, ſom er taget af en engelſk Krønike, er voldſomt og blodigt nok. En gammel Konge, Gorboduc, deler ſit Land imellem ſine to Sønner, Porrex og Ferrex. Misundelſen fra den Enes Side fremkalder en Krig, hvori den ene Broder dræber den anden af Nødværge; til Gjengjæld myrder Moderen ham iføvne; Landets Adel gjør Opſtand og udrydder Reſten af Kongehuſet. Begivenhederne i Stykket fortælles af Sendebud; Stykket beſtaaer af lange Samtaler og ledſages af et Kor, der anſtiller Betragtninger over Handlingen. Denne Tragedie vandt Bersommelſe i den dannede Verden; til at fængſle Folket var den meget for kjedelig; men den fik Betydning ved at vise Vei til en dramatiſk Form. Blandt de første engelſke Komedier, — thi Stykker af Plautus vare allerede opførte tidligere, — nævnes „Moder Gurtons Naal", en Række af groteſke Scener, der kun ſammenknyttes ved den Handling, at en Kone, der har ſyet paa et Par Buxer, har tabt ſin Naal og finder den igjen.

Digitized by Google

Fra denne Tid af er der en rig Frugtbarhed i Englands dramatiſke Literatur. Skuespillerselskaber opstode, tildels i Hoffets og de fornemme Adelsmænds Tjeneste, men som tillige droge om i Landet og gave Forestillinger i Begyndelsen paa improviserede Theatre, i Værtshuse o. d. l. men snart ogsaa paa faste Theatre i London. En Mængde Stykker nævnes som opførte, hvoraf en stor Del ikke længer er til. Oversættelser eller Bearbeidelser af græske og romerske Skuespil fandt Bifald ved Hoffet og i de dannede Kredse, men kunde ikke tiltale Folkets Smag. Men under Paavirkning af dem udviklede der sig snart et nationalt Drama. Stoffet hentedes fra Ridderromanerne, eller man dramatiserede en Novelle eller en Episode af Englands Historie: den sidste Art kaldtes **histories** og vare ofte temmelig ubehjælpsomt sammenknyttede Scener, ligefrem laante af Krøniken; hvor Forfatteren ikke var Herre over de dramatiske Midler, tog han Fortællingen tilhjælp og lod en Prologus sætte Tilskuerne ind i Handlingen eller en Chorus udfylde et Spring i Begivenhederne ved sin Beretning. Narrens tilvante Løier vilde Folket ikke undvære, og Narrescener bleve derfor indlagte, der stode i liden eller ingen Forbindelse med Stykkets Handling og jevnlig forstyrrede den. Baade Tragedien og Komedien led i Almindelighed af Mangel paa Karaktertegning og paa Enhed i Handlingen.

De Forfattere, der mod Slutningen af Aarhundredet og umiddelbart før Shakspeare gjorde mest Lykke hos deres Samtid vare Kyd, Forfatter til „den spanske Tragedie" og især Marlowe, hvis „Tamburlain" (Tamerlan) gjorde Epoke, ogsaa ved, at Forfatteren istedenfor det traditionelle rimede Vers (i 14 Stavelser) først indførte den rimløse femfodede Jambe, det saakaldte „Blankvers" *), der tilbød den dramatiske

*) Det var dog allerede benyttet i Porrex og Ferrex.

Digitized by Google

Poesien store Fordele, idet det paa engang hæver Stilen over Prosaen og giver den en stor Frihed. — Iøvrigt var Marlowes Tragedie fuld af Blod og Mordscener og tillige belemret med burleske Optrin, der stod i den grelleste Modsætning til det svulstige Sprog i de alvorlige Scener og ikke stod i Forbindelse med Stykkets Handling.

Digitized by Google

3.

Theatret.

Skjønt Dramaet tidligt blev populært i England, havde det dog Meget at overvinde for at kjæmpe sig frem. Skuespillernes Stand nød kun ringe borgerlig Agtelse. At see en Kvinde paa Scenen vilde have vakt den største Forargelse, — først et godt Stykke ind i det 17de Aarhundrede begyndte man at vænne sig dertil; — Kvinderollerne bleve derfor udførte af Drenge eller ganske unge Mænd, der da undertiden, hvis deres Træk ikke vare kvindelige nok, bare Masker, som det jo i den Tid ikke var usædvanligt, at Damerne brugte; denne Mislighed medførte dog maaskee ogsaa en Fordel, idet den tilveiebragte en Skole for Skuespillere. De strænge Puritanere betragtede Skuespilkunsten som en syndig Daarskab, og da dette Parti havde mange Tilhængere blandt den høiere Borgerstand, var det hyppigt, at Magistraterne i Stæderne, f. Ex. i London, lagde Skuespillerne mange Hindringer i Veien og forbøde deres Forestillinger under Paaskud af, at de gave Anledning til Uordener, og at udtrykkelige kongelige Dekreter maatte skaffe Theatret Beskyttelse. Skuespillerne maatte derfor søge Ly hos de Mægtige, og de vigtigste Skuespillerselskaber optraadte som „Dronningens, eller Storadmiralens, Overkammerherrens o. s. v. Tjenere". Under Beskyttelsen af disse Navne droge de om i Byerne og opsøgte deres

Digitized by Google

improviserede Scener, hvor de kunde finde en Plads, hyppigt i Værtshuse. Men henimod Sluttningen af det 16de Aarhundrede opstode der i London flere faste Theatre; paa Shakspeares Tid nævnes der en halv Snes, deriblandt **Globe** og **Blackfriars**, hvor det Selskab spillede, hvortil Shakspeare hørte. Skuespillerselskaberne vare Interessentskaber, der delte Udbyttet imellem Medlemmerne, formodentlig i Forhold dels til den Fordel, hver Enkelt kunde bringe Selskabet ved sin Dygtighed, dels til det Indskud, han kunde gjøre i Forretningen. Theatrene vare af forskjellig Art. I **Globe** f. Ex., der var beregnet for den store Mængde, og hvor der kun spilledes om Sommeren og ved Dagen, var Parterret (**the pit**) under aaben Himmel, og Tilskuerne der maatte staae. I **Blackfriars** derimod, der blev besøgt af et mere udsøgt Publikum, var ogsaa Parterret under Tag og havde Siddepladser. Rundt om Parterret gik to Gallerier over hinanden med Logerækker. I en af Sidelogerne nærmest Scenen var Orkestret anbragt, der spillede før Stykkets Begyndelse eller under Opholdene deri. Logerne gjaldt for de bedre og derfor dyrere Pladser; men der fandt den Uskik Sted, at de unge fornemme Kavalerer skaffede sig Plads paa selve Scenen ved begge Sider, en ubehagelig Forstyrrelse under Forestillingen. Tilskuerpladsen, Gangene o. s. v. belystes med Lygter. Et Flag vaiede fra Toppen af Huset som Tegn paa, at der gaves Forestilling, og Trompetstød tilkjendegav Theatrets Aabning og Forestillingens Begyndelse. Parterrets Publikum (**the groundlings**) forkortede Ventetiden ofte ved Kortspil, ved Æbler og Nødder o. dl. og var i det Hele stundom mere livligt, end man kunde ønske. Tre Trompetfanfarer forkyndte Forestillingens Begyndelse. Fortæppet, der var anbragt paa en Tverstang og var delt i Midten, blev trukket til begge Sider, og Prologen traadte frem klædt i en lang, sort Fløiels Kappe;

Digitized by Google

han anbefalede Stykket til Tilſkuernes Velvillie og meddelte, hvorom det handlede. I Theatrets Baggrund var en Balkon, der benyttedes, naar en Perſon ſkulde tale fra en Altan eller et Vindve o. ſ. v.; ogſaa denne kunde dækkes af et Tæppe. Gulvet var belagt med Siv, ſaaledes ſom det ogſaa brugtes i Hufene, og ved meget feſtlige Leiligheder med Maatter. Loftet („Himlen") var malet blaat eller behængt med Feſtons af blaat Tøi, men i nogle Tragedier med Sort. Sidevæggene vare behængte med Tæpper, undertiden med malede Tapeter. I de Theatre, hvor der ſpilledes ved Lys, blev Skuepladſen først belyſt med en Slags ſtore Lyſekroner, hængende midt under Loftet, ſenere med flere mindre, anbragte ved Siderne.

Man har undertiden med megen Vægt fremhævet, at Theatret paa Shakſpeares Tid ikke havde Dekorationer. Deri er der dog nogen Misforſtaaelſe. Naar der i „En Skjærſommernatsdrøm" drives Skjemt med Haandværkernes keitede Beſtræbelſer i denne Henſeende, („Mur og Maaneſtin"), ſaa ligger deri baade, at man ofte har hjulpet ſig paa en overdreven tarvelig Maade, og tillige, at man har kjendt noget Bedre. Man maatte gjøre ſtørre Fordringer til Tilſkuernes Fantaſi; men man var dog heller ikke ganſke uden Midler til at underſtøtte den. Bevægelige Dekorationer ſom Nutidens, Maſkineri, hvorved Sceneforandringer kunde foregaae, — det havde man ikke; først 1605 omtales ved en Feſtforeſtilling i Oxford, ſom noget ganſke Nyt, at en vis Inigo Jones havde indrettet Kuliſſer med 3 Sider, hvorved Scenen tre Gange kunde forvandles, og endnu ſenere nævnes hans Foranſtaltninger igjen ved Hoffeſter. Men paa det Shakſpeareſke Theater nøiedes man med mindre. Der omtales Lemme i Gulvet, hvoraf Aanderne kunde ſtige frem og forſvinde, Hexekjedlen i Macbeth ſynke ned o. ſ. v. Der omtales Traverſer d: Tæpper

Digitized by Google

tværs over en Del af Skuepladsen, som kunde trækkes tilside, naar man vilde forestille et andet Værelse; f. Ex. i Henrik d. 8de, hvor Tæppet trækkes tilside, og Kongen sees læsende i sit Kabinet. Men desuden findes i Inventarielisten over et Skuespillerselskabs Eiendele (fra 1598) opregnet Rekvisiter til Scenens Udstyr som: „En Klippe, et Bur, en Grav, en Indgang til Helvede, en Seng, Didos Grav, to Kirketaarne, et Fyrtaarn, Staden Rom (Betydningen heraf er forresten ikke klar), et Skaffot, to Mosbænke, et Laurbærtræ, et Tantalustræ, et Træ med Guldæbler, et Soltæppe, et Maanetæppe, et Irishoved med Regnbuen, Faetons Vogn, en Drage, en Løve, en sort Hund, en Løve- og en Bjørnehud, Cerberus' tre Hoveder, et Alter, en Thronhimmel o. s. v. — Skulde der fremstilles en beleiret By, hvor Besætningen fra Muren skulde underhandle med Fjenden, opstilledes der en Slags Skjærmbræt malet som en Mur, med en Anstalt bagved, hvorpaa de vedkommende Skuespillere kunde træde op.

Dragterne synes at have været Fantasidragter, paa Grundlag af Tidens Kostume, uden Fordring paa historisk Nøiagtighed; Fortegnelserne nævner ikke faa kostbare Dragter af Fløil og Silke, Guld- og Sølvmor; desuden Kroner og Sceptere, Hjelme, Skjolde, Rustninger, Sværd, Landser, Køller, Buer, Pile o. s. v. Kanoner affyredes bag Scenen for at antyde Batailler, eller Æressalver; — (ved en saadan Leilighed afbrændte Theatret Globe). Ved Stykkets Slutning blev der ofte (men ikke altid) fremsagt en Epilog, for det meste af en af Stykkets Personer, — saaledes af Prospero i „Stormen", af Puck i „Skjærsommernatsdrømmen"; undertiden af Andre f. Ex. af en Dandser. Den hele Forestilling sluttede med en Bøn for Dronningen.

Digitized by Google

4.

Shakſpeare ſom Forfatter.

Da Shakſpeare kom i Forbindelſe med Theatret, forefandt han Alting saa vel forberedt for en stor Digters Fremtræden, som det kun kunde ønskes. England havde efter lange, blodige Borgerkrige under Eliſabeths kloge og kraftige Styrelſe faaet Ro til at udvikle ſine rige Kræfter i alle Retninger. Folkeaanden drog ikke blot Næring af de endnu friſte Minder fra den stærkt bevægede Fortid, men ogſaa af Nutidens Bedrift. England havde hævdet ſin Selvſtændighed ligeoverfor det frygtede Spaniens Overmod; den „uovervindelige Armado" var ødelagt, og engelſke Sømænd before de fjerne Have, dels i Kamp mod Fjenden, dels paa Opdagelſer og Erobringer i den nye Verden, om hvis Vidundere de bragte mærkelige og ſtundom eventyrlige Beretninger med hjem. Det Tryk, Papismen havde udøvet paa det aandelige Liv, var brudt, og Reformationen ſaavelſom det fornyede Bekjendtſkab med Oldtiden, der udgik fra Italien, havde virket vækkende i alle Retninger. Paa Digtekunſten udøvede den italienſke Poeſi med ſin elegante Form, ſin Billedpragt og ſin rhetoriſerende Stil og ſpillende Sindrighed en ſtor Indflydelſe. Ved Hoffet og i de høiere Kredſe fandt denne Poeſi ikke blot Beundrere, men talrige Dyrkere. Sidneys Hyrdedigte, Surreys Sonetter bleve berømte og fremkaldte talrige Efterligninger. I Dramaet er

Digitized by Google

det omtalt i det Foregaaende, hvorledes den senere Oldtids (Senecas) Tragedie blev efterlignet med Bifald (Porrex og Ferrex), medens dog Folket foretrak en dramatisk Retning, der mere svarede til dets Smag og Sædvaner.

Shakspeare forefandt altsaa en udviklet Kunstpoesi og en stor Læsekreds med levende Interesse, et Theater med et nationalt Drama, med øvede Skuespillere og et livligt, modtageligt Publikum. Men Kunstpoesien var rigtignok bleven til Kunstleri og Unatur, en blot glimrende Form uden meget Indhold; Dramaet havde maaskee Naturlighedens Fortrin; men det var dog endnu ikke meget mere end en raa Begyndelse; dets Figurer vare mere Marionetter end Personer; dets Indhold var Begivenheder og ikke egentlig Handlinger. Publikum var skuelystent og modtageligt; men dets Smag var ikke meget dannet; det fandt mest Behag i de blodigste og voldsomste Tragedier, og derhos krævede det sine **Clowns** med deres plumpe Skjemt; det taalte ikke blot det Usømmeligste, men bifaldt det. Shakspeare forsøgte som ung Digter sine Kræfter paa det, han forefandt, og han viste snart, at han kunde rigeligt maale sig med dem, som Samtiden mest beundrede. Hans „Venus og Adonis", hans „Lucretia" skaffede hurtigt hans Navn Berømmelse; hans Sonnetter vare bekjendte og beundrede i en vid Kreds endog, før de bleve udgivne. Men disse Digte tilhøre dog nærmest hans Tid; det er hans dramatiske Værker, der have erhvervet ham den første Plads blandt den nyere Tids Digtere.

Hans første Theatervirksomhed har uden al Tvivl bestaaet i at bearbeide og omændre ældre Stykker for Theatret. Af saadanne ere mange nævnte med hans Navn; nogle af dem ere endogsaa optagne i Udgaverne af hans Værker efter hans Død. Det er let forklarligt, fordi Forfatterne i Almindelighed følgte deres Stykker til Theatret, der da betragtede sig

Digitized by Google

som eneste Eier og ofte lod et ældre henlagt Stykke omarbeide til ny Opførelse. Udgivelsen stred egentlig mod Theatrets Interesse, fordi ethvert andet Theater uden videre kunde opføre Stykket, naar det kunde komme i Besiddelse af Texten. Mangfoldige Stykker, om hvis Opførelse vi have Beretning, ere saaledes forsvundne, fordi de aldrig ere blevne trykte. Blandt de Stykker, der saaledes findes under Shakespeares Navn, er Henrik 6 1ste Del, (hvis oprindelige Titel er: **An historical play of King Henry VI**), 2den Del, (**First part of the contention of the two famous houses of York and Lancaster**), og 3die Del, (**the true tragedy of Richard, duke of York**). Disse tre Stykker ere af to, maaskee tre forskjellige Forfattere; naar man desuagtet med en vis Ret stiller dem op i Rækken af Shakspeares Stykker, er det dels, fordi han har helt gjennemarbeidet dem med mange Forandringer og Tillæg, dels fordi de have en væsentlig Betydning for Shakspeares dramatiske Virksomhed, idet de have givet Stødet til og danne et Led i den prægtige Række af nationalhistoriske Tragedier, som han har skjænket den engelske Literatur, og som intet andet Land kan opvise Magen til. Med to andre, Titus Andronicus og Pericles af Tyrus, forholder det sig noget anderledes. Pericles er et dramatiseret Eventyr, som bestaaer af en Række urimelige og tildels uhyggelige Optrin, der ere saa løst sammenknyttede, at den dramatiske Fremstilling jevnlig ombyttes med et Tableau (**dumb show**) ledsaget af en Fortælling, der lægges i Munden paa Gomer, Forfatteren af den gamle Fortælling. Enkelte Scener synes tildigtede af Shakspeare, nogle Repliker omstrøvne af ham; men i sin Helhed staaer det overmaade langt fra hans Værker, og naar han har bragt det paa Scenen igjen, synes det at have været, fordi Richard Burbage havde Hovedrollen deri. — Titus Andronicus nævnes af en Samtidig blandt hans Værker og er optagen i den Udgave, som

Digitized by Google

to af hans Venner og Kolleger ved Theatret udgav efter hans Død; men foruden at en temmelig gammel Tradition erklærer det for en blot Revision af et ældre Arbeide, er Stykket selv af den Beskaffenhed, at det er umuligt at troe paa dets Ægthed. Det er et Væv af Blod og Mordscener, djævelsk Forbrydelse og kannibalsk Hævn; Rædslerne stige til det Latterlige: Keiserens Sønner myrde en Mand, voldtage hans Hustru (efter deres Moders Raad) og skjære Tungen og Hænderne af hende, for at hun ikke skal røbe Gjerningen; hun finder dog paa at tage en Pind i Munden og skrive deres Navne i Sandet; tilsidst blive Gjerningsmændene slagtede, hakkede itu og indbagte i en Postei serverede for deres Fader; de fleste af Stykkets øvrige Personer myrdes o. s. v. Dette Stykke blev seet med stort Bifald, og det er slet ikke utænkeligt, at en ung Digter i sit første Arbeide kunde gaae ind paa Tidens slette Smag; men hvad der bestemt taler imod dets Ægthed, er ikke saameget de Feil og Smagløsheder, det deler med de tidligere og samtidige Dramaer, som dets fuldkomne Mangel paa alle de Egenskaber, der ere eiendommelige for Shakspeares Drama. Thi det, der stiller Shakspeare baade fra hans Forgjængere og Samtidige, er egentlig det Samme, som gjør dem til virkelige Kunstværker. Han modtog hele Fortidens Arv, med alle dens Misligheder; men hvad der i den var kaotisk og raat, fik Liv ved hans Beaandelse. Han tog sit Stof af de samme Kilder, snart Historien, snart Noveller eller gamle Folkebøger; undertiden tog han hele Fabelen af et ældre Stykke; men istedenfor en Række Begivenheder, der ofte kun ere sammenknyttede ved Tilfældet, træffe vi hos ham en virkelig Handling. I sine historiske Stykker følger han Historien med stor Troskab; men han veed at vælge de Momenter, der kunne frembringe en dramatisk Helhed; tager han Stoffet fra Novellen og Eventyret, gjør han det Eventyrligste sandsynligt

Digitized by Google

ved den indre Motivering. Optager han de traditionelle Narre og Clowns, saa sætter han dem i en saadan Forbindelse med Handlingen og Hovedpersonerne, at de frembringe en ægte dramatisk Virkning. (f. Ex. Narren i Lear, Graverkarlen i Hamlet, Portneren i Macbeth). Han agter aldeles ikke paa den pedantiske Fordring om Tidens og Stedets Enhed; men han holder desto mere over Handlingens Enhed, saa at ogsaa, hvor to Handlinger gaae jævnsides, føres de med Sikkerhed til eet Maal. Men det er især i Karaktertegningen, han viser det Mesterskab, der ikke blot hæver ham saa høit over hans Forgjængere, men giver ham en saadan Rang blandt alle den følgende Tids Digtere, at han hidtil kun sjeldent er bleven naaet, aldrig overgaaet. Medens Figurerne i hans Forgjængeres og Samtidiges Dramer alle have mere eller mindre af det Marionetagtige, der minder om de gamle „Moraliteters" personificerede Dyder og Laster, har han et stort Billedgalleri af lyslevende Mennesker, Skikkelser, der ere grebne ud af Livet. Selv hvor de nærme sig det Dæmoniske (som Shylock, Jago, Richard 3) eller det Karikaturmæssige, er det dog ikke Dæmoner eller Karikaturer, men Mennesker, hos hvem det Menneskelige gjenkjendes, og netop denne Sandhed gjør Virkningen saa gribende og slaaende.

At der hos Shakspeare ogsaa findes Noget, der minder om hans Samtids Smag, er en Selvfølge; men ogsaa hvor dette er Tilfældet, staaer han altid paa et høiere Trin. Han spotter ofte over den hule Svulst i Samtidens Tragedier; ogsaa hans egen Pathos kan være svulstig; men den er aldrig hul, fordi det er en vældig Lidenskab, den udgaaer fra. Den italienske Skoles rhetoriserende Maner ere hans tidligere Arbeider ikke fri for; men om den end kunde ønskes borte i dramatisk Henseende, er der dog en Finhed og Elegance deri, som vækker Beundring. De mange Ordspil kan fore-

Digitized by Google

komme os trættende; men det var Tidens Mode; det hørte med til, hvad der dengang gjaldt for aandrig Conversation, og Shakspeare har det forud for de fleste af sine Samtidige, at hans Ordspil dog for det meste have noget Lune og ere anbragte paa mere passende Steder.

Hvad der vel mest støder mange Læsere i vor Tid, er de drøie, oftere obscoene Ytringer, der jevnligt forekomme. Han behøver ikke mere Forsvar i denne Henseende end Holberg. Tidens Sæder vare drøie. Dronning Elisabeth og Hoffets fornemme Damer morede sig derover uden Anstød, og det Anstødelige forsvinder ofte enten i Lunets uimodstaaelige komiske Kraft, f. Ex. i mange Falstaffske Scener eller, hvor den vilde Lidenskabs voldsomme Udbrud sætter alle Hensyn tilside (f. Ex. Othello, Posthumus' Monolog i Cymbeline o. fl.). I ethvert Tilfælde vil den, der kjender Shakspeares Samtidige, f. Ex. Thom. Heywood (**the golden age**) eller adskillige af Fletchers Stykker, finde Shakspeare i høi Grad ærbar og blufærdig. Men den hele Bebreidelse taber sin Betydning hos en Digter som Shakspeare, ikke blot i Forhold til al den øvrige Rigdom af Skjønhed, han byder, men især ligeoverfor den dybe, sædelige Alvor, der er et Særkjende for Shakspeares dramatiske Digtning. Thi den Grundtanke, der kan siges at gaae gjennem alle hans Stykker, er Tanken om en sædelig Verdensorden, at enhver Brøde, enhver Daarskab, ethvert Feilgreb bærer sine nødvendige Følger i sig; og denne Livsanskuelse, der aldrig sættes frem som en tør Moral, men bryder frem paa tusinde Punkter igjennem klare, fyldige Billeder af Menneskelivet, gjør den Shakspeareske Digtning til saa sund en aandelig Næring.

Digitized by Google

Om Stykkernes Tidsfølge og om de Kilder, hvoraf Stoffet er taget.

At bestemme Tidsfølgen, hvori Shakspeares Stykker ere fremkomne med nogenlunde Nøiagtighed, er meget vanskeligt, fordi de Optegnelser, der findes om deres Opførelse paa Scenen, ikke ere tilstrækkelige til at oplyse, naar et Stykke er blevet opført første Gang. Heller ikke af de ældste Udgaver af de enkelte Stykker kan man faae nogen Oplysning i denne Henseende; thi Udgivelsen er skeet tilfældigt og ingenlunde samtidig med eller strax efter Opførelsen; tvertimod er oftere det tidligere opførte Stykke sildigere udgivet. Det er derfor især af indre Mærker, man har sluttet sig til den Tid, paa hvilken de enkelte Stykker ere skrevne, f. Ex. Hentydninger til Tidens Begivenheder; men dels ere disse Hentydninger ofte tvivlsomme og fortolkes paa forskjellig Maade; dels kan man sjeldent slutte mere deraf, end at Stykket maa være skrevet *efter* den Begivenhed, hvortil der sigtes. Om 12 af Shakspeares Stykker veed man dog med Visshed, at de allerede vare til i 1598, fordi de nævnes i et Skrift fra dette Aar, nemlig F. Meres' „**Palladis Tamia**". Disse Stykker ere følgende: **The two gentlemen of Verona, Comedy of Errors, Loves Labours lost, Loves Labours wou,** (formodentlig den samme, som er kjendt under Titelen **All's well that ends well**) **Midsummernights Dream, The Merchant of Ve-**

Digitized by Google

nice, Richard II, Richard III, Henry IV 1—2. King John, Romeo and Juliet. (Titus Andronicus nævnes med i denne Række). I de fleste af disse Stykker, der tilhøre den tidligere Periode af Shakspeares Digtervirksomhed, spores den italienske Skoles Indvirkning ved den rhetoriserende Stil, den hyppigere Anvendelse af rimede Vers, ofte med stiftende Rim, og Sonnetform i de indlagte Digte samt undertiden Brugen af det gamle saakaldte doggrel verse (uregelmæssige Vers paa 14 Stavelser med Rim); i nogle af dem (King John, Henry IV og Richard III) samt i alle de senere, viger denne Maneer bestandig mere for en naturligere og simplere Stil, rimløse Vers og jevnlig Anvendelse af Folkesangen. Den Rækkefølge, hvori Stykkerne nævnes i det Følgende, betegner ikke en bestemt Angivelse af hvert enkelt Stykkes Alder, men kun en Gruppering dels efter større Tidsafsnit, dels efter Indhold og indbyrdes Sammenhæng.

Til Shakspeares allertidligste Arbeider hører efter indre og ydre Kjendetegn

Comedy of Errors (Tvillingerne).

Det er sienfynligt, at Shakspeare har taget Anledningen til dette Lystspil af Plautus' Komedie: Menæchmi; men det, han har benyttet, er kun en Del af Skelettet; Stoffet har ikke blot udvidet sig under hans Hænder, men fuldstændigt stiftet Karakter; den alvorlige Baggrund og det romantiske Skjær, der er udbredt over det, løfter det høit op over Plautus' temmelig raa Farce.

Indholdet af „Menæchmi" er omtrent følgende.

En Mand i Syrakus har to Tvillingesønner Menæchmi og Sosikles. Menæchmus bliver i sit syvende Aar stjaalen og kommer til Epidamnus. Sosikles bliver efter Faderens

Digitized by Google

Død af sin Bedstefader kaldet Menæchmus; da han er vogen, drager han ud for at finde den tabte Broder. Denne er bosat og gift i Epidamnus. Hans Hustru er skinsyg og det med gyldig Grund; thi han stjæler hendes kostbare Kaabe og hendes Armbaand for at forære dem til en Hetære, hos hvem han bestiller et Gjæstebud for sig og sin Fortrolige, en Snyltegjæst, og gaaer imidlertid bort med denne for at besørge nogle Forretninger. Hans Broder, Menæchmus Sosikles, er netop paa samme Tid kommen til Epidamnus. Han bliver forvirret ved, at Flere tiltale ham ved hans Navn, og træffer endelig paa Hetæren, der ligeledes tager ham for hans Broder og anseer det som Spøg, at han ikke vil kjende hende; skjønt han ikke begriber Sammenhængen, gaaer han dog tilsidst ind paa at gjælde for en Anden og lader sig ikke blot beværte af hende; men da hun anmoder ham om at tage Kaaben og Armbaandet med sig for at lade dem forandre til hendes Brug, tager han derimod for at beholde det som godt Bytte. Ved sin Bortgang støder han paa Snyltegjæsten; denne betragter det som en Forhaanelse, at Menæchmus ikke vil kjendes ved ham, og endnu mere opirret ved at gaae glip af det gode Maaltid, han havde ventet, iler han til Menæchmus' Hus og røber hans Utroskab for hans Hustru. Hun modtager sin Mand, der efter en tilfældig Forsinkelse vil gaae til Maaltidet hos Hetæren med bittre Bebreidelser, og han fjerner sig under et Paaskud, for at faae Kaaben tilbage fra Hetæren. Der bliver han naturligviis ligesaa ilde modtagen, da han nægter at have faaet Kaaben og Armbaandet. I hans Fraværelse falder Menæchmus Sosikles, der bærer Kaaben, i Hænderne paa hans Hustru, der fortsætter sine Bebreidelser i den Tro, at hun taler til sin Mand. Hans afvisende Svar anseer hun for Haan, forlanger Skilsmisse og sender Bud efter sin Fader. Da Menæchmus heller ikke

Digitized by Google

kjender ham, antages han for gal, og gaaer ind paa at anstille sig saaledes for at slippe fra de besværlige Mennesker; medens Faderen gaaer efter Lægen, lister han sig bort. Da Lægen kommer, er Menæchmus fra Epidamnus kommen tilbage; han bliver da erklæret for gal; fire Slaver berede sig til at binde ham og bringe ham til Lægens Hus; men han gjør fortvivlet Modstand og bliver befriet af den anden Menæchmus' Slave, der kommer til og tappert hjælper sin formentlige Herre, som han troer overfalden. Medens disse To gjensidig forundre sig over ikke at kunne forstaae hinandens Mening, kommer Menæchmus Sosikles til, og Misforstaaelsen opklares.

Taming of the Shrew.

(Den arrige Kvinde, der blev tam.)

Skjønt dette Stykke ikke nævnes af Meres, tyde dog alle Kjendetegn paa, at det hører til den tidligere Periode. Det er helt igjennem en Omarbeidelse af et ældre Stykke, der endnu er til, og som efter Nogles Mening skulde være et første Udkast af Shakspeares egen Haand, men som dog ved sin Plumphed og Magerhed er ham altfor uligt. Stykket bestaaer af tre Handlinger, Forspillet, der aldeles ikke staaer i nogen Sammenhæng med det Øvrige, Hovedhandlingen, hvorledes den arrige Kvinde tæmmes, og Episoden om Lucentios Beilen til den yngre Søster.

Forspillet, den drukne Kjedelflikker, der isøvne bliver bragt til Herremandens Slot, hvor man indbilder ham, at han er Greve, og lader Komedien opføre for ham, o. s. v. synes nærmest at være taget fra **Goulart: Thresor d'histoires admirables** etc. hvor det fortælles, at Hertug

Digitized by Google

Philip den Gode af Burgund engang fandt en drukken Haandværksmand sovende paa Gaden og lod ham bringe op paa Slottet; han vaagner iført fyrstelige Klæder og omgiven af fyrstelige Æresbevisninger og lader sig tilsidst indbilde, at han er Hertugen; man beværter ham prægtigt, fører ham paa Falkejagt, lader en Komedie opføre for ham, og bringer ham endelig til Aftentaffelet, hvor han atter beruser sig og falder i Søvn. Saaledes bliver han igjen iført sine gamle Klæder og lagt paa samme Sted, hvor man havde fundet ham, og da han vaagner, troer han og fortæller sine Venner, at han har havt en forunderlig Drøm. Den samme Fortælling findes flere Steder, og dens ældste Kilde er maaskee 1001 Nat, hvor Kalifen Harun Al Raschid driver den selvsamme Spøg med Abu Hassan. I Bidermans Utopia findes den udvidet bl. A. med det Træk, at Bonden efter sin Opvaagnen bliver anklaget for Majestætsforbrydelse, og Henrettelsen udføres paa Skrømt. Af denne Kilde har Holbergs „Jeppe paa Bjerget" sin Oprindelse.

Hovedhandlingen, der har givet Stykket Navn, er et Æmne, der er behandlet mange Gange og i forskjellige Former. I en italiensk Novelle af Straparola fortælles der, at en Mand havde to Døttre, begge smukke, men begge arrige. En ung Mand ægter den ene og viser hende stor Ømhed, men taber strax Herredømmet og bliver en Slave af hendes Luner. Hans Ven lader sig ikke afskrække derved fra at beile til Søsteren; men paa Bryllupsdagen fører han hende tilside, bringer et Par Buxer og to Stokke, og rækker hende den ene, idet han foreslaaer hende at tage fat i den ene Ende af Buxerne, medens han holder i den anden, og at slaaes med ham om, hvem der skal bære Buxerne og være Herren i Huset. Hun afviser Forslaget og erklærer, at Buxerne selvfølgelig høre Manden til. Han overgiver hende nu Husets Styrelse og fore-

Digitized by Google

ſtriver hende, hvorledes han vil have Alt ordnet. Derpaa fører han hende ned i Stalden, viſer hende ſine Heſte og giver hende Prøver paa deres gode Dreſſur; men da en af dem viſer ſig ſtædig, behandler han den med den yderſte Voldſomhed og dræber den tilſidſt, idet han med forſtilt Raſeri udraaber, at ſaaledes ſkal det gaae Enhver i hans Hus, der modſætter ſig hans Villie. Hun forfærdes og bliver fra nu af en lydig og ſagtmodig Huſtru. Hans Ven, der med Forbavſelſe ſeer hendes Forvandling, beder ham at meddele ſig, hvilke Midler han har anvendt; han faaer Recepten og følger den nøiagtigt; men hans Huſtru leer ham ud og lader ham vide, at det er for ſilde. Den ſamme Tanke, at Manden tæmmer den hidſige og gjenſtridige Kvinde ved at overbyde hende i ſtormende Heftighed, og at han gjør det ſtrax fra Begyndelſen af, gaaer gjennem flere Fortællinger. En ſpanſk Novelle har det Træk, der ligeledes er benyttet i Komedien, at en Mand, der vil viſe en Gjæſt ſin Huſtrus Lydighed, fører ham og hende med ſig paa en Udflugt og gjør de urimeligſte Paaſtande, kalder Køer og Kalve Heſte og Føl, taler om Midnat og Maaneſkin ved Middagstid o. ſ. v.; men naar Gjæſten ſiger ham imod, bekræfter Konen beſtandig Alt, hvad hendes Mand har ſagt. Det er iøvrigt rimeligt nok, at Shakſpeare har øſt ſit Stof af en engelſk Fortælling, der maaſkee har ſamlet flere af de Træk, der findes i de forſkjellige Noveller.

Den tredie Del af Stykket, Epiſoden om de to Beilere til Bianca, der under Forklædninger ſom Lærere ſnige ſig ind i hendes Faders Hus, er helt og holdent tagen af Arioſtos Komedie „I suppositi", men med nogle Tillæg af Shakſpeare bragt i Forbindelſe med Hovedhandlingen.

Digitized by Google

Loves Labour's lost.

(Elskovs Gjækkeri.)

Stoffet synes helt at være Digterens egen Opfindelse. Gjenstanden for Digterens Satire er den Forsængelighed og Affektation, som altid følger med en stærkt aandelig bevæget Tid; det er den affekterede Begeistring for Videnskab og Filosofi, (den unge Konge af Navarra), det affekterede Vittighedsjægeri (Biron), den affekterede Hof- og Kavalertone (Armado) og den affekterede Udkrammen af Lærdom (Holofernes). De to sidstnævnte Figurer høre i Grunden til de staaende Masker i den italienske Komedie; men efter en almindelig og temmelig sikker Tradition ere de Portrætfigurer af to virkelige Personer, der dengang vare bekjendte i London, en fantastisk Spanier, der bar Øgenavnet Monarcho, og en italiensk Sprogmester Florio. Stykkets hele Karakter, den italieniserende Stil, Rimene, Doggrelversene og de Drøiheder, der her lægges ogsaa Damerne i Munden, tyde paa, at det hører til den tidligere Periode, medens dog den Alvor, der ligger paa Bunden deraf, viser hen paa Slægtskabet med Shakspeares hele øvrige dramatiske Digtning.

All's well, that ends well.

(Naar Enden er god, er Alting godt.)

Dette Stykke er sandsynligvis det samme, som i Fortegnelsen over Shakspeares Komedier anføres under Titelen „**Loves labour won**". Hele Hovedhandlingen er laant af Boccacios' Novelle „Giletta fra Narbonne". — Den gamle, sygelige Greve af Rousillon har bestandig sin Læge Gerard de Narbonne hos sig, og dennes Datter Giletta voxer op i fortrolig Omgang med Grevens Søn Bertram, til hvem hun fra

Digitized by Google

Barndommen af fatter en heftig Kjærlighed. Efter den gamle Greves Død bliver Bertram kaldet til Hoffet i Paris. Den gamle Læge dør ligeledes, og hans skjønne og formuende Datter faaer mange Bejlere; men al hendes Hu staaer til at komme til Paris og vinde Bertrams Hjerte og Haand. Da hører hun tale om Kongens Sygdom, som har modstaaet alle Lægers Kunst. I Tillid til de Lægemidler, hvis Brug hun har lært af sin Fader, giver hun sig paa Vei; hun vinder Kongens Tillid og sætter sit Liv til Pant paa, at hun vil helbrede ham; men da Kongen lover hende til Løn et hæderligt Giftermaal, betinger hun sig, at hun maa vælge, hvem hun selv vil. Kuren lykkes, og da hun beder om Bertrams Haand, befaler Kongen denne at ægte hende. Han maa adlyde sin Lensherre; men forbittret over at tvinges til et Ægteskab, der saarer hans Adelsstolthed, sender han sin Hustru til Rousillon og lader hende vel nyde al den Magt og Værdighed, der tilkommer hendes Stilling, men drager selv til Florens for at tage Del i Krigen og lader hende vide, at han ikke vil see hende, førend hun kan fremstille sig for ham med hans Signetring paa sin Finger og med hans Barn paa sin Arm. Hun foregiver nu, at hun vil drage bort paa en Pilgrimsfart og aldrig mere vende tilbage til Rousillon for ikke at holde Greven borte fra hans Hjem. I Pilgrimsdragt, ledsaget af et Par Trofaste, drager hun bort og kommer ukjendt til Florens, hvor hun erfarer, at Bertram er forelsket i en fattig Enkes Datter og søger at forlokke hende. Hun opsøger Enken, betroer sig til hende og formaaer hende til at lade Datteren paa Skrømt give efter for hans Bønner, men kræve hans Ring som Elskovspant, førend hun tilstæder ham en Sammenkomst. Han samtykker modstræbende, og Mødet foregaaer; men i Mørket træder hans egen Hustru i den Fremmedes Sted. Efter at det samme har gjentaget sig

Digitized by Google

nogle Gange, reiser Enken med sin Datter bort fra Byen, belønnede med rige Gaver af Giletta, og Grev Bertram drager ligeledes til sit Hjem, da han erfarer, at hans Hustru er borte; men Giletta føder Tvillinger og kan nu træde frem for sin Husbond med hans Ring paa sin Finger og hans to Sønner paa sine Arme, og hendes trofaste Hengivenhed nøder ham ikke blot til at opfylde sit Løfte, men vinder ogsaa hans Hjerte. — Man seer, at Dramaet har fulgt Novellens Handling Træk for Træk; men Hovedfigurerne, der i Novellen ikke have mere Personlighed end i dette korte Uddrag, ere i Dramaet blevne til levende Skikkelser, og om dem grupperer sig en Række af andre Figurer, (den gamle Grevinde, Narren, Praleren og Løgneren Parolles og den gamle Satiriker Lafeu), der bidrage til at sætte Hovedpersonernes Karakter og Handlemaade i et klarere Lys.

The two Gentlemen of Verona.

(De to Herrer fra Verona.)

I Montemayors berømte Hyrderoman „Diana" fortælles der, at en Adelsmand og hans Hustru havde levet mange Aar lykkeligt sammen, men uden Børn; endelig bliver deres Lykke fuldkommen, da Hustruen faaer Haab om at blive Moder. I denne Tid hænder det sig, at hendes Mand forelæser hende Paris' Dom; hun paastaaer, at Paris burde have tilkjendt Minerva Æblet istedenfor Venus, fordi Tapperhed og Krigshæder overgaaer ethvert andet Fortrin. Samme Nat drømmer hun, at de to Gudinder aabenbare sig for hende, og Venus i Vrede forkynder hende, at hun skal føde en Søn og en Datter, men at deres Fødsel skal koste hende Livet, og de selv blive ulykkelige i Kjærlighed; Minerva derimod tro-

Digitized by Google

ſter hende med, at hun vil ſkjænke Børnene Tapperhed og Vaabenlykke. Hun føder de to Børn og dør, og hendes Mand følger hende kort efter. Da Børnene voxe til, ſendes Sønnen til en berømt Konges Hof, men forſvinder iøvrigt af Fortællingen. Datteren Felismena lever i ſin Bedſtemoders Hus. En ung Ridder, der boer i Nærheden, ſeer hende, fængſles af hendes Skjønhed, vækker hendes Opmærkſomhed ved Serenader og andre Tegn paa ſin Kjærlighed og vover endelig at ſende hende et Brev ved Hjælp af hendes Kammerpige. Hun vil ikke modtage det og dadler Pigen ſtrængt, fordi hun har vovet at udføre et ſaadant Ærinde; men hun fortryder ſnart bittert, at hun ikke har læſt det, og da den liſtige Kammerpige med Forſæt taber det, bemægtiger hun ſig det under et Paaſkud, læſer det og beſvarer det tilſyneladende afviſende, men igrunden opmuntrende. Forholdet fortſættes, og hendes Kjærlighed tiltager; men Felis' Fader ſender Sønnen til Keiſerindens Hof. Felismena kan ikke udholde Savnet; hun trodſer alle Henſyn, ſkaffer ſig en Pagedragt og drager til den Stad, hvor han er. Ved ſin Ankomſt har hun den ſørgelige Overraſkelſe at blive Vidne til en Serenade, ſom hendes utro Elſker bringer en anden Dame, og hun faaer ſnart Vished om, at han er den ſkjønne Celias erklærede Tilbeder. Hun kommer nu i hans Tjeneſte ſom Page, uden at han kjender hende; hendes Troſkab og Tjenſtiver vinder hans Tillid, og han bruger hende ſom Elſkovsbud til Celia. Hun udfører dette pinlige Hverv med opoffrende Troſkab; men Celia, der ikke vil bønhøre Felis, fatter derimod en lidenſkabelig Elſkov til hans formentlige Page, og da Felismena ikke vil forſtaae hende, udtaler hun ſin Lidenſkab og erklærer, at hun ikke vil ſee hende mere. Næſte Dag er Celia død. Felis er fortvivlet; han drager hemmelig bort uden Ledſagelſe, og Felismena drager ud i Hyrdindedragt.

Digitized by Google

for at søge Verden rundt efter ham. Efter adskillige andre Eventyr træffer hun paa tre af Dianas Nymfer, som forfølges af tre Vildmænd; hun gjør Brug af den Tapperhed, Minerva har skjænket hende, befrier Nymferne og fortæller dem sin sørgelige Historie; de føre hende til Dianas Tempel, hvor Præstinden Felicia modtager hende venligt og lover hende et lykkeligt Udfald, men paalægger hende at vedblive sin Vandren og Søgen. Efter flere Aars Omflakken og mange Hændelser træffer hun en Dag en Ridder, der værger sig mod tre; han fælder den ene, men er selv saaret; da sender Felismena den Anden en Pil gjennem Hovedet, den tredie en gjennem Hjertet. Ridderen nærmer sig for at takke hende, og idet han tager Hjelmen af, gjenkjender hun Felis og fortæller ham Alt, hvad hun har lidt for hans Skyld. Overvældet af Sindsbevægelse og udmattet af Saar, synker han afmægtig for hendes Fødder; men Nymferne komme til, helbrede ham og bringe de Elskende til Dianas Tempel, hvor Felicia forener dem. Af denne Novelle har Shakspeare benyttet hele Felismenas Kjærlighedshistorie indtil Celias Død, men tildigtet og sammenknyttet en anden Handling, nemlig den trofaste Valerios Forhold til Proteus (Felis) og til Silvia (Celia) og deraf følgende Forviklinger samt det Heles Løsning.

The merchant of Venice.

(Kjøbmanden i Venedig.)

Giovanni Fiorentino fortæller i sin **Il Pecorone** en Novelle af følgende Indhold: Ansaldo, en rig Kjøbmand i Venedig, modtager sin afdøde Vens Søn Giannetto som sin egen og viser ham al faderlig Kjærlighed. To af den unge Mands Venner, der pleie hvert Aar at bringe deres Varer til Levan-

Digitized by Google

ten, tilskynde ham til at gjøre dem Følgeskab. Giannetto vil gjerne see sig om i Verden; hans Pleiefader samtykker og giver ham et prægtigt og rigt ladet Skib. De tre Skibe følges ad et Par Dage; men en tidlig Morgenstund faaer Giannetto Øie paa et prægtigt Slot ved en Havbugt, og paa hans Spørgsmaal fortæller Styrmanden, at Stedet hedder Belmonte, og at det tilligemed det omliggende Land tilhører en skjøn og mægtig Jomfru, som gjæstfrit modtager Enhver paa den Betingelse, at dersom han bestaaer en vis Prøve, (om hvis Beskaffenhed man kan faae Oplysning i den italienske Original), skal han vinde hendes Haand og Fyrstendømme; i modsat Fald skal han miste Skib og Ladning. Giannetto bliver betagen af Lyst til dette Eventyr og tvinger Styrmanden til at styre ind i Havnen. Hans Reisefæller, som ikke have bemærket det, forundres over hans Forsvinden, søge nogen Tid efter ham og seile derpaa videre. Giannetto bliver modtaget paa det Artigste, beværtet prægtigt og ført til Turnering og Ridderspil, hvor han udmærker sig. Om Aftenen bliver der rakt ham en Nattedrik; men den bringer ham strax i en dyb Søvn, og da han vaagner, erfarer han, at Prøven er mislykket, at han har tabt Skib og Ladning, og man skjænker ham en Hest og Reisepenge for at komme hjem. Nedslaaet og skamfuld vender han tilbage til Venedig og foregiver, at han har lidt Skibbrud; Pleiefaderen glæder sig over hans Redning og trøster ham. Næste Foraar driver Vennernes Overtalelser og især hans egen Lyst ham til at gjentage Forsøget; den høimodige Ansaldo udruster ham atter, og Udfaldet er ganske det samme som forrige Gang. Det tredie Foraar kommer. Giannettos Lidenskab og Vennernes Opmuntringer drive ham atter afsted; Ansaldo, hvis Advarsler ikke frugte, offrer Resten af sin Formue, og da den ikke slaaer til, laaner han titusinde Dukater af en Jøde paa den Betingelse, at,

Digitized by Google

hvis Gjælden ikke er betalt til en bestemt Dag, har Kreditor Ret til at skjære et Pund Kjød ud af Skyldnerens Legeme. Toget gaaer for sig; Alt gaaer som de forrige Gange; men denne Gang advarer en medlidende Kammerpige ham for den farlige Drik, og det lykkes ham ubemærket at spilde den. Han bestaaer Prøven, og næste Dag bliver han høitidelig erklæret for Jomfruens Husbond og hyldet som Herre over Belmonte. Under den følgende Tids Festtummel glemmer han sin Pleiefaders Fare, indtil et Tilfælde pludselig minder ham om, at den skjæbnesvangre Dag er kommen. Hans Hustru, der erfarer Grunden til hans Skræk, opfordrer ham til at ile sin Velgjører tilhjælp, og med et talrigt Følge og hundredtusinde Dukater skynder han sig til Venedig. Ansaldo er i Fængsel og har med Nød opnaaet nogle Dages Frist for om muligt at tage Afsked med sin Pleiesøn. Men Betingelsen vil Jøden ikke vige fra; forgjæves tilbyde Venedigs Kjøbmænd at betale Gjælden; ikke engang de hundredetusinde Dukater, som Giannetto byder, bevæge ham. Forskrivningen er klar og bestemt, og Venedigs Dommere tør ikke bøie Loven. Da kommer en fremmed Retslærd til Byen, hører om den mærkelige Retssag og tilbyder sin Bistand. Man overlader ham Afgjørelsen, og efterat han har undersøgt Sagen og forgjæves opfordret Jøden til at modtage det fordelagtige Forlig, afsiger han den Kjendelse, at Jøden har Ret til at tage det aftalte Pund Kjød, men hverken mere eller mindre, og ikke en Draabe Blod under sit Livs Fortabelse. Jøden vil nu tage imod det tilbudte Forlig eller nøies med simpel Betaling af Gjælden; men det er for sent. Ansaldo er reddet, og Giannetto tilbyder i sin Glæde den fremmede Dommer de hundredtusinde Dukater; han vil Intet modtage; men da Giannetto nøder ham, beder han om den Ring, han bærer paa Fingeren. Giannetto kan ikke afslaae den bestedne

Digitized by Google

Begjæring, skjønt han har faaet Ringen af sin Hustru og lovet aldrig at skille sig ved den. Dommeren reiser; Giannetto tilbringer nogle Dage i Glædesfester med sine gamle Venner og drager derpaa med Anfaldo til Belmonte. Men der modtager hans Hustru ham vel med ydre Pomp, men med mørke Miner, bestylder ham for Utroskab paa Grund af hans lange Fraværelse, og finder Bevis for sin Mistanke, da hun opdager, at han ikke har Ringen. Han fortæller Sagens Sammenhæng; men hun sværger paa, at han har givet Ringen til en Kvinde. Da hans Forlegenhed og Bedrøvelse er stegen til det Høieste, viser hun ham med Latter Ringen og fortæller, at hun selv har fulgt ham til Venedig og i den lærde Dommers Skikkelse løst Knuden. Alt ender i Glæde; Anfaldos opoffrende Høimod belønnes — med den Kammerpiges Haand, der advarede Giannetto for Sovedrikken.

Sagnet om en Skyldner, der har sat et Pund af sit Kjød i Pant, forekommer flere Steder ogsaa i orientalske Fortællinger, og der findes en senere, men neppe ganske paalidelig Fortælling om, at en saadan Begivenhed virkelig skulde være foregaaet paa Pave Sixtus den Femtes Tid, nemlig et Væddemaal i Anledning af Cyperns Indtagelse 1585, hvorved en Jøde satte et Pund af sit Kjød i Pant mod tusinde Kroner.

Shakspeare har benyttet Giovanni Fiorentinos Novelle paa sin sædvanlige Maade. Idet han istedenfor den tregange gjentagne Prøve sætter de tre Æsker, som de forskjellige Bejlere vælge imellem, kan han forvandle den uhyggelige Troldkvinde paa Belmonte til en Portia og Novellens øvrige Figurer til Menneskjer, der handle efter menneskelige Motiver. Valget imellem Æskerne forekommer i et gammelt Eventyr, der findes i **Gesta Romanorum**. En romersk Keiser slutter efter mange Krige Fred med Kongen af Apulien paa det Vilkaar,

Digitized by Google

at Keiserens Søn skal ægte Kongens Datter. Hun drager afsted til sin Brudgom; men først efter mange vidunderlige Hændelser, (Skib og Mandskab gaae tilgrunde, og hun selv bliver slugt af en Hvalfisk), kommer hun alene i Land. Keiseren sætter hende paa Prøve ved at lade hende vælge mellem tre Æsker; den ene, af Guld, men fyldt med Dødningeben, har Indskriften: „Hvo der vælger mig, faaer, hvad han fortjener"; paa den anden, af Sølv, fyldt med Jord, staaer der skrevet: „Hvo, der vælger mig, faaer, hvad Naturen begjærer"; den tredie er af Bly, men fyldt med Ædelstene, og paa den læses der: „Hvo der vælger mig, faaer, hvad Gud har bestemt". Kongedatteren vælger den sidste og vinder.

A Midsummernight's Dream.

(En Skjærsommernatsdrøm.)

Ved dette Stykke er der ikke Tale om Kilder, hvoraf Forfatteren kunde have laant Handlingen. Der er overhovedet ikke nogen egentlig Handling. Det er et Festspil til Ære for en høistaaende Mands Bryllup, (maaskee Southamptons). Derfor dreier det Hele sig om Kjærlighed og Brudefærd. Theseus bereder sig til Bryllup med Amazondronningen Hippolyta. For at forherlige denne Fest komme Alferne fra det fjerne Osten, en Flok Haandværkere fra Staden ville hædre Festen ved en stor dramatisk Forestilling, og to Par Elskendes forviklede Forhold kommer i Forbindelse med Hovedbegivenhederne. Begge disse menneskelige Grupper støde sammen med Alferne og drages ind i deres Drømmeverden, hvor den samme Splid og Forvirring hersker som iblandt Menneskene; men ligesom Forblindelsen og Spliden fra først af har havt en drømmeagtig Karakteer, svinder den ogsaa i en Drøm, Alt opløses

Digitized by Google

i Harmoni, og det tredobbelte Bryllup indvies af Alferne med lykkelige Varsler. Om Karakterskildring kan der egentlig ikke tales, hvor der ingen Handling er; men Digteren har dog vidst med lette og sikkre Træk at give et Omrids af Hovedfigurerne i deres forskjellige Eiendommelighed, og Alfernes luftige Skikkelser, som vare bekjendte i Forveien fra Folkesagnet og fra Eventyr, har han givet bestemte og blivende Former.

Romeo and Juliet.

(Romeo og Julia.)

Sagnet om Romeos og Julias Kjærlighed fortælles først i en Novelle af Luigi da Porta 1524, og denne er senere omarbeidet af hans Samtidige Bandello. En ældre Novelleforfatter Masuccio Salernitano (1476) meddeler en temmelig lignende Begivenhed fra Siena, og en senere Krønikeskriver fremstiller det lidet sandsynligt som en virkelig Tildragelse i Verona. Det er Bandellos Novelle, der ligger til Grund for Shakspeares Tragedie.

I Verona er der to mægtige Adelsslægter, Capelletti og Montechi, der feide med hinanden, saa at Fyrsten kun ved Magtsprog kan nøde dem til at holde sig nogenlunde rolige. Den unge Romeo Montechio har længe været forelsket i en Dame, der forsmaaer ham, og er derover falden i stor Tungsindighed. En Ven søger at trøste og adsprede ham ved at formaae ham til at tage Del i alskens Fester for at glemme den haardhjertede Skjønne. Da nu engang den gamle Cappelletto giver en stor Fest, vover Romeo sig ind i Fjendens Hus. Medens han her sidder afsides og seer paa Dandsen, faaer han Øie paa en ung Dame, hvis Skjønhed synes ham

Digitized by Google

at overgaae Alt, hvad han før havde seet. Ogsaa hun bliver opmærksom paa ham, og da endelig Fakkeldandsen, der slutter Festen, fører dem sammen, vækkes den stærkeste gjensidige Lidenskab hos dem begge. (Ved denne Leilighed nævner Novellen i Forbigaaende en Mercutio, som en vittig og lystig ung Kavaler, der har den eiendommelige Egenskab, at hans Hænder altid ere kolde). Først ved Festens Ende erfare de hinandens Navne og dermed de Hindringer, der stille sig i Veien for deres Kjærlighed. Romeo omsværmer nu med Fare Capellettos Hus, finder Leilighed til at tale med Julie udenfor hendes Vindue og opnaaer endelig hendes Samtykke til et hemmeligt Giftermaal. En Franciskanermunk, Lorenzo, er villig til at hjælpe de Elskende, idet han haaber, at denne Forbindelse skal bringe Fred mellem de fjendske Slægter. Under Paaskud af et Skriftemaal kommer Julie til Klosteret og bliver viet til Romeo, som derpaa har en Sammenkomst med hende i Haven ved Hjælp af sin Tjener Pietro og Julies Amme. Men faa Dage efter mødes en Del af de to fjendtlige Huses Tjenerskab paa Gaden; der opstaaer en Strid, som den ustyrlige Tebaldo, Julies Fætter, opflammer til en blodig Kamp; Romeo kommer tilfældigvis til med nogle Ledsagere og gjør Alt for at stille de Stridende; men den voldsomme Tebaldo tvinger ham til Nødværge og falder for hans Sværd. Fyrstens Vagt kommer til; Capellettierne føre heftig Klage over deres Frændes Drab, og Romeo dømmes til Landsforvisning. De Elskende stilles efter en sidste Sammenkomst i Haven med stor Sorg, og Romeo drager til Mantua, efter at have aftalt med Lorenzo at vedligeholde en stadig Brevvexel. Men Julies Sorg bliver misforstaaet af hendes Forældre; de tro, at et Giftermaal vil gjøre hende lykkelig, og aftale et Ægteskab med den rige og skjønne Grev Paris de Lodrone. Hendes Vægring vækker Faderens Harme, og han fastsætter

Digitized by Google

Bryllupsdagen. I sin Fortvivlelse henvender hun sig til Lorenzo og beder ham om Gift, for at undgaae den truende Ulykke. Han foreslaaer hende en Sovedrik, der skal frembringe en dødlignende Tilstand, og lover, naar hun er bragt til Familiebegravelsen, at tage hende hemmelig bort derfra, og, naar hun er vaagnet, bringe hende til Mantua. Hun vover det. Under sine Forældres Jammer bringes hun ned i Gravhvælvingen. Lorenzo skriver til Romeo; men det Kloster i Mantua, hvor hans Sendebud tager ind, bliver i samme Øieblik afspærret, fordi der har vist sig et Pestilfælde. Imidlertid er Pietro, Romeos Tjener, som ikke er indviet i Hemmeligheden med Sovedrikken, ilet til sin Herre med det Sørgebudskab, at han selv har seet Julie bringes til Graven. Romeo fortvivler og afholdes med Nød fra øieblikkeligt Selvmord, men forsyner sig med „Slangegift" og drager til Verona for at døe i Julies Grav. Han aabner Graven om Natten ved Pietros Hjælp, finder Julie i Kisten og drikker Giften. Da vaagner Julie, Misforstaaelsen opklares for sent, og han døer i hendes Arme. Lorenzo, som kommer for at føre hende bort, finder Romeo død og hende fortvivlet; hun lader sig ikke trøste og døer af Sorg ved sin Husbonds Side. Fyrstens Vagt, som tilfældigvis seer Lys i Gravhvælvingen, griber Munken, og Sammenhængen aabenbares. Den fælles Sorg forsoner de to fjendtlige Huse, og de to Elskende lægges i en fælles Grav, paa hvilken Romeos Fader, hvem Sønnen har tilsendt sin sidste Villie, reiser et kostbart Mindesmærke.

De historiske Tragedier.

De fleste, (8) af disse, høre til dem, der nævnes i Meres' Skrift 1598; de to „Henrik V" og „Henrik VIII"

Digitized by Google

ere et Par Aar yngre. Som det allerede i det Foregaaende er omtalt, er „Henrik VI" ikke Shakspeares eget Værk. Anden og tredie Del, der er bevaret i sin oprindelige Skikkelse, skal være af Rob. Greene eller efter Nogles Mening af to Forfattere; første Deel var af en ubekjendt Forfatter. Alle tre Stykker har Shakspeare helt gjennemarbeidet; han har forkortet og udvidet, borttaget og tildigtet, som den dramatiske Interesse krævede det; saaledes er i anden og tredie Del Kong Henrik, der i Originalen aldeles var traadt i Baggrunden, i Omarbeidelsen bleven til en klar og fyldig Skikkelse, og i første Del er ved tildigtede Scener Yorks senere Optræden bleven forberedt. Men medens Shakspeare i sine egne historiske Tragedier holder sig nøie til Historien, saaledes som den er given hos Holinshed, er der i disse Stykker, især i det første, en meget vilkaarlig Omgang baade med Tidsforhold og Begivenheder. Disse tre Stykker have givet Anledningen til den hele Række af historiske Tragedier; umiddelbart til dem slutter sig „Richard III" som Fortsættelse og Afslutning af Huset Yorks Stigen og Fald, og som Modstykke dertil staae de fire, der behandle Huset Lancasters Stigen, som naaer sit Høidepunkt i Henrik V"; „Kong Johan" og „Henrik VIII" staae ikke i umiddelbar Forbindelse med denne sammenhængende Række; men det første Stykke kan paa en Maade betragtes som et Forspil, det andet som en Epilog dertil.

„Kong Johan" giver et Billede af den mørke Middelalder, hvor der neppe kan tales om Historie, fordi Kampen ikke føres om noget Almindeligt, men om de Enkeltes Rettigheder og egennyttige Krav. Johan har erhvervet Kronen ved sin Moders Ænker med Tilsidesættelse af den retmæssige Arving, den unge Arthur; dennes Moder søger og finder Hjælp hos Landets Fjender, Frankrig og Østerrig; men da Kampens Udfald viser sig tvivlsomt, slutte Modstanderne et

Digitized by Google

Forlig, hvorved Arthurs Sag opgives. Men Johan har Strid med Paven, der sætter ham i Ban og bevæger Frankrig til at bryde Freden igjen. Johan seirer, fanger Arthur og lader ham myrde. I Harme herover forene en Del af de mægtigste Baroner sig med Franskmændene, der ere landede i England. Johan taber Modet, ydmyger sig feigt for Paven og modtager sin Krone af hans Naade; men medens det ene Uheld følger paa det andet, dør han. De engelske Baroners Forbund med Fjenderne opløses imidlertid ved gjensidig Mistanke, og Franskmændene maa trække sig tilbage. I al denne Forvirring er der dog et Lyspunkt: den sunde, freidige, daadkraftige engelske Folkeaand, som er repræsenteret i Bastarden af Plantagenet, der uforsagt møder enhver Fare og holder fast ved den Tro, at England aldrig skal bukke under for fremmed Vold, „naar det kun bliver sig selv tro".

„Richard II" aabner den sammenhængende Række af historiske Tragedier. Efter Edvard III's kraftfulde og seierrige Regjering kommer Richard, en Fyrste med naturlige Anlæg, der minde om hans Fader, den sorte Prinds, men fordærvet af Smigrere, fantastisk, lunefuld og raadvild. Han overlader Regjeringen til samvittighedsløse Yndlinger, der udsuge Landet og vende Folkets Hjerter fra ham. Han forviser uretfærdigt sin Frænde, Henrik af Lancaster, og idet han senere berøver ham hans Fædrenearv, truer han Alles Ret, men da Henrik, der besidder alle de kongelige Egenskaber, som Richard mangler, træder op imod ham, falder hans Magt sammen af sig selv, og han bukker hæderløst under. Men Henrik IV, hvis Egenskaber gjøre ham langt værdigere til Kronen, har dog erhvervet den ved Oprør og lader sig friste til at bevare den ved en ny Brøde; han lader den afsatte Konge dræbe i Fængslet, og hans Anger kommer for sent.

I begge de følgende Tragedier „Henrik IV" vises der

Digitized by Google

et modsat Billede. Han er Konge og Statsmand og forstaaer med Kraft og Dygtighed at styre Riget og hævde Kronens Værdighed; men den lovløse Maade, hvorpaa han har erhvervet sin Krone, hævner sig, idet de samme Stormænd, hvis Oprør mod Richard II har hjulpet ham paa Thronen, nu vise det samme Sindelag imod ham, og skjønt han seirer, gaaer dog hans Liv hen under disse Kampe, og han naaer ikke, hvad han havde higet efter, at udsone sin Brøde med et Tog til det hellige Land. I „Henrik V" naaer Huset Lancaster og dermed England Høidepunktet af sin Glands. Henrik den Femte har været Digterens Yndling, som han var det engelske Folks. Historien er fulgt med Troskab; men ved Skildringen af hans Ungdomsliv, hvortil den kun giver faa Vink, har han med digterisk Frihed udfyldt Billedet. Medens hans Fader styrer Riget, see vi den unge Prinds livsglad og sorgløs indtil letsindig Overgivenhed. Hoflivet kjeder ham, og han søger Morskab i en Omgivelse, der kun lidet sømmer sig for hans Stilling, og deltager endog i dens vilde Eventyr; men selv midt i denne Tummel skinner den høiere Natur igjennem, der hæver ham saa høit over disse Omgivelser. Saasnart Omstændighederne gjøre Fordring paa hans Virksomhed, viser han sig som Helt, (i Kampen mod Percy); da Faren er forbi, vender han tilbage til sin Leg; men da hans Fader dør, og da den Krone, der var erhvervet paa en tvetydig Maade, tilfalder ham uden Uret og uden Modsigelse, modtager han den med den fulde Følelse af det Ansvar, der paalægges ham og af sin Kraft til at bære den. Sin Ungdoms Leg og dens Redskaber kaster han bort uden Betænkning og samler Englands Kræfter, der have fortæret sig selv i indre Kamp, til Heltedaad imod den ydre Fjende. I det Drama, der bærer hans Navn, træder han op som Konge, mild og retfærdig, tapper og statsklog; han bringer Englands Magt og

Digitized by Google

Glands til den høieste Tinde, og hans Drama ender med lyse Fremtidsudsigter. — Ved Skildringen af Henriks Ungdomsliv har Shakspeare i Henrik IV paa en aldeles eneſtaaende Maade ſlynget Komedien ind i Tragedien; paa den alvorsfulde, hiſtoriſke Baggrund og midt imellem de ſtore Begivenheder bevæger Johan Falſtaff ſig med ſit Slæng. I ham er den dybeſte ſædelige Fordærvelſe ſkildret med en ſaa uimodſtaaelig komiſk Kraft, at en uſlukkelig Latter befrier fra Beſmittelſen, og at det bliver forſtaaeligt, hvorledes den høithegavede, unge Fyrſte kan more ſig en Stund med alt dette Uvæſen, medens hans inderſte Væſen dog er ſaa lidet berørt deraf, at det er ſom bortblæſt i ſamme Øieblik, ſom Livets Alvor gjør ſit Krav gjældende. Dette Stykke vakte umaadelig Begeiſtring og Opſigt i ſin Samtid; Falſtaff, Piſtol o. ſ. v. bleve efterlignede i andre Skuespil, og man vilde endelig ſee et Portræt af en virkelig Perſon i Falſtaff. Det oprindelige Navn i Stykket var John Oldcaſtle. Papiſterne paaſtode, at det var Lord Cobham, den bekjendte Fører for Lollharderne under Henrik V. De ivrige Proteſtanter oprørtes ved Tanken om, at en Mand, de betragtede ſom en hellig Martyr, var fremſtillet paa denne Maade. Forgjæves forſikkrede Digteren, at han ikke havde tænkt paa ham eller nogen beſtemt Perſon; han forandrede Navnet til Falſtaff; men nu blev der paaſtaaet, at dette var en Forvanſkning af Navnet John Faſtolf der havde ſpillet en uheldig Rolle i den franſke Krig under Henrik VI.

Første Del af „Henrik VI" har oprindelig været uden Forbindelſe med de to følgende Stykker; dens Gjenſtand er væſentlig Krigene i Frankrig og Talbots Heltedaad; men med det ſamme viſes Begyndelſen til det indre Forfald under den umyndige Konge ved Tvedragten mellem de herſkeſyge Stormænd. Yorks Optræden og Begyndelſen til Striden mellem

Digitized by Google

den hvide og røde Rose synes tildigtet for at knytte Stykket til det følgende og forberede Huset Yorks senere Fremtræden.

I „Henrik VI, 2den og 3die Del", sees Riget i en Opløsningstilstand. Den Uret, der klæbede ved den første Lancasters Thronbestigelse, og som syntes forsonet ved hans Søns Konge- og Heltedaad, hævnes nu paa hans ufyldige Sønnesøn; mild og from, men blottet for al Kraft til at fremme det Gode eller forhindre det Onde, staaer Henrik VI raadløs imellem sin herskesyge Dronning og hendes egennyttige Yndlinger paa den ene Side og den ærgjerrige Hertug af York med Jarl Warwick paa den anden Side. Fra begge Sider føres Striden med Rænkespil, Snigmord og aaben Krig; et Almuoprør under Jack Cade sætter Kongedømmets Afmagt og Rigets forvirrede Tilstand i et endnu stærkere Lys. Baade York og Henrik fanges og myrdes, Edvard af York vinder Kronen; men Spirerne til ny Tvedragt og Forbrydelse vise sig allerede i selve Seirens Øieblik.

I „Richard III" naaer Huset Yorks blodige Tragedie sit Høidepunkt. Udrustet med store Evner, men blottet for al Samvittighed og menneskelig Følelse, har han kun et eneste Maal for Øie, Erhvervelsen af Magten for sig selv, og efter Edvards Død strider han frem dertil med ubetvingelig Villiekraft og dæmonisk Hensynsløshed, indtil han naaer det, og hævder det paa samme Vis, som han har naaet det; men dermed er ogsaa hans eget Maal fuldt; Henrik Richmond, den sidste Ætling af Kongehuset og den Eneste, der er ubesmittet af de forbigangne Tiders Blodskyld, indviet i sin Barndom med Henrik VI's Velsignelse, træder op som det udvalgte Redskab til Hævn og Frelse. Richard falder under sin egen Samvittigheds Byrde, saavelsom under sin Modstanders Sværd, og Huset Tudor bringer England Fred og bedre Tider.

Dermed er den sammenhængende Række af de historiske

Digitized by Google

Dramaer endt. Men Henrik VIII kan, skjønt aldeles stilt derfra, dog paa en Maade siges at danne et Efterspil dertil. Dette Drama synes at være blevet til ved Jacob Stuarts Thronbestigelse og bestemt til et Festskuespil i den Anledning, hvorpaa ogsaa de forskjellige Festoptog, der forekomme deri, tyde hen. Dramatisk Handling findes der i mindre Grad end i Shakspeares øvrige Stykker. Wolseys Ænker styrte den ædle Dronning Katharina; men i sin Dødsstund seer hun ham selv styrtet ved sit Overmod; i hendes Sted hæves Anna Boleyn paa Thronen til Held for England, fordi hun bliver Moder til Elisabeth, ved hvis Daab Digteren lader Cranmer profetisk forkynde England den Lykke, der skal udgaae fra Huset Tudor, indre Fred, aandelig Frihed og ydre Blomstring under dette Barn saavelsom under den Efterfølger, hun vil skjænke Landet (Jacob I).

The Merry Wives of Windsor.

(De lystige Koner i Windsor.)

Dette Lystspil staaer i en vis Sammenhæng med „Henrik IV", idet Falstaff optræder som Hovedpersonen deri tilligemed endel af de komiske Figurer, der i „Henrik IV" ere grupperede om ham, (Pistol, Nym, Bardolph, Mrs. Quickly, Dommer Shallow). Det er et Sagn, at Dronning Elisabeth, der havde moret sig meget over Falstaff, opfordrede Digteren til at lade ham optræde som Elsker, og at han derpaa havde skrevet det Lystspil meget hurtigt. Dette vilde stemme ret godt med Stykkets lette og noget farcemæssige Behandling; ogsaa Alfesangen om Windsor Slot kunde tyde paa, at det særligt var bestemt til Opførelse for Dronningen. Den største Del af Stykkets Fabel er selvstændigt opfunden; men der findes i

Digitized by Google

Hovedhandlingen nogle Træk, der synes laante fra ældre Fortællinger. I en italiensk Novelle af Straparola „Hævnen" beiler Elskeren til flere paa eengang og bliver drillet af dem alle ligesom Falstaff. En ung Mand i Bologna, Filencio, seer ved en Fest tre smukke, unge Fruer, dandser med dem alle tre og slutter Dandsen med en Kjærlighedserklæring til hver især. Han faaer intet Svar; men da de ere Veninder, betroe de hverandre, hvad der er hændet dem, og blive enige om at straffe ham. Den første indbyder ham til et Stævnemøde og modtager ham paa det Venligste, men faaer ham derpaa, i forstilt Forskrækkelse over sin Mands pludselige Hjemkomst, til at skjule sig under en Seng, hvor hun har anbragt en Bunke Tjørne, og da han ikke tør røre sig, maa han tilbringe en skrækkelig Nat og om Morgenen liste sig hjem i en ynkværdig Tilstand. — Nogen Tid efter lader han sig atter lokke af den anden; hun faaer ham ind i et Kammer, hvor han styrter gjennem Gulvet ned i et mørkt Rum, der er fyldt med Bomuldspakker, og kun slipper ud ved at bryde Hul paa Muren med sine Hænder; den tredie giver ham en Sovedrik og lader ham lægge ud paa Gaden. Forskjellen i Fortællingens Gang er, at det tilsidst lykkes den skuffede Elsker at hævne sig ved at bringe de Skjønne i en meget ydmygende og angstfuld Situation, medens Ægtemændene Intet faae at vide om, hvad der er skeet.

I en anden af Straparolas Noveller, „Ringen", fortælles en lignende Begivenhed; men her er det den skinsyge Ægtemand, der bliver skuffet af den utro Hustru, uagtet Elskeren, uden at vide, hvem han er, gjør ham til sin Fortrolige, altsaa netop som Falstaff og Mr. Strøm. En portugisisk Prinds Nerino, som studerer i Padua, gjør Bekjendtskab med en ansect Læge, Raimondo. Denne, der er paa engang skinsyg og stolt af sin unge Hustrus Skjønhed, gjør Prindsen,

Digitized by Google

der hidtil er meget uerfaren i Forhold til Kvinderne, opmærksom paa hende i Kirken, uden at sige ham, hvem hun er. Nerino bliver forelsket, opsporer hendes Bolig, og det lykkes ham temmelig let at komme i Forbindelse med hende. Han meddeler sin Ven Raimondo sit Held, og denne bestræber sig nu for at gribe den Troløse i Gjerningen. Han kommer uventet hjem; men den listige Kvinde gjækker ham hver Gang; første Gang skjuler hun sin Elskede bag Sengegardinerne, anden Gang under en Bunke Vadsketøi; da Raimondo to Gange har faaet Besked om, hvorledes han bliver holdt for Nar, og tredie Gang heller Intet kan finde, stikker han Ild paa Huset, men bliver atter narret til at lade en Kiste med kostbare Dokumenter bringe ud af Huset; men netop i denne er Rivalen skjult. Da han ogsaa faaer dette at vide, gjør han et prægtigt Gjæstebud, indbyder alle sine Frænder og lokker Nerino ved Bægeret til at fortælle sit Eventyr. Men hans Hustru, som er tilstede i et Sideværelse, erfarer, hvad der foregaaer, og sender Nerino et Bæger Vin, hvori hun kaster den Ring, han har skjænket hende; da han seer den, fatter han Sammenhængen og ender med, at han har drømt det Hele. Siden flygter hun bort med ham, og Ægtemanden dør af Ærgrelse.

Flere andre Noveller, blandt andre en af Giovanni Fiorentino og en af Fortællingerne i 1001 Nat, have en lignende Handling.

Hamlet, Prince of Denmark.

Sagnet om Amleth er vel en stor Del af Læserne bekjendt fra Saxo Grammaticus; det var gaaet over i en fransk Samling af Fortællinger, „**Cent histoires tragiques**", og derfra i en engelsk Novelle; ogsaa i en Tragedie var Emnet tidligere behandlet.

Digitized by Google

Horvendel var en Underkonge i Jylland, berømt af Heltedaad og navnlig ved Seiren over Norges Konge Koller, som han fældede i Tvekamp. Han blev myrdet af sin Broder Fenge, og hans Dronning Geruth lod sig forlede til at ægte sin Husbonds Banemand. Sønnen Amleth er i Fare for sit Liv; for at bevare det og hævne sin Fader spiller han vanvittig med en saadan Snildhed, at medens han aabent taler om Hævn for sin Faders Død, betragtes hans Ord kun som Daarekisteſnak og vække Latter. Imidlertid satte Enkelte dog Mistanke og advare Kongen. For at sætte ham paa Prøve lokker man ham til en Sammenkomst med en Pige, han elsker; men advaret af en Ungdomsven undgaaer han Speideren, og hun er ham tro. Siden raader en Hofmand til, at hans Moder skal tale med ham i Enrum for at udforske hans Sindelag. Hofmanden lurer, skjult i Sengehalmen; men Amleth benytter sit gamle Konstgreb, galer som en Hane, slaaer med Armene og springer op allevegne, og da han føler Lureren under Halmen, støder han Sværdet igjennem ham og trækker ham frem. Han taler nu strængt til Moderen og vækker hendes slumrende Samvittighed; den dræbte Lurer hugger han istykker og lader Svinene fortære hans Levninger; da der spørges efter den Forsvundne, giver han fuldkommen-rigtig Besked, men bliver udleet som sædvanlig. Kongen, der fremdeles frygter ham, men af Hensyn til Dronningen og især til hendes Fader, den mægtige Leirekonge, ikke aabenbart vil lade ham dræbe, sender ham nu til England med to Ledsagere, der have Breve med, hvori Kongen af England opfordres til at lade ham dræbe. Amleth seer Leilighed til paa Reisen at forfalske Brevet; i England opfører han sig forstandigt, vinder Kongens Agtelse med sin Klogt og faaer hans Datter tilægte, medens de to Sendemænd blive henrettede. Han vender tilbage, og Aarsdagen efter sin Afreise, just medens der holdes Gravøl for ham, som

Digitized by Google

han havde aftalt med Moderen, betræder han Kongeborgen i sin forrige Skikkelse som Vanvittig. Man morer sig over ham, og Gildet naaer den høieste Grad af Lystighed; men da alle Kongens Hirdmænd ligge drukne i Hallen, trækker han Væggenes Tepper ned over dem og stikker Ild paa Hallen; Kongen dræber han i Sovekammeret, og næste Dag staaer han frem paa Thinge, henriver Folket med sin Tale, og kaares til Konge. — De fleste af de her fortalte Træk af Sagnet vil man gjenfinde i Tragedien; man vil tillige see, hvorledes ydre Stof Digteren har behøvet til at skabe et saadant Værk.

Much ado about Nothing.

(Stort Besvær for Ingenting.)

Den første Del af dette Stykkes Hovedhandling findes i en Novelle af Bandello. Paa den Tid, da Pedro af Aragonien var Siciliens Konge, havde en af hans Riddere Timbreo di Cardona fattet Elskov til Fenicia, en Datter af Lionato de Lionati i Messina, og faaet hendes Ja med hendes Faders Samtykke. Men hans Ven Girondo havde ligeledes fattet en stærk Lidenskab for Fenicia og havde netop havt ilsinde at beile til hendes Haand, da Timbreo kom ham i Forkjøbet. Forblindet af Lidenskab lader han sig forlede til et Forræderi for at skille de Elskende ad. Han faaer en Medhjælper til at indbilde Timbreo, at Fenicia har en hemmelig Elsker, som hun tilstaaer natlige Stævnemøder; Timbreo gaaer i Snaren; skjult i en Ruin ligeoverfor Lionatos Hus seer han en Person i Kavalerdragt nærme sig Huset fulgt af to Tjenere, der medbringe en Stige; han hører ham nævne Fenicias Navn og seer ham stige ind ad et Vindue. Næste

Digitized by Google

Dag bryder han Forbindelsen paa en formel og krænkende Maade. Fenicia falder i en Afmagt, der antages for Døden, og Rygtet om hendes Død bringes omkring i Byen. Men imedens hendes Moder og en anden Nærbeslægtet sysle med det formentlige Lig, vaagner hun op, og Forældrene beslutte nu at lade hende gjælde for død, indtil hendes Uskyldighed kan blive opklaret, eller med Tiden at lade hende fremstaae under et andet Navn. Den tomme Ligkiste bringes til Graven, hun selv ud paa et ensomt Landsted. Den lettroende Timbreo rystes ved Budskabet om hendes Død; men hans falske Ven Girondo bliver greben af Samvittighedsnag, fører ham til hendes Grav og tilstaaer sin Forbrydelse. De gaae begge i Forening til Forældrene, rense Fenicias Ære og tilbyde enhver Bod og Erstatning, der staaer i deres Magt. Lionato modtager deres angrende Bekjendelse med Venlighed og forlanger af Timbreo, at han engang skal modtage en Hustru, som han vil vælge ham. Timbreo slutter sig med sønlig Hengivenhed til ham, og efter et Aars Forløb indbyder Lionato ham til sit Landsted for at modtage den Brud, han har bestemt ham. Timbreo kommer, modtages med Festlighed, og i Bruden gjenkjender han Fenicia. Den angerfulde Girondo faaer hendes Søster til Hustru, og ved Tilbagekomsten til Messina viser Kong Pedro dem stor Ære og Naade og paatager sig begge Brudenes Udstyr.

I Arioſtos „Orlando furioso" findes der en Episode af noget lignende Indhold om Kongen af Skotlands Datter; men der forekommer et nyt Træk, som ligeledes er benyttet af Shakspeare, nemlig at Prindsessens fortrolige Kammerjomfru, iført hendes Klæder og Smykker, viser sig i Vinduet og modtager sin Elsker, idet han stiger ind, hvorved Prindsessens Beiler, der er et skjult Vidne dertil, bliver skuffet. — Stykkets øvrige Personer og Begivenheder ere frit tildigtede.

Digitized by Google

As you like it.

(Som I behager.)

Thomas Lodge havde skrevet en sentimental Hyrderoman „**Rosalinde or Euphues' golden Legacie**", saaledes kaldet til Ære for hans Mester John Lily *), i hvis Stil den er holdt. Shakspeare har dramatiseret denne Roman saaledes, at han har fulgt Fortællingen endog i alle Enkeltheder, men paa sin sædvanlige Vis gjort Personerne menneskelige; han har udeladt et Par overflødige og forstyrrende Træk og tilføiet foruden nogle ubetydelige Figurer et Par vigtige, Narren Touchstone og den tungsindige Satiriker Jaques.

Den tappre Ridder Herr Johan af Bordeaux deler ved sin Død sine Godser mellem sine Sønner Saladin, Fernandin og Rosader, saaledes at Rosader, den yngste, faaer den største Del samt Faderens Stridshest og Vaaben, fordi han ansaae ham for den, der vilde blive den tappreste og bedste Ridder. Men den misundelige og egennyttige Saladin vil benytte sit Formynderskab over de yngre Brødre til at tilvende sig det Hele. Han sender Fernandin til Høiskolen i Paris, men holder Rosader hjemme og behandler ham ganske som en Tjener.

---

*) John Lily var en Forfatter, der umiddelbart før Shakspeares Optræden gav Tonen an i den Literatur, som især var yndet i de høiere Kredse. Han har skrevet endel Lystspil, der bleve opførte ved Hoffet; men især hans „Euphues" er Høidepunktet af den rhetoriserende Stil, som han efter italiensk Mønster udviklede i England. Denne Bog var en Tid lang i høieste Mode, og det blev anseet som Tegn paa Aandrighed og fin Tone at fylde sin Tale med disse søgte Lignelser, Antitheser og Ordspil. Shakspeare driver tidt Spøg med denne affekterede Stil, og i Walter Scotts „The monastery" skildres en Kavaler fra Hoffet, Hr. Percy Shafton, der har tilegnet sig denne Tone.

Digitized by Google

En Stund finder Rosader sig deri; men endelig, da han tirres til det Yderste ved Broderens uretfærdige Overmod, træder han saa voldsomt op, at Broderen forfærdet beder om Fred og paa Skrømt forsones med ham.

I Frankrig herskede dengang Kong Thorismund, som havde usurperet Thronen ved at styrte sin Broder, Kong Gerismund, der levede landflygtig i Ardennerskoven med en Flok af sine tro Mænd; hans Datter Rosalinde havde Thorismund beholdt ved sit Hof og ladet hende opdrage sammen med sin egen Datter Alinda. Han foranstalter en Turnering, hvorved der ogsaa skal optræde en berømt normannisk Brydekjæmper, hvis Styrke og Voldsomhed havde voldt mange Modstanderes Død. Denne Leilighed griber Saladin for at stille sig af med Broderen. Han bestikker Bryderen, for at han skal søge at tilføie ham en dødelig Skade i Kampen og vækker derpaa Rosaders Lyst til at vinde Ære ved denne Leilighed. Rosader gaaer med Glæde ind derpaa. Han møder ved Festen, seer blandt Damerne Rosalinde, hvis Skjønhed strax henriver ham; han overvinder efter en haard Kamp Normannen og hævner dermed to unge Mænd, der nylig i deres Faders Paasyn ere faldne som Offre for hans Voldsomhed. Kongen hædrer den tappre Ungersvend, Rosalinde skjænker ham et Smykke, og han vender hjem, ledsaget af en jublende Skare. Men Saladin, der har ventet Budskabet om hans Død, stænger Porten for ham og skjuler sig selv, og han maa skaffe sig og sine Ledsagere Indgang med Magt. En gammel, tro Tjener, Adam, stifter dog endnu engang Fred mellem Brødrene; men kort efter spinder han et nyt Forræderi, hvorfra Rosader kun reddes ved Adams Troskab og sin egen Tapperhed, og begge disse tage nu Veien til Ardennerskoven. Der vanke de vildfarende om, indtil den gamle Adam segner af Træthed og Sult; Rosader strøifer gjennem Skoven for at

Digitized by Google

skaffe Føde til ham; han træffer et Jagtselskab, der holder Maaltid i Skoven, og hans halv truende Bøn om Hjælp bliver venligt opfyldt; han bærer Adam derhen paa sin Ryg, og begge modtages med Gjæstfrihed. Det er Kong Gerismund, der her lever et sorgløst Jægerliv med sine tro Mænd uden at savne Hoffets Herlighed. Gerismund bliver glad ved at høre, at Rosader er en Søn af hans trofaste Tjener Johan af Bordeaux, og gjør ham til sin Skovfoged.

Imidlertid har Thronrøveren Thorismund fattet Mistanke om, at den skjønne og begavede Rosalinde kunde blive ham farlig, og forviser hende uden at høre paa Grunde ud af Landet; hans Datter Alinda beder forgjæves, og da hun vedbliver at modsige ham, forviser han ogsaa hende. De to Piger drage nu ud i den vide Verden, Alinda under Navnet Aliena, Rosalinde forklædt som Page under Navnet Ganymed; de tage ligeledes Veien til Ardennerskoven; der finde de først Vers indskaarne i Træernes Bark, indeholdende en Hyrdes (Montanus') Elskovsklager; derpaa træffe de i en yndig Dal en gammel Hyrde (Corydon) og den unge ulykkelige Elsker Montanus, der synge Vexelsange. De bede dem om Gjæstfrihed, og da de erfare, at Corydons Herre vil sælge sit Hus og sine Hjorder, kjøber Aliena dem og nedsætter sig der som Hyrdinde. Imidlertid streifer Rosader om i Skoven; han kan ikke glemme Rosalinde og fylder Træerne med Vers til hendes Pris. Aliena og Ganymed læse hans Vers, belure hans Monologer, træde ham imøde og vinde snart hans Fortrolighed; han betroer dem sin Sorg, og den foregivne Ganymed tilbyder at forestille Rosalinde, høre paa hans Elskovstale og besvare den. Med denne Leg tilbringe de nogen Tid, idet de daglig mødes i Skoven. En Dag træffer Rosader i Skoven en Løve, der lurer paa en sovende Mand; i den Sovende gjenkjender han sin Broder Saladin; han fælder Løven; Saladin

Digitized by Google

vaagner og gjenkjender i sin Frelser sin forurettede Broder. Ogsaa han er dreven i Landflygtighed af Thorismund, der har grebet hans Uretfærdighed mod Broderen som Paaskud til at bemægtige sig hans Gods; men Ulykken har vakt hans Samvittighed; han er dragen ud for at opsøge sin Broder, faae hans Tilgivelse og derpaa gaae til det hellige Land for at affone sin Brøde; Brødrene forsones denne Gang oprigtigt, og Saladin optages i sin Broders Hus og blandt Kong Gerismunds Mænd. Kort efter blive Aliena og Ganymed overfaldne af en Flok Røvere; Rosader kommer dem tilhjælp og seirer efter en haard Kamp ved Saladins tappre Bistand. Imellem Aliena og Saladin udvikler der sig snart et ømt Forhold, og Ganymed bliver saa greben ved Engstelsen for den saarede Rosaders Fare, at han har vanskeligt ved at vedligeholde sin Rolle. Imidlertid bliver Montanus troligt ved med sin Beilen til Phoebe, og da Ganymed engang bliver Vidne til hendes Ubønhørlighed, holder han en Tale til hende og bebreider hende alvorligt hendes Ufølsomhed. Det lykkes virkelig ogsaa at vække Kjærlighed hos hende; men hendes Elskov kaster sig paa Ganymed; hun bliver syg af Kjærlighed og tilstaaer sine Følelser i et Brev, som Montanus besørger; Ganymed søger at berolige hende og giver det Løfte, at han aldrig vil ægte nogen anden Kvinde, hvorimod Phoebe maa love at bønhøre Montanus, naar hun faaer tilstrækkelige Grunde for, at opgive sin Kjærlighed til Ganymed.

Aliena holder nu Bryllup med Saladin. Alle samles til Festen. Montanus kommer „klædt i en brun Dragt, som Tegn paa Mismod, med en Vidiekrands om Hatten, (Vidien betyder forsmaaet Kjærlighed); paa hans Hyrdetaske er Fortvivlelsen afbildet og paa hans krumme Stav hænge to Sonetter". Rosader kommer, kun lidet trøstet ved Ganymeds Løfte, at han nok engang ved Troldkonstkunst skal

Digitized by Google

ſtaffe den virkelige Roſalinde tilveie; Kong Gerismund indfinder ſig og bliver indtagen af Ganymed, hvis Lighed med hans tabte Datter vækker hans Sorg paany, og da Roſader ved denne Leilighed tilſtaaer, at han elſker Roſalinde, giver Kongen villigt ſit Samtykke, hvis hun findes. Ganymed fjerner ſig nu et Øieblik, og i hans Sted kommer Roſalinde tilbage i ſin egen Skikkelſe. Iſtedenfor eet Brudepar bliver der tre; thi Phoebe, ſom nu har faaet „tilſtrækkelige Grunde", overfører ſin Kjærlighed paa Montanus. Men midt under Feſten kommer Fernandin for at melde Kongen, at Frankriges tolv Pairer have grebet til Vaaben for at ſætte den retmæssige Konge paa Thronen igjen, og at deres Hærmagt ſtaaer ligeoverfor Thorismunds ved Grændſen af Ardennerſkoven. Kongen og hans Mænd ruſte ſig og ſtige til Hest; de komme til midt under Slaget; Roſader og Saladin gjøre Underværker af Tapperhed; Uſurpatoren falder, Gerismund beſtiger Thronen, og Alle belønnes.

A Winters Tale.

(Et Vintereventyr.)

A pleasant History of Dorastus and Faunia by Robert Greene (En tidligere Udgave fra 1588 har en meget længere Titel) er en Fortælling i en lignende Stil ſom den foregaaende.

Førend Chriſtendommen kom ind i Verden, herſkede i Bøhmen Kong Pandoſto og hans Dronning Bellaria; de levede meget lykkeligt, og da Bellaria fik en Søn, Garrinter, var der Glæde over hele Landet, og Kongen anſtillede prægtige Feſter og Turneringer. Til denne Feſt kom ogſaa Kong Egiſtus af Sicilien, Pandoſtos kjæreſte Ungdomsven. Pan-

Digitized by Google

dosto glædede sig hjerteligt over hans Besøg og opfordrede Dronningen indstændigt til at vise ham alt Venskab. Hun adlyder ham; men nu vaagner hans Skinsyge, der snart stiger til en saa blind Lidenskab, at han efterstræber sin Vens Liv. Han opfordrer sin hengivne Mundskjænk, Franio, til at blande Gift i Kong Egistus' Bæger; da alle Modforestillinger kun forøge hans Raseri, lover Franio paa Skrømt at adlyde ham, men advarer hemmeligt Egistus, hjælper ham og hans Følge til at komme ubemærket ombord og flygter selv bort med ham. Da Pandosto seer sig skuffet, vender hans hele Raseri sig mod Bellaria; han beskylder hende offentligt for Ægteskabsbrud, fængsler hende og nægter hende lovlig Rettergang. I Fængslet føder hun en Datter; Pandosto troer, at det kun er et yderligere Bevis paa hendes Utroskab; han vil lade Barnet dræbe, men nøies dog med at lade det sætte ud i en Baad og overgive til Stormens og Bølgernes Raade. Bellaria har imidlertid fordret, at Apollos Orakel skal dømme i hendes Sag; det skeer, og Sendemændene bringe en forseglet Pergamentrulle tilbage, der indeholder det Udsagn, at Bellaria og Egistus ere uskyldige, og at Pandosto skal døe barnløs, hvis den Tabte ikke findes. Nu indseer Kongen sin Uret; men til samme Tid kommer det Budskab, at hans Førstefødte, Garrinter, er død. Dette nye Slag koster Bellaria Livet. Kongen kan neppe afholdes fra at lægge Haand paa sig selv og tilbringer sit Liv i Anger og Sorg.

Det udsatte Barn er imidlertid af Havet bragt til Siciliens Kyst, hvor en Hyrde (Porrus) finder det; dets kostbare Dragt og et Ædelstenssmykke viser dets høie Byrd; men en Pung med Guld, der findes derved, frister ham til at beholde det og drage Fordel deraf; han gjemmer Klenodierne, bruger Pengene til at kjøbe Land og Hjorder, og Barnet,

Digitized by Google

som faaer Navnet Faunia, opdrages hos ham og hans Hustru, (Porrus og Mopsa), som Hyrdinde og voxer op som den Skjønneste i Egnen og Dronning ved alle Hyrdefester.

Kong Egistus' eneste Søn, Doraftus, var uden Følelse for Elskov og havde til sin Faders store Misfornøielse afslaaet et Ægteskab med Kongen af Danmarks Datter. Men paa en Falkejagt seer han Faunia, bliver greben af hendes Skjønhed og ved en Samtale tillige af hendes Aand. Han gjør samme Indtryk paa hende, og efter flere Møder, (hvorved han kommer i Hyrdedragt), og lang Vægring fra hendes Side formaaer han hende til at flygte bort med ham til et fremmed Land og der blive hans Hustru. En ham hengiven Hofmand, Capnio, skaffer et Skib, og Alt er beredt til Flugten. Men Porrus har mærket deres Forhold, og da han erfarer, at hendes Elsker er Kongens Søn, forfærdes han ved Tanken om Følgerne og beslutter at bringe Klenodierne til Kongen, aabenbare ham, hvorledes Faunia er funden, og overgive hende i hans Haand for at befrie sig for Ansvaret. Paa sin Vei møder han Capnio, beder ham om at skaffe ham Adgang til Kongen og betroer ham sit Ærinde. Capnio forfærdes ved Faren for at see Planen røbet, lokker Porrus ombord paa Skibet, hvor han indbilder ham, at Kongen er, og fører ham med tilsøs. Efter en stormfuld Fart maa de søge Havn i Bøhmen; Doraftus, der frygter, at Pandosto er hans Fader fjendsk, skjuler sit Navn og søger et afsides Opholdssted med Faunia. Men Rygtet om hendes sjeldne Skjønhed udbreder sig og vækker endog den aldrende Konge Pandostos Opmærksomhed. Han lader dem begge komme for sig, og bliver strax opflammet af en lidenskabelig Elskov til Faunia. Han bebyrder Doraftus for at have røvet hende fra hendes Slægt, sender ham i et haardt Fængsel og gjør Faunia Forslag, som hun afviser med Foragt, endog, da han truer med,

Digitized by Google

at hendes Vægring skal koste Dorastus Livet. Imidlertid har Kong Egistus savnet og søgt sin Søn og endelig truffet en Fisker, der har seet Prindsen indskibe sig med Faunia, Capnio og Porrus. Af Kjøbmænd, der i Bøhmen have seet og gjenkjendt Prindsen, erfarer han hans Opholdssted og Fængsling og sender nu Bud til Pandosto med Anmodning om at udlevere Prindsen og lade hans Ledsagere henrette. Pandosto er villig til Alt, endog til at opoffre Faunia, hvis Gjenstridighed har forbittret ham. Men da den gamle Hyrde seer Døden for Øine, vil han lette sin Samvittighed ved at bekjende sin Hemmelighed; han fortæller, hvorledes han har fundet Faunia, og fremviser Smykkerne. Synet af disse og Undersøgelsen af Tiden overtyder Pandosto om, at han har gjenfundet sin tabte Datter. Paa en prægtig Flaade fører han selv alle Flygtningene hjem til Egistus; de gamle Venner forsones, de Elskende forenes; men Pandosto overvældes saaledes af Følelsen af sin gamle Brøde og sit Tab, at han selv ender sit Liv, og Dorastus og Faunia herske lykkeligt over Bøhmen. Foruden Tilføielsen af Antigonus, den tro Paulina, Skjelmen Autolykus og nogle mindre vigtige Biperſoner er den væsentligste Forandring hos Shakspeare Dronningens Gjenopstandelse fra den foregivne Død og Fjernelsen af den uhyggelige Fremstilling af den aldrende Konges nye Forbrydelse og hans Selvmord.

Measure for Measure.

(Lige for Lige.)

I Giraldi Cinthios „Hundrede Noveller", trykte i Venedig 1566, findes en Fortælling om Utaknemlighed, som er oversat paa Engelsk af Whetstone 1582 og allerede bearbeidet dramatisk af samme Forfatter.

Digitized by Google

Keiser Maximilian satte Statholdere til at styre sit Riges Provindser. Provindsen Insbruck betroede han til Juriste, en Mand, han havde stor Tillid til, med alvorlig Formaning til at overholde Retfærdigheden. Juriste styrede en Tidlang sit Embede til stor Tilfredshed for Keiseren og Folket; da blev en ung Adelsmand, Vico, anklaget for ham for at have øvet Voldtægt mod en Jomfru. Vico blev fængslet, og da han tilstod sin Brøde, dømte Juriste ham efter Loven, der bestemte Dødsstraf for en saadan Gjerning, selv om den Skyldige vilde oprette den Krænkedes Ære ved Ægteskab. Vicos unge Søster, Epitia, der var ligesaa udmærket ved Skjønhed som ved Dyd og Aand, gaaer til Statholderen for at gaae i Forbøn for sin Broder. Juriste bliver henreven af hendes Skjønhed og Veltalenhed og lover at overveie Sagen. Men hans Lidenskab opflammes stedse stærkere, og da hun kommer igjen for at erfare hans endelige Beslutning, siger han hende, at hendes Ære er Prisen for hendes Broders Benaadning, idet han tilføier et ubestemt Haab om Ægteskab. Hun tilbageviser med Afsky hans ublu Forslag og gaaer til sin Broder i Fængslet, gjør ham bekjendt med den skjændige Betingelse og venter, at han vil foretrække Død for Vanære. Men han trygler hende om at redde hans Liv for enhver Pris, og hun overvindes af Medlidenheden og offrer sig mod det bestemte Løfte om Broderens fuldstændige Benaadning. Men da Juriste har naaet sit Maal, lader han Vico henrette og sender Søsteren hans Lig. Hun har midt i sin Fortvivlelse Selvbeherskelse nok til at skjule sine Følelser og sin Hensigt; men hun iler til Keiseren, forebringer ham sin Klage og kræver Retfærdighed. Han lader Juriste kalde til sig; denne, som Intet aner, forfærdes ved at see Epitia, og efter et svagt Forsøg paa at forsvare sig, tilstaaer han Alt og beder om Naade. Keiseren befaler ham strax at ægte Epitia,

Digitized by Google

og da dette er skeet, dømmer han ham til Døden. Men nu gaaer Epitia selv i Forbøn for ham, Keiseren benaader ham, og de leve lykkeligt sammen.

Whetstone har forandret Handlingen derved, at Broderen ikke virkelig bliver henrettet, men at den medlidende Fangevoged sender Søsteren en halshugget Forbryders Hoved istedenfor hans; Shakspeare derimod har foretaget en Grundforandring, idet Fyrsten fra Begyndelsen af har til Hensigt at sætte sin Statholder paa Prøve, foregiver en Reise, men bliver i Byen forklædt som Munk og vaager som et hemmeligt Forsyn over Handlingens hele Gang, saa at ikke blot Broderens Liv reddes, men ogsaa Søsterens Ære, medens Statholderens forskudte Trolovede gaaer i hendes Sted, og det Hele faaer en ulige mere tilfredsstillende Løsning.

Troilus and Cressida.

Sagnet om den trojanske Krig blev i Middelalderen gjort til Gjenstand for mange Ridderromaner, der fremstillede de homeriske Helte ganske i Riddertidens Stil, og da deres Kilde ikke var Homer, men Virgil, var deres Fremstilling stærkt farvet af den romerske Betragtning, der stillede sig paa Trojanernes Side imod Grækerne. Af saadanne Bøger fandtes i England Lydgates rimede „**History, siege and destruction of Troye**", en Oversættelse eller Bearbeidelse efter det Italienske, og Caxtons Oversættelse af le Fevres „**Recueil des histoires de Troye**". Af disse Bøger har Shakspeare taget den større historiske Del; men det synes af adskillige Hentydninger og enkelte Træk, at han maa have kjendt Homers Iliade, hvoraf en Del dengang var oversat af Chapman; (en Oversættelse paa anden Haand efter det Franske

Digitized by Google

var allerede tidligere udkommen). Episoden om Troilus og Cressida, som har givet Stykket sin Titel, er derimod tagen af Chaucers Troilus og Cressida, et Digt i 5 Sange. Dettes Indhold er følgende.

Paa den Tid, da den trojanske Krig nærmede sig sin Slutning, levede der i Troja en fornem og mægtig Mand, Kalchas, med sin skjønne Datter Cressida. Han var begavet med Spaadomskunst, og da han saaledes forudsaae Trojas nærforestaaende Fald, flygtede han hemmeligt fra Staden til Grækernes Leir, hvor hans Kunst skaffede ham en meget god Modtagelse. Trojanernes Forbittrelse over hans Forræderi bragte Cressida i Fare; men hun stillede sig under Hektors Beskyttelse, og ved sin stille, beskedne Optræden vandt hun snart Folkestemningen for sig. Ved en Fest for Pallas vakte hendes overordentlige Skjønhed Alles Beundring; men den unge Troilus, Kong Priamus' skjønne og tappre Søn, som hidtil havde spottet Elskovs Magt, blev saa betagen af Lidenskab for hende, at han sank i den dybeste Tungsindighed og forgjæves søgte at adsprede sig ved glimrende Ridderdaad i Kampen mod Grækerne. Hans ældre Ven Pandarus, Cressidas Farbroder, der saae hans Sorg, lokkede med Vanskelighed Tilstaaelsen fra ham og tilbød at staae ham bi. Han anvendte al sin Snildhed og Veltalenhed hos sin Broderdatter; men det var næsten unødvendigt; thi ogsaa hun havde havt Øie for Troilus' Elskværdighed, og hendes Følelser bleve endnu stærkere vakte, da hun paa samme Tid saae ham under Folkets Jubel komme tilbage fra Kampen, bedækket med Blod og Hæder. Efter en kort og forstilt Modstand indvilgede hun altsaa i at modtage Breve og Gaver fra ham, hvorved Pandarus var den tjenstivrige Mellemmand. Men midt under disse lyse Forhaabninger kommer der et Tordenslag. Efter et Nederlag, som Trojanerne have lidt, underhandler Priamus om Vaabenstil-

Digitized by Google

stand og Fangernes Udvexling; de græske Høvdinger ere villige; men Kalchas formaaer dem til at forlange Cressida udleveret for Antenor, en trojansk Prinds, der var fangen af Grækerne. Den ridderlige Hektor strider derimod i Raadet, men overstemmes, og Priamus beslutter Udleveringen. De Elskende fortvivle; Pandarus søger at trøste og foranstalter et Møde imellem dem, hvor deres gjensidige Lidenskab udtaler sig paa det heftigste; men Cressida trøster Troilus med, at hun har udtænkt en List, hvorved hun om ti Dage vil kunne vende tilbage til Troja. Troilus kan neppe twinge sit Raseri, da han seer hende overgivet til Diomedes og de øvrige græske Sendemænd, der bringe hende tilbage til Leiren. Men der modtages hun med en saadan Hylding for sin Skjønhed, at hun snart glemmer baade sin Sorg og sin tidligere Kjærlighed, og et Smykke, Troilus har skjænket hende som Elskovspant, pryder kort efter Diomedes' Hjelm. Troilus venter forgjæves og stirrer hver Dag fra det Sted, hvor de skulde mødes, ud mod Grækernes Leir; en Dag kommer hans Broder Deiphobus tilbage fra Striden med et Smykke, han havde hugget af Diomedes' Hjelm. Troilus kjender sit Pant og seer sin Skjæbne. Fra den Dag styrter han sig daglig i den vildeste Slagtummel og bliver en Skræk for Grækerne; han søger kun Diomedes; ofte mødes de og kjæmpe; men altid skiller Slagets Omskiftelser dem igjen, indtil Troilus endelig finder Døden for Achilles' Landse.

Dette Æmne var ogsaa behandlet i flere Ballader, og var saa almindelig kjendt og yndet af Folket, at Troilus' Troskab og Cressidas Troløshed næsten var bleven til Ordsprog, og Pandarus' Navn er ligefrem gaaet over i Sproget i Betydning af en Kobler.

Digitized by Google

King Lear.

I Holinsheds Krønike berettes, at Leir, Britternes Konge, herskede med stor Berømmelse omtrent et halvt Aarhundrede før Roms Anlæg og byggede Staden Caer Leir (Leicester). Han havde tre Døttre, Gonorilla, Regan og Cordeilla, og elskede dem høit, men især den yngste, Cordeilla. Da han blev gammel, vilde han prøve deres Kjærlighed og spurgte hver især, hvor høit hun elskede ham. Gonorilla svarede: „Mere end mit eget Liv", Regan: „Mere end nogen Tunge kan udsige"; men Cordeilla sagde kun: „Saameget som min Pligt byder at elske min Herre og Fader, og ikke mere". Da gav Kongen sin ældste Datter Hertugen af Cornwall tilægte, den anden Hertugen af Albanien, og gav dem Halvdelen af sit Rige strax med Arveret til den anden Halvdel efter hans Død; men Cordeilla fik Intet. Det hændte paa samme Tid, at en af Galliens tolv Konger, Aganippus, beilede til Cordeilla og modtog hende paa den Betingelse, at hun hverken fik Medgift eller Arv. Da nu de ældste Døttre vare komne til Magten, fandt de og deres Mænd, at den gamle Konge levede for længe, og de fratog ham med Magt det øvrige Land, dog med den Betingelse, at de skulde yde ham det Fornødne til et fyrsteligt Underhold. Men ogsaa dette afknappede de utaknemlige Døttre ham efterhaanden, saa at den gamle Konge tilsidst med en eneste Tjener maatte forlade Landet og drage til Gallien. Saasnart Cordeilla hørte, at hendes Fader var kommen, og i hvilken Nød han var, sendte hun ham først hemmeligt en Sum Penge, for at han kunde udstyre sig fyrsteligt; derpaa lod hun ham hente til sit Hof og modtog ham med al Kjærlighed og Ærbødighed. Kong Aganippus udrustede en stor Hær for at indsætte ham igjen i sit Rige, og Cordeilla fulgte selv sin Fader paa dette Tog. De seirede, og Kong Leir herskede endnu to Aar; efter hans Død blev

Digitized by Google

Cordeilla Dronning; men fem Aar derefter, da hendes Mand var død, greb hendes Søsters to Sønner til Vaaben, overvandt og fangede hende, og hun dræbte sig selv i Fængslet.

Denne Krønikes Fortælling var allerede benyttet til et ældre Drama. Shakspeare har ikke blot væsentligt omdannet det med Hensyn til Udfaldet; men han har tilknyttet en hel ny Handling, nemlig Glosters og hans to Sønners Historie, der danner en Parallel til Lear og hans Døttre. Denne Del af Stykket er grundet paa en Episode i Sidneys Roman **Arcadia**. To Fyrster i Galatien søge Ly for et Uveir i en Klippehule; der høre de en Samtale mellem to Mænd, hvoraf den ene beder den anden om at føre ham op paa Fjeldets Tinde, for at han kan styrte sig ned derfra og ende sit Liv, eller at forlade ham og sørge for sig selv. De gaae nærmere og see en gammel blind Mand ledet af en ung, begge fattigt klædte, men med et Præg af medfødt Høihed i deres Væsen. Paa deres Spørgsmaal fortæller den Unge dem, at den blinde Mand har været Konge i Paphlagonien, men er af en utaknemmelig Søn berøvet baade Thronen og sine Øine; han besværger dem at skaffe ham et Ly, hvor han kan leve i Fred og Sikkerhed; men den Gamle bebreider ham, at han fordølger en Del af Sandheden; han fortæller, at den unge Mand er hans ægtefødte Søn og retmæssige Arving; men en Slegfredsøn havde ved Ränker og Bagtalelse opægget Faderen saaledes imod ham, at han endog havde befalet to af sine Tjenere at føre ham ud i Skoven og dræbe ham; de havde dog ikke havt Hjerte til at udføre det grusomme Hverv, men ladet Kongesønnen flygte, og han var gaaet i fremmed Krigstjeneste. Slegfredsønnen havde nu efterhaanden tilliſtet sig al Indflydelse i Riget og tilsidst stødt Faderen fra Thronen, ladet ham blinde og jaget ham ud i Elendighed; men medens Ingen vovede at vise ham Medlidenhed, havde hans

Digitized by Google

forstødte Søn, saasnart han hørte sin Faders Skjæbne, skynd sig hjem og opsøgt ham for at lindre hans Nød eller dele den med ham. Medens de fremmede Fyrster høre paa denne Fortælling med dyb Medlidenhed, kommer Bastarden til i Spidsen for en Flok Ryttere; han havde erfaret sin Broders Ankomst og vil selv være Vidne til hans Død for at være sikker. Den unge Kongesøn drager Sværdet og hugger den Første af Angriberne ned; de to Fyrster stille sig ridderligt paa hans Side, og netop som Faren er størst, saae de Undsætning af deres tro Mænd, der vare dragne ud for at søge dem, og Bastarden undslipper med Nød. Men de to Fyrster samle deres Hærmagt imod Tyrannen, hele Folket falder fra ham, og Landet tilbagegives den retmæssige Herster. Den gamle Konge drager ind i sin Hovedstad, vidner for hele Folket om sin Søns Trofasthed og sætter Kronen paa hans Hoved. Men med det samme opgiver han Aanden, overvældet af de store Omskiftelser af Sorg og Glæde.

Sagnet om Leir og hans Døttre er ligeledes behandlet i en Ballade, der dog synes at være yngre end Shakspeare, og i **Gesta Romanorum** findes et lignende Sagn om en romersk Keiser og hans Døttre.

Cymbeline.

I Boccacios „**Decamerone**" findes en Novelle, hvis Indhold baade i det Hele og i mange enkelte Træk har saamegen Lighed med Hovedhandlingen i Shakspeares Drama, at den maa antages for at være den Kilde, hvoraf han har øst.

Nogle italienske Kjøbmænd sade sammen i et Værtshus i Paris; Talen faldt paa Kvindernes Svaghed og Upaalidelighed, hvorom Alle vare enige undtagen Een, Bernabo fra

Digitized by Google

Genua, der med stor Varme hævdede, at hans Hustru Ginevra var et Mønster for Kvinder baade i Skjønhed, Aand og uplettet Sædelighed. En ung Mand, Ambrogiuolo fra Piacenza spotter over hans Godtroenhed, og efter en lang og heftig Ordstrid indgaae de det Væddemaal, at Ambrogiuolo skal reise til Genua og inden tre Maaneder skaffe fuldstændigt Bevis for Ginevras Utroskab; lykkes det ham, skal Bernabo betale ham femtusinde Dukater; i modsat Fald skal han selv betale ettusinde. Han reiser og søger først at indhente Oplysninger; men Alt bekræfter Bernabos Udsagn. Da griber han til en forræderst List. Han gjør Bekjendtskab med en fattig Kone, der boer i Ginevras Hus og nyder hendes Understøttelse; ved Bestikkelse faaer han hende til Medhjælper. Hun foregiver en Reise og formaaer Ginevra til at gjemme en Kiste for hende i sit Kammer. Om Natten, da hun sover trygt, lister Forræderen sig ud af Kisten, lægger Mærke til Værelsets Indretning, Malerierne o. s. v., bemægtiger sig en Pung, en Ring og et Belte, og opdager et Modermærke, (nogle guldfarvede Haar), paa den Sovendes venstre Bryst. Derpaa skjuler han sig igjen; Kisten bringes bort, og han iler tilbage til Paris med sine Beviser. Den lettroende Barnabo lader sig overbevise, betaler Summen og reiser hjem. Men nogle Mile fra Hjemmet standser han paa sit Landsted, og sender en tro Tjener hjem for at melde hans Hustru, at han venter hende der, og med den Befaling at dræbe hende paa Veien. Hun iler glad med Tjeneren for at gjensee sin Mand; men da de komme til en eensom Fjeldbal, aabenbarer han hende sin Herres Bud og vil adlyde det. Hendes Bønner røre ham dog tilsidst; han overlader hende nogle Mandsklæder og bringer hendes Klæder til sin Herre som Tegn paa hendes Død. Hun drager nu afsted i Mandsdragt, kommer i Tjeneste hos en kataloniſk Adelsmand, og ved sin Troskab og Tjenstiver vinder

Digitized by Google

hun sin Herres Gunst og Tillid. Katalonieren kommer til Alexandrien i en venskabelig Sendelse til Sultanen; og da denne finder Behag i hans Tjener, overlader han hende til ham. Ogsaa den nye Herres Tillid vinder hun og naaer en høi Stilling ved Hoffet. Saaledes bliver hun sendt til Acre, der stod under Sultanen af Ægypten, for at vaage over Orden og Sikkerhed ved et stort Marked, der afholdtes. Idet hun her gaaer omkring i de italienske Kjøbmænds Boder for at høre om sit Fædreland, faaer hun Øie paa sin Pung og sit Belte, spørger om deres Eiermand og om Prisen. Ambrogiuolo træder frem som Eiermand, erklærer, at disse Varer ikke ere tilfals, men tilbyder hende dem som Gave og fortæller, hvorledes han har erhvervet dem, men fordreier Sandheden, som om han virkelig havde seiret ved hendes Letsindighed. Hun skjuler sin Harme, men lokker ham til at aabne en Handel i Alexandrien, og ved at gjøre Bekjendtskab med flere italienske Kjøbmænd lykkes det hende at faae Barnabo ligeledes derhen. Nu faaer hun dem begge fremstillede for Sultanen og aabenbarer, hvem hun er. Den forførdede Ambrogiuolo tilstaaer den sande Sammenhæng og lider en gruelig Dødsstraf. Sultanen skjænker Ginevra hans Formue og føier rige Gaver dertil; Ginevra tilgiver sin Mand, og begge vende tilbage til Genua og føre et lykkeligt Liv.

I en engelsk Fortælling „**The Tale told by the Fishwife of Stand on the Green**" findes et lignende Indhold; men der mangler flere Træk, (Kisten, Malerierne, Modermærket). Historien om Cymbeline og hans røvede Sønner forekommer ikke andensteds. Deres Navne nævnes i Gotfred af Monmouths Krønike, men der hedder det blot, at Cymbeline havde to Sønner, Guiderius og Arviragus; Guiderius, der fulgte Faderen paa Thronen, nægtede Romerne Skat, hvorfor Keiser Claudius paaførte ham Krig. I Slaget

Digitized by Google

heldede Seiren til Britternes Side; da iførte en Romer, Levis Hamo, sig brittisk Rustning, blandede sig mellem Britterne, hvis Sprog han forstod, og kjæmpede paa Skrømt mod Romerne, indtil han saae Leilighed til at dræbe Kong Guiderius. Men da Arviragus erfarede sin Broders Fald, tog han hans Rustning og viste sig for Britterne for at skjule Kongens Død. Navnet Imogen forekommer ogsaa i Krøniken som en brittisk Kongedatters Navn, men paa en anden Tid og uden nogen Forbindelse med disse Begivenheder. Om der skulde have været en ældre, nu tabt Fortælling, der har havt et saadant Sagn til Indhold, derom veed man Intet.

Macbeth.

Holinsheds Krønike beretter, at Kong Duncan, som havde arvet Skotlands Throne efter sin Morfader Malcolm, var en mild, men svag Hersker, og derfor stadig forurolliget af Oprør. En mægtig Høvding Macdowald stillede sig i Spidsen for de oprørske Thaner, fik Hjælpetropper fra de vestlige Øer og en Skare irske Leietropper, Kerner og Gallonglasser, og slog Kongens Feltherre, som han henrettede. I denne Nød betroede Kongen Anførselen til sin Fætter, den tappre, men grusomme Macbeth, og Banquho, (fra hvem Stuarterne nedstamme). Macbeth slog Oprørerne, hvis Høvding dræbte Hustru og Børn og derpaa sig selv, og straffede dem med blodig Strænghed. Strax derpaa kom det Bud, at Sueno, Norriges Konge, var landet med en mægtig Hær ved Fife og hærgede med stor Grumhed. Kong Duncan drog selv imod ham med sine to Feltherrer, men blev slagen og indesluttede sig i en fast Borg, medens Macbeth samlede ny Hærmagt. Da Sueno belejrede Borgen, aabnede Duncan paa Skrømt Underhandlinger om Overgivelse og tilbød at

Digitized by Google

levere Fjenderne Levnetsmidler, hvortil de høiligen trængte. Tilbudet blev modtaget; men Skotterne havde blandet søvndysſende Urter i Brødet og Ølket, og da Macbeth, ſom hemmeligt havde faaet Bud fra Kongen, kom med ſin Hær, traf han de Danſke ſovende og anrettede et ſaadant Nederlag paa dem, at Sueno kun reddede ſig med et eneſte Skib. En ny Hær, ſom Suenos Broder Canut havde ſendt fra England for at hævne Nederlaget, blev ligeledes ſlaaet af Macbeth og Banquho og maatte tilkjøbe ſig Tilladelſe til at begrave de Faldne.

Kort derefter rede Macbeth og Banquho til Forres, hvor Kongen var. Paa et enſomt Sted kom tre fælſomme Kvinder dem imøde; den ene ſagde: „Hil Macbeth, Than af Glamis", den anden: „Hil Macbeth, Than af Cawdor", den tredie: „Hil Macbeth, der ſkal vorde Konge af Skotland". Banquho ſpurgte, om de Intet havde at forkynde ham; da ſpaaede den førſte, at ikke han ſelv, men en Række af hans Efterkommere ſkulde blive Konger af Skotland. Med det ſamme forſvandt de tre Kvinder. Macbeth og Banquho holdt det Hele førſt for et Blændværk; men da Macbeth, ſom allerede kort iforveien ved ſin Fader Sinels Død var bleven Than af Glamis, ſtrax efter ved den oprørſte Than af Cawdors Henrettelſe arvede hans Titel og Godſer, begyndte han at troe, at Skjæbnen havde beſtemt ham Kronen. Men da Kong Duncan udnævnte ſin ældſte Søn Malcolm til Hertug af Cumberland og dermed til Thronarving, da begyndte Macbeth at tænke paa at naae ſit Maal med Vold, og hans Huſtru opæggede ham af al ſin Evne dertil. Han holdt Raad med Banquho og flere Venner, og i Tillid til deres Underſtøttelſe myrdede han Duncan i Inverneſs og lod ſig i Scone krone til Konge. Kong Duncans to Sønner, der havde Grund til at frygte for deres Liv, flygtede ud af Landet; den ældſte, Malcolm, fandt gjæſtfri Tilflugt hos Kong Edvard den Hel-

Digitized by Google

lige i England, den anden, Donald Bane, hos Irlands Konge. Macbeth herskede nu en Tidlang med Kraft og Klogskab og bragte Orden og Ro i Landet; men hans Samvittighed gjorde ham mistænksom og grum; det var spaaet, at Banquhos Æt skulde herske i Landet; derfor besluttede han at udrydde den; han indbød Banquho og hans eneste Søn Fleance til Gjæstebud og stillede Mordere ud, der skulde overfalde dem paa Hjemveien i en Afstand fra Slottet. Banquho blev dræbt; men Sønnen undkom i Mørket. Fra den Tid voxede Macbeths Mistænksomhed og Blodtørst Dag for Dag. Den ene efter den anden af de Fornemste lod han henrette, bemægtigede sig deres Gods og brugte det til at holde hvervede Tropper. Han byggede en fast Klippeborg Dunsinan, og befalede Thanerne at møde med Mandskab til dette Arbeide efter Omgang. Macduff, Than af Fife, sendte Mandskab med alt Fornødent, men mødte ikke selv, fordi han frygtede Macbeths Sindelag. Denne hadede ham, fordi en Hex havde advaret ham for Macduff; men da hun tillige havde sagt ham, at Ingen, der var født af en Kvinde, kunde dræbe ham, og at han skulde være uovervindelig, indtil Birnam Skov gik op til Dunsinan, troede han sig fuldkommen tryg. Imidlertid besluttede han at straffe Macduffs Trods. Han drog imod Fife, og da Macduff var advaret og flygtet, og Borgen uden Modstand aabnede Portene for ham, lod han hans Hustru, Børn og Alt, hvad der var i Borgen, myrde. Macduff var kommen til England og opfordrede Malcolm til at befrie sit Land fra den blodige Tyran, som Alle vilde reise sig imod, naar den retmæssige Konge viste sig. Men Malcolm frygtede, at det var en Snare, Macbeth stillede for ham, hvilket flere Gange var forsøgt, og han skildrede sig selv saa udygtig og uværdig til at være Konge, at Macduff sorgfuld og haabløs vilde gaae bort; da saae Malcolm hans Oprigtighed og

Digitized by Google

betroede ham sit sande Sindelag. Understøttet af Kong Edvard med tilusinde Mand, under Anførsel af den gamle Jarl Sivard af Northumberland, Kong Duncans Frænde, rykkede han ind i Skotland, hvor en stor Del af Thanerne, forberedte ved Macduffs hemmelige Budskaber, ventede hans Ankomst. Macbeth veg tilbage for Overmagten; men i Tillid til Spaadommen troede han sig tryg i Dunsinan. Da Malcolms Hær havde hvilet sig i Birnam Skov, bød han sine Mænd at hugge store grønne Grene af og bære dem foran sig for at skjule deres Antal. Da kom det Macbeth for, som Birnam Skov gik frem imod Dunsinan; alligevel rykkede han frem til Kamp; men da Fjenderne kastede Grenene bort, og deres Overmagt blev synlig, gav han sig paa Flugt. Macduff indhentede ham; da Macbeth vilde skræmme ham med Spaadommen om, at Ingen, der var født af en Kvinde, kunde fælde ham, svarede Macduff, at han var ikke født, men skaaren af sin Moders Liv; dermed huggede han ham ned og bragte hans Hoved til Malcolm, som nu blev kronet i Scone til Skotlands Konge. — Shakspeare har fulgt Krøniken med stor Troskab; kun dens flygtige Antydning af Banquhos Medskyldighed har han udeladt, maaskee med et Hensyn til at dette Rygte satte en Plet paa Huset Stuarts Stamfader, men i ethvert Tilfælde med fuld æsthetisk Berettigelse, fordi det i Dramaet kun var til Besvær.

Othello, the Moore of Venice.

En Novelle af Giraldi Cinthio handler om en Mor, der havde udmærket sig ved sin Tapperhed i Republikken Venedigs Tjeneste og derfor blev hædret med vigtige Tillidsposter. Hans Heltebedrifter havde vakt Beundring hos en ung, skjøn

Digitized by Google

og dydig Dame, Disdemona; der opstod en gjensidig Kjærlighed imellem dem, og de giftede sig imod hendes Forældres Villie. Nogen Tid efter blev Moren sendt til Cypern som Befalingsmand over Tropperne, og hans unge Hustru vilde ikke stilles fra ham. I Morens Følge var en Høvedsmand, som han satte megen Pris paa, og som derfor hyppigt kom i hans Hus, hvor Disdemona modtog ham med den Venlighed, hun troede at burde vise sin Mands Ven. En anden af hans Ledsagere var en Fændrik, som han ligeledes havde megen Yndest for, men som under et behageligt Væsen skjulte et slet Sindelag. Ogsaa han havde sin Hustru med sig, en ung vakker Dame, som blev Disdemona en daglig og kjær Omgangsveninde. Fændrikken fatter en utilladelig Lidenskab for Disdemona og bruger al sin Kunst for at vække samme Følelse hos hende; men da hun aldeles ikke kan eller vil forstaae ham, troer han, at hun foretrækker Høvedsmanden, fatter Had til dem begge og lurer paa en Leilighed til Hævn. Den kom snart. Høvedsmanden havde i Overilelse trukket Sværdet mod en Soldat paa Vagten og saaret ham, og Moren havde derfor affat ham fra hans Post. Disdemona var bedrøvet derover, baade af Medlidenhed, og fordi hendes Mand mistede en kjær Ven, og hun gik indstændigt i Forbøn for ham; da Moren tilfældigvis yttrede for Fændrikken, at han var nærved at give efter for sin Hustrus Bønner, greb denne straz Leiligheden og lod dunkle Ord falde om Disdemonas paafaldende Deltagelse for Høvedsmanden. Moren begynder at blive skinsyg, og da hans Hustru atter gjør et Forsøg paa at forsone ham med Høvedsmanden, faaer hun for første Gang et vredt Svar. Hans Mistanke voxer; han trænger paa Fændrikken, som nu ligefrem bestylder Disdemona for paa en utilladelig Maade at foretrække Høvedsmanden for sin sorte Ægtemand. Moren op-

Digitized by Google

fordrer ham heftig og truende til at skaffe Beviser, og han lover det, skjønt han indseer Vanskeligheden.

Ved et Besøg, Disdemona gjør hans Hustru, seer han Leilighed til at fralifte hende et rigt broderet Lommetørklæde, en Gave fra hendes Mand, som de begge holde høit i Ære; ligesaa snedigt anbringer han det ved et Besøg hos Høvedsmanden i hans Værelse. Denne finder det med Forundring og beslutter at bringe Disdemona det tilbage; da han troer, at Moren er ude, banker han paa Bagdøren; men da han uventet hører hans Stemme indenfor, skynder han sig bort. Moren lukker op, finder Ingen, og det hemmelighedsfulde Besøg forøger hans Mistanke. Han formaaer Fændrikken til at udforske Høvedsmanden paa et Sted, hvor han selv seer dem, men ikke hører deres Samtale, som Fændrikken ledsager med et Minespil og Bevægelser, der ere beregnede paa at nære hans Mistanke; han melder til Moren, at Høvedsmanden har betroet ham sit hele Forhold til Disdemona, og fortalt ham, at hun har skjænket ham Tørklædet som Elskovspant. Moren iler hjem og spørger Disdemona om Tørklædet. Hendes Forlegenhed er ham et nyt Bevis; men han kræver endnu stærkere. Tilfældet kommer Bagtalelsen tilhjælp; en Kvinde, der boer i Høvedsmandens Hus, har faaet Tørklædet at see og vil efterligne Broderiets Mønster; medens hun sidder med sit Arbeide ved Vinduet ud til Gaden, fører Fændrikken Moren forbi og viser ham det. Nu tænker han kun paa Hævn. Ved Overtalelser og Gaver formaaer han Fændrikken til at paatage sig Høvedsmandens Mord. Han overfalder ham i Mørket uden at blive kjendt og tilføier ham et svært Saar i Benet; men da den Saarede værger sig, og hans Raab kalder Folk til, smutter Morderen behændig bort og veed snildt at undgaae Mistanken. Den Deltagelse, Disdemona yttrer ved at høre Høvedsmandens Uheld, fremskynder hendes egen Skjæbne.

Digitized by Google

Fændrikken paatager sig ogsaa her at være Redskabet; efter Aftale med Moren stjuler han sig om Natten i et Kammer ved Siden af Soveværelset, gjør en Støi, som foranlediger Disdemona til at staae op, bryder ind og dræber hende ved Slag af en Sandpose, for at ikke noget Saar skal røbe Mordet. Han og Moren lægge Liget paa Sengen og lade derpaa, efter foregaaende Forberedelse, det strøbelige Loft styrte ned i Kammeret, for at det skal see ud, som om et ulykkeligt Tilfælde havde voldt hendes Død. Hun begraves under almindelig Sorg; men Morens Sjæl har ingen Fred. Hans Raseri vender sig mod Fændrikken; da han ikke tør dræbe ham, affætter han ham. Fændrikken opsøger Høvedsmanden, der imidlertid er helbredet, men Invalid; han meddeler ham, at det er Moren, der er skyldig i Overfaldet paa ham og Mordet paa Disdemona, at han først har villet lokke ham (Fændrikken) dertil, og siden betroet ham, hvad han har gjort. I Venedig reiser Høvedsmanden Klage mod Moren, Fændrikken træder op som Vidne. Moren hentes hjem, og da selv Pinebænken ikke kan aftvinge ham Bekjendelse, bliver han dømt til Landsforvisning; men i Landflygtigheden falder han for Disdemonas Frænders Blodhævn. Fændrikken bliver kort efter fængslet for en anden Forbrydelse og underkastet Torturen, saaledes at han dør af Følgerne. Hans Hustru, der kjendte hele Sammenhængen, men ikke havde vovet at tale, aabenbarer nu Alt.

Enkelte Træk i denne Novelle kunde tyde paa, at den var grundet paa en virkelig Kriminalhistorie. Om den skulde staae i nogen Forbindelse med den historiske Notits, at en vis Christofalo Moro, (men som ikke var en Mor,) i Begyndelsen af det sextende Aarhundrede var Befalingsmand paa Cypern, men vendte tilbage derfra paa Grund af sin Hustrus Død, det kan kun være Gjenstand for løse Formodninger.

Digitized by Google

Julius Cæsar, Antony and Cleopatra, Coriolanus.

Ligesom Shakspeare i sine engelske historiske Dramaer i det Hele har fulgt Historien med Troskab, saaledes er dette ogsaa Tilfældet i de romerske Tragedier, men her i endnu høiere Grad og paa en anden Maade, fordi hans Kilde var af en anden Beskaffenhed; det var Plutarchs Levnetsbeskrivelser, hvoraf der dengang fandtes en engelsk Oversættelse af Thomas North. I Holinsheds engelske Historie fandt han et rigt Materiale, der skulde formes og udarbeides; hos Plutarch fandt han et formet og udarbeidet Materiale; det var ikke blot de historiske Begivenheder, det var en Karakteristik af Personerne, ikke blot i deres Handlinger, men i deres Udtalelser. Derfor har Digteren beholdt det Hele, som han forefandt det; især i Julius Cæsar har han gjengivet det Billede, han fandt hos Plutarch, i de mest enkelte Træk; selv hele Repliker ere næsten ligefrem tagne ud af Levnetsbeskrivelsen, medens paa den anden Side Dramatikerens Kunst viser sig i høieste Grad ved den Maade, hvorpaa Alt er sammenstillet og ordnet til et dramatisk Hele.

I Antonius og Cleopatra er Behandlingen noget friere, uagtet den samme Troskab er bevaret i det Væsenlige. Hovedpersonen er skildret med de Egenskaber, Historien tillægger ham; der er ikke lagt Skjul paa de store Feil, der maatte føre til hans Undergang, hans hensynsløse Nydelseslyst, Letsindighed og Lunefuldhed; men medens det Geniale og Storslaaede, det Ædlere i hans Natur, er sat i stærkt Lys, er derimod det Raa og Uædle, hans vilde Udsvævelser, hans Havesyge og Grusomhed, vel ikke fordulgt, men dog stillet i en Skygge, hvori det ikke virker frastødende og berøver ham vor Interesse.

I Julius Cæsar var Gjenstanden Republikens Undergang og den sidste Kamp for Friheden, i Antonius og Cleopatra de Mægtiges Spil om Verdensherredømmet; i Coriolanus er det et Billede fra Roms gamle Tid, Kampen imellem

Digitized by Google

Patricierne og Plebeierne. Her har Digteren havt større Plads for en selvstændigere Virksomhed; han maatte udfylde, udføre i hele Billeder, hvad der kun var kort antydet, (Coriolans Hustru og Søn, Menenius,) tildigte Personer og Scener. Partikampen har han skildret ikke uden synlig Forkjærlighed; men han har med upartisk Retfærdighed seet og fremstillet Hovmoden og Herskesygen paa den ene Side, Lavheden, Misundelsen og Raaheden paa den anden, den egenkjærlige Forblindelse paa begge. I alle disse tre Stykker forbavses man ved det geniale Klarsyn, hvormed Digteren, hvis Studium af den romerske Oldtid kun har været tarveligt, dog har kunnet opfatte og gjengive Billedet af den med saa slaaende Sandhed.

Timon of Athens.

I Plutarchs Antonius fortælles leilighedsvis, at der i Athen levede en Mand ved Navn Timon, hvis bittre og menneskefjendske Sind havde skaffet ham Tilnavnet „Menneskehaderen". Han skyede enhver Omgang; kun hos en cynisk Filosof Apemantus fandt han et vist Aandsslægtskab. Medens han viste sig bitter og barsk mod Alle, var han venlig og opmærksom mod den unge Alkibiades, og da man yttrede sin Forundring derover, svarede han, at han forudsaae, at denne unge Mand vilde bringe Ødelæggelse over Athen. Engang traadte han til Alles Forbavselse frem i Folkeforsamlingen; han meddelte, at der paa en Grund, der tilhørte ham, stod et Figentræ, hvori Flere havde hængt sig; da han nu agtede at benytte Grunden og derfor vilde lade Figentræet omhugge, saa vilde han gjøre dette bekjendt, for at de Medborgere, der ønskede at hænge sig, kunde faae Leilighed dertil, inden Træet blev fældet.

Digitized by Google

Lukian har en større Dialog med Titelen Timon. Zeus seer en Mand i fattig Klædning, der graver i Jorden efter Roer og bittert og høirøstet anklager Gudernes uretfærdige Verdensstyrelse og Menneskenes Utaknemmelighed. Forundret spørger han Hermes, hvem denne Mand er, og faaer til Svar, at det er Athenienseren Timon, der i sin Tid har besiddet stor Rigdom og i den Tid baade bragt Guderne rigeligt Offer og vist Menneskene storartet Gavmildhed; men da han netop derved har sat sin Rigdom overstyr, har Sværmen af de falske Venner vendt ham Ryggen. Zeus mener, at Guderne selv vilde være udsatte for samme Bebreidelse, hvis de ikke kom ham til Hjælp, og befaler Hermes at føre Plutus, (Rigdomsguden,) til ham. Timon modtager de to Guder med barsk og trodsig Afvisning; men endelig lykkes det Hermes at faae ham til at laane Øre; han gjør endnu et Par Spadestød og finder en uhyre Skat. Han udstynger nu en dæmonisk lidenskabelig Krigserklæring mod Menneskeslægten, erklærer, at han kun vil have en eneste Ven, — sig selv, og afsværger enhver menneskelig Medfølelse og Deltagelse. Rygtet om hans nye Rigdom lokker strax de forrige saavelsom nye Smigrere, som prøve, om der endnu skulde være Noget at vinde hos ham; men deres sidste Paatrængenhed bliver modtagen efter Fortjeneste med Skjældsord og Spadehug.

Denne Lukians Antydning af Karakteren og de faa Træk hos Plutarch er det eneste Stof, Shakspeare kunde benytte. Da det hele Drama kun er en Karakterskildring og ikke har Noget med Historien at gjøre, er det Historiske, der spiller ind deri, (Alkibiades og hans Forhold til den athenienske Stat), behandlet med stor Frihed, blot med Hensyn til Dramaets Tarv.

Digitized by Google

The Tempest.

(Stormen.)

Man kjender ingen Kilde, hvoraf dette Stykkes Indhold kunde være taget. Farten paa den nye Verden, hvori Englands Sømænd dengang toge saa virksom Del, vakte naturligvis stor Opmærksomhed hos hele Folket. Man hørte og læste med Begjærlighed Beretningerne om alt det Nye og Forunderlige, de Søfarende der havde seet; sjeldne Dyr, en indfødt Indianer o. dl. bleve foreviste i London under stærk Tilstrømning af Nysgjerrige. Jo vidunderligere de Reisendes Fortællinger lød, desto begjærligere bleve de hørte. I en Tidsalder, hvis Indbildningskraft var vant til at fysle med det Vidunderlige og Overnaturlige, medens Djævlebesættelser og Aandebesværgelser betragtedes som noget Sædvanligt, og Kong Jacob var en ivrig Forfægter af Troen paa Hexeri og Troldom, kunde Ingen finde det urimeligt, at Bermudasserne vare beboede af onde Aander, der fremkaldte uophørlige Storme deromkring („Djævleserne" var derfor deres sædvanlige Benævnelse). En særegen Hændelse havde desuden yderligere vakt Opmærksomheden i denne Retning. Admiral Sommers var med ni Skibe gaaet til Virginien. Nogle af dem naaede Maalet; andre kom efter en stormfuld Seilads tilbage og meldte, at Admiralskibet var gaaet under. Det var dog en Feiltagelse; det havde været i den yderste Nød; Mandskabet havde ikke længere Kræfter til at pumpe og beredte sig til Døden, da Admiralen pludseligt saae Land; det var netop Bermudasserne. Skibet kom til at staae paa et Klipperev, men paa en meget heldig Maade; Mandskabet kom i Land og fandt paa de ubeboede Øer et Klima og en Frugtbarhed, der forekom dem paradisisk. En Beretning om denne Stranding blev trykt og vakte stor Opmærksomhed, og det er meget muligt, at den

Digitized by Google

har givet Shakspeare Anledning til at gjøre Søfartens Farer og Eventyr og de fjerne Landes fantastiske Verden til Ramme om sit Digt; det er i alt fald aabenbart, at han helt igjennem stadig sigter til den omtalte eller lignende Beretninger. Selve Fabelen kan være hans egen fri Digtning og har fjernere eller nærmere Slægtskab med mange forskjellige Eventyr.

Twelfth Night, or, What you will.

(Helligtrekongersaften, eller, Hvad man vil.)

Ved Roms Erobring af Carl den Femtes Hær, saaledes fortæller Bandello i en af sine Noveller, blev en rig Kjøbmand Ambrogio fangen tillige med sin Søn og Datter, der vare Tvillinger og lignede hinanden saameget, at kun Klædedragten kunde skille dem ad. Faderen blev befriet ved Hjælp af en Ven i den fjendtlige Hær, og det lykkedes ham at finde og løskjøbe Datteren, som to spanske Soldater havde gjort til Fange; men Sønnen var forsvunden. I sin Sorg forlod Faderen Rom og nedsatte sig med sin Datter Nicuola i sin Fødeby Esi. Hendes Skjønhed vakte Opmærksomhed; en gammel rig Mand, Lanzetti, en Ven af Ambrogio, beilede til hende hos Faderen, som dog nødig vilde gaae ind paa denne ulige Forbindelse og trak Sagen ud; men en ung, rig Kavaler, Lattantio Pulcini, fattede en heftig Lidenskab for hende, vandt hendes Gjenkjærlighed og indledede en hemmelig Brevveksling med hende. Ambrogio skulde imidlertid foretage en længere Reise og sendte derfor sin Datter til en Slægtning i en Naboby; der var hun under saa streng Opsigt, at hun ikke kunde sætte sig i nogen Forbindelse med sin Elskede, der ikke kjendte hendes Opholdssted, men troede, at Faderen havde taget hende med sig. Efter syv Maaneders Sorg og Savn

Digitized by Google

kom hun endelig tilbage til sit Hjem. Men her gjorde hun den sørgelige Opdagelse, at hendes ustadige Elsker havde glemt hende og kastet sin Kjærlighed paa den gamle Lanzettis smukke Datter, Catella. Medens Nicuola nu kun tænker paa at vinde den Troløse igjen, hænder det sig, at hendes Fader atter maa reise bort; men denne Gang formaaer hun ham til at anbringe hende i et Nonnekloster, hvor det ikke gaaer meget strængt til. Da hun tilfældigvis erfarer, at Lattantio søger en Page, griber hun denne Tanke; ved Hjælp af sin tro Amme skaffer hun sig en Mandsdragt, faaer under Navn af Romulo Tjeneste hos Lattantio og vinder snart hans Tillid i den Grad, at han sender hende som Bud til Catella; denne føler ingen Tilbøielighed for Lattantio, men bliver straks saa betagen af Lidenskab for Pagen, at hun ikke kan skjule det. Romulo besvarer tilsyneladende hendes Følelser og bringer sin Herre Afslag med den Forklaring, at Grunden til hendes Uvillie er den, at hun har erfaret hans forrige Forbindelse med Nicuola og hans Troløshed mod hende. Lattantio kommer i Bevægelse ved Erindringen om Nicuolas Skjønhed; men skjønt Catellas Kulde og stolte Afvisning forbitrer ham, kan han dog endnu ikke rive sig løs fra hende. Imidlertid kommer Ambrogio tilbage fra Reisen; Nicuola iler i sin Angst for Opdagelse til Ammen, der raader hende til at aflægge Mandsdragten og blive i hendes Hus, medens hun gaaer til Faderen og forebygger hans Mistanke ved at aftale, at hun næste Dag skal bringe hans Datter hjem fra Klosteret. Lattantio forurolliges ved, at hans tro Page bliver borte; ved Efterforskninger erfarer han, at man har seet ham gaae ind i den gamle Kones Hus; han opsøger hende; men hun griber Leiligheden til at tale til ham om det Daarlige i hans Kjærlighed til Catella, der har givet sit Hjerte til en Anden, og om

Digitized by Google

Nicuolas Trofasthed; hun bevæger hans Sind stærkt, og da Nicuola selv træder frem i sin egen Skikkelse, men viser ham Pagedragten og dermed giver ham Beviset paa sin opoffrende Hengivenhed, overvindes han og beiler formeligt hos hendes Fader, der gjerne giver sit Samtykke.

Nicuolas Tvillingbroder Paolo, var imidlertid ikke død; en rig Adelsmand havde fanget ham, ført ham med sig til Neapel og faaet ham saa kjær, at han ved sin Død testamenterede ham hele sin Rigdom. Paolo vender tilbage til Esi; men da hans Fader er fraværende, gaaer han omkring i Byen; han bar tilfældigvis en hel hvid Klædning, der lignede Romulos Pagedragt; da han kommer forbi Lanzettis Hus, antager Catella ham for Romulo og sender sin Pige efter ham for at kalde ham ind; han modtages med Henrykkelse og overvældes med Kjærtegn; at man kalder ham Romulo, viser ham, at der finder en Forvexling Sted; men han gaaer letsindig ind paa Eventyret og bliver selv forelsket. Uventet kommer den gamle Lanzetti hjem; han vil bryde ud i Harme over at træffe en Mand hos sin Datter; men da han seer den Fremmedes Ansigt, er han overbeviist om, at det er Nicuola, der har forklædt sig; han yttrer sin Forundring derover, lader Datteren gaae og gjentager nu sin Beilen til den formentlige Nicuola. Paolo forvirres ved denne nye Forvexling, men har Aandsnærværelse nok til at gaae ind ogsaa i denne Rolle og henviser Beileren til Faderen. Han iler nu til sin Faders Hus og træffer sin Søster og Lattantio, som Faderen netop forener. Midt under Glæden over den gjenfundne Søn og Broder kommer Lanzetti som Beiler, men for sent; men da nu Misforstaaelsen opklares, beiler Ambrogio for sin Søn til hans Datter, og Fortællingen ender med et Dobbeltbryllup. Søsterens Forklædning i Mandsdragt,

Digitized by Google

hendes Lighed med Broderen og de deraf følgende Forvexlinger er det, hvorpaa Hovedintrigen i Twelfth night er bygget; den hele Flok af komiske Biperſoner, der gruppere ſig om Hovedfigurerne, det overgivne Lune i Forening med det romantiſke Skjær, der giver dette Luſtſpil ſit eiendommelige Præg, med eet Ord Stykkets Poeſi, hører Shakſpeare ſelv til.

Digitized by Google

6.

Udgivelsen af Shakspeares Skuespil og deres senere Skjæbne.

Kun en Del af Shakspeares Skuespil ere udgivne i Digterens Levetid, og disse rimeligvis uden hans Samtykke, ialtfald uden hans Medvirkning. En Hovedgrund dertil er ovenfor omtalt; Theaterstykker udgaves ofte slet ikke, men i Regelen først efter længere Tids Forløb, fordi ellers konkurrerende Theatre uden videre bemægtigede sig dem. Undertiden blev et Stykke udgivet paa den Maade, at Udgiveren havde tilliftet sig en Afskrift eller optegnet den under selve Opførelsen. (Heminge og Condell betegne disse Udgaver som „**stolen and surreptitious copies, maimed and deformed by the frauds and stealths of injurious impostors, that exposed them.**")

Først syv Aar efter Digterens Død udkom en authentisk Udgave af hans dramatiske Værker i Folio, besørget af hans ovennævnte Venner, Skuespillerne John Heminge og Henry Condell. Den var ledsaget af Shakspeares Billede med en Paaskrift af Ben Johnson, og dens Text er Grundvolden for de senere Udgaver.

Naar man seer, med hvilken Beundring disse og andre samtidige Venner af Skuespilkunsten omtale Shakspeare, og hvorledes han havde tilvraget sig endog Elisabeths og Kong

Digitized by Google

Jacobs Opmærksomhed og Ynbest, kunde man saae den Forestilling, at hans Navn hørte til de berømteste i hans Samtid, og til dem, hans Folk ikke kunde glemme. Og dog var det ikke saaledes. Skuespillet var yndet af Folket; men kun de Færreftes Smag var udviklet nok til fuldelig at fatte, hvor høit en Digter som Shakspeare stod over Forgjængere og Samtidige. En Tid, der var saa rig baade paa ydre Begivenheder og paa Brydninger i det aandelige Liv, kunde vistnok virke i høi Grad befrugtende paa den dramatiske Digtning; men netop i en saadan Tid maatte Digtningen og Kunsten nøies med en beskeden Plads blandt det Meget, der gjorde Fordring paa Opmærksomheden. Men dertil kom, at allerede under Elisabeth havde en stor Del af Englands Middelstand vendt sig til den strænge puritanske Retning af Protestantismen, der fordømte verdslige Forlystelser og navnlig betragtede Skuespilkunsten som en letfærdig og vanhellig Daarskab, der maatte være alvorlige Kristne til Forargelse. Det er omtalt i det Foregaaende, at Øvrighederne i London og flere af de større Byer lagde Skuespillerne mange Hindringer i Veien, saa at de behøvede særegne kongelige Fribreve eller mægtige Patroners Beskyttelse for at kunne udøve deres Kunst; men da Puritanismen ved Revolutionen blev den eneraadende Magt i Staten, da blev Skuespilkunsten saagodt som fredløs i England i en Række af Aar; da Stuarterne bleve gjenindsatte, bragte deres glimrende Hof franske Moder og fransk Smag med sig, og med Ludvig den Fjortendes Glandstid bøiede den største Del af Europa sig for de Æsthetikens og Kunstens Love, der udgik fra Versailles. Den „klassiske" Tragedie blev Normen for den dramatiske Kunst, og enhver Uoverensstemmelse med denne Norm gjaldt for en æsthetisk Mangel. Da denne Smag havde faaet Herredømmet hos de Dannede, maatte Shakspeare for en Tid træde i Skyggen, og knap et Aarhundrede efter hans Død,

Digitized by Google

da Rowe udgav hans Levnetsbeskrivelse og hans Værker, var han ikke istand til at samle andre Efterretninger om hans Liv end de tarvelige, vi kjende. Dermed er ikke Meningen, at Shakspeare for en Tid skulde have været fuldstændig glemt; hans Stykker vedbleve at opføres, og Folket foretrak sit nationale Skuespil for det klassiske. Men man vænnede sig til at betragte hans Skuespil som kunstløse Frembringelser, der trængte til Bearbeidelse, Ændring, Forbedring. „Stormen" og „Skjærsommernatsdrømmen" bleve gjorte til Operaer; Hamlet endte med at blive Konge i Danmark; Lear og Cordelia seirede og bleve lykkelige, Romeo og Julie „fik hinanden" o. s. v.

Fra det 18de Aarhundrede, navnlig fra henimod Midten, oplivedes Interessen for Shakspeare stærkt. Garricks Udførelse af de Shakspeareske Karakterer udbredte baade Digterens og hans egen Berømmelse; der oprettedes Mindesmærker for ham; der udkom en Række af Udgaver, hvori der var anvendt en beundringsværdig Flid, Lærdom og Skarpsindighed paa at finde de rigtige Læsemaader ud af de ældste Udgavers feilfulde Text og at tilveiebringe alle de sproglige og historiske Oplysninger, der kunde fremme den rette Forstaaelse af Enkelthederne. Men desuagtet varede det længe, inden man kunde komme bort fra den foregaaende Tidsalders Fordom. Garrick selv kunde ikke afholde sig fra at „bearbeide" Digteren, og de samme Udgivere, der ikke blot i stærke Ord udtalte, men ved deres trofaste Flid i Gjerning viste deres Kjærlighed til ham, vare endnu stedse hildede i den Overtro, at hans Værker vare Frembringelser af et vildt Naturgeni, en halv ubevidst Inspiration, og troede sig forpligtede til jevnlige irrettesættende Bemærkninger, der ofte kun viste, at deres flittige Sysslen med Enkelthederne havde berøvet dem Overblikket over det Hele. Men deres store Fortjeneste er, at deres utrættelige Flid har gjort Shakspeare let tilgjængelig for den følgende

Digitized by Google

Slægt og banet Veien for dens fuldere og klarere Forstaaelse. I vor Tid har Interessen for den store Digter været i bestandig Stigen i England. Et „Shakspeare Selskab" opsøger og meddeler Alt, hvad der kan findes, som kun i mindste Maade kan tjene til Oplysning og bedre Forstaaelse af hans Værker; en Mængde Udgaver, fra de kostbareste til de allerbilligste udbreder Bekjendtskabet med dem blandt alle Klasser af Folket, og hvad der er skrevet og fremdeles skrives om og i Anledning af hans Værker, udgjør en meget betydelig Literatur.

Men ogsaa udenfor England har Bekjendtskabet med Shakspeare i de sidste hundrede Aar udbredt sig mere og mere. I Frankrig, hvor Voltaire vel maatte indrømme hans Genialitet men fratjendte ham al kunstnerisk Smag og dramatisk Indsigt, er hans Værker nu flere Gange oversatte og studeres med Beundring og Opmærksomhed. I Tydskland var det Lessing, der først hævdede hans kunstneriske Storhed; Göthe paaviste det samme nærmere i sine Udtalelser om Hamlet, (i Wilhelm Meister,) og den romantiske Skole, hvis Begeistring for Shakspeare ikke var fri for at være temmelig taaget, havde den Fortjeneste at frembringe en ypperlig Oversættelse, (Schlegel og Tieck). Man tør vel sige, at det dannede Europa nu ikke blot kjender Shakspeare, men ogsaa anerkjender, at hans Værker, selv om enkelte af dem ved deres Stof maatte forekomme vor Tid noget fremmede, dog staae som uovertrufne Mønstre paa den høieste dramatiske Kunst, og hvad samtidige Digtere forkyndte ved hans Grav, at hans Navn vilde udbrede sig og voxe i en fjern Fremtid, maa siges at være opfyldt i fuldt Maal.

Digitized by Google

Rettelser.

2den Del.

S. 10. L. 5. for „behold din Kongemagt" — l. tilbagekald din Dom
— 111. - 20. under „Anden Scene" — l. Hertugen af Albaniens Borg
— 123. - 20. „Edmund" — l. Edgar

3die Del.

— 179. - 7. „et Gittervindue" — l. et rødt Gittervindue
— 232. - 3 f. n. „Guds Bud?" — l. Guds Ord?
— 235. - 9. „Mowbray" — l. Westmoreland

4de Del.

— 91. - 6 f. n. „Connetablen" — l. Rambures
— 136. - 2 f. n. efter „Kong Carl" tilføies: og Dronning Isabella
— 169. - 5 f. n. efter „du tjener"

l. Jomfruen.
Kom! jeg er den, der skal beskjæmme dig.
(de fægte.)

Talbot.
O Himmel! o. s. v.

— 210. - 9 f. n. „Nædet" — l. Slædet
— 225. - 3. „Frihedstilbud" — l. Fredstilbud
— 237. - 13 f. n. „Enighedens — l. Evighedens

5te Del.

— 8. - 5 f. n. „i Harniſk" — udg.
— 65. - 6 f. n. „Horatio" — l. Hamlet
— 102. - 10. „Mange" — l. Alting
— 123. - 16. efter „Krigsfolkene" tilføies: (Hamlet kommer ind med Rosenkrands, Gyldenstjerne og Følge)
— 160. - 6 f. n. „fægte" — l. faste
— 173. - 16. „Værge" — l. Folie
— 208. - 7. „Navn" — l. Marv
— 273. - 17. „Jeg min Del" — l. jeg for min Del

6te Del.

— 74. - 3 f. n. efter „hvad Nyt" tilføies: (Hubert taler sagte med Kongen)
— 102. - 18. „Modgangs" — l. Medgangs

7de Del.

— 83. - 3 f. n. efter „at du er ikke vel" tilf. (Desdemona og Othello gaae)

Digitized by Google

S. 95. L. 20. „ſnedig" — l. ſvedig
— 187. - 1. „men mere ny end før" — l. de ſynes mere ny,
— 211. - 1 f. n. efter „(ſover)" — l. (Ariel forſvinder)
— 221. - 7 f. n. „give" — l. give ham
— 222. - 18. „er ikke?" — l. er det ikke?

8de Del.

— 44. - 12. „Anden Adelsmand" — l. Første Adelsmand
— 50. - 11 f. n. „end det" — l. kun det
— 110. - 10 f. n. „Alt dette ſkal" — l. det vilde jo
— 153. - 19. „(til Piſanio)" — l. (til Poſthumus)
— — - 9 f. n. „Piſanio" — l. Poſthumus
— 215. - 12. efter „(komme ind)" — l. Salacino
— 216. - 12 f. n. efter „et af hans„ — l.

Salanio.
Det bør I melde til Antonio;
men ei for brat; det kunde ængſte ham.
Salarino.
En bedre Vdling o. ſ. v.

— 238. - 16. „ſidſte" — l. hadſke

9de Del.

— 53. - 17. „vil miſte" — l. vil endogſaa miſte
— 100. - 7 f. n. „nu, hvad nu" — l. hvad nu
— 120. - 10. „forbudt" — l. forſkudt
— 148. - 18. „Jeg" — l. I
— 182. - 20. „og lad mig" — l. o lad mig
— 203. - 9. efter: „troer at høre"
l. hvordan forvilder ſig mit Blik og Øre? —
— 206. - 19. .... „dumme Kvæg!" — l. dumme Hund!
— — - 20. — rug paa Vg! — hold din Mund!
— 223. - 7. „Antipholus fra Epheſus" — l. Angelo
— 257. - 4 f. n. „Hertugen" — l. Antipholus fra Epheſus
— — - 3 — „du" — l. jeg

10de Del.

— 13. - 17. efter „Alverden taler" — l. (Apemantus kommer ind)
— 35. - 13. „Iſidor" — l. Caphis
— 196. - 16. „En Landsby" — l. En Landevei
— 200. - 6. „her" — l. Jer

11te Del.

— 62. - 15. „for Frankrig" — l. af Frankrig
— 170. - 2. „Beatrice" — l. Hero
— 179. - 17. efter „Frøken Hvaſtunge" — l. (gaaer)
— 199. - 8. „men gyldne Aarer" — l. med gyldne Aarer

12te Del.

— 32. - 9. efter: „maatte vi jo hørt det"
l. hvis han var falden, maatte vi jo hørt det,
— 51. - 11 f. n. „Timer" — l. Dage
— 62. - 1 f. n. „maa gaae da" — l. maa gaae

Digitized by Google

S. 170. L. 10 f. n. „Aller" — l. Alvor
— 201. - 10 f. n. „Adelsmanden" — l. Anden Adelsmand
— 249. - 2. „smitter" — l. skjæmmer
— — - 13. „med Løv" — l. men Blade
— 266. - 12. efter „en Kvinde" — l. (Adelsmanden kommer ind med Enken og Diana)

13de Del.

— 42. - 3 f. n. „Himlens Timer" — l. Hvilens Timer
— 50. - 15. efter „lærte os"

l. Clarence.

O, nei! bagtal ham ikke; han er god.

— 158. - 16. „Svigerfader" — l. Fosterfader
— 275. - 10. „Snegl" — l. Snog

14de Del.

— 29. - 8. efter „Christendom" — l. (Lovell kommer ind.)
— 122. - 1 f. n. efter „(gaaer)" — l. (Cranmer kommer ind.)
— 158. - 19. „Taalmodighed" — l. Taalmod
— 210. - 8. „over Agamemnon" — l. over Achilles

17de Del.

— 46. - 12. „Binden" — l. Ilden

Digitized by Google

Digitized by Google

Almindelig Indholdsfortegnelse.

			Side
1.	Bd.	Romeo og Julie	1.
		Macbeth	143.
2.	—	Kong Lear	1.
		Kong Richard den Andens Liv og Død	177.
3.	—	Kong Henrik den Fjerde. 1. D.	1.
		„ „ „ 2. D.	139.
4.	—	Kong Henrik den Femte	1.
		Kong Henrik den Sjette. 1. D.	145.
5.	—	Hamlet, Prinds af Danmark	1.
		Julius Cæsar	185.
6.	—	Kong Johan	1.
		Helligtrekongers Aften, eller hvad man vil (Twelfth-night, or, What you will)	117.
7.	—	Othello, Moren i Venedig	1.
		Stormen (The tempest)	171.
8.	—	Cymbeline	1.
		Kjøbmanden i Venedig (The merchant of Venice)	169.
9.	—	Coriolanus	1.
		Tvillingerne (The Comedy of Errors)	177.
10.	—	Timon i Athen	1.
		Et Vintereventyr (A winters tale)	123.
11.	—	Kong Henrik den Sjette. 2 D.	1.
		Stort Besvær for Ingenting (Much ado about Nothing)	147.

Digitized by Google

12. Bd. Kong Henrik den Sjette. 3 D. . . . . 1.
Naar Enden er god er Alting godt (All's well, that ends well) . . . . . 139.
13. — Richard den Tredie . . . . . 1.
Som man behager (As you like it) . . . . . 177.
14. — Kong Henrik den Ottende . . . . . 1.
Troilus og Cressida . . . . . 153.
15. — Antonius og Cleopatra . . . . . 1.
De to Herrer fra Verona (The two gentlemen of Verona) . . . . . 181.
16. — Lige for Lige (Measure for Measure) . . . . . 1.
De lystige Koner i Windsor (The merry wives of Windsor) . . . . . 139.
17. — Den arrige Kvinde, der blev tam (Taming of the Shrew) . . . . . 1.
En Skjærsommernatsdrøm (A Midsummernights-dream) . . . . . 133.
18. — Elskovs Gjækkeri (Loves labours lost) . . . . . 1.
Historiske Oplysninger til Shakspeares dramatiske Værker . . . . . 135.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google